VIZIONARE

LARS SAABYE CHRISTENSEN

LARS SAABYE CHRISTENSEN

VIZIONARE

Original: *Visning* (2009)

Traducere şi note de
SANDA TOMESCU-BACIU

virtual-project.eu

2014

Somebody must have an orphanage for all the things that nobody wants anymore

Tom Waits

I

După ce am trăit împreună patru ani şi pe deasupra şi în acelaşi apartament, iar patru ani însemnau o groază de timp pe vremea aceea, apartamentul a început să nu ne mai placă, sau poate, mai bine zis, nouă începuse să nu ne mai placă unul de altul şi ne prefăceam că vina era a apartamentului, şi nu a noastră. Sau poate că doar eu gândeam aşa, pur şi simplu nu mai ştiu exact, dar de fapt Cathrin a deschis vorba, asta pot s-o spun cu certitudine. Tot ce s-a întâmplat mai apoi îmi este neclar, dar chiar asta am să-ncerc să povestesc, ce s-a întâmplat mai apoi. Nu am nimic altceva de făcut în mod special decât să aştept. Voi fi mereu în aşteptare. Din când în când îl ajut pe tata, dacă e nevoie, dar nu se întâmplă prea des. Cel mai adesea stau la fereastră, în vechea mea odaie de la etaj, printre broderiile mamei, în fosta mea cameră care nu mai e a mea. Când privesc afară, pădurea se apropie, mai întunecată şi mai deasă ca niciodată, până când mă împresoară, da, aşa este, am avut dreptate, pădurea chiar se apropie, se apropie tot mai mult.

Aşadar aşa a-nceput totul, pur şi simplu:

— Ai chef să mergem la vizionări azi? a propus Cathrin.

Era duminică, septembrie, trecuse deja de ora unsprezece, mai bine zis era aproape douăsprezece, obişnuiam să dormim până târziu duminica, şi nu pentru că ne-am fi spetit trezindu-ne cu noaptea-n cap în restul săptămânii, ca să spun aşa, ci pentru că obişnuiam să mergem la un chef în seara de dinainte, nu-mi amintesc exact ce fel de chef, cu ce ocazie, unde sau cu cine, dar oricum n-are nicio importanţă, ci doar că toate durau până târziu, căci toate petrecerile astea, toţi oamenii ăştia, toată chestiile astea sofisticate, sarabanda şi jocul sunt totuna atunci când încerc să le deosebesc, evenimentele devin lipsite de sens, sau poate că vara era cea pe care o sărbătoream, celebram terminarea ei, venirea toamnei, ploaia sau soarele, nu era niciodată greu să găseşti un pretext sau vreo scuză, indiferent care, doar ca să chefuieşti.

— De ce? am întrebat-o.

Cathrin m-a ţintuit cu privirea, pentru o clipă, dojenitoare, poate chiar iritată, iar în acel moment nu mai părea a fi ea însăşi, mai bine zis, nu mai era cea pe care credeam eu că o cunosc, şi mi-am închipuit că aşa va arăta la bătrâneţe, aşa cum şedea acolo, cu o figură devastată, ca după o mult prea lungă noapte de sex întâmplător, când vine clipa în care unul dintre protagonişti trebuie să dispară de bunăvoie pentru a evita un final penibil, depinde cine se află în deplasare, măcar dacă ar fi fost vorba de acel gen de relaţie, ceea ce însă nu era cazul nostru, patru ani, repet, sub acelaşi acoperiş, poate că era mai mult, cu mult mai mult, drace, aproape că stabiliserăm un record în cercurile noastre, era prin urmare ceva serios, iar tot ce era serios ne înspăimânta de moarte.

— De ce? s-a mulţumit ea să repete.

S-o spunem pe şleau că nu mai aveam acelaşi POV[1]. N-aveam habar cum putea ea să vadă lucrurile. Iar ea nu-şi putea închipui cum le puteam vedea eu. La început îi puneam tot felul de întrebări, de pildă: Care-i POV-ul tău astăzi? Ea nu înţelegea ce vreau să spun şi trebuia să-i explic. Îmi plăcea asta, mă făcea să mă simt deştept: Nu pricepi? POV este ceea ce vede aparatul de filmat, punctul de vedere într-un film, de exemplu Audrey Hepburn când se uită la pisică în *Breakfast at Tiffany's*, nu-i aşa?

Şedeam în bucătărie, mahmuri, în halat de casă, fiecare cufundat în POV-ul său, într-o mahmureală răcoroasă şi tăcută care, după părerea mea, trebuie savurată acasă, eventual la micul dejun, iar duminicile micul nostru dejun consta doar din suc de portocale şi piersici stoarse, *bellini* fără vodcă, micile fibre de fructe care zăboveau pe limbă, fructul transparent, iar scena aceasta, cu noi doi, cuplul însuşi, eu şi Cathrin, la masa mare de bucătărie, putea aduce cu un început destul de frumos de duminică de la care, oricum, nu ai aşteptări prea mari, eram invitaţi la masă de părinţii lui Cathrin la ora patru şi pe deasupra îi mai venise acum şi ideea aia fixă care, după cum avea să se dovedească, a distrus totul pentru noi, ba nu, nu pentru noi, ne-a distrus chiar pe noi.

M-am aplecat peste masă şi i-am simţit răsuflarea caldă, emanând nu doar din gura ei, ci din tot trupul, şi această suflare, această mireasmă a pielii, mă excita de obicei, ca şi în acest moment, dar ea s-a retras.

[1] Point of view, punct de vedere (engl.), termen împrumutat aici din cinematografie.

— Nu te simţi bine aici? am întrebat-o.
— Nu-i vorba despre asta.
— Atunci ce-i?
A ridicat din umeri.
— În orice caz, nu-mi place de tine când întrebi prea multe.

Am auzit poştaşul afară la intrare, paşii lui obosiţi pe trepte, ziarul *Aftenposten* aruncat pe covoraşul de la uşă. În toamna aceea toate se întâmplau prea târziu, sau doar veneau cu întârziere, ca şi cum am fi fost împietriţi, în repaus, şi cred că în fond ne complăceam, era o consolare. Cathrin a adus ziarul voluminos, a desprins fasciculul cu anunţuri imobiliare şi mi-a dat mie restul, de parcă mi-ar fi făcut un serviciu, să fiu eu primul care ia ziarul, atât doar că nu mă interesau în mod deosebit ştirile, cultura, sportul, reclamele care îmi produceau doar lehamite, mai ales cultura, mai ales filmul, astfel încât îmi făurisem un sistem propriu ca să rezist, şi anume, exact ca la universitate, unde unu este scorul cel mai bun la zaruri, iar şase înseamnă picat[2]. La nevoie aş fi putut să citesc anunţurile mortuare şi să mă amuz cu ele o vreme, cu versurile caraghioase care se repetă mereu, *o mână ocupată a adorm*it, nu-i aşa, *vântul şuieră printre ramuri*, asemenea glumelor răsuflate pe care le descopeream în dulciurile cu răvaşe din copilăria noastră, dar n-aveam chef nici de anunţurile mortuare, pentru că nu dădeam peste niciun nume cunoscut, aşa că am rămas aşa pe scaun privind-o pe Cathrin cum sorbea din *bellini*-ul nostru vâscos şi rozaliu, fără vodcă, în timp ce citea anunţurile imobiliare, contrariul anunţurilor mortuare, căci dacă prin primele îţi faci intrarea, prin celelalte îţi faci ieşirea, căci aşa stau lucrurile, şi m-a surprins iarăşi faptul că ea nu mai era ea însăşi, anume cea pe care credeam eu că o cunosc mai bine ca oricare altul, întinerise brusc, mi s-a părut că semăna cu fetiţa care fusese ea înainte s-o fi cunoscut eu, chiar aşa trebuie să fi arătat înainte să apar eu în viaţa ei, şi să fiu al dracului dacă nu savuram această imagine în care intra tot ceea ce pierdusem şi câştigasem în cele din urmă, dar şi ceea ce în curând aveam să pierd, fără să am, totuşi, puterea de a prezice viitorul.
— Vrei să-ţi torn puţină vodcă peste suc? am întrebat-o.
— Trebuie să fim la mama şi tata la ora patru, a zis.

[2] În sistemul universitar norvegian nota maximă este 1, iar 6 este nota pentru un student care nu poate fi promovat.

Până şi marele *voice-over* a amuţit.

O cunoscusem din întâmplare pe Cath după o demonstraţie în centru, ceva legat de războiul din Golf şi furtuna în deşert, noi continuam să protestăm împotriva războiului din Golf, dacă mi-aduc bine aminte, chiar dacă se terminase de mult; credeam că ne găsiserăm şi noi Vietnamul nostru, în jurul căruia să ne-adunăm ca în jurul unui foc de tabără în beznă, căci zidul Berlinului nu ne mai era de-ajuns, vândut deja ca suveniruri, piatră de piatră, bucată cu bucată; aveam nevoie de mai mult, voiam să ne lăsăm cuprinşi de o revoltă justificată, să ne lăsăm pradă sloganurilor, furiei, demonstraţiilor populare, considerând, pur şi simplu, că ni se cuvine, dintr-un motiv sau altul, fără însă să fi meritat nimic din toate astea, după părerea mea. Singurul neajuns era doar că Saddam, printre altele, mai gazase câteva mii de kurzi, executase fotbalişti care pierduseră campionatele de fotbal, pornise un război împotriva Iranului ce costase câteva milioane de vieţi, în mare parte copii cu cheia de plastic a paradisului atârnată de gât, şi în cele din urmă alesese, în schimb, să invadeze ţara de jucărie, Kuweitul, aşa că nu era atât de simplu să-i ţii partea, să zicem că noi nu-i atârnaserăm poza lui Saddam pe perete, nici nu purtam insigne cu Saddam la reverul hainei şi nici nu trăgeam cu puşca în aer. În curând nici nu mai puteai distinge o linie reală a frontului, doar deruta. Dar ne consolam cu ideea că noi ne opuneam războiului, oricărui fel de război; demonstram împotriva războiului ca atare, eram, să fiu al naibii, principiali, nu-i aşa, eram pacifişti în numele altora, cu alte cuvinte, nişte norvegieni idealişti, buni ca toţi ceilalţi, buni în sine, doar războiul era rău, nu mai era nimic de zis despre asta, şi ne mulţumeam cu-atât, dar cei mai încăpăţânaţi dintre noi, aceia care urau America, cu adevărat urau America, aşa cum unii copii pot să-şi urască părinţii şi totuşi să accepte cu bucurie şi seninătate moştenirea pe care aceştia le-o lasă, susţineau că atacul american este de vină pentru moartea regelui Olav[3]. Da, America avea pe conştiinţă moartea iubitului monarh norvegian. Am participat la demonstraţie împreună cu câţiva prieteni pe care nu-i mai cunosc sau pe care nu mai doresc să-i ştiu în preajma mea sau să le cunosc numele, cum ar fi Aksel, Robert şi Bent şi, desigur, multe alte nume. Apoi am

[3] Regele Olav al Norvegiei (1903– 1991) a domnit din 1957 până la moartea sa în 1991.

luat o bere şi încă ceva pe lângă la Celsius, demonstraţia era de fapt un ocol ca să ajungem la Celsius. Asta se întâmpla tot toamna, în luna septembrie, când încă se putea sta afară. Soarele îşi făcea ultima rundă. Când eram copil îmi plăcea mult expresia asta: *Indian summer*[4]. Mama obişnuia s-o repete. *Indian summer*. Ne simţeam bine atâta timp cât dura. Aparţineam unei generaţii care era între două lumi şi nu avea niciun reper. Cu alte cuvinte, ne născuserăm la sfârşitul supraestimatului deceniu şase, războiul mondial al părinţilor noştri, la naiba, eram sătui să tot auzim despre naţiunile înlăcrimate, iar mişcarea punk trecuse pe lângă noi neobservată, cu băieţi şi fete ca un cârd de cocoşi şi găini cu picioare scurte, îmbrăcaţi în negru şi cu *piercings* în limbă, trebuia să ne mulţumim cu Duran Duran, A-ha, nimic de rău de zis, nicio vorbă rea, şi cu câteva resturi prăfuite din anii şaptezeci ori cu colecţia confuză de discuri a părinţilor, Cliff Richard şi Greatful Dead, un amestec de ulei de peşte cu narcotice, ecologie şi droguri, prin urmare, nu-i de mirare că am ieşit aşa, în afară de cazul în care ne ducea mintea să-i descoperim, de unii singuri, pe la doişpe ani, pe Tom Waits, The Smiths sau Nick Cave, căci tare ne mai plăcea să facem pe deştepţii. De Bruce Springsteen nici nu mai catadicsesc să amintesc. Un singur lucru ne mai rămăsese la o adică: jocul. Am făcut din joc crezul nostru, iar singura poruncă înscrisă pe tablele legilor noastre era: *Să nu te plictiseşti*. De asta ne temeam cel mai tare. Nu doream să ne maturizăm. Nu voiam să ajungem până la miezul lucrurilor. Voiam să rămânem doar la suprafaţa lor. Era suficient de profund pentru noi. Te poţi îneca şi într-o cană de ceai, nu-i aşa? Nu voiam să murim, cel puţin nu încă. Şi acolo, la Celsius, în toamna lui 1991, am zărit-o întâia dată pe Cathrin, adică la început am remarcat cercelul ei, avea doar unul singur, în lobul urechii stângi, chihlimbar, în lumina care cădea pe masa ei bijuteria părea transparentă, un obiect de aramă fluidă. Apoi, încet, dar sigur, am privit-o pe ea toată. Stătea împreună cu câteva prietene, vreo patru-cinci, cred, n-are importanţă cum le chema, Iselin, Nina, Vivi, erau destul de gălăgioase şi puse pe râs, toată gaşca râdea din orice, fetele făcuseră deja o petrecere mai înainte[5], erau ameţite şi părul le intra în paharele cu vin alb, dar Cath a fost prima pe care am

[4] Vară indiană (engl.).

observat-o, sau poate să fi fost cercelul ei, se întâmplă uneori ca anumite femei să-mi capteze toată atenţia chiar înainte de a le fi văzut, simt doar că sunt în preajmă ca şi cum ar fi nişte magneţi, iar eu şi toate simţurile mele suntem atraşi asemenea piliturii de fier, fără ca eu să mă pot opune. Cath era un astfel de magnet, avea părul negru, strâns în aşa fel încât gâtul lung şi mlădios rămânea la vedere, avea ceva androgin în înfăţişare, era elegantă şi inteligentă, mi-am închipuit eu, dar şi fragilă, îmi amintea de cineva, de Audrey Hepburn în *Breakfast at Tiffany's*, şi am rămas aşa fixând-o cu privirea, ameţit şi înfierbântat în acelaşi timp până când a simţit şi ea că nu-mi luam ochii de la ea, s-a întors spre mine, a ridicat paharul cu vin, ca şi cum se aşteptase la asta, lăsându-mă s-o privesc, să mă bucur de ea, iar eu am ridicat halba de bere, un bărbat politicos prins asupra faptului, nu-i aşa, am închinat deci, după care ea mi-a întors spatele râzând de ceva, poate de mine, se prea poate; mai târziu în aceeaşi seară am stabilit un oarecare contact între mese, adică masa bărbaţilor şi masa femeilor, o manevră diplomatică simplă, am mai comandat vin alb pentru ele, mai bine zis mai mult decât suficient pentru noi toţi, cu ajutorul unui mesaj scris pe un şerveţel, *din partea a patru admiratori secreţi, în cazul în care vreţi mai mult voice-over*? Nu eram prea discreţi, iar doamnele, care aveau deja parte de destul *voice-over*, nu s-au lăsat rugate de două ori. M-am aşezat lângă Cath. Terminase şcoala de publicitate Westerdahl cu un an în urmă. I-am spus că scriu scenarii de filme. Ea văzuse filme al căror scenariu îl scrisesem eu? Încă nu, am spus, destul de evaziv şi misterios. Nu eram deci prea străini unul de celălalt. Vorbeam aceeaşi limbă, ca să spunem aşa, ne exprimam prin imagini, oricum ne înţelegeam unul pe celălalt. S-a dovedit că era ziua ei. Asta sărbătoreau. Împlinea douăzeci şi doi de ani. O vârstă destul de frumoasă. Încă mai ai timp. Nu trebuie să te hotărăşti mâine. Deci mai mult vin alb. Despre ce-am vorbit? Am amintit în treacăt că participaserăm la demonstraţie, ceea ce cu siguranţă a făcut impresie asupra doamnelor, aproape că se simţeau vinovate, asta şi fusese intenţia, citadela fusese aproape

[5] În original este folosit cuvântul *vorspiel*, termen de origine germană care la origine înseamnă preludiu, în context sexual, dar care în ţările nordice a fost adoptat pentru a desemna o mică petrecere cu alcool care are loc între prieteni apropiaţi, acasă la unul dintre ei, înainte de a sărbători ceva în oraş. Există şi corelativul *nachspiel* – petrecere de după petrecere, după închiderea barurilor şi a restaurantelor.

cucerită, şi mai apoi careva a adus vorba despre *Versetele satanice*, mi-amintesc, dar nu am fost eu acela, să insulţi peste un miliard de musulmani în acelaşi timp, asta impunea respect, chiar dădea o lecţie industriei de publicitate, o oportunitate fantastică, mai întâi să insulţi un miliard de musulmani şi apoi să le captezi toată atenţia, după aceea fără îndoială că devii un produs care poate fi vândut. Ce poţi oare să vinzi unui miliard de musulmani? Să fi fost Cath cea care a spus asta? La plecare am mers împreună acasă la mine. Aveam o garsonieră închiriată în apropiere de Vestre Aker. Cel mai bun lucru pe care pot spune că-l avea era priveliştea care se vedea de la fereastră. Când toate frunzele se scuturau din copaci, se putea zări o fâşie din fiord. Cel mai rău lucru era tot priveliştea. Tot timpul anului puteam vedea de la fereastră cimitirul de lângă spital. Îţi place POV-ul? am întrebat-o pe Cath, care stătea la fereastră, şi atunci s-a întors spre mine. POV-ul? Da. Îţi place ce vezi? S-a uitat la mine, OK, a zis. Dar ţie? Îţi place POV-ul tău? Mai ales dacă te apropii de mine, i-am zis. Nu eşti prea centrată. Aşa, da. Bine. Aşa vorbeşti mereu? Cu POV şi *voice-over*? Nu, doar din când în când. Patul era, totuşi, destul de lat. Cath avea un repertoriu neobişnuit. Deocamdată nu mai spun nimic despre chestia asta. Ne-am jucat împreună tot restul toamnei şi toată iarna. Mi-amintesc că râdeam destul de mult, fără să ştim exact însă de ce râdeam. Jocul se numea „cald, şi mai cald”. Aşa îl botezaserăm. În vara următoare m-am mutat în apartamentul ei imens pe care-l primise de la părinţi, mai sus pe Ullevålsveien, nu departe de St. Hanshaugen. Acum stătea şi citea anunţurile imobiliare la micul dejun. Şi-mi amintesc şi ce sărbătoriserăm cu o seară înainte, sau în aceeaşi noapte. Ziua ei de naştere, desigur. Fuseserăm din nou la Celsius. De data aceasta am stat înăuntru, lângă şemineu. Împlinise douăzeci şi şapte de ani. O vârstă capricioasă. E ca un opritor de viteză. Fie apeşi pe pedala de acceleraţie, fie frânezi. Cam atunci apare panica. Eşti mai aproape de treizeci decât de douăzeci. Eu eram ceva mai în vârstă. Nu cu mult mai în vârstă. Dar tot intrasem în panică. Devenisem brusc terifiat.

— Te plictiseşti? am întrebat.

Cathrin m-a privit ţintă. Rostisem cuvintele interzise, te plictiseşti, la fel de bine aş fi putut s-o întreb: Eşti moartă?

— Iarăşi faci asta.

— Ce anume?
— Întrebi prea multe.
Am privit în altă parte.
— Am întrebat doar, am spus.
— Chiar asta e.
— Sorry. Nu se va repeta.
— Ai putea să-mi aduci foarfeca?
I-am dat foarfeca pe care am găsit-o în sertarul din spatele meu şi exact în clipa aceea lumina a trecut prin geamul care dădea spre sud, atingând foarfeca, iar cele două lame ascuţite au strălucit ca argintul în mâna ei subţire, iar această imagine, lumina şi foarfeca strălucitoare, mâna ei, mi s-au întipărit adânc în memorie, iar când mă gândesc din nou la acea toamnă când toate întâmplările au decurs precipitat una dintr-alta, conform unui imposibil tipar secret, această imagine, cicatricea toamnei, este singura care îmi apare acum limpede în amintire, pentru că tot ce s-a întâmplat se petrecuse deja înainte şi după acest moment, cu alte cuvinte, era deja mult prea târziu.
— Frumos, am şoptit.
— Ce-ai spus?
— Nimic, las-o baltă.
M-am întors spre fereastră. O umbră luneca încet de-a lungul peretelui, lăsând bucătăria într-un fel de obscuritate. Ustensilele strălucitoare, cuţitele din stativul de pe masă, storcătorul de fructe, foarfeca, toate şi-au pierdut orice strălucire, devenind aproape negre, aşa mi s-a părut mie. Am auzit-o pe Cathrin cum începuse să decupeze hârtia, cu tăieturi rapide, a decupat trei anunţuri şi a citit cu voce tare unul dintre ele:
— 140 de metri pătraţi, etajul doi, două băi, o terasă, zonă liniştită, 3,9 milioane, ghici unde e?
Şi atunci am înţeles că acesta era noul joc, se numea vizionare.
— E în Frognerveien, am spus.
Cathrin a oftat.
— Ce? Frognerveien e o zonă liniştită?
— Pe strada Niels Juel, am încercat eu.
— Fierbinte!
— Elisenbergveien.
Cathrin a venit spre mine ocolind masa şi m-a sărutat. Aşa era ea, acum devenise brusc docilă şi blândă, era când jucăuşă,

când îmbufnată, probabil că asta i se trăgea din copilăria petrecută în Vinderen[6], când obţinea tot timpul ceea ce-şi dorea, iar dacă nu primea exact ce voia, se îmbufna şi tot obţinea ce voia până la urmă; iar eu mă simţeam asemenea unui copil care era lăudat, iar mult mai grav e că iubeam acea laudă, îmi doream ca ea să mă laude tot timpul ca să nu fie niciun dubiu că eu eram cel pe care îl voia.

— Prindem trei vizionări de locuinţe înainte de masa de prânz, a spus.

S-a dus în baie, iar eu m-am luat după ea, chiar în spatele ei, străbătând camerele înalte, şi mi-a trecut prin cap un gând potrivnic şi înfricoşător, la care nu mă mai gândisem deloc înainte, că apartamentul era al ei, că eu eram cel care se mutase aici, fără certificat de căsătorie, fără verighete, fără niciun contract, eram pur şi simplu concubini. Noi, sau mai bine zis eu, eram de bună credinţă. Dacă ea voia să se mute altundeva, era la latitudinea ei, întrebarea era, prin urmare, dacă mai avea chef să mă ducă în cârcă, banii nu erau punctul meu forte, aşa că nu prea aveam ce oferi. Aş putea spune cam aşa, că trăiam pe spinarea ei şi asta înseamnă, la urma urmei, că trăiam din mila ei, iar pe un bărbat chestia asta îl macină. Mă gândeam: Cathrin a împlinit douăzeci şi şapte de ani şi nu e de glumă, fir-ar să fie. S-a dezbrăcat, adică a lăsat să-i cadă halatul, poate puţin cam studiat, i-a lunecat uşor de pe umeri, de-a lungul spatelui, ştia desigur că mă aflam chiar în spatele ei, totul aducea cu o scenă dintr-un film, sau poate dintr-o reclamă, probabil că da, era oricum goală pe sub halat, iar eu am atins-o cu grijă cu mâna pe şold, simţindu-i conturul tare sub degete.

— Ai slăbit, am spus.

— Bine.

Mi-ar fi plăcut să petrecem împreună un timp sub duş, aşa că nu i-am dat drumul, dar ea voia să fie lăsată în pace şi mi-a împins mâna deoparte fără s-o atingă.

— Mai târziu, a şoptit Cathrin.

— Mai târziu? Când?

— Mai târziu, dragule. Aşteaptă puţin.

Nu a mai spus nimic înainte să dispară în baie închizând uşa în urma ei, iar eu n-am reuşit să-mi dau seama dacă era o

[6] Cartier select din Oslo, până în 2004 unitate administrativă separată.

promisiune sau doar o prevestire proastă, dacă era jucăuşă sau doar morocănoasă într-un mod politicos, dar expeditiv.

M-am întors la bucătărie, am pus foarfeca neagră în sertar, mi-am turnat un strop de vodcă în restul de bellini şi am rămas acolo, în picioare, bând alcool înainte de ora douăsprezece, într-o zi de duminică, în timp ce priveam cele trei anunţuri pe care le decupase, apartamentele de pe străzile Elisenbergveien, Niels Juel şi Thomas Heftye, cel mai scump apartament fiind evaluat la 5,1 milioane, numai vederea acestei cifre îmi provoca nelinişte, aşa că mi-am mai turnat un drink înainte ca ea să termine ceea ce avea de făcut în baie, când, pe neaşteptate, a apărut în uşă uitându-se la mine şi la sticla pe care tocmai o puneam pe masă, puţin nedumerită, oare de când stătea acolo, de fapt, era îmbrăcată în taiorul ei mulat şi elegant, după părerea mea, de culoare gri, aducând atât a invitaţie, cât şi a refuz, cu alte cuvinte, îi venea bine, şi purta acelaşi cercel ca atunci demult la Celsius, dar acum bijuteria îi atârna în urechea dreaptă, înclinându-i capul spre umăr, sau probabil aşa îl ţinea ea, înclinat, fixându-mă, ca s-o privesc şi eu.

— Eşti al naibii de fainã, am zis.

Cathrin a zâmbit.

— Şi tu?

— Ce-i cu mine?

— Eşti şi tu al naibii de fain?

În cele din urmă am înţeles aluzia, voia să mă dichisesc şi eu, sau poate se referea doar la drink, la faptul că stăteam acolo în halatul de casă şi beam, astfel că m-am dus în dormitor şi-am ales un costum care mi se părea că se asortează cu ţinuta ei, iar dacă asta făcea parte din joc, nu aveam cum să mă împotrivesc. Dar mi-am dat seama că probabil plănuise să mergem direct la părinţii ei, ceea ce-i explica ţinuta, şi cum stăteam aşa în faţa oglinzii, în costumul cafeniu deschis, în cămaşă albă cu doi nasturi deschişi la gât, cu părul pieptănat pe spate, m-a înfricoşat tocmai gândul că nu mai eram în stare să-i tălmăcesc scenele, replicile, gesturile, că nu o mai puteam descifra pe Cathrin. Poate că totul fusese doar o aventură de-o noapte între noi. Şi în timp ce aceste gânduri păleau, de parcă faţa mea din oglindă s-ar fi golit, prelingându-se prin ochi, m-am gândit imediat la contrariu, că poate niciodată nu văzusem lucrurile

mai limpede ca în această clipă, în această toamnă ambiguă şi plină de incertitudini despre care va fi vorba acum.

Cât de mult se poate înşela cineva, având totuşi dreptate.

Cathrin aştepta în antreu.

Şi aşa am început vizionările de apartamente.

II

Am traversat Stensparken, replica mai redusă a parcului St. Hanshaugen, dar oricum preferam Stensparken, de unde ai o perspectivă mai deschisă, de exemplu de pe Blåsen, cel mai înalt punct de unde se vede până departe dincolo de Nesoddiandet, chiar şi contururile albastre ale munţilor din partea de vest a fiordului. Soarele încălzea, deşi era septembrie, era încă vara indiană a cărei adiere calmă şi caldă pe acoperişurile roşii în pantă îi făcea pe porumbei să planeze de pe streşini, risipindu-se asemenea unor pete gri în lumină, sau poate că îşi luaseră zborul doar din pricina clopotelor care începuseră să bată. Era probabil cea mai minunată clipă a oraşului. Atunci când se lasă liniştea. Vacanţa trecuse. Era toamnă. Linişteşte-te. Nu mai depinde de tine. Dar oricum zilele se scurtează şi se întunecă mai repede. Soarele de pe cerul spălăcit şi fluid e doar o păcăleală, o dezamăgire, cât ai pocni din degete soarele a şi dispărut, iar frigul te împresoară. Oamenii ieşeau din biserică coborând dealul, nu erau mulţi, bărbaţi şi femei mai în vârstă, trăgând după ei un fel de dâră rece. Unii se uitau la noi, oare erau priviri severe sau invidioase, parcă nu mă puteam hotărî. Îi lăsam să privească. Nu ne deranja să fim priviţi. Aş crede că semănăm probabil cu o pereche fericită, aşa cum ne plimbam pe acolo, ţinându-ne de mână, pe cărarea din Stensparken, îndreptându-ne spre prima vizionare de apartament, sau, mai bine zis, o pereche de succes, dar oare nu este aproape unul şi acelaşi lucru, o pereche fericită şi de succes, sau poate că nu este cu adevărat fericire dacă doar se aseamănă cu fericirea?

— *Indian summer*, am spus. Exact ca atunci.

— Când?

Pentru o clipă i-am lăsat mâna.

— Ca atunci când ne-am întâlnit. Despre ce crezi că vorbesc? Şi-atunci aveai acelaşi cercel în ureche, doar că era în cealaltă.

Cathrin s-a postat în faţa mea, blocându-mi calea.

— Ce-nseamnă, de fapt, *Indian summer*?

— Vară indiană, am răspuns.

— Da, dar ce înseamnă cu adevărat? Sper că nu este doar încă una dintre expresiile alea din filme pe care le ai tot timpul în mânecă? Soarele apune şi păleşte întunecându-se şi toată polologhia aia de rahat.

Am întrerupt o

— Păi nu aşa te-am agăţat?

— În mod sigur nu!

— Te-am luat în vizor. Nu mai ţii minte? Stăteam cu obiectivul în ceafa ta.

— Poate că eu te-am luat prima în vizor. Ce zici?

— Imposibil. Stăteai cu spatele la mine.

— Iar tu erai beat. Aşa că totul e posibil.

— *Indian summer* era o expresie pe care mama obişnuia s-o folosească. Înseamnă vreme caldă după trecerea verii adevărate. O adiere efemeră. Şi...

Mi-am ţinut gura, am îngheţat, dându-mi seama că eram pe cale să-i denaturez cuvintele.

— Prelungire a tinereţii la oamenii în vârstă, am zis pe jumătate solemn.

Catrin a râs şi m-a sărutat destul de hotărât.

— Chiar îţi mai aminteşti cercelul?

Cathrin m-a mai sărutat o dată, m-a luat de mână în timp ce ne îndreptam spre apartamentul din Elisenbergveien. Am descoperit plăcuţa cu numărul 18. Am intrat acolo şi am urcat treptele până la etajul trei. Cineva cobora scările, o pereche de vârsta noastră, poate puţin mai în vârstă. Agentul imobiliar aştepta în antreu, era un tip jovial, a dat mâna cu noi amândoi, a rostit un nume pe care bineînţeles că nu l-am reţinut şi mi-a dat pliantul. 3,9 milioane. 140 de metri pătraţi. Anul construcţiei – 1912. Elegant. Trebuia să dăm o tură. Pozele din pliant erau mai impunătoare decât însuşi apartamentul, probabil că fuseseră făcute cu *wide angel lens*[7].

Agentul de vânzări a mai întâmpinat o pereche şi le-a spus acelaşi lucru. Am urmat-o pe Cathrin prin camera de zi. Încăperea era mobilată ca într-o casă obişnuită, şi cu toate acestea diferit, ca o reamplasare asemenea unui decor, a unui cadru de film, mă gândeam eu, parcă emana ceva nefiresc, nu găseam un alt cuvânt, fiindcă oamenii nu trăiesc aşa. Cathrin s-

[7] Tip special de lentilă foto.

a oprit în faţa geamului de la bucătărie şi a privit în jos la curtea din spate.

— Te vezi locuind aici? am întrebat-o.

— În niciun caz.

— Atunci de ce-am venit?

Cathrin n-a răspuns. A trecut în grabă printr-un mic coridor, a intrat într-o cămară cu dulapuri înalte şi goale, s-a dus în dormitor de unde tocmai ieşea o altă pereche, tot de vârsta noastră, erau doar perechi, nimeni nu vizita de unul singur apartamente de dimensiunea asta. Singurătatea se putea măsura în metri pătraţi. Asta-i una dintre acele replici care sună bine un timp, mai ales când eşti la masă, dar care la un moment dat, în mod sigur, par nişte glume răsuflate. O vază cu lalele fusese aşezată pe una dintre noptiere, trădând mâna unui decorator, căci cine şi-ar pune un buchet cu lalele la trei centimetri de pernă când aproape sigur i s-ar ofili în faţă în timpul nopţii? Totul era doar de decor. Cathrin s-a aşezat pe pat, şi-a pus mâna pe cuvertura de deasupra, aproape că s-a legănat uşor, de parcă ar fi vrut să testeze dacă patul era bun să te cuibăreşti în el, timp în care mă fixa cu privirea, iar ochii ei şi-au schimbat culoarea şi, brusc, mi-am imaginat că eram într-o cameră de hotel unde mi-am adus o femeie străină.

În aceeaşi clipă şi-a făcut apariţia în uşă agentul imobiliar, la fel de surâzător, probabil pe cale să ne spună ceva.

Cathrin s-a întors imediat spre el şi a întrebat:

— E voie cu un câine aici?

— Câine?

Cathrin s-a ridicat de pe pat.

— Da. Câine. Nu e interzis aici în curte? Vreau să spun, să ţii câine.

Agentul imobiliar a dat hotărât din cap.

— Nu, sunt destul de sigur că nu. Că nu este interzis să ai câine. Absolut sigur. Mă voi interesa, oricum, între timp. Pentru orice eventualitate.

— Mulţumesc, a spus Cathrin.

A trecut pe lângă agent, la fel am făcut şi eu, credeam că scăpaserăm, dar, când am ajuns în antreu, a apărut şi el după noi cu un formular, dând semne de nerăbdare.

Negustorul din ei se trezise la viaţă. Ar fi vrut numele, adresa, numărul de telefon ca să ne ţină la curent cu alte oferte, şi nu

mai puţin cu regulamentul asociaţiei de locatari privind deţinerea de animalele de companie. A râs, dintr-un motiv sau altul, şi aproape că mi-a înfipt un formular în mână. Nu mi s-a părut deloc amuzant, aşa că mi-a sărit ţandăra, de parcă m-ar fi molipsit cu o eczemă pe tot corpul. Aşa păţesc când cineva mă ia de sus. Uneori mi se-ntâmplă să şi ripostez.

— E neapărat nevoie de asta? am întrebat. Vreau să spun, să-mi trec numele?

Cathrin s-a uitat la mine şi a zis doar atât:

— De ce nu?

Am completat numele întreg, adresa şi numărul de telefon pe afurisitul de formular. Probabil că telefonul avea să sune încontinuu în zilele viitoare. Din fericire, mai erau multe alte semnături înaintea mea, cel puţin zece, toţi bărbaţi, după cum am observat, aşa că agentul imobiliar avea oricum destui alţi muşterii, în afară de mine, pe care putea să-i sune şi să-i scoată din sărite. Apoi i-am înapoiat formularul şi, în fine, m-am văzut din nou afară pe trotuar. Se răcorise, nu mult, poate că doar lumina se schimbase, şi când se întâmplă ca lumina să se schimbe, când umbrele alunecă uşor, atunci şi sunetele devin altele, ecoul paşilor pe o stradă, foşnetul copacilor din apropiere, plânsetul unui copil printr-un geam deschis, câinii ăştia daţi naibii care tot latră. Aş fi preferat să ajung acasă. Cathrin însă voia să continuăm. Am reuşit să bem o cafea între două vizionări la micuţa cafenea din spatele cinematografului Frogner.

— Ţi-ar plăcea să ai un câine? am întrebat-o.

Cathrin a râs.

— Ce te face să-ţi închipui asta? Nu pot suferi câinii.

— Dacă ţi-ar plăcea, ce rasă ar fi să fie?

— Câine de vânătoare de păsări.

— Dar n-ai avut câine când erai mică?

— Ba da. Doi. Bob şi Neil. Tu n-ai avut şi tu căţel?

— Câini de vânătoare de elani. Erau mai mult ai tatei.

— La fel şi-ai mei. Ţi-ar plăcea să ai un câine, Willy?

— Nu.

Cathrin a scos anunţurile imobiliare şi s-a uitat rapid la ceas.

— Trebuie să mergem, a zis.

— Trebuie neapărat?

— Nu mai fi aşa de plicticos.

Am prins-o de mână, tare, poate puţin cam prea tare.

— Mă crezi plicticos?

— Hai, lasă, a zis ea.

Am lăsat pliantul pe masă şi am urmat-o.

Următorul apartament, pe strada Niels Juel, la mansardă, renovat de curând şi nemobilat, cu pereţii vopsiţi în alb, parchet pe jos, bucătărie deschisă, totul era deschis, cu excepţia băii, era mai mic decât primul apartament, dar preţul pe metru pătrat era mult mai mare, 85 plus terasă, 2,4 milioane. Agentul imobiliar semăna leit cu celălalt, atât de tare încât puteai să-i confunzi, la fel şi cuplurile care se aflau acolo, m-a frapat cum semănăm unii cu alţii. Am mai primit un pliant. Cathrin a ieşit pe terasă. Am lăsat-o să stea acolo o vreme, aplecată peste balustradă, nu ştiu exact de ce, poate că voiam să văd cât timp îi va trebui până să se întoarcă. Părul i se desprinsese, căzând pe umeri şi ascunzându-i ceafa. A făcut ceva ce a scăpat înţelegerii mele. O clipă am avut senzaţia că tremura, că a tresărit violent şi mi s-a părut că era pe punctul să cadă. Dar tot nu s-a întors înăuntru. În schimb, m-am dus eu lângă ea. Am rămas aşa un timp, fără să spunem nimic. Când vezi oraşul dintr-un alt unghi, ca acesta, îţi apare pe neaşteptate ca fiind străin. De fapt, e o privelişte frumoasă. Am fi putut fi undeva în străinătate, unde nimeni nu ne cunoştea, ceea ce nu mi-ar fi displăcut deloc. Cathrin şi-a pus mâna peste a mea şi s-a apropiat de mine.

— Îmi place expresia asta, a spus.

— Care?

— Indian summer.

— Mama obişnuia s-o spună.

— Indian summer, a repetat Cathrin. Tu ai adus vorba. Când am s-o întâlnesc?

— E vreo grabă?

A rămas adâncită în propriile ei gânduri, departe, aproape visând, fără să ghicesc la ce visa, înainte să-mi dea drumul mâinii şi să se hotărască.

— Plecăm. Aici nu-i nimic.

La cel din urmă apartament s-a întâmplat totul, sau mai exact nu s-a întâmplat, dar ar fi putut să se-ntâmple. Oricum, de acolo totul a început să prindă viteză, iar noi n-am mai reuşit să ţinem pasul cu propriile noastre acţiuni; mai curând acestea ne târau

pe noi după ele. Curgeau parcă una dintr-alta, ca şi cum întreaga poveste ar fi fost programată dinainte, iar noi nu trebuia decât să ne împlinim destinele în acel scop. Sună cam ciudat, dar nu ştiu cum altfel aş putea s-o spun. Apartamentul era situat pe strada Thomas Heftye. Avea 160 de metri pătraţi, era întunecat, ponosit, asemenea mobilierului, bucătăria rămăsese în stadiul anilor cincizeci, linoleum, sertare dezmembrate pentru sare şi zahăr, nici baia nu arăta mai bine, mirosea a mucegai şi umezeală, iar în camerele mari tapetul şters se aduna în cute pe pereţi. Mai erau doar câteva perechi acolo şi nimeni nu vorbea. Agentul imobiliar, de data aceasta o femeie de vreo patruzeci de ani, părea aproape jenată când mi-a dat pliantul. Aveau un singur cuvânt pentru o astfel de dărăpănătură: potenţial. Mort cu potenţial. Voiam să-i spun şi lui Cathrin. Dar dispăruse brusc. M-am întors traversând camerele. Era de negăsit. Cred că eram iritat pentru că-mi amintesc că m-am ciocnit de careva, un bărbat care a zis ceva, dar nu i-am răspuns, n-am spus nici măcar pardon, am continuat să o caut şi, în cele din urmă, am găsit-o în ceea ce presupun că fusese odată camera menajerei, în care obişnuia să locuiască fata în casă, fetele de la ţară care veneau la oraş să lucreze pentru domnii care le învăţau să vorbească frumos, să-şi pieptene limba, adică să vorbească asemenea lor, nu exact ca ei, căci ar fi fost ceva nelalocul său, dar aproape ca şi aceştia, tot aşa cum eu, când am venit în acelaşi oraş, a trebuit să învăţ codurile, desigur, cuvintele noi, celălalt râset, fără însă a reuşi să-mi însuşesc ceva până acum, pentru că nu se poate învăţa nimic. Dar oricum fetele-n casă se mutaseră de mult de-acolo, domnii dăduseră ortul popii şi fuseseră îngropaţi, iar apartamentul dospea, dospea şi se dezintegra, mi-au venit în gând nişte sere abandonate, cu sticla spartă, cu buruieni, insecte moarte, cu o mănuşă pierdută pe jos; aş fi putut umple un întreg dicţionar gândindu-mă la un astfel de inventar fără să ajung vreodată la chestiunea de fond. Era o încăpere înghesuită şi precară chiar lângă bucătărie, înspre curtea interioară, Cathrin, în picioare, în colţ, lângă o comodă, se uita la mine, ba nu, dimpotrivă, era un cu totul alt POV, se uita pe lângă mine, de parcă ar fi vrut să se asigure că nu mai era nimeni acolo.

— Ce oroare, am zis.

— Vino, a şoptit ea.

— Ce?

— Hai odată!

M-am dus până la ea.

— Ce-i?

— Ş̦ş̦ş̦ş̦.

Şi-a trecut degetele peste coapsa mea, la început n-am înţeles ce voia, cum sunt eu greu de cap de felul meu, pentru că era pur şi simplu imposibil, nu putea fi adevărat, însă ea s-a întors atât de brusc, ridicându-şi fusta gri, strâmtă, iar eu m-am gândit că asta înţelesese ea prin mai târziu, când îmi spusese mai târziu, dragul meu, pe urmă nu m-am mai gândit la nimic, fără niciun gând şi excitat, m-am supus doar, mi-am desfăcut şliţul, mâna îmi tremura, m-am împins în ea, i-am dat chilotul subţire la o parte, în timp ce se apleca peste comodă, peste mobila aia afurisită, care se clătina, aşa că ea trebuia să se sprijine şi de rama ferestrei, dar când eram pe punctul s-o penetrez am auzit pe cineva în depărtare, în spatele meu, m-am oprit brusc, m-am dezmeticit pe loc, ca să spun aşa, Cathrin s-a îndreptat, fusta a căzut la locul ei, iar eu am rămas aşa, cu spatele la uşă, mi-am încheiat nasturii la şliţ şi-am auzit vocea care spunea: Ce oroare. M-am întors încet. Era bărbatul de care mă ciocnisem cu puţin timp înainte. Stătea acolo împreună cu o doamnă, amândoi îmbrăcaţi în negru, cu câţiva ani mai în vârstă decât noi, zece ani poate, îi vedeam neclar, superficial, în semiobscuritate şi confuz.

— Ce oroare, a repetat bărbatul.

Am dat aprobator din cap, neştiind însă dacă mi se adresase mie sau femeii, probabil soţia lui, pentru că aveau aerul unui cuplu căsătorit.

— Da, am spus eu.

— Trei milioane. Plus cel puţin încă două pentru renovarea mizeriei ăsteia. Ce mai e şi asta? O debara?

Cathrin s-a întors şi ea cu un zâmbet.

— Asta-i camera menajerei, a spus ea.

Ne-am strecurat pe lângă cei doi prin uşa îngustă, eu mergând în urma ei, şi l-am auzit spunând aproape vesel: *Fii atent, omule*. Am intrat la baie în drum spre ieşire şi mi-am spălat repede degetele la robinet. Pe chiuvetă era un săpun mic, uscat şi crăpat, galben închis, m-am frecat pe mâini cu el, nici măcar nu făcea spumă, de parcă aş fi frecat o piatră între

palme. Apoi l-am pus la loc şi mi-am văzut faţa în oglinda întunecată, oh, ce privelişte şocantă, trebuie s-o recunosc, prea puţin în favoarea mea. Să fi arătat într-adevăr atât de obosit, tocmai eu care nu mişcăm un deget? Şi în aceeaşi oglindă am zărit chipul agentei imobiliare, femeia care se oprise în faţa uşii deschise a băii, uitându-se la mine. Oare de cât timp stătea acolo?

— Se vede treaba că vă simţiţi ca acasă, a zis ea.

Am închis robinetele de apă caldă şi rece, câte un robinet separat pentru fiecare, fără să găsesc mai nimic să-i răspund. Am spus:

— N-ar strica ceva renovare aici.

— Asta explică şi preţul atât de mic. Cartierul însă nu necesită renovare. Cel mai bun din vest. Cu vedere la fiord spre sud. Vă interesează?

— Nu.

Mi-a întins, totuşi, un formular. Mi-a venit ideea să scriu un nume fals. Ce nume să folosesc? Dar nu mi-a venit niciun nume în minte, nici măcar unul, erau sute, da, mii de alte nume pe care le-aş fi putut folosi, dar mă blocasem, aşa că până la urmă l-am scris pe-al meu, plus adresa şi numărul de telefon, şi abia când coboram treptele mi-a venit în minte ce nume ar fi trebuit să trec în formular, în acel recensământ obscur şi avid, George Peppard, desigur, papagalul din *Breakfast at Tiffany's*, cine-şi mai aminteşte acum de el? Poate că tocmai acesta era rolul lui, să n-o eclipseze pe Audrey Hepburn, să poată fi cât mai uşor dat uitării. Cei care-au făcut distribuţia filmului aveau o singură sarcină, mai bine zis două, dar, împreună, de fapt una singură: să găsească un tâmpit şi să spună că el e eroul.

Se făcuse patru fără un sfert.

Cathrin a făcut semn cu mâna unui taxi care tocmai rămăsese liber la colţul străzii. S-a aşezat pe locul din faţă lângă şofer. Eu m-am aşezat în spate. Ea a spus adresa, a scos un fard, un ruj şi, cât a durat drumul până sus la Vinderen, oraşul cel alb, s-a dichisit. Am atins-o cu grijă pe ceafă. S-a aplecat înainte. M-am lăsat înapoi pe spate şi-am închis ochii. Dar nu s-a făcut suficient de întuneric. Când i-am deschis, maşina era deja oprită în faţa porţii de intrare a vilei, casa copilăriei lui Cathrin, şi am avut un sentiment ciudat că adormisem, că dormisem mult prea mult. Şoferul aştepta plata. I-am dat câteva bancnote lăsându-i

restul, după care am ieşit din maşină. Cathrin a trecut în fugă pe lângă cuşca dărăpănată a câinelui, îndreptându-se spre tatăl ei, care stătea pasiv cu o greblă în mână pe marginea piscinei goale şi verzi. El avea aceeaşi coadă de cal ca pe vremuri, părul cărunt strâns la spate şi prins cu un elastic roşu, acesta era prin urmare tatăl lui Cathrin, coadă de cal, costum şi greblă. Ca să nu mai vorbim despre bani. Obişnuia să spună că banii sunt doar cifre care nu există. Nu era o viziune prea originală asupra vieţii, după părerea mea, dar avea efect. Sau poate voia să spună chiar pe dos, că cifrele sunt bani care nu există? Dar de undeva trebuiau să vină, nu-i aşa? N-am întrebat niciodată. A lăsat grebla din mână şi şi-a întâmpinat fiica. I-am lăsat să stea aşa în lumina verde şi mată a piscinei care tocmai fusese golită. Mama a ieşit şi ea din casă. Era îmbrăcată într-o rochie lungă şi colorată, galbenă cu mov, parcă, şi, dacă îmi amintesc bine, era desculţă chiar şi în ziua aceea, în iarba răcoroasă şi pe alocuri udă. Ea era medic de animale, vreau să zic veterinar. Erau mereu neschimbaţi. De altfel, nici nu este prea adevărat ce-am zis despre părinţii generaţiei mele, cum că ei ar fi fost un amestec reuşit de ulei de peşte şi acid[8]. Poate că asta era valabil pentru părinţii lui Cathrin. Îmi pot închipui că mai plutea ceva acid, un iz de droguri, în jurul pupitrului de comandă înainte ca banii, sau cifrele, să fie trimise în eter în coloane lungi, fluide, intangibile, asemenea aurorei boreale.

Dar eu nu mă trag de prin locurile astea, din cartierul cu vile albe de pe o parte şi de alta a străzii Håkon den Gode[9]. Mă trag de prin locuri mai sumbre. Sunt de la ţară. Provin dintr-o gospodărie modestă din apropiere de Hurdalsjøen[10]. Acolo nu se găsea decât ulei de peşte. Mama lucra la infirmeria satului, la cinci kilometri depărtare, între biserică şi estuar. În puţinul timp liber care-i mai rămânea după truda din timpul zilei sau a nopţii, făcea broderii, iar pe unele dintre ele le vindea sau le făcea cadou vecinilor, parohiei, iar la infirmerie atârnau şi câteva cu care chiar se mândrea. Maică-mea se pricepea să brodeze. Ce-i al ei e-al ei. Iar eu nu am uitat de tot graiul de prin partea noastră. N-am petrecut suficientă vreme prin camerele de

[8] În original este folosit cuvântul *syre*, acid, care are şi sensul colocvial de LSD şi, prin extensie, poate însemna droguri în general.

[9] Håkon cel Bun (norv.).

[10] *Sjøen* – lacul (norv.).

serviciu ale burghezilor. Aşa că vorbesc cum poftesc. Depinde doar de unde mă aflu. Taică-meu întreţinea drumurile din pădurile lui Mathiesen, iarna le deszăpezea cu plugul, iar în tot restul anului le curăţa. Taică-meu n-avea niciodată timp liber. Cathrin s-a întors spre mine ca şi cum şi-ar fi amintit că mă aflam acolo. M-am îndreptat spre ei, mama ei m-a îmbrăţişat, tatăl ei la fel, nu-mi prea plăcea obiceiul ăsta şi nici nu reuşeam deloc să mă obişnuiesc cu el. Acasă la ai mei nu ne stătea în fire să ne tot îmbrăţişam, poate doar la înmormântări sau de-alde astea, şi nici măcar atunci. Finn, căci aşa-l chema pe tatăl ei, şi ce mai nume e şi ăsta într-o poveste ca asta, dar nu-i vina mea, ce dracu', a lăsat grebla în mormanul de frunze şi fructe căzute din pom, iar noi am luat-o spre terasa ale cărei uşi stăteau larg deschise, cu perdelele subţiri şi palide care se unduiau în adierea uşoară ce se înteţea acum cu lăsarea serii. Mama ei s-a oprit brusc şi a privit-o atent, aproape sever, pe Cathrin.

— Ai slăbit, a spus ea.

— Mamă, te rog...

Ea şi-a întrerupt fiica.

— Nu mănânci?

— Încetează, mamă.

Maică-sa s-a uitat, în schimb, la mine:

— Nu ţi se pare şi ţie c-a slăbit, Will?

— Cred că e potrivită.

— Potrivită la ce?

— Potrivit de slabă.

— Auzi, Cathy? Şi Will e de părere că eşti slabă.

Cathrin s-a înfuriat şi a grăbit pasul îndreptându-se spre terasă, departe de mama ei, de noi toţi, dar tocurile înalte i s-au afundat în iarba udă, făcând-o să se clatine şi în cele din urmă să cadă cât era de lungă, înjurând. Sigur că ar fi trebuit să fiu primul care s-o ajute, însă mama ei mi-a luat-o înainte. A ajutat-o pe Cathrin să se ridice.

— Am atâtea pe cap la ora asta, a spus ea. În regulă? În regulă?

Maică-sa a luat-o de braţ şi, aşa, braţ la braţ, au mers, destul de hotărât, mai departe spre terasă, una desculţă, iar cealaltă pe tocuri înalte.

Tatăl şi-a pus mâna pe umărul meu, privind în urma lor, în timp ce aproape că se rezema de mine, era destul de neplăcut,

dar nu prea aveam ce face, aşa cum se întâmpla şi cu îmbrăţişările alea, de unde oare le veneau toate chestiile astea?

— Ce mult seamănă! a zis.

— Cine?

— Eşti retardat azi? Cathrin şi Julie, desigur. Doar nu credeai că noi doi.

Tatăl a râs şi şi-a trecut mâna prin coada de cal care semăna cu un bici cenuşiu.

Jucam în deplasare, aşa că a trebuit s-o iau ca atare. Doar aşa nu riscam s-o dau în bară.

— Nu. Nu noi doi. Mă-ntrebam cine seamănă cu cine, Cathrin este cea care seamănă cu Julie sau invers?

Rămăseserăm singuri în grădină. Nu-mi prea plăcea să rămân singur cu tatăl lui Cathrin în grădină. Nu numai că jucam în deplasare, dar pe deasupra mai eram şi-un parvenit în acest cartier, în această casă, în această societate şi mă-ntrebam dacă n-ar fi fost mai bine să nu spun nimic, pentru că cel tăcut, de regulă, n-o dă în bară, atâta timp cât îi merge, ceea ce e oricum mai mult decât nimic.

— E foarte ocupată acum? a spus în cele din urmă.

— Abia dac-o mai văd.

— Bine. Asta-i bine.

Ce să-nsemne asta? Bine că abia o mai vedeam sau că ea era prea ocupată?

Tatăl mi-a dat în sfârşit drumul şi am intrat înăuntru.

Era un miros special în casa părintească a lui Cathrin, cred că de beţigaşe parfumate, un iz de vechi, parfumul acestei generaţii absurde, bogăţie şi beţigaşe parfumate, bun şi scârbos, mai bine zis, scârbos şi bun. Tatăl a preparat nişte băuturi înainte de masă, gin tonic, care nu-i băutura mea favorită, dar beau de obicei ce mi se dă. Cathrin a primit, în sfârşit, cadoul de ziua ei, o brăţară, semăna cu un giuvaier din vremuri preistorice, ca acelea purtate de hippies în anii şaizeci când făceau nudism la Besserudtjernet[11] sau pe unde dracu' îşi mai făceau veacul, după care cântau la chitară. Am văzut nişte fotografii, unele chiar atârnate pe pereţi, toate erau destul de neclare şi întreaga poveste semăna cu un carnaval demn de a fi protejat. Dar se pare că era o bijuterie a bunicii, un obiect de

[11] Fost lac artificial amenajat la baza trambulinei de schi Holmenkollen care era alimentat cu apă din iunie până în octombrie.

valoare, care probabil ar fi putut sponsoriza un întreg film de lung metraj şi un scurt metraj. Îi venea bine lui Cathrin. Cam orice îi venea bine lui Cathrin.

Uneori mă gândeam că singurul lucru care nu i se potrivea eram eu. Am dat noroc.

— Un Conrad Langaard autentic, a zis mama. Aur alb.

— Extraordinar, a spus Cathrin.

— Iar briliantele sunt Top Wesselton, asta doar ca să ştii.

Tatăl mi-a aruncat o privire rapidă ca de la bărbat la bărbat, cam cu asta se-ocupă femeile, părea a-mi spune, în timp ce noi putem să bem.

Am băut.

— E prea mult, a zis Cathrin. Nu am împlinit încă treizeci de ani.

Mama a ridicat paharul.

— Ştii doar că urăsc cifrele rotunde. Sărim peste cifrele rotunde. Noroc, fetiţa mea alintată!

Am ciocnit şi am închinat pentru Cathrin, douăzeci şi şapte de ani, un număr impar, iar ea a arătat braţul pe care briliantele, pare-se şaptezeci şi opt, în total, străluceau ca o cătuşă de stele.

— Şi cum aţi sărbătorit voi ieri? întrebă mama.

— Ca de obicei.

— De obicei?

— Am prins ultima bere afară la Celsius, am spus.

— Iar Vivi s-a îmbătat cum îi e obiceiul, Iselin voia, tot ca de obicei, să se destăinuie, Nina a agăţat, ca de obicei, un idiot, iar eu a trebuit să consolez pe toată lumea. Tot ca de obicei.

Mama a mai turnat în pahare.

— Dar sigur v-aţi distrat.

— Foarte bine, a spus Cathrin.

Apoi am luat masa în încăperea alăturată.

Tatăl a ţinut un scurt toast în timpul apetitivului, *mousse* sau ceva de genul ăsta, probabil somon, oricum un peşte de apă dulce. Din fericire, nu s-a ridicat în picioare, a vrut doar să spună că douăzeci şi şapte, douăzeci şi şapte este vârsta lui preferată, s-o foloseşti bine, Cathrin, spuneam odată, a continuat tatăl, că nu poţi avea încredere în nimeni care are peste treizeci de ani – dar asta a fost demult, mă gândeam eu, aproape acum treizeci de ani –, tu, vreau să spun voi, totuşi puteţi avea încredere în

noi, şi a încheiat penibil cu un cântec, Procol Harum, explică el, *A Whiter Shade of Pale*, din fericire s-a mulţumit cu refrenul, după care a citat din Neil Young, *old man, look at yourself, I'm a lot like you were.*

Se gândea la mine?

La cine naiba se gândea?

Am închinat iarăşi.

— Ce-ai primit de la Will? a întrebat mama.

— Taiorul de pe mine, a spus Cathrin.

Mama s-a uitat la fiică-sa şi apoi la mine.

— Habar n-aveam că eşti aşa burghez, Will.

— Mă străduiesc, am spus.

A urmat o oarecare tăcere, mai precis, până la venirea felului principal, probabil vânat, nu ştiu dacă tăcerea era neapărat stânjenitoare, nimic nu era de fapt neapărat stânjenitor în casă, asta doar neliniştitor. Tatăl a spus în cele din urmă:

— Şi cu ce eşti atât de ocupată în ultima vreme, Cathy?

Nimeni nu mă mai întreba cu ce mă ocupam, ceea ce îmi convenea perfect, dura al naibii de mult să explic cât de puţin făceam.

— Cu catalogul Ikea.

— Ikea? Sper că te vinzi al dracului de scump.

— Patru ani de muncă, tată. Agenţia supravieţuieşte.

— Curând ajunge Ikea să mobileze toată Europa de Est. Luaţi aminte la cuvintele mele. De la Vilnius şi până la Moscova. N-aş afirma chiar că se-mplineşte un vis, dar nici nu e cel mai rău lucru care s-ar putea întâmpla. Chiar deloc.

— Dar care-ar fi lucrul cel mai rău care s-ar putea întâmpla? am întrebat.

Tatăl ei mi-a mai turnat vin roşu în pahar.

— Să ni se fi dat dreptate nouă, a zis.

Cathrin a clătinat din cap şi i-a luat sticla din mână.

Mi-am permis să-ntreb:

— Ce vrei să spui cu asta?

Tatăl ei ne-a privit, sau poate s-a uitat undeva printre noi, nu am prins privirile, vedeam doar coada de cal de pe umărul lui, care acum nu mai semăna cu un bici, ci cu un animal, o reptilă cu blană şi fundă.

— Am obţinut puterea, dar nu şi dreptatea, a spus el. Mai ai alte nelămuriri?

Mama a suspinat.

— Termină, Finn!

— Ce să termin, Julie?

Julie, adică mama lui Cathrin, am uitat desigur s-o prezint, a ridicat şervetul de masă şi l-a mototolit în mână. La început am crezut c-o să-l arunce peste masă, spre Finn, tatăl, în schimb s-a întors spre mine.

— Ce mai fac părinţii tăi, Will?

— Mulţumesc, bine.

Cathrin a spus:

— N-ai vorbit cu ei de un an, cel puţin.

— Ce ştii tu despre asta?

Mama a dat drumul şervetului care s-a aşezat asemenea unei păsări în poala ei.

— Ne certăm?

— Da' de unde, mamă. Willy are doar conştiinţa puţin încărcată.

Mă numesc, prin urmare, Willy. Cei mai mulţi îmi spun Will. Prefer Will. Alteori îmi place Willy mai mult. Depinde. Depinde de unde te afli, acasă sau în deplasare. Dar când Cathrin m-a numit Willy, mi-a venit ideea fixă că şi eu trebuia să ţin un toast. De ce nu? Nu puteam vorbi mai prost decât tatăl ei. Dimpotrivă, aveam să fiu chiar mai bun. Am lovit uşor paharul cu furculiţa şi, când m-am ridicat în picioare, deodată s-a făcut linişte în jur.

— Dragă Cathrin, am început. Dragă Julie şi Finn. Dar, mai ales, dragă Cathrin. Se împlinesc exact patru ani de când ne-am cunoscut.

Şi în timp ce vorbeam în această duminică, în oraşul cu case albe, în casa părintească a lui Cathrin, mi-am dat seama că toate aceste cuvinte pe care le rostisem deja păreau goale, ca nişte vaze frumoase, dar fără flori, chiar dacă eu credeam în ele, mă jur, cu mâna pe inimă, la naiba, chiar credeam în ele, în fiecare sunet rostit; dar nu gândul din spatele lor este cel care contează, nu, de fapt chiar nu contează, căci oare cum ar putea cineva cunoaşte care este gândul din spatele cuvintelor, dacă acesta nu se vede?

— Asta este, de fapt, tot ce-am avut de spus, am încheiat eu.

M-am aşezat. Am ridicat paharul.

— Bine spus, a zis tatăl. Puţin bombastic, dar scurt şi bine zis!

În acel moment, Cathrin s-a ridicat de la masă. A plecat. Nu s-a mai întors, pur şi simplu. Zgomotul tacâmurilor mă călca pe nervi. Dacă ciuleşti urechea şi remarci zgomotul, cuţit şi furculiţă, scârţâitul lor pe farfurie este aproape de nesuportat în cele din urmă; am avut mereu chef să fac un scurtmetraj exact despre asta, despre sunetul liniştii, *Simfonia tacâmurilor* mă gândesc că ar trebui să-i spun, sau pur şi simplu *Tortura*.

— L-aţi zărit pe Sidewalker când aţi venit pe drum încoace? întrebă mama.

— Nu, am luat un taxi.

Mama suspină.

— E mai rău ca niciodată. Putoarea ajunge până aici jos.

Tatăl a întrerupt-o.

— Acum exagerezi puţin.

— Nu, deloc. Când bate vântul dintr-acolo, pute în grădină.

— Trebuie să-şi ducă şi el zilele, a zis tatăl. Aşa cum şi noi le ducem pe-ale noastre. Este alegerea lui. Dacă vrea să trăiască sub cerul liber în propria sa murdărie, e liber s-o facă.

— Chiar dacă împute aerul la depărtare?

— Nu pute mai rău decât gazele de eşapament şi grill-ul vecinului. De altfel, tipul e un geniu.

— Geniu... haide, scuteşte mă. Dacă ar fi atât de genial, s-ar spăla.

I-am lăsat să continue. Vorbeau de eternul student care se aciuase pe colina de lângă Blindern, devenind în scurt timp totuna cu flora de acolo, da, ajunsese să fie aproape propria sa ambianţă, propria sa climă, unde curând specii noi aveau să vadă lumina zilei, o planetă ar fi putut să fie numită după el, *Sidewalker I*. De ce-l numeau Sidewalker? Pentru că, în puţinele dăţi când se ridica, poate o dată la cinci ani, reuşea să facă un pas înainte fără să se clatine, cu alte cuvinte, nu ajungea nicăieri.

— Trebuie să-i respectăm libertatea, a zis tatăl.

— Libertatea? Libertatea nu este totuna cu a-ţi lua libertăţi, Finn.

Tatăl s-a întors spre mine.

— Doar un singur lucru să nu-l întrebi vreodată, Will.

— Nici n-aveam de gând să-l întreb ceva, am spus.

— Să nu-l întrebi cât e ceasul.

— De ce l-aş întreba cât e ceasul? Am şi eu ceas.

— N-am idee. Dar, în orice caz, să nu-l întrebi cât e ceasul. Asta ca s-o ştii.

Am devenit curios.

— De ce nu?

Tatăl a dat din umeri.

— Crezi că totul are un răspuns, Will? Nu-i deloc chiar aşa de simplu. Sunt lucruri pe care trebuie să le luăm ca atare şi să trăim cu ele, nu-i aşa? Am un coleg în Statele Unite care stă totdeauna gol puşcă atunci când tranzacţionează. De ce nu?

— Mi-aş dori asta, a oftat mama.

— Ce? Să stau gol puşcă şi să mă masturbez în timp ce fac bani? Pot s-o fac.

— Te rog, Finn. Avem oaspeţi. De-ar exista răspuns la toate!

Era ceva anume ce mă preocupa.

M-am întors înspre tată.

— De unde ştii chestia asta?

— Scuze, ce să ştiu?

— Că nu trebuie să-l întrebi cât e ceasul.

Era evident că tatăl nu mai voia să continue.

— Hai să vorbim despre ceva mai plăcut. Povesteşte-mi despre căţel, Julie.

Mama s-a aplecat peste masă.

— *Golden retriever*. Cezariană. Opt pui. Ce faci cu cinci pui pe care stăpânul nu-i vrea?

— Îi omori, am spus.

Mama s-a lăsat pe spate în scaun şi m-a privit surprinsă, aproape jignită.

— Cred că ar fi cazul să te duci să vezi ce e cu Cathrin, a spus ea.

— Bineînţeles.

Am urcat la etaj. Pe palierul de sus, între cele două aripi ale clădirii, m-am oprit şi am ascultat. Nu auzeam nimic. Ar fi trebuit să se audă vocile domoale de la masă, din sufragerie, şi, deşi îmi imaginez că era linişte perfectă în toată casa, nu auzeam, totuşi, ce vorbeau ei acolo la parter. Vorbeau despre mine? Oare chestia asta, care nu ştiu ce însemna, să fi avut ceva de-a face cu mine? Uşile de ambele părţi ale holului era închise, cu excepţia celei din capăt, care părea întredeschisă, cea de la camera lui Cathrin, camera neatinsă, pe care nu ştiu din ce motiv o păstrau tot aşa. Ce-şi închipuiau oare aceşti părinţi

lipsiţi de logică, sau poate Cathrin însăşi, că într-o bună zi se va muta înapoi acasă? Dacă era aşa, asta avea oricum ceva de-a face cu mine, în mod cert, credeau că eu nu o meritam, că ea nu-şi găsise partenerul potrivit în mine, Willy Bråten, cel nepotrivit. Mi-am continuat drumul, am bătut la uşă, pentru orice eventualitate, am împins uşa din faţa mea cu piciorul. Ea stătea pe canapea cu o păpuşă imensă în poală, o păpuşă în culori stridente, cu faţa plină de riduri şi zâmbitoare. Parcă aş fi pătruns în timpul altcuiva, în timpul fetiţei Cathrin de dinainte să fi fost eu în viaţa ei şi mă simţeam, nu ştiu exact de ce, dar mă simţeam asemenea unui hoţ de duzină. Să fi fost o glumă, sau doar crudul adevăr?

— Frumos POV, dar pune deoparte păpuşa aia.

— De ce?

N-a dat la o parte păpuşa aceea care-ţi dădea fiori.

— Nu ţi-a plăcut discursul meu? am întrebat.

Cathrin n-a răspuns.

Am rămas în picioare în pragul uşii, nu-mi venea să mă apropii de ea. Ceva mă reţinea, ceva ce mă înfricoşa şi mă seducea mai tare decât orice altceva se întâmplase în duminica aceea.

În cele din urmă am spus:

— Ştii ce fac?

A ridicat ochii ca şi cum s-ar fi trezit brusc.

— Ce faci?

— Te iubesc.

— Chiar aşa?

— Aşa scrie în scenariu, Cathrin. Doar că e atât de greu s-o spun.

— Termină.

— E adevărat. Vrei şi *voice-over*?

— Nu, mulţumesc.

— Părinţii tăi te-aşteaptă, de altfel. Dar eu, să fiu al naibii, nu cobor singur acolo.

Cathrin s-a ridicat în cele din urmă, m-a luat de mână şi am coborât aşa, ţinându-ne de mână, ca un cuplu care era împreună de patru ani, ne-am aşezat la masă, ne-am făcut comozi, dacă aş putea să spun aşa, erau la desert, fantastic, tiramisu, lichior, iar cafeaua ne aştepta în cea de-a treia cameră. Ce mai seară!

— Şi ce-aţi făcut voi azi? a întrebat mama lui Cathrin. Vreau să spun, în afară de dormitul târziu de după chef.

— Am văzut nişte apartamente, am spus.

N-ar fi trebuit s-o spun.

Părinţii ei s-au uitat unul la altul, fiecare din capătul său de masă, s-au privit hotărât, în timp ce eu fixam un punct undeva între ei doi, neavând idee însă încotro se uita Cathrin.

— Ceva interesant? a întrebat tatăl.

El o întreba pe Cathrin, dar eu am fost cel care i-a răspuns.

— Încă nu. Abia am început să căutăm.

— Ce se întâmplă, Cathy?

— Dacă se-ntâmplă ceva? Ce vrei să spui?

Privirea mamei a lunecat înspre mine.

— Se întâmplă ceva, Will?

— Nu, din câte ştiu eu.

Era, probabil, cea mai adevărată propoziţie pe care o spusesem în timpul acelei zile: Nu, din câte ştiu eu.

Mama ei s-a ridicat brusc şi ea.

— Mai am un cadou, a spus ea. Dar nu sunt sigură dacă e potrivit. Tu decizi.

A adus o cutie mică din care se auzeau nişte sunete. Cathrin a dat la o parte capacul şi a scos de acolo un pui de câine, niciodată nu văzusem ceva atât de minuscul, aprobe că se putea ascunde în mâna ei.

— Dacă nu-l vrei, trebuie doar să-mi spui.

— Sigur că-l vreau, mamă. E minunat.

— Retriever. Fetiţă. Are două luni. N-am fost pur şi simplu în stare să-i iau viaţa.

Mama s-a uitat sever la mine, în timp ce Cathrin a pus căţelul în poala mea, iar puiul a început să-mi lingă mâinile, încercând mai apoi să muşte, dar fără succes, botul lui mic era moale ca o mănuşă. I l-am dat înapoi lui Cathrin. Era totuşi al ei, ea era cea care-l primise cadou, nu eu.

— Ce nume să-i dăm? am întrebat.

Când să plecăm, tatăl ei m-a luat deoparte, vorbindu-mi în şoaptă.

— Să-mi spui dacă găsiţi ceva ce vă place.

Am făcut pe prostul:

— Te gândeşti la numele căţelului?

— Mă gândesc la apartament. Găsiţi-vă ceva pe placul vostru. Nu vă gândiţi la preţ. Pot contribui şi eu cu ceva pe ici pe colo. Pricepi, nu?

A făcut câteva mişcări rapide cu degetele. Înţelesesem.

— Mulţumesc, am zis. Eşti foarte generos.

— Presupun că n-ai vândut încă niciun scenariu la Hollywood?

Tatăl mi-a pus din nou mâna pe umăr, obiceiurile acelea prea intime pe care le avea, dar ce puteam eu face, eram în ghearele lui, ca să spun aşa, şi îi permiteam să mă manevreze pe mine, parvenitul, dar în acelaşi timp era ceva ca de la bărbat la bărbat în secvenţa asta, sau în acest episod tăcut şi solitar, care îmi repugna; şi nu eram în stare să-mi amintesc dacă propriul meu tată îmi pusese vreodată mâna pe umăr în acelaşi fel, nu, n-o făcuse niciodată, după cum am spus, în familia noastră nu existau asemenea gesturi.

— Nu, am răspuns.

Cathrin a vrut şi de data aceasta să stea pe scaunul din faţă în taxi. Căţelul stătea în poala ei. Cred că dormea. Nu era mai mult de zece şi jumătate când în sfârşit am ajuns acasă. Cathrin a vrut să meargă imediat la culcare. Nu m-a întrebat dacă voiam să vin şi eu în pat, chiar dacă mi se părea că nu terminaserăm ceva ce ea începuse fără să ducă la bun sfârşit; simţeam un soi de nemulţumire profundă şi nici nu aveam chef să-mi încerc norocul, să-i cerşesc în genunchi să i-o trag, o simplă futere, fiindcă, după părerea mea, merit mult mai mult de-atât. Dar Cathrin avea, bine-nţeles, puiul de câine, iar eu nu mă simţeam în stare să mă cert, de altfel, e greu să te certi având un căţel în preajmă.

I-am zis:

— Ne e bine aici, nu-i aşa?

— Ce vrei să spui?

M-a surprins gândul că asta era întrebarea pe care ne-o puneam cel mai adesea: Ce vrei să spui cu asta? Toţi se întrebau unii pe alţii: Ce vrei să spui? Era, de fapt, cea mai periculoasă întrebare pe care ne-o puteam pune. În interiorul nostru eram temători şi neîncrezători. Ne aflam în epoca subtextului. Ironia înseamnă să spui un lucru care vrei să însemne altceva ca să sugerezi un al treilea lucru. Ironia este o formă de autoapărare, fie că eşti în deplasare, pe teren propriu

sau pe teren neutru. Dar câştigul este destul de mic. Detestam ironiile.

— Vreau să spun în apartamentul ăsta, am zis. Ce altceva?

Cathrin şi-a continuat drumul spre baie.

Am urmat-o, ca de atâtea alte dăţi.

— Cath, am spus.

— Da?

Am ezitat:

— De ce merge mama ta desculţă tot timpul?

— Spune că aşa se simte mai liberă.

— Mai liberă?

— Şi că face bine la circulaţia sângelui.

Aşa că am întrebat, în sfârşit, ce mă frământa:

— Şi ce voia de fapt să spună cu asta?

— Voia mama să spună ceva? Asta nu-mi amintesc.

— Când a întrebat dacă se întâmplă ceva?

— Maică-mea nu voia să spună nimic, Will. Las-o baltă.

Cathrin a deschis uşa de la baie. Am oprit-o, şi nu ştiu dacă asta chiar a fost cu totul pe placul ei, probabil că am acţionat greşit.

— Ce s-a întâmplat azi?

M-a întrerupt.

— Ce anume?

— Ştii ce vreau să spun. Vrei să vorbim despre asta?

Cathrin a închis uşa. Am rămas în cameră şi m-am uitat la televizor în timp ce răsfoiam notiţele pe care trebuia să le finalizez, măcar de formă. De fapt, aveam un chef grozav să mă-mbăt. Când, în cele din urmă, m-am dus să mă culc, Cathrin nu se afla, ca de obicei, în pat. M-am uitat înăuntru în camera ei de lucru. Se culcase pe canapeaua de acolo, cu căţelul în braţe. Normal că n-am trezit-o nici pe ea şi nici căţelul căruia încă nu-i dădusem niciun nume.

III

Pe când urmam cursurile Şcolii Daneze de Film de la Copenhaga, secţia scenariu, eram, la urma urmei, mărturisesc, o mediocritate printre genii, geniile daneze, iar voi ştiţi prea bine la cine fac aluzie, uneori se întâmpla să fiu lăudat măcar pentru aşa-zisa mea privire ageră, nu prea des, însă oricum era destul. Pentru că nu fusesem admis la aceste studii doar datorită privirii mele, ci mai ales din cauza perspectivei mele, şi asta este deja cu totul altceva. I-am dezamăgit, sau, mai bine zis, i-am păcălit pe toţi. Se prea poate să mă fi păcălit pe mine însumi şi să fi fost cu totul altul decât cel care eram. Voiam doar să semăn cu ceilalţi, aşa cum îmi stătea mereu în obicei. Pe vremea aceea realitatea începea să dispară, vreau să spun, un oraş înceta să mai fie un oraş, Copenhaga, Oslo, Berlin, New York, ci o metropolă, *ext. metropolă, seara*. În acele clipe puteai să fii profund şi universal. Nimic nu mai era numit cu numele său. Culorile dispăruseră dintr-odată şi se decisese că negrul este suficient. Aşa că mi-am pierdut perspectiva, m-am rătăcit, şi am găsit, în schimb, detaliile. Obişnuiesc să acord atenţie detaliilor, aşa-ziselor fleacuri, pe care ceilalţi le trec cu vederea, dar care, văzute din perspectiva mea, au o strălucire specială, şi nu vorbesc aici despre semnificaţie, ci mai curând despre lumină, sunt pur şi simplu sensibil la detalii şi nu ştiu de unde am chestia asta: o haină atârnată pe frânghia de rufe, un capac de roată pe marginea drumului, un cercel, o piatră de pavaj udă în piaţa Gråbrødre, care pe neaşteptate seamănă cu un chip, lucruri de-astea pe care copiii le arată cu degetul, la ăsta mă pricep eu. Dar la ce foloseşte asta? mă întreba apoi profesorul. Era un vechi trăpaş în domeniu, beat jumătate de zi, iar cealaltă jumătate mahmur, de fapt îşi dorise să ajungă regizor, dar ajunsese un nemulţumit sarcastic. Detaliile trebuie îngropate, mi-a spus el, ele trebuie legate de o acţiune, trebuie să dai drumul unui flux, imaginile trebuie să se regăsească într-o corelaţie logică, de la început şi până la sfârşit, nu doar să servească de decor, uită-te la monştrii sacri, crezi că Ibsen folosea ceva doar pentru înfrumuseţare, tot ce folosea era

absolut necesar şi nimic inutil, nicio uşă, un scaun sau o lampă nu erau acolo degeaba, învaţă de la Ibsen, citeşte-l pe Ibsen şi vei scrie mai bine, uită-te la Spielberg, prietene, un regizor extraordinar, toţi ştiu asta, dar ce se întâmplă când primeşti un scenariu dezastruos, ca de exemplu *One from the Heart*, atunci totul e doar de decor, de rahat înmiresmat, cum îi plăcea să spună, rahat înmiresmat, dar muzica era bună, am intervenit eu, muzica, a întrebat el, şi i-am simţit imediat răsuflarea cu iz de vodcă sufocându-mă, da, Tom Waits[12] a fost de fapt nominalizat la Oscar pentru asta. Vrei să cânţi sau să scrii? m-a întrebat profesorul. M-am apărat în cele din urmă cu ideea că suma detaliilor este cea care până la urmă face povestea, nu-i aşa? Lucrurile mici, da, lucrurile mărunte, iată motto-ul meu. Atunci el mi-a răspuns simplu că detaliile, în lipsa unei corelări, nu erau altceva decât un flecuşteţ de doi bani pe care aş fi putut să mi-l pun deasupra şemineului din locuinţa mea norvegiană, acolo sus, în pustietatea muntelui, fără curent electric şi fără drumuri, unde era doar beznă şi religie, profesorul era, când spunea asta, mahmur, iar în acele momente era, de fapt, extrem de simpatic. Înceta să fie extrem de simpatic, a zis el, după ce i se întâmpla să citească unele dintre scenele sau încercările mele de scenarist: Nu uita cine eşti, Willy. Cine sunt, l-am întrebat. În primul rând, nu eşti un tip destul de profund, a spus. Dar cum sunt, atunci? Profesorul a tras un sertar, a desfundat o sticlă şi a băut din ea fără să se ferească, a băut drept în nasul meu. Eşti o glumă, a zis. Iar dumneata eşti un beţivan, i-am spus. Profesorul a râs. Chiar aşa, chiar aşa. Dar cu timpul ai toate şansele să ajungi o glumă a dracului de bună.

Geniile de lângă mine, cu alte cuvinte, erau nişte tragedii.

Dar n-am uitat ce-a spus profesorul. Partea cea mai proastă era că am crezut că era adevărat ce îmi spusese şi că puteam suporta ideea asta. Avea dreptate, iar eu ştiusem tot timpul lucrul acesta.

Eram parvenitul şi de undeva trebuia să parvin.

Nu este şi asta oare un fel de profunzime?

Scriam, aşadar, scenarii de film. Rareori, adică niciodată nu se alegea ceva de ele. Mi-era totuna. Arta era să prinzi o idee care să fie atât de bună încât să primeşti o finanţare ca s-o duci la

[12] Tom Waits a compus coloana sonoră a filmului muzical One from the Heart, în regia lui Francis Ford Coppola.

capăt, dar niciodată suficient de bună ca să devină film, pe scurt, să primeşti bani ca să nu faci absolut nimic. Poate că sunt leneş. Poate că-mi lipsesc ambiţiile. Sunt, prin urmare, un parvenit leneş căruia îi lipsesc ambiţiile. Dar ambiţioşii sunt cei care se scufundă primii, aşa constatasem din experienţa mea. Este important să te menţii la suprafaţă, doar să pluteşti, fără să dai dovada că nu eşti bun şi în acelaşi timp să laşi impresia că eşti ceva. Aşa apar geniile, nu-i aşa? Primisem finanţare pentru două proiecte în curs de realizare, scurt metraje, de la *Norsk Film* în urmă cu un an. Ambele idei ar fi putut fi contopite într-una fără ca filmul să fi fost mai lung din acest motiv, dar atunci ar fi fost mai puţini bani pentru mine.

Era luni.

Cathrin plecase deja la serviciu. Eu lucram, după cum se înţelege, acasă. Eram propriul meu stăpân. Nu prea aveam mare lucru la care să aspir. Pe masa din bucătărie era un bilet: *Cumpără mâncare pentru căţel*. Abia atunci mi-a venit în minte câinele. Încă dormea în camera ei de lucru. L-am luat de acolo. Părea speriat şi în acelaşi timp foarte încrezător. Îi simţeam inima bătând repede sub blana subţire. I-am dat apă şi câteva felii de mezel expirat. N-avea ce să-i strice. Căţelul dădea din coadă, în orice caz. Şi, când m-am dus în biroul meu, m-a urmat şi s-a aşezat la picioarele mele. Deveniserăm prieteni. Nu ştiu exact dacă îmi plăcea, în caz că ar fi trebuit să ne descotorosim de căţeluşă. A fost doar un gând care mi-a venit aşa. Dar de ce să ne descotorosim de ea? Îi spuneam *ea* în sinea mea, nu doar *câinele*. Tata obişnuia să spună: Să nu te ataşezi prea mult de animale. Dar mi-amintesc că a plâns când a murit cea mai tânără căţeluşă, s-a îmbolnăvit, o tumoare la ureche, iar spre sfârşit umbla împleticindu-se. Tata a împuşcat-o şi i-a dus hoitul la groapa de gunoi de lângă cariera de pietriş. Am deschis computerul, dar n-am reuşit să mă hotărăsc de ce să mă apuc, sau dacă să mă apuc de ceva. Primul proiect se numea Fereastra. Îmi imaginam un băiat, să zicem de doisprezece sau unsprezece ani, în orice caz nu mai mare, care stă timp de o zi întreagă uitându-se pe fereastră, sau poate timp de o săptămână, desigur că filmul nu avea cum să dureze tot atât de mult timp, aveam o expresie preferată, am patentat-o, a mers o vreme, dar există limite la cât de multe ori te poţi repeta: Filmul înseamnă să scoţi apă din piatră seacă. Dar de la ce fereastră

priveşte şi cine este acest băiat? Trebuia deci să fac o opţiune ca să pot merge mai departe: unde ne aflăm, în oraş, cu vederea spre o stradă aglomerată, într-o piaţă sau undeva la ţară, într-un cătun, e un băiat singur la părinţi, poate are un frate, o soră, chiuleşte cumva de la şcoală, oricum, de ce stă băiatul ăsta afurisit acolo la fereastră, oriunde ar fi ea situată? Dar deocamdată nu mă interesau istoria băiatului, biografia, contextul, relaţiile de familie, situaţia lui, toată această murdărie pe care o târâm după noi. Ceea ce mă interesa erau detaliile perspectivei, uşoarele devieri care pot modifica total imaginea, şi atunci nu pot să nu mă gândesc şi la viaţă, nu pentru a fi neapărat profund, dar oare nu se întâmplă la fel când cel mai mărunt lucru îţi poate întoarce viaţa pe dos? Mă gândeam de altfel că toamna târziu ar fi fost anotimpul potrivit, mai precis atunci când începe iarna: zăpada care cade peste culorile luminoase şi puternice ale tufelor şi copacilor. Nu pot nega, prin urmare, că, oricât suceam şi învârteam această aşa-zisă idee, în fel şi chip, îmi imaginam, de fapt, propriul meu geam, geamul de la camera mea de la etaj, acasă la Hurdal, unde aveam obiceiul să stau şi să privesc afară, spre Rudshøgda. Nu se-ntâmpla mare lucru, fără să exagerez, cea mai mare parte din privelişte era pădure şi iarăşi pădure, cât vezi cu ochii, iar sus de tot un petic de cer, atunci când ceaţa nu cobora prea jos. Dar îmi plăcea să stau aşa. Visam şi eram treaz în acelaşi timp. La asta mă pricepeam cel mai bine. Mi-am amintit deodată o întâmplare pe care o povestea mama: despre o cioară care a venit zburând cu ceva strălucitor în cioc, toată lumea ştie că ciorile sunt nesătule şi fură tot ce străluceşte mai tare, dar ce să fi fost oare? Un vecin sprinţar s-a căţărat până la cuib a doua zi şi a găsit o verighetă pe care o doamnă o pierduse în aceeaşi vară, chiar lângă camping, numele ei era gravat în interiorul inelului, aşa că era fără îndoială al ei. Au apărut şi la televizor la Norge Rundt[13]. Poate că aşteptam să apară pasărea cu comoara în cioc? Poate de aceea stătea băiatul la fereastră? Nu ştiu. M-am trezit, în schimb, gândindu-mă ce nume să-i dăm căţelului. Căţeluşele tatei se numeau Putere şi Onoare, pe bune, chiar aşa se numeau. Unii credeau că numele erau o blasfemie, chiar şi mamei i se păreau nepotrivite, dar tot ce făcea tata, făcea din convingere, cu cea mai mare

[13] *În jurul Norvegiei*, emisiune populară TV despre Norvegia.

seriozitate. Putere, cea mai mare, a murit la un an după Onoare, cea cu tumoare la ureche, s-a înecat în Øyangen, a căzut într-o spărtură în gheaţă, chiar la vărsarea râului, în partea de nord a lacului, şi a murit îngheţată înainte ca noi să reuşim s-o scoatem la mal. Era primăvară, în preajma Paştelui, iar tata şi cu mine făceam schi-fond. Am fost surprins că n-a plâns deloc atunci. S-a înfuriat doar. S-a înfuriat pe sine însuşi pentru că lăsase câinele să alerge la estuar. Era furios pe câine fiindcă alergase chiar în acel loc. Iar oamenii furioşi nu plâng, întorc doar spatele. Se ascund. Sau lovesc. Am făcut o listă cu nume de actriţe care-mi plăceau, mai apoi cu nume de scriitoare şi în cele din urmă cu femei-regizor, nu erau prea multe şi niciunul dintre nume nu putea fi dat unui câine, de asta mi-am dat seama imediat, aşa că am şters ultima listă şi în schimb am făcut o listă cu personaje principale feminine din cărţi şi din filme care-mi veneau în minte, aşa că m-am ales cu o groază de actriţe, scriitoare şi personaje feminine din filme şi cărţi deopotrivă, oricum erau destule.

Cel de al doilea proiect se numea *Păsările*. Da, da, atâta doar că titlul mai fusese folosit.

A sunat telefonul. Căţelul s-a trezit şi a sărit din poala mea. Telefoanele n-ar trebui să sune lunea. Asta-i părerea mea. Eu nu sun niciodată lunea. Era Cathrin.

— Cum e? întrebă ea.

— Bine. Şi tu?

— Bine. Ikea mă bate la cap. Nu mi-ai răspuns.

— Am spus că-s bine. Scriu.

— Eu vorbeam despre căţel.

— Încerc să găsesc un nume pentru el.

— N-ai zis că scrii?

— Ai vreo sugestie?

Cathrin a rămas tăcută un timp, apoi le-a dat nişte instrucţiuni unor oameni, nu ştiu exact, poate că alţii îi dădeau ei instrucţiuni. Parcă vocea ei suna altfel. Eram nedumerit. Tot ce este diferit mă nelinişteşte, înainte să pricep contextul: poate că era afară pe stradă, sau poate traversa un oficiu, un birou, în drum spre o şedinţă.

— Nu, a spus în cele din urmă. Ce scrii?

— Ce zici de Audrey?

— Audrey? Nu fi prost.

— Sau Holiday Golightly.
— Holllicinedracu'?
— Personajul pe care Audrey Hepburn îl joacă în Breakfast...
Cathrin m-a întrerupt.
— E doar un câine, Will. Nu cumva ai băut *bellini*-ul nostru?
— Mă străduiesc cât pot, Cath.
— Ce, să bei?
— Să găsesc un nume.
— Mai încearcă. De altfel, ajung târziu acasă. Nu mă aştepta.
Cathrin a închis telefonul.
Nu mă aştepta.

Îşi spun îndrăgostiţii aşa ceva? Poate mai curând cei indiferenţi şi cărora le e milă spun asta, cei care s-au săturat spun: Nu mă aştepta. Îndrăgostiţii îşi spun: Aşteaptă-mă orice-ar fi.

Am mângâiat căţeluşa.

Mă gândeam: aş putea să-i dau un nume pe care să-l ştiu doar eu, iar aşa nu va asculta pe nimeni altul decât pe mine.

Telefonul a sunat iarăşi. N-am răspuns. Spusesem ce-aveam de zis. Eram puţin furios, de fapt. Când, în sfârşit, s-a aşternut liniştea şi nu s-a mai auzit robotul, m-am simţit, totuşi, vinovat. Dacă fusese mama? În orice caz, nu era tata. Mama era mereu cea care suna şi nu-i plăcea să-mi lase mesaje pe telefon. Cath avea dreptate. Nu mai vorbisem de multă vreme, unii dintre noi, sigur un an, poate chiar mai mulţi.

Câinele a scos un sunet mic, asemenea unui acces de tuse. Oare aş fi putut... aş fi putut să o botez Nume?

Hai aici, Nume. Hai odată, Nume.

Cum începusem oare să fiu atras de film? Era tot într-o zi de luni. Mama şi tata erau plecaţi, era o reuniune organizată de biserică, la nord de lac, vafe, cafea, adunare, misiune, acţiune de caritate, noi eram, părinţii mei în orice caz, caritabili, cu spirit de sacrificiu, se numărau printre voluntari. Ar fi vrut, desigur, să-i însoţesc când erau astfel de reuniuni. Dar eu nu voiam. Pretextam că sunt răcit, ori că aveam lecţii de făcut, o compunere la norvegiană sau aşa ceva. Mereu scorneam o scuză sau alta. Nu eram voluntar. Nici ei nu mă forţau, nu mă sileau să-i însoţesc, rămâneau doar dezamăgiţi, profund dezamăgiţi, şi ce era şi mai rău e că aveau privirile acelea. Dar preferam să rămân acasă. Îmi plăcea. Era o libertate ce-mi

aparţinea, ceva aproape interzis, să am toată casa doar pentru mine, de parcă aş fi fost adult. Iar mama şi tata mă lăsau în pace. Din partea mea, în ziua aceea ar fi putut să rămână la acţiunea de binefacere pentru totdeauna. Amândoi câinii erau morţi. Un gând oribil mi-a trecut prin minte, dacă mama şi tata ar muri şi ei, aş putea să stau singur acasă pentru tot restul vieţii.

Brusc m-au cuprins remuşcările, nu eram chiar total insensibil, dar gândul, totuşi, nu-mi dădea pace. Aveam treisprezece ani. Era într-o zi de luni. M-am îndepărtat de la fereastra la care obişnuiam să stau şi m-am îndreptat spre televizor. Pe vremea aceea era un program de filme vintage. Iar în seara aceea se transmitea *Breakfast at Tiffany's – Mic dejun la Tiffany's*. Am prins chiar începutul filmului când Audrey Hepburn stă în faţa *Tiffany & Co*, renumitul bijutier din New York, înainte de ora deschiderii, în drum spre casă sau în drum spre ceva anume, încă nu se ştie la începutul filmului, dar oricum avea, în felul ei de a fi, aerul unei persoane fără casă, asemenea cuiva care este mereu în trecere, în vizită oriunde s-ar afla, iar oraşul New York, da, New York-ul, care nu este o metropolă oarecare, nu-şi deschisese încă străzile, bulevardele lungi asemenea unor portaluri nesfârşite şi pustii, iar ea, Audrey Hepburn, era atât de frumoasă, atât de nepăsătoare, atât de irezistibilă încât aproape că mi-am pierdut răsuflarea şi cumpătul şi tot ce mai aveam, de altfel, aşa cum stăteam acolo pe canapea, în Hurdal, la doar treisprezece ani, în faţa unui ecran pâlpâind în culori prost reglate. Nu mai trăisem nimic asemănător înainte şi probabil că nici după aceea, cu excepţia momentului când am întâlnit-o pe Cathrin. Dar mai era ceva. Audrey Hepburn mănâncă ceva, resturi de la vreun restaurant sau bar, e îmbrăcată într-o rochie simplă neagră şi strâmtă, pe care o poartă aşa cum nimeni altcineva n-ar şti s-o facă. Imaginea aceasta mi-a rămase întipărită în amintire şi când, mai apoi, am citit romanul lui Truman Capote care nu este de fapt un roman, ci o nuvelă ceva mai lungă, perfectă de altfel, am rămas dezamăgit, adică am rămas profund impresionat şi în acelaşi timp nedumerit. Cartea era mai bună, desigur, dacă se poate face o asemenea comparaţie, dacă putem compara cuvântul cu imaginea, lumina cu literele, sau câinele cu pisica, cioara cu bâtlanul, dar un lucru era cert, cartea nu o avea pe

Audrey Hepburn şi nici rochia ei neagră. Niciodată n-aş fi fost în stare să scriu un roman sau o nuvelă, dar un scenariu de film, asta aş fi putut scrie, chiar cu mult mai bine, pentru că scenaristul a exagerat cu povestea lui Capote, da, chiar până la graniţa incredibilului, nu mai puţin în privinţa povestitorului prin persoana foarte ştearsă a lui George Peppard. Dacă aş fi fost Truman Capote, ce gând caraghios şi acesta, aş fi fost destul de indignat. Dar poate că a primit ca drepturi de autor un onorariu al naibii de gras. În povestea lui Truman povestitorul este fără îndoială gay, asta îţi sare în ochi încă de la pagina 30, când vorbeşte despre *fundul atrăgător* al unui invitat de sex masculin şi din acest motiv *este în stare* să rămână insensibil în acelaşi pat cu Audrey Hepburn, vreau să spun cu Holiday Golightly, fără să se întâmple nimic între ei, în afara faptului că sunt amici şi-şi citesc unul altuia cu voce tare, fumează şi beau, doar un gay poate să facă asta, el este doar un prieten, nu o ameninţare, alţi bărbaţi ar fi înnebunit doar dacă se aflau cu Audrey Hepburn în acelaşi pat. În film, dimpotrivă, el este un amant de primă clasă, iar rolul nu-l prea prinde, ca să fiu elegant. Şi, în plus, filmul mai are şi un *happy-end*, e insuportabil. Melancolia din istoria lui Capote, acea melancolie care în povestire e peste tot în prim-plan, a dispărut în film, ca şi cum producătorii au considerat-o ceva murdar şi au trimis-o la curăţătorie, de unde au luat o glumă sentimentală, şi atunci nu mai foloseşte la nimic nici măcar dacă plouă cu găleata în scena finală. Sigur că pe atunci, la treisprezece ani, n-am priceput nicio iotă din asta, dar filmul m-a emoţionat puternic, iar această imagine, Audrey Hepburn, în faţa magazinului Tiffany din New York, dis-de-dimineaţă în rochia neagră, visând poate la diamantul galben de-acolo, m-a călăuzit până în momentul în care, în cele din urmă, mă aflu astăzi.

Poate că la asta se referea profesorul când a spus că sunt o glumă sentimentală.

Până unde am ajuns astăzi?

Am renunţat la o traiectorie posibilă. N-am dorit să întreţin drumurile în pădurea lui Mathiesen. Am plecat, în schimb, la Oslo, am dat examen de admitere la universitate şi am studiat teoria literaturii. Mi-am pus tatăl într-un soi de poziţie de inferioritate. Era mândru, dar şi jignit în acelaşi timp, dar nu îndrăznea nicidecum s-o arate. Nu ne despărţeau decât şapte

mile[14], atât era distanţa până acolo, în oraş, dar cu toate acestea era o lume total diferită. Am început să mă comport diferit, îi imitam pe alţii, cei care urmau să devină peste puţin timp prietenii mei şi care se aflau pe teren propriu, eu îi urmăream ce fac, cum se îmbracă şi ascultam ce vorbeau, nu, de fapt nu ce vorbeau, ci cum vorbeau. Copiam. Mă conformam. Voiam să mă confund cu peisajul şi astfel să mă ascund. Dar în acelaşi timp mă gândeam: Aşa sunt eu, acesta sunt eu, aici îmi voi intra în drepturi. Nu te mai maturizezi odată, îmi spunea tata când mergeam acasă – rareori, din ce în ce mai rar. Devenisem un străin. La doar şapte mile depărtare, în doar câţiva ani, m-am transformat într-un străin. În ochii mei, tata se preschimbase într-un străin. Nu mai bate la cap băiatul, îi zicea mama, slavă Domnului că ţinea cu mine. Am mai spus că intrasem la Şcoala de Film din Copenhaga, secţia scenografie de film, am scris o aplicaţie care, de altfel, trata despre ecranizarea *Breakfast at Tiffany's* propunând, de altfel, câteva soluţii, ceva de genul *voice-over*, povestire-cadru, voiam să readuc melancolia care se pierduse şi să nu nesocotesc preferinţele sexuale ale naratorului, transformând prin aceasta totul în povestea unui cuplu incompatibil care totuşi se aseamănă, fiecare oglinda celuilalt, amândoi hoinari, dar pe cărări diferite, construind o prietenie sau o relaţie nobilă şi la fel de melancolică, în mijlocul unui noian de plăceri şi excese. Am intrat, aşadar, la Şcoala de Film, spre marea mea surprindere, trebuie s-o spun, şi aveam să rămân doi ani acolo, în Copenhaga, unde treptat mi-am dezvoltat şi simţul pentru detaliu în detrimentul întregului, al direcţiei înseşi. Parvenitul din mine a primit un imbold real. Recunosc, din nou, că nu mă număram printre marii jucători din Copenhaga, eram mai bine zis un băiat bun la toate, un hoţ de buzunare, căutam la Biblioteca Regală poveşti pe care le-aş fi putut şuti sau cel puţin împrumuta. Dar această veste a fost, desigur, de neînţeles pentru tata. Scenarii de film? Ce fel de muncă mai era şi asta? Aveam de gând să-mi câştig traiul din asta? Se putea, oare, trăi din aşa ceva? Am încercat cât de bine m-am priceput să i explic. Voiam să scriu filme care să placă oamenilor şi, de îndată ce am scos porumbelul din gură, mi-am dat seama că mă contraziceam, şi cu toate acestea am

[14] O milă norvegiană: 10 km.

continuat: De exemplu, filme ca *Breakfast at Tiffany's*. Pe ăsta nu l-am văzut, a spus mama.

După care a zis ceva ciudat:

— Dar noi am văzut-o Audrey Hepburn.

— Unde aţi văzut-o pe Audrey Hepburn?

— În Skrukkedalen.

Mi s-a părut că mama îşi pierduse minţile şi am continuat cu precauţie:

— Aţi văzut-o pe Audrey Hepburn în Skrukkedalen?

— Da, era de Paşte, în 1964. Tata trasa pârtiile de schi de fond. Ea şi tipul cu care era l-au vizitat pe Mathiesen şi au schiat, nu-i aşa, tată?

Mama s-a întors spre tata, care stătea acolo cu mâinile la spate, cufundat în vreo amintire, sau vreo viziune, nu-l mai văzusem niciodată aşa şi mi-am închipuit că poate era mândru, în fond, că avea un fiu care să zicem era în aceeaşi branşă cu însăşi Audrey Hepburn.

— Ba da, mamă, a zis el.

Mama s-a întors din nou spre mine.

— S-o fi văzut, Willy. Pantaloni elastici, pulover, un batic albastru pe cap şi ochelari mari care aproape că-i acopereau toată faţă. Ce frumuseţe. Toate femeile din Nannestad crăpau de invidie. Nu-i aşa, tată?

— Da, mamă.

Ce-ar fi dacă eu, sau băiatul de atunci, aş vedea-o pe Audrey Hepburn trecând prin faţa geamului? Se opreşte o clipă, îşi ridică ochelarii pe frunte şi priveşte fix înspre locul în care eu, doar un băiat, stau la fereastră, înainte să-şi continue drumul, nu spre Tiffany, spre pietre scumpe şi bijuterii, ci spre pădure, dispărând între copaci mai repede decât într-un vis.

Mi-a venit o altă idee: să leg mai multe întâmplări de apartamentele pe care le văzuserăm, să scriu despre foştii locatari, despre motivele pentru care s-au mutat de acolo, ce se întâmplase, ce fel de vieţi se consumaseră, aş putea să le pun întrebări vecinilor ca să dau ficţiunii o notă de documentar, de autenticitate, am notat eu, în timp ce simţul sau pasiunea mea pentru detaliu îşi intra şi ea în drepturi, bucata uscată de săpun, fotografiile, tapetul, mobilele, florile de pe noptieră, vaza, altfel spus, poveştile despre obiecte şi recuzită, atât reale, cât şi inventate, şi pe deasupra le puteam împodobi cu voci,

conversaţii, strigăte, plânsete, râsete, mesaje, vorbirea de zi cu zi a oamenilor, da, asta era ceva, era cu adevărat ceva, cred că şi profesorul danez, un babalâc beţiv, m-ar fi lăudat.

Telefonul a sunat din nou. Eram atât de mulţumit de mine însumi, încât am răspuns la telefon. Nu era mama. Nici Cathrin, care să-mi spună să stau acolo s-o aştept, oricât de mult ar întârzia. Era agentul imobiliar de la primul apartament, cel din Elisenbergveien.

— Voiam doar să vă informez că e voie cu un câine în locuinţă, a zis.

N-am ştiut în prima clipă despre ce vorbea.

— Câine în locuinţă?

— Will Bråten la telefon?

— Da.

— Soţia dumneavoastră ni-a întrebat dacă e voie cu un câine. Da, sigur, este permis. Mai sunt şi alţii care ţin animale de companie. E un mediu prielnic pentru câini acolo.

— Bine.

— Vă interesează?

— Nu.

— E cu mult sub preţul pieţei. Dacă veniţi cu o oferta până cel târziu în cursul zilei de marţi. Adică mâine.

— Nu, mulţumesc, am repetat eu.

— Vreau să spun, cu mult sub valoarea apartamentului, a zis agentul imobiliar. Mult sub valoarea lui.

Eram pe punctul să închid telefonul, fără să-l salut, când mi-a trecut prin minte că agentul imobiliar ar putea să-mi fie de folos într-un fel.

— Cine a locuit în apartament mai înainte? am întrebat.

— Vreţi să spuneţi, cine-i proprietarul? O pereche mai în vârstă. Ia să văd. Kåre şi Else Johansen. Scrie şi-n pliant.

— Cu ce s-au ocupat?

Agentul imobiliar a rămas tăcut o vreme.

— Din câte ştiu eu, el e revizor contabil pensionat. Iar ea a fost casnică, presupun.

— Cine a locuit acolo înaintea lor?

— Înaintea familiei Johansen? Nu, din păcate, asta n-am de unde să ştiu.

— Oare s-a întâmplat ceva în apartamentul acela?

— Să se fi întâmplat ceva? Nu înţeleg prea bine.

— O nelegiuire, de pildă. Maltratare. Omor. A fost careva ucis acolo? Doar întreb.

— Vă asigur că nimeni nu a fost maltratat şi nici ucis pe strada Thomas Heftye la numărul 16.

— Atunci de ce vindeţi apartamentul sub preţul pieţei?

— Pur şi simplu pentru că familia Johansen are nevoie rapidă de bani. Au cumpărat o proprietate pe Costa del Sol în Spania. Asta nici nu prea am dreptul să o spun.

— De fapt, soţia mea a întrebat dacă avem voie cu o pisică.

— O pisică? Sunt mai mult ca sigur că era vorba de un câine.

— Nu. De pisică.

Agentul imobiliar a devenit exasperat, da, vocea lui suna ca a cuiva care fusese împins spre limita zonei gri a politeţii.

— Dacă este permis să ţineţi câine, atunci trebuie să fie permis să ţineţi şi o pisică. Vă interesează?

— În niciun caz. Dar vă mulţumesc.

Am închis telefonul şi am rămas pe scaun, gândindu-mă puţin, mi-am luat câteva notiţe, e una dintre plăcerile mele să iau notiţe, cuvintele-cheie dintr-o poveste, frânghia de întins rufe, contabil, pensionar, contabilitate, nevoie urgentă de bani, Spania. Apoi m-am dus până la magazinul de animale de la St. Hanshaugen şi am cumpărat tot ce-am considerat că i-ar trebui câinelui, un coş pentru dormit confortabil, un vas pentru mâncare, unul pentru apă, hrană uscată, conserve gourmet, un os de cauciuc şi, ultimul lucru, dar nu cel de pe urmă, o zgardă.

Apoi m-am aşezat pentru o vreme pe una dintre băncile de lângă lac, dar soarele nu mai era acelaşi.

Când am ajuns acasă am găsit un mesaj pe robotul telefonului. Era careva de la *Norsk Film*, Peder Holm, după cum s-a prezentat, dacă nu-mi amintesc greşit, nu mai auzisem de tip. Mă ruga să-l sun înapoi. Putea fi ceva în legătură cu finanţările, trecuse totuşi ceva timp de când încasasem banii, mai precis un an, poate chiar mai mult, fără ca eu să le fi dat niciun semn, mai precis fără ca ei să fi primit nimic de la mine. Însă mesajul nu părea neprietenos. Nu l-am sunat, totuşi.

Câinele părea mulţumit de cumpărăturile mele, în special osul de cauciuc i-a stârnit încântarea. Apoi mi-a venit în minte că animalul ar putea avea nevoie să fie scos afară, că doar nu era să-şi facă nevoile în apartament. I-am pus zgarda şi am ieşit, acum în cealaltă direcţie, înspre Stensparken. Era destul de

ciudat. Când mergi cu un animal aşa de mic în lesă, oamenii îţi zâmbesc oarecum mai prietenoşi, de parcă inocenţa câinelui te molipseşte şi pe tine, copiii voiau mereu să vină să-l mângâie. Aşa e în oraş. Dar când o fetiţă a venit şi m-a întrebat cum îl cheamă, m-am simţit vinovat, n-am spus nimic şi parcă o parte din magie a dispărut, m-am şters şi am devenit comun, cineva care aproape că stârnea repulsie, copiii se dădeau la o parte, suspicioşi, un câine fără nume, îl furasem oare, nu-l iubeam, nu-l strigam oare niciodată? Câinele şi-a făcut nevoile la colţul cu Theresegate. Apoi am mers acasă. Seara, într-un târziu, şi-a făcut culcuşul în coşul pe care l-am aşezat în biroul lui Cathrin. Câinele era, totuşi, al ei. Şi, în timp ce stăteam în biroul ei, am făcut ceva neobişnuit. Am scotocit. Am răsfoit o mapă care se afla pe birou, doar fotografii lucioase cu modele pline de speranţă din arhiva biroului, respectiv studente, barmaniţe şi vânzătoare, *wannabees* şi *hasbeens*, parcă nici nu se mai vedea vreo deosebire, păreau atât de rătăcite, de parcă modernitatea şi îndrăzneala pe care ar fi trebuit să le emane se demodaseră chiar în secundele în care fuseseră fotografiate. M-am uitat într-un sertar, erau acolo chitanţe, extrase de cont, facturi, Cathrin era cea care se ocupa de lucrurile astea. Am deschis un dulăpior. Acolo am văzut o geantă. O primise în dar de la mine în primul nostru an, un Burberry în carouri, din piele şi material textil, cu fermoar, rămăsesem lefter timp de trei luni după cadoul acela. O ţineam minte. Geanta era grea, cu siguranţă nu era goală. Am deschis fermoarul. Acolo se găsea tot ce-i trebuia pentru o călătorie, frumos împachetat şi pregătit: trusă de cosmetice, două schimburi, lenjerie, o pereche de pantofi.

Când am auzit-o pe Cathrin intrând în antreu, m-am prefăcut imediat că dorm. Era aproape ora unu. Am auzit-o vorbind un timp cu căţelul, aşa cum vorbeşti cu copiii. Mă întrebam dacă va dormi pe canapea şi în noaptea asta. Îmi puneam tot felul de întrebări. Mi-era teamă. Nu-mi aminteam să mai fi fost vreodată atât de speriat. Dar nu peste mult timp a intrat în dormitor, fără să spună o vorbă şi fără să aprindă lumina, s-a culcat şi m-a sărutat cu grijă pe umăr. N-a mai urmat nimic altceva. A fost mai mult decât destul.

IV

Weekend-urile sau chefurile, ziceţi-le cum vreţi, distractive în orice caz, cel puţin pentru o vreme, se desfăşurau cam aşa: începeau de obicei joia, după cursuri, o luam mai domol, în localul Valka unde făceam pariuri care dintre clienţi avea să moară înainte de următorul sfârşit de săptămână, iar Robert obişnuia să câştige, desigur pentru că studia medicina, apoi continuam vinerea pe la ora cinci la Burns, iar sâmbăta o lăsam mai moale în Frognerparken dacă era primăvară, sau în localul Jeppes, căci cheiul Aker Brygga puteau să şi-l păstreze snobii pentru ei, iar distracţia continua aşa până se încheia telejurnalul sportiv. Era un lung joc, o continuă aniversare, cu băutură în loc de tort, mahmureală în loc de cadouri, dar rareori ne îmbătăm prea tare, astfel încât măcar unul dintre noi era în stare să nimerească drumul spre casă, şi oricum ne opream în localurile cel mai apropiate de casă şi beam şi mai mult şi cântam, de exemplu, *Frank's Wild Years*[15] sau coloana sonoră din *One from the Heart*, mai ales aceasta din urmă. Într-o seară, pe când stăteam la o masă în Valka, uitându-ne la epavele din jurul nostru, care trebuiau să ţină paharele cu ambele mâini sau să se aplece deasupra halbelor de bere ca să soarbă o primă înghiţitură, speculând care dintre acei oameni urma să dea ortul popii până săptămâna viitoare, Robert sau poate Aksel, cinicul student la drept, a zis: într-o zi aşa o s-ajungem şi noi. Să fi fost acela momentul în care chefurile noastre au început să-şi piardă din strălucire? Probabil că da. Ne-a cuprins un soi de melancolie. Nici nu împliniserăm douăzeci şi patru de ani. Iar formula melancoliei e simplă: ai pierdut ceva pentru totdeauna, ceva ce trebuie înlocuit mereu cu altceva. Nu ştiu de ce, dar am început să mă gândesc la tatăl meu, cel care deszăpezea drumurile până în inima pădurilor lui Mathiesen. Probabil Aksel sau Robert spusese asta, sau poate să fi fost chiar Bent, matematicianul, desigur, trebuie să fi fost Bent cel care a spus-o, pentru că aşa era el. E de prisos să mai spun că am renunţat să mai mergem

[15] Album al lui Tom Waits cu subtitlul *Un Operachi Romantico in Two Acts*, lansat în 1987, după o piesă omonimă scrisă de el şi de soţia sa, Kathleen Breman, a cărei premieră a avut loc în Chicago în 1986.

la Valka. Ne-am pierdut şi cheful să ghicim care dintre noi va muri, dacă am fi câştigat, dacă am fi avut dreptate? Trebuia să găsim alte jocuri. Cum am mai spus, eu am plecat la Copenhaga şi când m-am întors după doi ani, un scenarist mediocru, cu simţ pentru detalii sau înfloriturі, iar Bent şi Aksel şi Robert ajunseseră rapid unul jurist, altul matematician şi ultimul medic şi Dumnezeu mai ştie ce, am început să frecventăm Lorry, Kunstnernes hus[16], Celsius, am reluat totul de unde rămăsese, doar că în alte locuri, aceasta este ecuaţia amuzantă a melancoliei, melancolia făcută pentru cei care au reuşit în viaţă, care au timp, aproape că ne revenise buna dispoziţie, melancolia ne făcea profunzi şi sumbri şi, prin urmare, acolo, la Celsius, am întâlnit-o pe Cathrin în toamna aceea şi am văzut lumina soarelui căzând pe cercelul ei, iar după ce femeile au intrat în viaţa noastră lucrurile s-au mai liniştit, nu pentru că femeile nu s-ar fi descurcat în viaţă, dimpotrivă, ci doar pentru că acum ne aşezaserăm la casele noastre, ca să spun aşa, şi ne-am continuat acelaşi stil de viaţă.

Acum era o altă toamnă şi în acest sfârşit de săptămână s-a întâmplat ceva neplăcut. Ca de obicei, totul a început tot ca de obicei, cum obişnuia Cathrin să spună. Am mâncat costiţă la Storyville, mai jos pe Universitetsgaten, mâncare bună, dar grasă, degetele şi feţele noastre sclipeau de grăsime când, la sfârşit, am pus tacâmurile jos şi ne-am folosit mâinile pentru a roade de pe os ultimele bucăţele de carne. În lumina aproape roşiatică din subsolul localului, păream doi sălbatici. M-a străfulgerat un gând: suntem chiar aşa de lacomi sau doar ridicoli? Oare melancolia să ne fi lăsat din mâna ei şi să fi transformat masa noastră într-o grădină zoologică? Cille întreba dacă i-am găsit câinelui un nume, nu, nu găsiserăm, în timp ce Aksel povestea ceva despre un tip care a călcat un biciclist, biciclistul a murit, un băiat tânăr, pentru ca mai apoi tipul să-i dea în judecată părinţii ca să-l despăgubească pentru avariile aduse maşinii, printre care un parbriz spart şi caroseria îndoită. Dacă Aksel ar vrea să preia cazul? Bine-nţeles, a zis Aksel. În jurul mesei s-a aşternut tăcerea. Dar oare ticăloşii n-au şi ei dreptul la avocat? Au bombănit cu toţii. Aksel se simţea destul de în largul său, mi s-a părut. Unde poţi pune o limită? a întrebat el. Ce limită? a vrut Nina să ştie. Cât de ticălos trebuie să ajungi

[16] Casa artiştilor.

ca să ţi se refuze orice fel de apărare, a zis Aksel. Păi uite, tu eşti un exemplu, a zis Nina. Au râs cu toţii. Găsiserăm un nou joc, se numea ticălosul. Au fost propuse multe nume, ar fi putut să fie un joc pe care să-l jucăm până la Crăciun, poate şi după Anul Nou, căci ticăloşi sunt doar destui. Mi-am adus atunci aminte de ziua în care am cotrobăit printre lucrurile lui Cathrin. Cine ar putea justifica aşa ceva? Aksel? Cathrin? Dar nu aici vreau să ajung când spun că s-a întâmplat ceva neplăcut, chiar dacă gândul acesta era destul de dezagreabil în sine, adevărata chestie neplăcută s-a petrecut când a trebuit să mergem acasă. Cathrin voia să luăm un taxi. Eu eram de părere că putem merge pe jos. Aerul curat era plăcut. De altfel, am fi avut prilejul să vorbim pe drum, vreau să spun, să vorbim doar noi doi, lucru rar în ultima vreme. Eram destul de beat ca să am curajul s-o întreb despre geanta gata pregătită. Aveam şi o minciună la îndemână: căutasem câinele, căci să-l chem nu puteam, că doar n-avea niciun nume, nu-i aşa, şi în cele din urmă l-am găsit în dulap, în spatele genţii ei. Minciuna nu prea stătea în picioare, dar ţinea cât de cât. Cathrin nu s-a dat totuşi bătută. Voia cu taxiul şi basta. Şi, în cele din urmă, toată gaşca s-a aşezat la coada de pe bulevardul Karl Johan. Erau prea mulţi oameni şi prea puţine maşini. Atmosfera era agasantă. Unii încercau să trişeze. Se putea lăsa cu îmbrânceală. Mi-a sărit ţandăra. Ne-ar fi luat mai puţin timp dacă mergeam pe jos. O seară care se încheie într-un taxi e o seară ratată. Şi, când m-am uitat în jur, mi s-a părut că toţi aveau grăsime sticloasă pe faţă şi mâini. Eram nişte carnivore. Se făcuse aproape ora unu. Ne aflam în Oslo, în epoca de piatră. În acel moment Bent s-a dus la chioşc să cumpere un hot-dog, nu prea înţeleg unde îi mai încăpea după cina copioasă, doar el ştia, dar când s-a întors şi-a vrut să se aşeze din nou la coadă, cei din spatele nostru, doi tipi ţâfnoşi, s-au împotrivit. Dar suntem împreună cu ei, a zis Bent. Nu contează, au ripostat aceştia. Bent s-a uitat la Aksel. Explică-le cum e cu dreptul, a zis Bent. Aksel a vorbit, cât de neutru putea s-o facă. Prietenul meu are dreptate. Are dreptul la acest loc la coadă. Bent a zâmbit şi s-a aşezat din nou între noi. Unul dintre tipi l-a îmbrâncit afară din coadă. Aşa începe. Cineva îmbrânceşte pe altcineva. Poate fi oriunde, în curtea şcolii, la colţul străzii, sau chiar aici, la o coadă la taxi. M-am gândit: Aici nu e nevoie nici de drept şi nici de matematică, ci doar de

medicină. Adulmecam sânge. Bent l-a îmbrâncit pe tipul care-l îmbrâncise. Cille sau Nina a strigat ceva, Opriţi-vă, terminaţi. Cel care îmbrâncise primul a dat să-l pocnească pe Bent. A ratat lovitura, prost ţintită de altfel, care i-a trecut razant pe la tâmplă lui Bent. Prietenul nostru nu era obişnuit cu chestii de-astea, s-a clătinat pe picioare, mai mult răvăşit decât lovit, era un calcul care îl depăşea, a scăpat hot-dog-ul pe trotuar, ketchup-ul i-a stropit pantofii, cineva a strigat, un altul a crezut că sângerează şi Bent s-a întors spre mine, părea că totul se-ntâmpla brusc, fără şir, şi mi-a spus: Cafteşte-l, Will, iar Aksel şi Robert au spus exact la fel, Da, cafteşte-l, la naiba, Will. Şi tocmai asta era neplăcut, nu că mi-ar fi fost frică, pentru că de fapt nu-mi era, ci însăşi ideea că aşa mă vedeau ei în continuare: băiatul de la ţară, ţărănoiul, educat în cafteli la fiecare sfârşit de săptămână, era, nu-i aşa, un automatism pentru ei, cei care erau regi şi regine, Cafteşte-l, Will. Şi l-am caftit. Am rămas şi eu cu ceva de la ţară. Dacă tot trebuie să dai, dă tu primul. Iar eu am nimerit bine. Şi în final am ajuns şi acasă. Câinele ne aştepta în antreu, dând din coadă. Cathrin i-a dat de mâncare, conserva de vită pe care o cumpărasem eu, gourmet, în timp ce eu am continuat să beau până am adormit lângă ea, cred, iar a doua zi era din nou sâmbătă, ploaie măruntă, asemenea unei vălurite perdele gri peste geamuri, cu alte cuvinte, era mai mult o atmosferă de septembrie decât săptămâna trecută, fără urmă de vară indiană, doar de toamnă norvegiană. Şedeam în bucătărie cu obişnuitul nostru *bellini*, fructe în stare lichidă, îmi era necesar, în cantităţi imense. Câinele stătea culcat sub masă la picioarele lui Cathrin, care răsfoia suplimentul de imobiliare.

— Ce tare ai fost ieri, Will, a zis ea, fără să-şi ridice privirea.

Iar aceste cuvinte, Ce tare ai fost ieri, Will, m-au înveselit, eram aproape mândru, aceasta era marca parvenitului, dorinţa de a fi lăudat şi suspiciunea în faţa laudei, la fel de intense. Pentru că în aceeaşi clipă mi-a trecut prin minte că fusese sarcastică şi, în consecinţă, am devenit circumspect. Am mascat totul cât de bine am putut, căci cine ar vrea să se înjosească?

— Cum adică? Tare?

— Când ai făcut ordine la coadă.

Era cât pe ce să-i mulţumesc, când ea, din fericire, m-a întrerupt.

— Încercăm estul oraşului[17] azi?

— Cu plăcere.

Cathrin m-a privit, la început surprinsă, apoi şi-a lăsat capul într-o parte, aşa cum îi era obiceiul, şi a zâmbit.

— Cu plăcere?

— Da, de ce nu?

I-am dat foarfeca, azi nu mai strălucea la fel de tare, iar ea a început să decupeze din suplimentul ziarului trei anunţuri asupra cărora se hotărâse dinainte.

— Luăm şi căţeluşa cu noi? am întrebat.

— Nu, se descurcă ea.

— Ea. Nu crezi c-ar fi timpul să-i găsim un nume?

— Mai ai şi alte propuneri?

— Audrey.

— Nu vreau să am o căţeluşă pe care s-o cheme Audrey.

— Ai vreo propunere?

— Nu-i nicio grabă.

— Ce părere ai de Cathy?

— Foarte amuzant.

— Acum ştiu. *Ca De-Obicei*. *Ca* va fi prenumele, iar *De-Obicei* numele. Ce tare ar fi să i spui aşa. Hai, Ca! Şi la ocazii mai solemne, îi zicem, hai, De-Obicei!

— Eşti bine dispus azi sau doar mahmur?

— Şi una, şi alta.

Câinele a ieşit de îndată de sub masă şi s-a uitat în sus la noi, mai precis la Cathrin, cu ochii ăia rugători pe care nu-i puteam suferi, probabil că-i era foame.

Cathrin i-a mai pus de mâncare, iar dacă eu n-aş fi spus toate astea, am fi uitat de el, fiindcă stătea înfipt cu capul în bolul de mâncare, nu ne iubea, cel puţin nu pe mine, şi nici nu era din cale-afară de isteţ, era doar un câine flămând.

— Vizionările încep la ora unu, a zis ea.

Am pus foarfecă la loc în sertar şi m-am uitat la ceas, douăsprezece şi un sfert.

— Nimeni nu se duce la vizionări în timpul slujbei de la biserică.

Cathrin a ales o fustă peste genunchi pe care aproape că o uitasem şi care o făcea mai plinuţă, ceea ce-mi plăcea, chiar îmi plăcea foarte mult, deşi n-am făcut nicio remarcă, desigur, care

[17] Estul oraşului era o zonă modestă comparativ cu zona de vest, mult mai înstărită.

împreună cu botinele înalte, cu brăţara de la Langaard şi cu scurta roşie de piele nu arătau rău deloc. Am vrut să fiu în ton, sezonul costumelor deschise la culoare se încheiase oricum, aşa că mi-am pus pantalonii negri şi jacheta de piele, neagră şi ea, pe care o cumpărasem dintr-un un magazin *second hand* din apropiere de Nørebro, în primul meu an la Copenhaga, o botezasem jacheta de scenarist pentru că totdeauna găseam un stilou sau ceva de scris într-unul dintre buzunare, iar unul dintre scenariile pe care am început să le scriu, dar la care niciodată n-am prea făcut progrese era o istorie despre fostul proprietar al acestei jachete, cel de dinaintea mea, iar motivul pentru care se debarasase de ea, îmi închipuiam eu, era o poveste destul de dramatică în care oricum cineva avea să moară, desigur sărmanul proprietar al jachetei, pentru că din această pricină a ajuns jacheta în magazin, iubita i-a vândut toate lucrurile şi, în sfârşit, ea mă întâlneşte pe mine, adică personajul principal, purtătorul aceleiaşi jachete, cu care ea începe o relaţie; mi-am imaginat povestea ca pe un soi de metaforă pentru donatorii de organe despre care se tot vorbeşte, atât doar că în loc de o inimă era vorba de-o jachetă.

Nu foloseam, de altfel, niciodată umbrelă.

— La revedere, Ca De-Obicei, am strigat.

— Las-o baltă, a zis Cathrin.

Mergeam încet prin ploaie, ca şi cum am fi vrut să spunem: nu te pune cu noi, ploaie, îndreptându-ne de data aceasta înspre St Hanshaugen, aşadar înspre estul oraşului. Stăvilarul de jos de la Ullevålsveien fusese deja golit. Raţele mergeau legănându-se prin nămolul de pe fund, printre sticle goale, roţi de bicicletă, cioburi de sticlă. Într-o iarnă când tata şi cu mine ne-am dus la pescuit în Hurdalsjøen am văzut o pasăre prinsă în gheaţa lacului. Era un bâtlan, pasăre destul de rară prin aceste locuri. Şi poate de aceea şi îngheţase. Era o pasăre străină şi neştiutoare. Pasărea înaltă şi zveltă fâlfâia şi iar fâlfâia din aripi, dar nu se înălţa în aer. Oare de cât timp stătea aşa, captivă în gheaţă? Din noaptea în care a venit îngheţul, să fi trecut oare o săptămână? Tata şi-a scos rucsacul dintr-o smucitură, a scos din el un cuţit şi s-a dus la pasărea înfricoşată şi epuizată, a prins-o de gâtul lung şi mlădios şi a tăiat. Îmi amintesc sângele care gâlgâia peste gheaţa lucioasă, capul şi aripile păsării care încă se mai zbăteau, se zbăteau.

Cathrin m-a luat de mână.

Mă gândeam, nici nu ştiu la ce mă gândeam, probabil la stăvilarul gol din spatele nostru: Acum ies gunoaiele la suprafaţă.

Am trecut de cimitirul Vor Frelsers Gravlund. Clopotele se auzeau bătând din nou de la una dintre bisericile Trefoldighet sau Gamle Aker, sau poate de la amândouă deodată. Dangătele clopotelor se împleteau cu sunetul ploii ca şi cum fiecare strop căpăta propriul său ton, aşa îmi suna mie, înainte ca norii să se risipească de pe cer lăsând loc unei tăceri şi mai adânci în lumina albastră şi apăsătoare care ne împresura, era agasant, descurajant şi nesigur.

Oare încotro ne îndreptam, de fapt?

Mergeam înspre strada Munch nr. 4, o clădire veche şi destul de dărăpănată, cu zidurile de un galben murdar, cu tocuri de ferestre strâmbe, la colţ era un magazin dezafectat, un loc care-ţi dădea impresia că, dacă nimeni nu avea să întreprindă ceva, totul avea să se năruie în curând.

— Te-ai vedea locuind aici? am întrebat-o.

— Pentru nimic în lume, a zis Cathrin.

Am deschis uşa şi am urmat-o sus pe treptele jalnice, până la apartamentul de la etajul unu. Erau deja mai mulţi oameni acolo, mai tineri decât noi, totul aducea cu o petrecere puţin obosită, *nachspielet* de la care niciunul nu vrea să plece, fiindcă nu are unde să se ducă. Dintr-un motiv sau altul, toţi erau desculţi sau în ciorapi. De aceea era şi aşa de mare liniştea, în ciuda înghesuielii. Agentul imobiliar, care părea că se simte cu musca pe căciulă, zâmbea exagerat, mi-a dat pliantul, *apartament practic, central în Oslo, însorit după amiază, 60 de metri pătraţi, 1,1 milioane, merită văzut*. Ce naiba-şi închipuiau? Că ar cumpăra cineva un apartament pe nevăzute? Cathrin a inspectat locul, în fugă, bucătăria îngustă, camera de alături unde câteva mobile sărăcăcioase erau împrăştiate la întâmplare, un coridor cu două uşi, care dădeau probabil spre baie şi dormitor, iar eu nu o pierdeam din priviri, care va fi următoarea ei mişcare? S-a îndreptat spre coridorul acela cu două uşi, dar deodată a apărut şi agentul imobiliar care a arătat în jos cu degetul.

— Pantofii, a zis el.

Cathrin l-a privit un timp.

— Poftim?

Agentul şi-a dres vocea.

— E noroi afară azi. Cum ar arăta aici dacă...

Cathrin l-a întrerupt.

— Vreţi să-mi dau jos...

— Da. Mă referam la pantofi. Botinele.

— Aţi spălat podeaua?

Agentul a părut descumpănit.

— Cum? Să spăl podeaua? Nu. Eu...

Cathrin l-a întrerupt din nou.

— Şi vreţi ca eu să umblu desculţă pe aici în timp ce decid dacă să cumpăr jegoşenia ăsta?

Agentul a ridicat din umeri ca şi cum s-ar fi dat bătut, simţindu-se uşurat.

— Mie mi-e totuna, a zis el.

Cathrin s-a întors spre mine.

— Will, vezi bine că trebuie să ne descălţăm.

Cathrin şi-a scos botinele înalte, în timp ce eu mi-am dat jos pantofii. Era ceva nedelicat în asta, ceva descurajant de intim, să mergi doar în ciorapi prin aceste camere sordide. Agentul a apărut din nou pe acolo. Acum avea un platou mare cu fructe ale căror culori te zgâriau la ochi şi a murmurat ceva, un soi de consolare sau scuză. Am luat o portocală, chiar dacă n-aveam nicio poftă de ea, probabil că tipul îmi inspira milă, pentru că-i părea evident rău de noi, ce ştiu eu, iar noi am continuat să mergem pe coridor până la camera din dreapta, dormitorul, acolo se afla un pat nefăcut cu o adâncitură în perna pe care dormise cineva şi m-am îngreţoşat. Cathrin s-a postat lângă fereastră. Vederea era spre un zid aflat la un mai mult de un metru distanţă, după cum mi se părea.

— Dacă aici ajunge soarele de după amiază, atunci vine cu siguranţă prin poştă, am spus.

— Ce bărbat mic şi caraghios, a zis Cathrin.

— Te referi la mine?

— La agentul imobiliar, fireşte.

— Fireşte.

M-am apropiat de ea, dar ea s-a retras, o mişcare imperceptibilă, şi în aceeaşi clipă n-am mai ştiut dacă era o respingere sau dacă voia să mă aplec spre ea. Erau mai mulţi oameni acolo, veneau şi plecau. Am rămas amândoi în picioare

cu spatele la ei, la ceva distanţă unul de celălalt. N-ar fi fost mai simplu să-şi ocupe deja apartamentul?

— Oare ce-ai visa tu aici? am întrebat eu încet.

— N-am idee. Probabil că nimic. Dar tu?

— Priveşte, am zis.

Am pus portocala pe podea, fructul s-a rostogolit până la perete, apoi a rămas neclintită într-unul dintre colţurile camerei. Am remarcat apoi că cei din jur se opriseră să urmărească portocala, cineva a râs, chiar dacă destul de timid, dar majoritatea au dat din cap. Un altul a pus un măr pe podea. După un timp, şi mărul a început să se rostogolească în aceeaşi direcţie ca portocala. Un băieţel, care nu se ştie de unde-o mai fi răsărit şi el, a aşezat pe podea o bilă care a început să se învârtă cu mare viteză, oprindu-se undeva între portocală şi măr. Aplauze. Băiatul şi-a ridicat triumfător braţele în aer. O fată cu părul verde a găsit o perlă, falsă, presupun, căreia i-a dat drumul pe podea, iar aceasta a sfârşit la fel, în colţul opus, ca şi cum clădirea începuse deja să cedeze, să se încline.

În fundal, afară pe coridorul întunecat, agentul imobiliar stătea cu o fructieră goală în mână, iar zâmbetul îi dispăruse.

— Hai, a spus Cathrin.

Ne-am găsit în cele din urmă încălţările în antreu.

Reîncepuse să plouă.

Era aproape ora două. Îmi era foame şi sete. Cathrin era doar nerăbdătoare.

Următorul apartament era pe Markveien, şi anume în Grüneløkka, nouăzeci de metri pătraţi, etajul I, două camere, în centrul noului *village* din Oslo. *Village*? Acolo înghesuiala era şi mai mare, rockeri, actori, artişti, sau mai bine zis cei care doreau să devină rockeri, actori şi artişti, toţi *wannabees*, noua generaţie, provizoratul, tot ce făceau era un provizorat, erau aproape ca şi mine, însă de data aceasta am fost scutiţi să ne mai descălţăm. Am făcut coadă mergând dintr-o cameră într-alta, parchet deschis la culoare, mobile moderne, design, lunecam unul pe lângă altul, ne înghesuiam, ne frecam unii de alţii, starea de spirit era agitată, aproape agresivă, contagioasă pentru Cathrin, am observat după modul în care se mişca, ceafa încordată, gura, şi asta mă neliniştea şi pe mine, aproape că mă simţeam rău. Şi, pe deasupra, acolo erau doi agenţi imobiliari. L-am întrebat pe unul dintre ei dacă inventarul apartamentului era

inclus în cost. M-a măsurat din cap până-n picioare oarecum cu dispreţ sau condescendenţă, clătinând din cap înainte să-mi întoarcă spatele. Eram aproape pe punctul s-o pierd din ochi pe Cathrin, m-am grăbit mai departe, mi s-a părut că recunosc câteva figuri, dar nimeni nu dădea semne că m-ar cunoaşte, de aceea am avut grijă să nu salut pe nimeni, cum adesea se poate întâmpla dintr-o pură eroare, şi trebuia să previn acest lucru înainte să mă salute cineva, ceea ce nici nu s-a întâmplat, iar în cele din urmă am găsit-o pe Catrin la bucătărie, împreună cu alţi cincisprezece, abia dacă mai era loc pentru noi.

— Nu e nimic pentru mine aici, a zis ea.

— De acord.

Când ne-am aflat din nou în stradă, în ploaia răcoroasă, un taxi a trecut pe lângă noi. Cathrin l-a oprit şi ne-am aşezat pe bancheta din spate. Am crezut o clipă că ne vom duce acasă. Dar nu avea să fie aşa.

— Strada Trosterud 18, a spus Cathrin.

Şoferul a luat-o prin Olav Ryes Plass înspre Ringveien.

— Strada Trosterud? am întrebat. Nu e în apropiere de părinţii tăi?

— Şi ce dacă? Cred că am terminat-o cu estul oraşului.

— Şi eu care credeam că mergem acasă. Mi-e foame.

— Şi sete.

— Da. Foame şi sete.

Cathrin a scos ultimul anunţ pe care îl decupase şi a citit cu voce tare:

— Vilă în stil clasic cu suflet, necesită renovare. 329 metri pătraţi. Patru dormitoare. Două băi.

Am întrerupt-o.

— Cu suflet şi necesită renovare? Nu e un alt mod de a spune frumos că e o dărăpănătură?

— Potenţial, Will. Se cheamă că are potenţial. N-ai reţinut?

M-am lăsat pe spate pe banchetă şi am rămas aşa tăcuţi, dar Cathrin şi-a întins mâna spre mâna mea pe care a strâns-o uşor, părea totuşi ca o îmbrăţişare, o mângâiere, oricum un semn, dar nu ştiam prea bine ce fel de semn era, aşa că am rămas nemişcat în continuare, până când şoferul a oprit în vârful pantei uşoare pe exclusivista stradă Trosterud. Am achitat, am ieşit în aceeaşi ploaie, iar taxiul a întors şi a coborât din nou spre centru.

— Promiţător, am spus.

Vila era aşezată într-o grădină luxuriantă şi întunecată, aproape ascunsă în spatele unui gard viu, ud. Poarta de fier forjat a gardului, care odată poate că fusese alb, era acum căzută pe jos, un grilaj ruginit. Nu ne rămânea decât să intrăm, un bărbat scund şi durduliu, între două vârste, într-un costum negru, ne-a ieşit în întâmpinare cu o umbrelă, pe care a ţinut-o deasupra lui Cathrin pe ultima porţiune de drum până la casă. Am văzut şi eu cum acesta i-a remarcat imediat brăţara, milionul din jurul încheieturii mâinii ei, dar el nu a observat deloc că eu observasem, căci casa de marcat începuse să zornăie ameninţător în privirea lui. Şi nici nu mă puteam abţine să remarc şuviţele de păr aduse dintr-o parte lipite de fruntea lui umedă de ploaie sau de transpiraţie, sau de amândouă la un loc. Cum le-o fi fixat, sau poate folosise un fel de bandă adezivă? Acesta era soiul de agenţi imobiliari care vindeau case vechi cu suflet?

— Să nu uităm că are suflet casa, a zis el.

— Exact acelaşi lucru scria şi în anunţ, a spus Cathrin. Bine spus.

— Aşa e, doamnă. Dacă închizi ochii îţi poţi imagina cum ar arăta.

Când, în sfârşit, am ajuns să avem un acoperiş deasupra capului, agentul imobiliar, cu răsuflarea tăiată, a închis umbrela şi mi-a dat pliantul şi parcă ceva în zâmbetul lui îmi spunea că tipul înţelesese deja că tipa era cu banii, dar era destul de atent să nu mă pună în inferioritate.

— Vă conduc cu plăcere, a zis.

Cathrin a zâmbit.

— Mulţumesc. Ne descurcăm şi singuri.

Agentul imobiliar s-a întors spre ea.

— Desigur. De altfel, mi-aţi permite să vă complimentez pentru frumoasa brăţară pe care o purtaţi? Conrad Langaard, nu-i aşa? Cu Top Wesselton. Şi aceasta are suflet.

— Mulţumesc.

— I-am dat soţului dumneavoastră un pliant. Dar să nu vă rătăciţi.

În sfârşit, am putut să ne îndepărtam de agentul imobiliar.

Am urmat-o pe Cathrin în interiorul casei. Camerele erau de tip vagon, mari şi aproape goale, scăldate într-o lumină ternă.

Câteva perechi, mult mai în vârstă decât noi, da, mai în vârstă decât părinţii noştri, treceau încet unele pe lângă altele. Aici era suficient loc. Îmi imaginam că nu sunt cumpărători, ci doar nişte vecini curioşi, iar acum ne examinau, într-un mod discret, oare noi vom fi cei care se vor muta aici, devenind noii lor vecini? Eram potriviţi? M-am uitat în pliant, de dragul aparenţelor. Casa fusese construită în anul 1912 şi, din câte am putut înţelege, nu se mai renovase nimic la ea de atunci. Totul trebuia schimbat, ţevăria, canalizarea, electricitatea, ferestrele, acoperişul, podeaua. Raportul evaluatorului cel puţin era onest. Dar în fotografii nu se vedea cum ar fi putut arăta casa dacă închideai ochii, aşa cum sugerase agentul imobiliar, sau cum arăta acum, ele ilustrau doar cum fusese odată, fotografii alb-negru, cu siguranţă de dinainte de război, cu tablouri pe pereţi, trofee de vânătoare, coarne şi capete de animale împăiate, rafturi de cărţi, scaune şi canapele de piele, flori în vase înalte, o masă de sufragerie aranjată pentru cel puţin douăsprezece persoane, candelabre, frânturi de imagini de afară, copaci pitici, tufe bine întreţinute, o cişmea, să fi fost acesta sufletul casei, ceea ce fusese odată, un interior pierdut, o grădină uitată sau ascunsă? O picătură a căzut pe foaia de hârtie, iar în liniştea aceea destul de insidioasă a răsunat ca o bubuitură. Am privit în sus. Pe tavan apăruse o pată întunecată, vedeam cum se făcea tot mai mare, o pată de umezeală ca un fel de boală. Cathrin s-a întors spre mine, nerăbdătoare din nou. Voia să meargă mai departe la etajul întâi. Am urmat-o.

Dar nu o urmam întotdeauna?

La etajul unu erau patru încăperi, toate goale, ploaia curgea pe partea interioară a geamurilor adunându-se într-o baltă pe podea. Un cuplu a intrat înăuntru, venind de pe terasă, erau mai în vârstă decât noi, dar nu la fel de în vârstă ca bătrânii de la parter. S-au oprit, amândoi cu părul ud, discutând ceva, probabil despre potenţial şi suflet. Deodată bărbatul s-a uitat la noi, sau mai bine zis la mine, nu ştiu exact, dar am avut senzaţia că-l mai văzusem înainte, ba nu, că el mă văzuse pe mine întâi, ceea ce desigur că nu-i totuna, eram chiar pe punctul să-l salut, dar, din fericire, am renunţat când Cathrin m-a luat de braţ arătându-mi: mai era un etaj spre care duceau nişte trepte abrupte.

— Tu mai întâi, a zis ea.

M-am cățărat spre intrarea în pod. Acum Cathrin era cea care mă urma. Îmi plăcea. O auzeam respirând greu, mai greu cu fiecare treaptă. În cele din urmă am ajuns în pod, podul neamenajat. Acoperişul era în pantă de fiecare parte. Lumina intra printr-un singur geamlâc rotund. Aducea cu o capelă. Am fost frapat de cuvinte: capelă şi degradare, prin urmare, toamnă. Dintre toate anotimpurile, toamna este preferata mea. Am rămas în picioare în semiobscuritate, desluşind lucrurile care începeau să prindă contur: geamantane vechi, mobile acoperite de cearşafuri decolorate, o blană de urs, rafturi fără cărţi, un candelabru pe podea, asemenea unui mare păianjen mort, o masă de biliard, coarne de animale, o colivie ruginită de păsări, un căluţ de lemn cu balansoar. Cathrin s-a dus la el, şi-a ridicat fusta şi a încălecat, legănându-se înapoi şi înainte. Calul uzat scârţâia. Eram sigur că se auzea în toată casa. Cathrin a râs. Am prins-o de braţ, poate prea puternic, dar ea a rămas nemişcată, şi am început să ciulim, în schimb, urechea la zgomotele casei, sau am început să fim foarte atenţi unul la altul şi era ca şi cum, pentru o clipă, aş fi ştiut exact ce urma să se întâmple, totuşi fără să-mi pot închipui ce. Cathrin s-a ridicat, cu mişcări precise, dar lente, s-a lăsat în genunchi, am îngenuncheat şi eu în spatele ei, eram gata, şi ea era gata, am apucat-o de şolduri şi am lunecat în ea, doar câteva secunde înainte să-mi dau drumul, îmi amintesc ploaia şi răsuflarea noastră, m-am retras, ne-am ridicat în acelaşi timp, fără să ne privim, cel puţin nu în ochi, ne-am aranjat hainele, în timp ce am apucat să văd un strop cum i se prelingea încet pe pulpa piciorului.

— Nu spunem nimănui asta, a şoptit ea.

Să spunem cuiva? Cui să spunem asta?

— Cui anume? am întrebat.

— Încetează.

Eu cu siguranţă nu am spus nimic nimănui.

Apoi am coborât din nou. Eram, fără îndoială, ultimii. Agentul imobiliar ne aştepta în antreu. Era transpirat pe frunte, cu răsuflarea tăiată, picăturile de sudoare îi curgeau de-a lungul feţei grase pe care trebuia s-o tot şteargă cu o batistă, în timp ce încerca să vorbească.

— Ce zi plină pentru toată lumea! Casă mare.

— Şi pe deasupra şi cu suflet.

M-a privit şi şi-a împăturit batista.

— Exact! Bine zis. V-ar interesa?

— Trebuie să ne mai gândim puţin la asta.

— Da, cum să nu. E o decizie importantă. E ceva în neregulă?

Cathrin s-a întors brusc spre el.

— Ceva în neregulă? Cum adică?

Agentul imobiliar a râs.

— Aproape c-am crezut că v-aţi rătăcit. Vreţi să vă împrumut umbrela?

— Mulţumim. Nu-i nevoie.

Agentul imobiliar i-a deschis uşa lui Cathrin. Dar, când s-o urmez şi eu, el m-a oprit.

— Pliantul, a spus el.

— Ce-i cu el?

— N-am prea multe.

— Şi?

— Dacă vreţi să-l luaţi, aş aprecia dacă v-aţi scrie numele aici. Şi numărul de telefon. Vreau să spun şi adresa.

Agentul imobiliar mi-a întins un formular şi un pix. Nu se mai trecuse nimeni pe listă. Voiam să păstrez pliantul. Era singurul gând limpede pe care-l aveam, dacă aş putea să-l numesc aşa. Agentul s-a dat un pas înapoi ca şi cum noi, sau eu, am fi mirosit a ceva, iar în timp ce eu scriam, a zis:

— Aţi închis măcar ochii?

A luat formularul şi pixul, mi-a făcut loc să trec pe lângă el, după care am traversat grădina părăginită. Am zărit cişmeaua sau fântâna, iar undeva printre copaci, nimic altceva decât un zid dărăpănat. Continua să plouă. Nu vorbeam. Am cumpărat mâncare gata preparată la Gastro, am luat paste, dar, când am ajuns acasă, nici unuia din noi nu-i mai era foame. Căţelul stătea lângă bolul gol de mâncare. Îi era foame. Cathrin i-a dat să mănânce şi apă de băut. N-am rostit niciun cuvânt. Eram epuizat. Nu mă mai simţisem aşa niciodată. Voiam s-o întreb pe Cathrin dacă şi ea se simţea la fel, dar am renunţat. Nu mai aveam forţă pentru aşa ceva. Era un mesaj pe telefon. Mama ei. Cathy? Unde eşti? Sună-mă. Cathrin n-a sunat, şi-a scos brăţara, a intrat în baie, unde a rămas mai mult timp. Câinele s-a înfiinţat în faţa uşii de la baie, aşteptând-o. Nu-i mai păsa de mine, chiar dacă eu fusesem cel care l-a scos afară prima dată, i-a cumpărat mâncare, un os de cauciuc şi un coş şi tot restul. Mi-era totuna. Am lăsat pliantul într-un sertar, în camera mea de

lucru. Mă gândeam că eu eram o cioară, o cioară care fură tot ce sclipeşte. Dar m-am răzgândit imediat. Nu, eram bâtlanul, bâtlanul care îngheţase în gheaţă şi acum avea să vină tata cu cuţitul. M-am aşezat în camera de zi, am deschis televizorul şi am găsit un episod din *Seinfeld* pe un canal oarecare. N-am râs nici măcar o clipă. Am pus caseta video cu *Breakfast at Tiffany* se în schimb, şi am oprit la primul cadru, cel cu Audrey Hepburn în rochia ei neagră, într-un New York cu străzile pustii.

V

În primul an la Academia de Film din Copenhaga, am început să lucrez la un scenariu despre care credeam că se va transforma într-un film artistic de o seară. Titlul era destul de simplu, *Herbert Noll*. Dădusem peste poveste la bibliotecă într-o carte intitulată *Cel mai ghinionist dintre pământeni*. Era, cu alte cuvinte, o poveste adevărată. Trebuia să fie menţionat în generic, pe baza unei întâmplări adevărate. Când aliaţii au câştigat războiul, mai precis în 1945, britanicii, americanii şi mai ales ruşii îl căutau pe Hitler, în cazul în care ar mai fi fost în viaţă, ascunzându-se în Berlin sau pe altundeva. A fost o vânătoare de anvergură, aproape din uşă-n uşă prin toată Germania transformată în ruine, şi au prins şi o serie de nazişti din clica aia, Göring, Himmler, Speer. Dar pe Hitler nu l-au găsit. Era oare mort în bunker alături de Eva Braun? Stalin sădise îndoiala, aşa că trebuiau să fie siguri. Apoi britanicii au crezut că în sfârşit îl găsiseră: un bărbat destul de scund şi oarecare a fost arestat la ruinele din apropiere de Brandenburger Torr. Semăna leit cu Hitler, aceeaşi tunsoare, aceeaşi vârstă şi formă a capului şi, nu mai puţin, exact aceeaşi mustaţă. Nu putea fi altul decât Hitler. Bărbatul a negat, bineînţeles, fără să priceapă o boabă din această acuzaţie. A fost nevoit să treacă prin lungi interogatorii inumane care s-au folosit de tot repertoriul războiului, adică de o tortură fizică şi psihică inimaginabilă, iar eu nu aveam să-l cruţ. I s-au făcut şi analize medicale – analize de ţesut, dinţi, sânge, păr. Până la urmă s-a dovedit că bărbatul nu era Hitler. Îl chema Herbert Noll, era un contabil necăsătorit din Dortmund care îşi căuta sora în Berlin. A fost eliberat pe loc, iar el şi-a pus capăt zilelor la nicio săptămână mai târziu. S-a spânzurat.

M-am gândit la povestea aceasta ca la o tragedie, desigur, o dramă, un portret sfâşietor şi alarmant, de trei ori kafkian, cam aşa discutam noi, bergman combinat cu buster, woody combinat cu strindberg. Am notat imediat ceva care poate ar fi putut deveni o replică sau poate un *voice-over* de care eram foarte mândru, dar dacă o auzisem sau o citisem undeva, aceasta era

marea mea temere, că nimic din ce-mi venea în minte nu-mi aparţinea de fapt: *Când războiul e câştigat, începe războiul*.

Totul s-a împotmolit chiar din primul act.

Pentru că, oricât de mult aş fi încercat, oricât de mult aş fi sucit-o şi întors-o pe toate părţile, povestea asta devenise, în ochii mei, o comedie. Nu pricepeam pur şi simplu nimic. Nu voiam ca oamenii să îl ia în derâdere pe Herbert Noll. Dimpotrivă, ar fi trebuit să empatizeze cu el, numele lui să le inspire indignare şi disperare, omul mărunt împotriva forţei superioare, să simtă frica pe propria lor piele, ca să spun aşa. Dar era o comedie şi aşa a şi rămas. N-am înţeles de ce. Conţinutul era, fir-ar să fiu, tragic. Nu exista niciun fel de mântuire şi nicio scenă salvatoare, niciun respiro, din câte pricepeam eu. Apoi mi-am dat seama: mustaţa. Era vorba de mustaţa lui. Dacă n-ar fi fost mustaţa, atunci nu s-ar fi întâmplat niciodată nimic din toate astea. Pentru că cine naiba umblă cu o mustaţă ca a lui Hitler prin Berlin în mai 1945? Doar Herbert Noll putea să facă asta.

Rezultatul a fost un scenariu de scurt metraj cu titlul *Mustaţa*, nici nu se putea alt titlu, din care nici măcar n-a ieşit nimic.

Sau poate că şi asta a fost doar ceva ce visasem, un vis bazat pe o întâmplare adevărată?

M-a trezit câinele. Stătea în faţa uşii şi lătra, era, probabil, flămând din nou. Acum eram bun şi eu. Era luni. Dormisem prea mult. Dar cum poţi să dormi prea mult dacă tot nu ai nimic de făcut? N-aveam nicio întâlnire. N-aveam niciun fel de termene. Eram, şi asta nu puteam s-o spun prea adesea, propriul meu stăpân. Era aproape de ora unsprezece. Cathrin plecase deja. Eram la fel de obosit. În cele din urmă, m-am dat jos din pat, m-am dus la bucătărie, i-am pus hrana în bol, câinele a mâncat în timp ce dădea din coadă, m-am dus la baie, am urinat, am făcut duş, m-am spălat pe dinţi, mi-am pus halatul pe mine, mi-am turnat cafea călduţă rămasă de la Cathrin, m-am aşezat în camera de lucru, am pornit computerul, m-am uitat pe geam în timp ce computerul bâzâia şi scânteia, gândindu-mă că lumina în acest anotimp, când soarele abia dacă mai străbătea pâcla, aproape că are culoarea urinei.

Ecranul a strălucit în sfârşit în faţa mea, albastru şi clar, aproape ca o bucată de cer.

Voiam să continui cu istoria apartamentelor. Credeam în această idee. Nu era doar una dintre trecătoarele găselniţe care expiră după numai trei minute şi începe să pută. Am intitulat proiectul *Portretul apartamentelor*. În engleză titlul nu era deloc de lepădat: *Portrait of apartaments*. Un subtitlu ar fi fost şi el bine venit: *City Stories*. Eram convins că, dacă avea să iasă ceva din asta, lucru de care nici măcar nu mă îndoiam, mai precis un film, eventual o trilogie de scurt metraje, ar putea deveni o revelaţie a festivalurilor de film. De multă vreme nu mai fusesem atât de entuziast, probabil doar atunci când am început cu *Herbert Noll*. Altfel spus, ideea îmi stârnise ambiţia. Dar când să încep să scriu, nimic altceva decât o listă cu lucruri de făcut, momente, nume, n-am mai putut să mă adun. Nu puteam să mă adun decât dacă mă gândeam la ce se întâmplase în podul din vila aproape în ruină, cu o zi în urmă. Gândul acesta mă surescita şi mă făcea să devin absent în acelaşi timp. Am luat pliantul şi m-am uitat la fotografii: mobilele din camere, grădina luxuriantă, masa întinsă la care se vor aşeza să mănânce, să bea, să toasteze, să vorbească, pentru ca pe urmă să părăsească toate astea, lăsând casa să se adâncească în uitare, în mucegai, în umezeală, în melancolia ei, ceea ce era scris în anunţ negru pe alb, sufletul, nu mă interesa la fel de mult. Am închis ochii, dar nu mi-am găsit liniştea, o vedeam pe Cathrin în genunchi acolo în pod. Ce joc mai era şi ăsta? Avea ceva de a face cu catalogul Ikea? Imposibil.

M-am ridicat de la birou şi am început să mă plimb neliniştit dintr-o cameră într-alta, cu câinele după mine, prin camera de zi, în baie, pe lângă bucătărie, înainte şi-napoi, mergeam măsurând în lung şi-n lat acest apartament unde locuiam împreună de aproape patru ani. Trebuie să fi avut cel puţin o sută de metri pătraţi, cu camere înalte, instalaţii electrice moderne, lumini scăzute în dormitor, ferestre noi, dacă aş fi fost evaluator imobiliar, dar nu eram, aş fi cerut un preţ de 2,5 milioane de coroane, niciun ban în plus sau în minus. Câinele nu a mai catadicsit să mă urmeze prin apartament, s-a cuibărit în coşul lui. Într-un târziu, m-am oprit în faţa camerei de lucru a lui Cathrin. Mai cotrobăisem pe-acolo o dată. Oare era mai grav dacă aş face asta de mai multe ori? Geanta ei era tot în dulap. M-am liniştit o clipă. Nu ştiu de e. Aş fi putut să mă tem mai tare. În schimb, m-am mai liniştit. A sunat telefonul. Parcă aş fi

fost prins asupra faptului. Ţârâitul telefonului mi-a trecut prin măduva spinării. Şi m-am gândit că poate ar fi evident de suspect dacă n-aş răspunde. Suspect? Evident? Dar dacă aş fi fost cu câinele la plimbare chiar în acest moment? N-ar fi fost imposibil. Ar fi fost credibil. Cu toate acestea, aproape c-am alergat înapoi în camera mea şi am ridicat receptorul, presupunând că-i mama lui Cathrin. Dar nu era ea. Era un bărbat.

— În sfârşit, a zis el.

— Cine e?

— Willy Bråten la telefon?

— Da.

— Bine. Am încercat să iau legătura cu tine azi. Numele meu este Peder Holm. Sunt noul consultant aici la Norsk Film.

M-am aşezat jos, ameţit.

— În regulă, am spus.

— Stau aici şi răsfoiesc nişte hârtii vechi şi văd că ai primit o finanţare pentru două scenarii în urmă cu un an şi jumătate.

Mi s-a uscat gura, chiar dacă el nu părea nici fioros, nici dificil, ci mai curând curios sau, în cel mai bun caz, interesat.

— Aşa e, am bâiguit eu.

— Şi cum stai?

I-am spus adevărul:

— Lucrurile evoluează.

— Evoluează? Timp de un an şi jumătate?

— M-am împotmolit o vreme, înţelegi?

— Înţeleg. Poate fi spre bine.

Fusesem prea optimist.

— Nu m-am împotmolit. Eu...

Peder Holm m-a întrerupt.

— N-am putea să ne-ntâlnim să vorbim într-o zi?

— Despre proiecte vrei să spui?

— Şi despre ele. Îmi place să mă întâlnesc cu scenariştii cu care colaborez. Ai vrea să luăm prânzul la Bristol mâine?

N-aveam nimic de făcut a doua zi.

— Mâine nu pot, am spus.

— Atunci hai să spunem miercuri la ora unu. În regulă?

— În regulă.

Am închis amândoi.

Aveam nevoie de aer.

Am luat câinele cu mine. Am traversat St. Hanshaugen. Câinele mă scotea la aer. Crescuse. A dat din coadă şi a tras de lesă când un ogar s-a apropiat de noi. Oare cum se recunosc câinii între ei? Cum ştie un pudel că un ciobănesc german este un câine, şi nu o vulpe? Tata zicea că după miros. Până şi păsările au propriul lor miros. De aceea nu greşesc. Animalele pot să-i miroase pe cei de o seamă cu ei. Altfel n-ar scoate-o la capăt. Dar ogarul nu era în mod evident interesat de unul de-al său. Iar eu nu reuşeam să mă hotărăsc dacă tocmai primisem veşti bune sau nu. Am luat o bere la Schrøder şi în timp ce o beam, iar toate chelneriţele voiau să mângâie câinele, am luat decizia că veştile erau bune, chiar foarte bune. Peder Holm voia să mă întâlnească. Şi nu numai atât. Mă invitat la prânz în oraş, la Bristol. Am cumpărat două sticle de şampanie Veuve Cliquot de la magazinul de băuturi alcoolice din apropiere. Meritam din plin. Când am ajuns acasă telefonul a sunat iarăşi. De data aceasta era ea, mama lui Cathrin. A trecut direct la subiect.

— Will, Cathy e gravidă?

— Ce-ai spus?

— Will, ai auzit ce-am spus.

— Cathy, gravidă... Nu, din câte ştiu eu.

— Ce ştii tu, Will?

— Nu ţi s-a părut că e prea subţire?

— Şi fetele subţiri pot avea copii. E acasă?

— Nu, cred că întârzie. Apropo, mulţumesc pentru invitaţia de data trecută.

Mama ei a rămas tăcută o vreme, acolo sus în oraşul alb.

Apoi a spus:

— Dacă Cathy e gravidă, iar tu eşti tatăl, atunci vreau să vă căsătoriţi.

Eram pe punctul să scap receptorul din mână.

— Poftim?

— Poate că mă crezi demodată, Will, dar vezi şi tu cum mi-a mers mie cu Finn.

— Cum ţi-a mers cu Finn?

— Ne-am căsătorit când am sărbătorit nunta de argint, iar Cathy avea optsprezece ani. Nu ştiu ce ne-a venit. Teama, presupun.

— Teama?

— Asta vreau să spun, Will. Dacă e să faceţi copii, atunci căsătoreşte-te cu ea şi nu te mai juca.

Trebuia să spun şi eu ceva:

— Nu mă joc.

— Mă bucur să aud asta.

— Mulţumesc.

— Ar fi o idee bună să veniţi şi voi în Spania? Măcar Cathy. Cu siguranţă că îi va prinde bine.

Mi-am imaginat terenuri nesfârşite de golf, băuturi calde şi ceasuri care stau pe loc. Mai aproape de iad nici că se putea, era ultimul purgatoriu al agenţilor imobiliari, al evazioniştilor fiscali şi al rebelilor multimilenari.

— Sigur, am spus.

— Apropos, ce mai face câinele?

— Bine.

— Bine. Fii drăguţ şi roag-o pe Cathy să mă sune.

Mama a închis telefonul.

Am rămas în picioare acolo să mă adun, să mă adun cu totul. Două telefoane neobişnuite în cursul unei singure dimineţi era destul de mult, chiar la limita suportabilului. Mama folosea o astfel de expresie: Mi-a ajuns până aici. Mi-a ajuns până aici, spunea ea, cel mai adesea sâmbăta, nu ştiu precis din ce motiv. Asta urma să se întâmple. Îmi ajunsese până aici. Am deschis una dintre sticle. Nu am băut niciodată şampanie înainte să împlinesc douăzeci şi patru de ani. E adevărat. Când s-a întâmplat asta prima dată, am scuturat sticla mai înainte, ca să fiu sigur că va împroşca cu spumă ca lumea. Văzusem ceva asemănător la ştirile sportive, sau să fi fost cu ocazia căderii Zidului? Era de Revelion. A împroşcat. Mi-amintesc de Cathrin, care s-a ferit întorcându-se cu spatele, cu un aer de superioritate, aproape roşind, de prietenele ei care chicoteau, de prietenii mei care scuturau şi ei celelalte sticle, împroşcând cu spumă şi râzând, într-o încercare îndrăzneaţă de a mă salva pe mine şi pe noi toţi, de altfel, de acea superioritate, sau poate de încă o umilire. Arta este să răsuceşti sticla ca să iasă dopul din ea, nu să ţâşnească. Am învăţat asta cu timpul. Cu alte cuvinte, o şampanie tăcută, destupată fără zgomot, într-o luni. Am băut la fel de tăcut şi m-am gândit la cele două anunţuri: Cathrin poate că e gravidă şi Norsk Film m-a invitat la masă. Să fie aceasta ziua mea cea mai bună sau cea mai rea?

Îmi doream toate astea?

N-aş fi preferat oare să continui să plutesc printre toate astea, ireproşabil şi leneş, doar să continui cu ale mele sau, cum spusese mama ei, să mă joc cu toate astea?

Să mă prostesc?

Sticla era goală când Cathrin a ajuns în sfârşit acasă.

— Vrei să te căsătoreşti cu mine? am întrebat.

A ezitat o clipă, în timp ce-şi dădea jos haina.

— Şampanie lunea?

— Scenariile mele vor deveni film.

— E adevărat?

— Cel puţin unul. Au sunat de la Norsk Film.

— E fantastic.

Am deschis cealaltă sticlă fără să risipesc vreun strop.

— Vrei să te măriţi cu mine? am repetat.

— Nu te lăsa dus de val, totuşi.

Am băut amândoi şi ne-am aşezat.

Câinele s-a culcat pe covor între canapea şi scaune, oricum, totul semăna cu o idilă, nu semăna doar, ci chiar aşa şi era, o idilă, cât avea să dureze oricum, vreau să spun că dacă cineva s-ar fi uitat prin geam înăuntru la noi, la mobile, la sticle, la Cathrin, la câine şi la mine, ne-ar fi invidiat desigur.

— Şi n-am voie? am întrebat.

— Voie să ce?

— Să mă las dus de val.

— Chiar aşa să fie?

— Ce?

— Că vor face filmul.

— M-au invitat la masă. La Bristol.

— E grozav, Will. Relaxează-te.

Să fiu al naibii, nu era ziua mea cea mai rea, ci dimpotrivă, cea mai bună.

Am băut amândoi încă un pahar.

— M-am gândit să le propun să preiau eu însumi regia. Doar eu am fost cel care *a văzut* ideea, nu-i aşa? Nu vreau ca vreun analfabet care se crede genial să-mi ucidă scenariul. Nu, la dracu'!

— Sigur, Will.

— Şi m-am mai gândit să-i fac un *pitch*[18] cu *Herbert Noll* după aceea, doar ca să văd dacă crede că-i o dramă sau o comedie. Ţi-aminteşti că ţi-am povestit despre Herbert Noll?

Cathrin a încuviinţat.

— Şi dacă-i de părere că e o comedie? întrebă ea.

— Atunci îi spun că sunt dispus să scriu o comedie. Conţinutul este oricum destul de tare.

— Fă-o, Will. Dă-o încolo, nu contează dacă-i comedie sau tragedie. Gândeşte-te la covorul roşu.

Am privit-o cu mai multă atenţie. Părea distantă, obosită, poate era doar de la şampanie, sau de la lumină, sau de la ceea ce se întâmplase ieri, poate că era în continuare epuizată, aşa cum fusesem şi eu. Sau poate că vorbisem prea mult despre mine. Nu era obişnuită cu asta, şi nici eu, de altfel. Parveniţii trebuie să fie tăcuţi, ca şi şampania.

— Cum mai merge cu catalogul? am întrebat-o.

— Care?

— Catalogul Ikea. Ai mai multe cataloage în lucru?

— Merge bine.

— Care e ideea?

— Lux ieftin.

— Vrei să spui şarlatanie?

— Luxul e o experienţă personală, Will. La fel ca filmul.

Cathrin s-a ridicat şi s-a dus la bucătărie sau la baie. Câinele s-a luat după ea. Eu am rămas acolo.

— A primit mâncare, am strigat.

Cathrin a apărut din nou.

— Ai fost în camera mea?

— În camera ta?

— Uşa era deschisă.

— Am căutat câinele.

— L-ai găsit?

Atunci ar fi trebuit s-o întreb, chiar acum, dacă se gândise să plece, dacă se gândise să mă părăsească, dacă era gravidă, despre toate, despre toate astea trebuia s-o fi întrebat, chiar în acel moment.

— Da, am spus eu. Era în dormitor.

Cathrin a rămas tăcută o clipă. Sticla nu era încă goală.

---

[18] *Pitch*, expresie folosită în lumea filmului şi a industriei de advertising. Prezentare concisă, în câteva fraze, a unui scenariu pentru atragerea unui producător (engl.).

— Sunt mândră de tine, a spus ea deodată. Poate că, totuşi, vreau să mă mărit cu tine.

— Mulţumesc. Mulţumesc, Cathy.

Ea s-a oprit. Cathy. N-ar fi trebuit să spun Cathy.

— Doar să nu fii dezamăgit, a zis.

N-ar fi trebuit s-o spună. N-ar fi trebuit să spunem nimic niciunul din noi. Ar fi trebuit să tăcem, să bem şampanie şi să gustăm fericirea succesului, tot ceea ce ne imaginam.

— A sunat mama ta, am zis.

— Ce voia?

— Să ne invite în Spania.

— Tare. N-ai spus da, nu-i aşa?

— Te roagă s-o suni.

Cathrin a sunat-o pe maică-sa. N-am auzit ce-i spunea, doar că râdea din când în când şi că era ceva străin în felul în care râdea, ca şi cum ar fi venit din altă parte, ca şi cum altcineva, o străină, s-ar fi aflat în aceste camere râzând, fără să dea doi bani pe mine, dracu' ştie, şi în clipa aceea nu mi-a mai păsat nici mie deloc de ea.

Ziua aceea era a mea şi rămăsese a mea.

Asta mi-a amintit de titlul unui film nu prea grozav.

Cu toate acestea, eram mulţumit.

Bucuria este un lucru straniu.

Dar în noaptea aceea m-am trezit pe la trei, pentru că ea stătea în şezut în pat, ghemuită, cu capul între picioare. Aducea cu un arc întunecat, curbat şi subţire. La început am crezut că ţinea în braţe câinele, dar nu, nu era câinele, se agăţase de ea însăşi. M-am înfricoşat. M-am speriat de moarte. Există o expresie daneză care exprimă şi mai bine sentimentul de angoasă[19]. Este altceva decât frica. Este abisul din tine. Simţeam o puternică angoasă. Nu este niciun dar. Este exact opusul. Este ceva ce ţi se ia. Te goleşti de vorbire şi te umpli de altceva, nerostit: de angoasă. Ceea ce simţeam era angoasă. Voiam s-o ating, uşor ca un fulg, dar nu îndrăzneam. Nu îndrăzneam s-o fac. Pentru că nu ştiam ce s-ar fi putut întâmpla. Nu cred că mai văzusem singurătatea mai limpede ca acum: spatele încovoiat al lui Cathrin, un cerc, propria sa umbră. Şi asta mă însingura de două ori. Ea era oglinda mea. Eram însinguraţi împreună. Am rămas cât mai nemişcat cu putinţă. O

[19] *Å ha angst* în original (daneză).

auzeam şoptind ceva şi nu puteam desluşi dacă era în somn sau dacă îmi vorbea mie, ei însăşi, câinelui, oricui, nimănui: păcătoşi, şoptea ea, păcătoşi. Apoi s-a întins, a închis ochii, în timp ce eu am rămas treaz, gândindu-mă la acest cuvânt, păcătoşi, semăna cu un fel de ecou, nu ea trebuia să fi spus asta, eu ar fi trebuit să o spun, păcătoşi, era un cuvânt cu care am crescut, să iei asupra ta păcatele, obişnuia tata să spună, iar mie mi se părea că păcatele sunt haine pe care trebuia să le porţi, dacă era o haină mică atunci trebuia să îţi iei doar un maiou pe dedesubt, dacă era păcatul mare, trebuia să-ţi pui pălărie, pantofi, palton, pentru ca păcatele să fie vizibile. Gândul era de nesuportat şi, cum n-am mai putut adormi din nou, am început în schimb să mă gândesc la ce costum ar trebui să port la întâlnirea cu Norsk Film, sau mai bine zis ce rol să-mi aleg, sau dacă ar trebui să fiu pur şi simplu onest. Poţi fi onest? Cred că este doar unul cel care poate fi eu, şi nimeni altcineva, unul care este adevărat, sau eu eram doar unul dintre cei mulţi, şi puteam să triez şi să aleg dintre ei, să aleg dintre mai mulţi eu însumi. N-am mai reuşit să dorm. Dar Cathrin a adormit. Se auzea după respiraţia scurtă de pe buzele ei. Eu o alesesem pe ea. Ea mă alesese pe mine.

VI

Am ajuns cu zece minute mai târziu. Intenţionat. N-aveam idee cine este Peder Holm. Dar el m-a recunoscut. Un bărbat s-a ridicat de pe scaunul din colţ, de la cea mai bună masă de lângă bar, semăna cu tipul pe care mi-l imaginasem: haine de catifea reiată, vreo patruzeci de ani, păr rar, barbă. Pentru o clipă parcă l-am recunoscut, dar mi s-a părut, poate pentru că toţi tipii ăştia speciali semănau între ei, consultanţi, consilieri literari, birocraţi, toţi cei pe care obişnuiam să-i numim plante căţărătoare, care se căţărau pe noi, ne plăcea să le spunem aşa, erau oricum de aceeaşi teapă, toată gaşca, aş putea recunoaşte orice consilier literar sau consultant de la trei sute de metri distanţă pe o ceaţă deasă s-o tai cu cuţitul.

— Peder Holm, a zis.

— Willy Bråten, am răspuns.

Ne-am aşezat.

— Ceva de băut? Sau de mâncare?

— Doar o cafea, mulţumesc.

Peder Holm s-a aplecat spre mine şi a oftat.

— De ce-s toţi aşa de plictisitori?

— Plictisitori?

— Ai citit micul roman al lui Fitzgerald de pe vremea când era la Hollywood? *Pat Hobby*.

— Nu.

— Acolo scrie tot. Aşa e branşa filmului. Într-o zi eşti sus. Într-alta eşti jos. Eşti inclus săptămâna asta şi exclus în cealaltă. Dar o vreme a fost distractiv.

— Dar eu? Sunt inclus sau exclus?

— Urmează să aflăm.

Chelneriţa a venit la noi.

Am comandat o cafea.

— Două beri, a zis Peder Holm.

N-am mai spus nimic înainte ca chelneriţa să revină cu comanda noastră, două beri şi o cafea. Una dintre beri era pentru mine. Am ciocnit.

— Povesteşte-mi despre Copenhaga, a zis Peder Holm.

— A fost educativ.

— Educativ? Vrei să spui, cu totul inutil.

— Am fost, în orice caz, la multe filme.

— Şi domnul Skak. Era beat sau treaz?

— Ambele.

— Atunci era în elementul lui. Eşti sigur că nu ţi-e foame? Biftecul tartar e al naibii de bun aici.

— Mulţumesc. Îmi ajunge berea.

— Şi care-i filmul tău favorit?

L-am privit. Faţa de deasupra paharului, ochii lui imobili, cu marginile pleoapelor roşii, mă fixau.

— *Breakfast at Tiffany's*, am spus.

Peder Holm a clătinat din cap.

— Ce vârstă ai, de fapt?

Când oamenii mă ironizează, prefer să îi iau în serios, ca să spun aşa, este forma mea de ironie, şi uneori are efect.

— M-am născut în 4 iulie 1969. La Clinica Stensby.

Cred că funcţiona.

— Nu pică prea bine în iulie. N-ai făcut niciodată petrecere de ziua ta, nu-i aşa?

— Cam aşa ceva.

Peder Holm a mai comandat două beri.

— Şi ce-ţi aminteşti cel mai bine din *Breakfast at Tiffany's*? În afară de carte, vreau să spun.

— Pe Audrey Hepburn, Moon River[20] şi pisica.

— Nu-ţi aminteşti chiar filmul.

— Îmi amintesc clipele. Nu este filmul făcut din clipe?

— Preferabil mai multe una după cealaltă. Într-o anumită conexiune. Ce părere ai despre *Pulp Fiction*?

— O deşertăciune elegantă.

— Ai prefera ceva cu conţinut şi lipsit de eleganţă?

— Aş prefera să fie prezente ambele.

— Interesant. Poate că preferi *Forrest Gump*.

— Fals sentimentalism. Viaţa este o cutie cu bomboane de ciocolată. În momentul acela am ieşit.

— Nu e sentimentalismul întotdeauna fals?

— Nu, *Moon River* e autentic.

— Şi ce film norvegian îţi place cel mai mult?

— *Olsenbanden*.

[20] Temă melodică din filmul *Breakfast at Tiffany's*.

Peder Holm s-a aplecat spre mine.

— Explică-mi, a zis.

Era oarecum ideea mea genială, sau poate că o citisem undeva, iar acum credeam că-mi venise mie, mi se întâmpla adesea, şi nu eram chiar singurul care avea această meteahnă, toată branşa era plină de oameni care voiau să le fie acordat credit pentru ideile altora:

— Norsk Film avea două opţiuni la sfârşitul anilor şaizeci, două direcţii din care să aleagă. *Chat Noir* sau Teatrul Naţional. Au ales greşit.

— Tu ce-ai fi ales?

— *Chat Noir*.

Peder Holm a râs.

— Aproape că-mi place deja de tine, Willy. Oamenii nu mai suportă bucătării triste şi dialoguri posomorâte. Vor aventură. În curând vom ajunge din nou pe calea cea bună.

— Te referi la scenariile mele?

— Vrei să spui cele în curs de scriere?

— Da. Cele pentru care am primit subvenţii.

— Uită-le.

— Să le uit?

— Da, dă-le uitării. Aruncă-le. Şterge-le. Fă ce vrei. Nu se vor transforma niciodată în film. Sunt lamentabile.

A trebuit să mă adun. Mă invitase Peder Holm aici la masa de prânz doar ca să-mi spună că eram un ratat, ca să mă şicaneze şi să mă înjosească?

— Fostului consultant îi plăceau, am spus.

— Şi-atunci de ce crezi c-am ajuns eu noul consultant, Willy?

Nu ştiu de ce mi-a venit să spun asta, era ceva nelalocul său, totuşi am spus-o.

— Am văzut-o o dată pe Audrey Hepburn, de altfel.

— Chiar aşa? Unde?

— În Skrukkedalen. În apropiere de Øyangen. Schia. Tatăl meu deszăpezea drumurile de acolo. Eram cu el.

În aceeaşi clipă am regretat profund c-am spus asta.

— Era la fel de sexy ca şi în film?

— Nu eram destul de mare pe atunci, aşa că nu am băgat de seamă. Dar cred că tatei aşa i s-a părut. Chiar dacă e un bărbat pios.

— Pios?

— Ştii şi tu, rugăciune la masă, rugăciunea de seară, disciplină.

— Cred că Audrey Hepburn poate să-l dea pe spate pe orice bărbat pios, chiar dacă e din Skrukkedalen. Eşti sigur că nu vrei un biftec tartar?

— Nu, mulţumesc. Sunt sătul.

Peder Holm a rămas tăcut o vreme, a băut, s-a dus şi a adus o felie de pâine cu unt, biftec tartar, a turnat gălbenuşul peste carnea crudă şi a luat caperele cu mâna.

— Când ai văzut ultima dată un film erotic norvegian, Willy? m-a întrebat el.

A trebuit să mă gândesc puţin, dar nu gândeam limpede, rămăsesem perplex şi, de fapt, ar fi trebuit să mă ridic şi să plec, dar iată-mă şezând acolo în continuare, un om politicos, zâmbitor chiar dacă primisem lovitura de graţie: eram destul de lamentabil. Lasă-i în pace, Willy. Este un modus operandi al parvenitului care nu dă niciodată greş. El nu se ridică până ce nu pleacă toţi ceilalţi.

— Poate *Ung flukt*[21] cu Liv Ullmann, am răspuns. Sau *Line*.

Peder Holm a dat aprobator din cap.

— Sunt aproape patruzeci de ani de atunci. O secvenţă scurtă cu un sân în apus de soare. Nuduri în apă şi un sutien la uscat. Din păcate, asta nu mai ţine.

L-am întrebat pe şleau:

— Te gândeşti la un film porno?

Peder Holm a râs.

— Porno? Asta-i ceva pentru oamenii de afaceri în deplasări care se trezesc în camere de hotel după închiderea barului, cu fete din ţări est-europene care au vânătăi şi tatuaje pe spate. Mă gândesc la un film erotic, Willy. Erotic. Personaje bune. Actori buni. Un plot bun. Serios. Scene excitante. Un porno adevărat şi demn pentru adulţi. Pricepi? La care se pot uita mama şi tata ca să treacă timpul sau ca să facă şi mai mulţi copii. Pricepi?

Chelneriţa a adus bere şi câte un *gammeldansk*[22] pentru fiecare din noi.

— Şi ce legătură are asta cu mine, dacă sunt atât de lamentabil? am întrebat.

---

[21] Fuga tinerilor, film norvegian din 1959, regizat de Edith Carimar.

[22] Băutură alcoolică daneză, un fel de bitter.

— Am spus că scenariile tale sunt lamentabile. Nu tu. N-o lua aşa de personal.

— E vreo diferenţă?

Peder Holm a oftat.

— Pot să-mi termin ideea pe care aş vrea să ţi-o prezint?

— Prefer ideile care-mi vin mie.

Peder Holm a oftat şi mai adânc.

— Dacă crezi că ai intuiţii grozave şi că eşti un artist mare, atunci ţi-ai greşit domeniul, Willy. Tu eşti un muncitor. Nu uita cei trei *p*.

— Care?

— N-ai învăţat asta la Copenhaga? Parale, producţie şi public. Citeşte-l pe Fitzgerald.

Îmi plăcea Peder Holm din ce în ce mai puţin, dar măcar era onest şi mi-am dat seama cu surprindere că nu eram obişnuit cu onestitatea, mai ales în ultima vreme, de aceea am rămas pe scaun, n-aveam nimic de pierdut, nu-i aşa?

Preferam, totuşi, să fiu înăuntru decât în afară.

— Care-i ideea? am întrebat.

Peder Holm şi-a împreunat mâinile şi s-a aplecat peste ele.

— Îmi imaginez o tânără pereche, aici în Oslo, despre care s-ar spune că e un cuplu reuşit, cu carieră şi tot pachetul, nu-i aşa, dar ceva scârţâie. Se decid să se mute şi încep să se ducă la vizionări de apartamente, iar, ajunşi acolo, încep un joc erotic. Fac sex în dormitoare străine. Totul devine o obsesie, iar ei îşi asumă riscuri din ce în ce mai mari. Pentru că şi riscul de a fi descoperiţi, de a fi surprinşi asupra faptului este la fel de excitant. Ce crezi, Willy?

Am înlemnit, dar am încercat să nu-mi cadă faţa. Oare unde-l mai văzusem?

— Şi? am spus.

— Aici intri tu în joc. Faci din toată istoria asta propria ta poveste. Asta este arta, Willy. Să o faci propria ta poveste. În carne şi oase, ce naiba. Şi eu îţi voi da, desigur, mână liberă. Plus un avans. Ce zici de cincizeci de mii?

— Cincizeci?

— Atunci hai să zicem şaizeci. Eşti un căpos, Willy.

Ceva îmi era cunoscut la el, ceva diferit, sigur că-l văzusem înainte, şi mi-am dat seama imediat, ştiam unde-l văzusem, la primul apartament, era tipul de care mă ciocnisem, era cel care

mi-a spus *Fii atent, omule*. El trebuie să fi fost. Parcă m-aş fi prăbuşit. M-am prăbuşit prin toate etajele din mine însumi şi am căzut până jos în pivniţă, un loc în care nu mă simţeam prea bine.

Dar ce puteam să spun?

— Eşti în căutarea unui apartament? am întrebat.

Peder Holm a zâmbit.

— Numeşte-o *research*. Dar voi?

— Noi doar ne uităm în jur. Cum mi-ai găsit numele?

— Ţi-ai trecut numele pe listă. Atât pe Thomas Heftye, cât şi în vila dărăpănată. Apropo, cum vi se pare vila?

M-am uitat în altă parte. Trebuia să câştig timp. Fusese şi el acolo. El era tipul care intrase de pe terasă, împreună cu soţia lui, probabil. Mă urmărea, pur şi simplu?

— Casa avea suflet, am zis.

Peder Holm a râs.

— Poţi spune şi-aşa. Suflet. Eşti în stare să pui ceva pe hârtie în toamna asta? Tratarea. Sinopsisul. Apoi ne apucăm să umblăm după regizori.

— Fac tot ce pot.

Mi-a întins mâna. I-am strâns-o.

— Altceva? Atunci avem o înţelegere. Îţi trimit un contract săptămâna viitoare. Şi tu îmi trimiţi pe parcurs câteva scene. Pentru orice eventualitate, nu-i aşa?

— Desigur.

— Mi-a părut foarte bine să te cunosc, Willy.

Peder Holm a rămas pe scaun. Eu am plecat. Dar nu m-am dus direct acasă, cum ar fi trebuit să fac. Am trecut pe la firma lui Cathrin, *Mono Productions*, din apropiere, mai jos pe strada Rosenkrantz. N-aveam idee de ce făceam asta, ce puteam să-i spun, oare aveam cum să-mi uşurez sufletul? Oare aş fi fost în stare să-i povestesc totul – că am fost văzuţi, că am fost probabil prinşi asupra faptului, iar acum trebuia să scot un scenariu de film din toată chestia asta? Cât de jos poţi să cazi? Ajunsesem sub propria mea demnitate. Mai mult, dădusem mâna cu bărbatul ăsta. N-am zărit-o pe Cathrin nicăieri. Dar Vivi era într-una din sălile de şedinţă unde careva desenase o schiţă pe tablă, o canapea pe care era culcat un bărbat. În acest loc erau doar pereţi de sticlă şi totul era deschis. Vivi a ridicat mâna să mă salute scurt, căci şi ea mă văzuse, dar mă întrebam de ce

părea atât de surprinsă, sau stânjenită, oare ce însemna asta? Şi de ce nu era Cathrin acolo? A ieşit după câteva minute şi m-a îmbrăţişat.

— Bună, Will. Eroul nostru în persoană.

— Eroul?

— Nu fi timid, chiar dacă vii de la ţară. Bătaia de la coada de taxi. Toate fetele de aici suntem aproape îndrăgostite de tine.

Îmi plăcea, dar în acelaşi timp îmi şi displăcea ce-mi spunea.

— Nu vorbi prostii, am zis.

Vivi mi-a dat drumul.

— Ce faci aici, de fapt?

— Ce fac aici? O caut pe Cathrin, desigur. Ce altceva să fac?

Vivi m-a privit un timp. Nu ştiu ce voia să vadă. Am devenit neliniştit.

— Ai băut?

— Nu, nu prea mult. Unde-i Cathrin?

Vivi a coborât privirea, apoi s-a uitat în altă parte, o derutasem desigur, nu ştiu de ce, dar deodată m-a evitat, însă nu pentru că eram puţin băut, căci Vivi nu era genul de mironosiţă.

— Nu ştii? a spus în cele din urmă.

— Ce anume?

Vivi ezită, era parcă reticentă.

— E liberă.

— Liberă? Ce înseamnă asta?

— Nu ştiu, Will.

— Nu ştii? Lucraţi împreună. Eşti prietena ei.

— Cred c-ar trebui s-o întrebi pe ea.

— Faci bancuri cu mine?

— Cum adică? Bancuri?

— Nu lucrează la catalogul Ikea? Doar mi-a spus că lucrează pentru catalogul Ikea.

Vivi s-a crispat, era stânjenită, nu mă mai plăcea. Înainte eram un erou, acum eram doar un tip enervant, prietenul prietenei, şi nici măcar atât.

— Cred c-ar trebui s-o întrebi pe ea, a repetat ea.

I-am strâns mâna, mai puternic decât intenţionasem, şi-am ştiut imediat că nu a fost un gest potrivit.

— Ce naiba se întâmplă? am întrebat.

— Nu ştiu. Dă-mi drumul.

— Ai putea cel puţin să-mi spui unde e. E chiar aşa al dracului de greu? Am strâns-o şi mai tare de degete. Vivi a încercat să-şi retragă mâna.

— Ai de gând să mă loveşti şi pe mine, Will?

I-am dat drumul şi am ridicat ambele mâini în aer.

— Sorry, am spus. N-am vrut.

Vivi m-a mângâiat rapid pe obraz, dar ar fi putut să mă scutească. N-aveam nevoie de consolare, dacă asta-şi închipuia ea.

— E-n regulă, Will. Sorry. N-am vrut să te supăr.

— Bine. Niciunul din noi n-a vrut.

— Mai bine vorbeşte cu Cathrin. Nu-i aşa?

După care am spus ceva ce a înrăutăţit şi a complicat, de fapt, totul.

— Să nu-i spui că am fost pe-aici.

Vivi m-a măsurat, din nou cu un anume scepticism, a dat scurt din cap şi s-a întors în sala de şedinţă.

Am luat un taxi până acasă, am hrănit câinele nerecunoscător, am făcut un duş şi m-am trezit din beţie, fără să mă fi liniştit prea mult, după care m-am aşezat în camera mea de lucru să aştept.

Ce aveam să-i spun lui Cathrin când va veni?

Fusese concediată?

Sau doar mă înşela? Doar? Mă înşela? Dar oare trebuia să-şi ia liber pentru asta? N-ar fi fost suficiente orele suplimentare sau pauzele de prânz în camere de hotel cu recepţionere uituce? Era al naibii de banal filmul ăsta. Mi-era cunoscut.

Nu venise ea adesea la ore târzii acasă în ultima vreme?

Ştiam de pe-acum ce aveam să-i spun: nimic.

N-aveam să spun vreo vorbă despre asta înainte ca ea să-mi spună mie ceva.

N-aveam să mă înjosesc chiar atât de mult.

M-am grăbit până în camera ei. Nu m-am putut abţine. Geanta era tot acolo. Mapa cu modele în acelaşi loc. Am mai tras câteva sertare: creioane cu tuş, rigle, schiţe. Atunci am observat o cutie în dulap, aproape ascunsă de geantă. Am ridicat capacul. Înăuntru, în cutie, era o perucă. Era o replică identică a părului lui Cathrin. L-am pipăit, cu grijă, era gras, lucios? Totul era confuz. Totul părea calculat şi în acelaşi timp neclar. E mai bine să nu ştii nimic decât să ştii doar foarte puţin.

N-ar fi trebuit să caut prin biroul ei. Ar fi fost mai bine dacă n-aş fi văzut peruca. Oare urma vreun carnaval? Nu, perioada carnavalului la Oslo trecuse demult. Acum ne mascam tot anul. Iar când, arareori, măştile cădeau, fără să-mi pot aminti când se întâmplase asta ultima oară, chestia asta ni se părea un carnaval. Uram gândurile astea. Nici măcar nu erau ale mele. Eram cioara care aduna tot ce sclipea în cuibul ei. Dar de ce oare voia să se deghizeze cu o perucă identică cu propria-i pieptănătură?

Câinele a lătrat.

M-am lovit la cap în uşa dulapului.

Câinele apăruse în prag şi se holba dezaprobator la mine.

M-am repezit pe lângă el înapoi în camera mea.

Cathrin avea un secret, sau mai multe, şi atunci şi eu aş putea avea unul: scenariul despre noi.

Am deschis un nou folder şi l-am numit pur şi simplu *Vizionare. Scenariu de film artistic de Will Bråten*.

Ce-aveam, de fapt: aveam câteva notiţe de la apartamente, o idee vagă, obiecte, ornamente. În cel mai bun caz, mi-ar fi putut folosi drept fundal. Îmi lipsea doar restul. Trebuia să populez camerele. M-am gândit că protagoniştii ar putea fi, evident, o pereche de tineri de vreo douăzeci de ani, cu domiciliul în Oslo, probabil în vest, zona bună a oraşului. Trebuia să le inventez ocupaţiile, studiile, cercul în care se învârteau, mediul lor. Ea ar putea fi arheolog, angajată la un sit în apropierea portului, unde dezgropa oase şi podoabe din evul mediu. El ar putea fi interpret, chemat să-şi facă meseria la procese, la interogatorii, în diplomaţie, cu un doctorat, să zicem, în limba arabă. Prin urmare, el e interpret, dar nu-i în stare să-şi descifreze propria soţie, propria sa femeie. Apoi m-am gândit că, dimpotrivă, ar trebui să aibă locuri de muncă absolut comune, ea la poştă, el la circa financiară, ceea ce ar face din secretul lor o şi mai mare grozăvie, o combinaţie a banalului cu devierea; însă pe urmă am ajuns la concluzia că ideea asta era greşită şi absolut neproductivă, această deviere ar fi oricum o grozăvie, indiferent de cine ar practica-o, singurul lucru care contează este ca perechea să intre în graţiile publicului căruia să-i placă oamenii care fac grozăvia, altfel totul ar rămâne doar o grozăvie, o chestie abominabilă, şi prin urmare nimeni n-ar mai dori sau n-ar mai catadicsi să o vizioneze. Tocmai duplicitatea filmului, de

care oricum nu poţi scăpa, trebuie exploatată. Cel mai important era să descopăr cum de ei, sau mai curând ea, au declanşat acest joc, să se reguleze în apartamentele altora? Oare femeia se plictisea? Nu, nu era un motiv suficient de bun. Trebuie să fie ceva mult mai profund, altfel zis, însuşi motorul, conflictul, patima care o bântuie şi o manipulează, patima şi dezgustul, oare nu există o legătură strânsă, golul care trebuie umplut, şi de fiecare dată când e plin trebuie reumplut, cu mult mai mult; şi mă întrebam dacă acest conflict, indiferent de implicaţiile sale, ar putea fi de ajuns pentru a face un film artistic de o seară?

Am remarcat, şi abia dacă-mi puteam aminti când mi se întâmplase asta ultima oară, probabil când l-am descoperit pe Herbert Noll, că devenisem curios ce aveam să scriu.

Am notat cuvântul pe care Cathrin îl şoptise noaptea: *păcătoşi*.

După care am scris *concediu, perucă*.

Să fie aceasta salvarea mea, să fie aceasta şansa mea ca să apar pe afiş, pe generic, să fie aceasta calea mea de a mă ridica de la nivelul unui parvenit şi de a ajunge la un etaj superior?

Şi pentru un timp, oricât de caraghios ar suna asta, am uitat de mine însumi.

Vizionare (versiunea I)

Scena I
Copilăria exterioară. Iarnă.

O pasăre prelungă şi zveltă e captivă în gheaţa lucioasă a unui lac. E un bâtlan. Deodată, bate din aripi cu putere, încercând să se elibereze. Fără niciun rezultat. Rămâne din nou liniştită, maiestuoasă, ca şi cum s-ar fi împăcat cu soarta sa.

Un bărbat şi un băiat, la oarecare distanţă, privesc pasărea. Sunt tată şi fiu. Băiatul are şase ani. Tatăl cară un rucsac cu un burghiu de spart gheaţa. Băiatul ţine în mână un cârlig cu momeală. E frig. Aburul respiraţiei le împresoară feţele ca o ceaţă. Tatăl îşi dă jos rucsacul, de unde scoate un cuţit.

FIUL: Tată, ce vrei să faci?

TATĂL: Stai aici.

Tatăl se îndreaptă spre pasăre, care devine neliniştită din nou. Fiul scapă cârligul din mână şi fuge după tată.

FIUL: Ce vrei să faci?

7ATĂL: Stai aici, am zis.

Fiul încearcă să-l reţină pe tată.

FIUL: Gheaţa se topeşte curând, tată. Gheaţa...

Tatăl îl întrerupe şi îl împinge pe copil la o parte.

TATĂL: Întoarce-te cu spatele dacă nu suporţi.

Fiul rămâne pe loc, în timp ce tatăl merge direct la bâtlan, îi cuprinde gâtul graţios şi îl taie cu cuţitul. Sângele se scurge pe gheaţa sticloasă. Pasărea decapitată continuă să dea din aripi. Tatăl se întoarce înspre fiul care stă chiar în spatele lui, tăcut, furios (*plângând*)*. Aproape de sângele care picura de pe degetele tatălui.*

Scena 2.

Interior. Dormitor, noapte.

Un bărbat, 27 de ani, se ridică brusc în pat, cu fruntea umedă de transpiraţie, trage adânc aer în piept. O secundă îşi ascunde faţa în mâini şi respiră adânc. Apoi se uită la ceasul de pe noptieră, cifrele luminoase în semiobscuritate: 03.14.4.9.1996. Se întoarce şi o priveşte pe femeia întinsă în pat, cu spatele la el. Părul ei negru răsfirat pe pernă. Umărul îi e dezgolit. E pe punctul s-o atingă uşor cu mâna pe umăr, dar renunţă, preferă să se retragă.

M-am oprit. Era ceva greşit. Acesta era un alt film. Eram pe cale să scriu o comedie sau o tragedie? E, ca eternul complex Herbert Noll. Eram cât pe ce să şterg ambele scene. Când mi-am amintit ceva ce profesorul, îl chema Skak, din Copenhaga, nu ezita niciodată să spună: Tot ce scrii este folositor. Nimic din ce scrii nu este nefolositor. E un sfat bun şi al naibii de ieftin. Am păstrat scenele. Acelaşi profesor scăpa rareori şansa de a sublinia cât de important este să laşi scenariul de film să înceapă acolo unde începe, de fapt, filmul. Tot restul înseamnă ocolişuri, sentimentalism, rahat pompos. Am auzit-o pe Cathrin. Sau poate câinele a fost primul care a auzit-o, lăbuţele grăbite pe parchet afară în antreu m-au trezit. Am rămas şezând acolo lângă calculator. După puţin timp Cathrin a apărut în spatele

meu. Părea că răsuflă greu. Poate că alergase pe scări, în orice caz, răsufla greu şi repede. Sau poate că era doar emoţionată. Oricum, nu îndrăzneam să mă întorc, pentru că nu ştiam cum îi voi întâlni privirea.

— Cum a mers întrevederea? a întrebat ea.

— Bine, foarte bine.

— Cât de mult înseamnă foarte bine?

— Şaizeci.

— Şaizeci de mii? Pentru filmele scurte?

Am ezitat înainte să răspund:

— Pentru Herbert Noll.

Cathrin şi-a pus mâna pe umărul meu. Citise ce scrisesem eu? M-am aplecat mai tare spre monitor.

— Cum îl cheamă pe tipul de la Norsk Film? a întrebat.

— Peder Holm. Un netrebnic simpatic. Ca majoritatea, de altfel.

— Şi cum i se pare lui Peder Holm? Ar fi o comedie sau o tragedie?

— Am toată toamna la dispoziţie ca să aflu.

— Atunci n-o să te deranjez.

Cathrin s-a retras şi abia atunci m-am întors, în sfârşit.

— Pot să te-ntreb ceva? am zis.

Ea s-a oprit. Începuse să se neliniştească? Era în gardă? Se aştepta oare la orice, la orice aş fi putut eu să întreb? Nu eram în stare să-mi dau seama.

— Sigur că da, Will.

M-am ridicat şi am privit-o îndelung.

— Ai fost la coafor? am întrebat-o.

— Cum adică?

— Pari schimbată.

— Vrei să spui coafura?

— Da. Doar ce altceva?

Cathrin a râs şi şi-a trecut degetele prin păr, asemenea unui pieptene, şi m-a frapat faptul că părul ei părea mai deschis la culoare sau mai lins, era totuşi ceva.

— Doar asta ai vrut să mă-ntrebi?

— Pari schimbată, am reluat eu.

— Poate că asta am şi vrut.

— Ce anume?

— Să par altfel.

M-am aşezat din nou. Nu mai aveam nimic de spus, mă dădeam bătut pur şi simplu, şi totul părea un soi de uşurare, aproape o bucurie, totul era ca înainte, nu-i aşa, doar că primisem un avans gras. Şaizeci de mii.

Cathrin şi-a lăsat capul într-o parte, aşa cum îi era obiceiul, cercelul i se legăna în ureche.

— Nu-ţi place pieptănătura mea? a întrebat ea în cele din urmă.

— Ba da, Cath.

Apoi s-a dus în bucătărie sau în baie, cu câinele pe urmele ei, ca de obicei. Am rămas privind fix în monitor până ce am văzut scrisul dispărând, lăsând loc propriei mele feţe în adâncul albastru şi electronic, până când şi aceasta a dispărut, din fericire.

— Ai cumpărat mâncare? a strigat Cathrin.

— Pentru noi sau pentru câine?

— Pentru noi, scumpule.

— Ne destindem?

— Nu mai lucrezi?

Am comandat o pizza şi suc. Băiatul care le livra a venit după trei sferturi de oră, un puşti de optsprezece ani, probabil, cu toate că arăta mai tânăr, dar trebuie să fi avut carnet de şofer. Era şi îmbrăcat într-un fel de uniformă în care se vedea că nu se simţea în largul său, şapcă roşie cu cozoroc şi pantaloni roşii, mult prea mari, semănând cu un clovn cu coşuri pe faţă. A aşezat sticla înăuntru la uşă, după care mi-a dat cutia plată şi caldă. Am plătit şi i-am lăsat bacşiş câteva coroane.

— Dacă vreţi să comandaţi nouă, cea de-a zecea e gratis, a zis el.

— Chiar aşa de flămând nu sunt, am spus.

S-a îmbufnat, părea ofensat, aşa cum doar băieţii de vârsta lui pot să fie, oare nu mă recunoşteam în el?

— Am încercat şi eu să fiu puţin amabil, a mormăit el şi a luat-o în jos pe trepte.

— Frumoasă uniformă, am strigat după el.

Mi-a arătat degetul înainte să dispară pe scări.

Apoi m-am întors la Cathrin, ne-am aşezat pe canapea în faţa televizorului şi-am mâncat triunghiurile de pizza direct din cutie, în timp ce fâşii de brânză topită ne atârnau din gură, ca şi cum ne-ar fi lipit de mâncare. Am înghiţit şi un episod din Friends.

Era ceva despre un hotel, Ross care agonisea tot ce putea să încapă într-o valiză, şampon, săpun, bonetă de duş, scobitori, astfel de lucruri, dar înainte de asta s-au ivit tot felul de complicaţii, cu o tipă care n-avea ce căuta într-o cameră, sau cu un tip care nimerise din greşeală într-o altă cameră, şi oare asta era toată tema filmului? Arată-mi o fărâmă de artă, indiferent de care, care să fie lipsită de complicaţii, şi atunci am să recunosc că eşti extraordinar. Dar nu există aşa ceva. Cathrin a râs. Am încercat să râd. Nu ştiu de ce, dar m-a frapat gândul că, atunci când tatăl meu avea vârsta mea, eu aveam patru ani.

— E vreun chef sâmbătă? am întrebat.

— Habar n-am.

— Habar n-ai?

— Nu. E vreun chef sâmbătă?

— Nu este de obicei?

— Şi ce dacă?

Am ridicat din umeri.

— Vrei să vedem *Breakfast at Tiffany's* împreună? i-am propus eu.

— Sunt obosită.

— Putem trece repede de Micky Rooney. Şi de George Peppard.

— Sunt obosită, a repetat ea.

— De ce?

— Tu ce crezi?

Cathrin m-a sărutat pe obraz, aproape că s-a lipit cu toată brânza cleioasă de pe buze, după care s-a dus la culcare.

Ce să cred eu? Că se săturase de *Breakfast at Tiffany's*? Trebuie să recunosc că văzuserăm filmul de câteva ori, cel puţin, dacă nu de mai multe ori.

Sau poate că pe mine mă văzuse de şi mai multe ori?

Am închis ochii şi m-am cufundat într-o stare de letargie care semăna a somn, întrerupt de imagini pătrunzătoare, momente în care te poţi tăia, dacă nu te fereşti, apăreau asemenea feţei mele din spatele scrisului de pe monitor, împreună cu copilăria mea interioară: gaura din gheaţă din estuar, aprilie, lumina, sloiurile de gheaţă care se ridică asemenea unor catedrale strălucitoare şi ascuţite, drumurile care se îngustează tot mai mult în păduri, până ce se închid fără zgomot asemenea unor porţi, chiar înainte de a ajunge la capăt.

Mai târziu, când programul TV se terminase de mult şi m-am dus la culcare, Cathrin era încă trează. Părea tulburată de ceva, după cum am reuşit să-mi dau seama, poate că o trezisem eu, nu ştiu exact. M-am furişat pe cât de încet am putut sub plapumă, în timp ce în apropierea patului se mişca ceva, desigur era câinele care stătea întins pe podea cu un ochi deschis, ca un punct umed în întuneric.

— *Sorry*, am şoptit eu.

Şi am rămas aşa culcaţi unul lângă celălalt, gândindu-mă cât de greu cântăreşte tăcerea, cât de multă tăcere poţi duce înainte ca gura să n-o mai poată suporta, explodând pur şi simplu.

Apoi Cathrin a spus ceva.

— Al naibii de ceas.

M-am speriat. Ca şi cum ar fi vorbit în somn, dar nu era aşa, era trează.

— Ce vrei să spui, Cath?

— Vorbesc despre afurisitul ăsta de ceas. Nu-mi place.

— Te referi la ceasul pe care l-am cumpărat eu din New York?

— La care altul?

— Dar ce are? Credeam că-ţi place.

— Mă exasperează.

— Cum aşa?

— De ce e nevoie ca un ceas să arate data şi anul în acelaşi timp? E atât de naşpa.

Am rămas din nou tăcut o vreme, jignit, în orice caz, fără să încerc să ascund asta în vreun fel.

— E destul de practic, am zis în cele din urmă. Şi asta înseamnă...

Cathrin m-a întrerupt.

— Practic? În caz că uiţi în ce an suntem?

— Da, de exemplu. Te asiguri că nu ajungi prea târziu la lucru.

Vocea ei a devenit mai blândă, sau poate asta speram eu.

— Oricum nu-mi place, a reluat ea.

— De ce?

Şi brusc a ridicat vocea, ba nu, aproape că a ţipat:

— Pentru că mă agasează! Nu poţi să-ţi bagi chestia asta în cap? Nu pot să dorm!

Ea s-a aplecat peste mine în pat şi pentru o clipă am crezut că vrea să ia ceasul şi să dea cu el de perete. De-ndată câinele a început să latre, ca şi cum ar fi vrut să sară în ajutor.

Pentru prima oară mi-a plăcut şi mie câinele.

Cathrin s-a oprit şi s-a întins din nou în pat.

Câinele s-a potolit şi el.

— Trebuie să-i găsim câinelui un nume, am zis. Altfel n-o să ne asculte.

— Credeam că i-ai găsit deja unul, a zis Cathrin.

— Care?

— *Ca De-Obicei*.

Am râs puţin.

— Ca De-Obicei. Nu-l poate chema astfel. Ca De-Obicei.

Câinele s-a ridicat imediat şi a început să dea din coadă.

— Vezi, Will. Ascultă.

— De-Obicei, am repetat eu, mult mai tare de data aceasta.

Iar câinele a sărit în pat şi a rămas în patru labe pe plapumă, recunoscător aşa cum ar trebui să fie un câine, apoi s-a culcat între noi doi, închizând ochii.

Am întors ceasul în altă direcţie, astfel încât cifrele dure şi luminoase, cu data, ora şi anul, s-au îndreptat înspre fereastră, oraş şi noapte. S-a făcut şi mai întuneric.

Vizionare (versiunea a II-a)

Scena I

O gaşcă de prieteni, trei perechi, care au cu toţii spre treizeci de ani, stau la o masă rotundă într-un restaurant rafinat. Sunt, cu siguranţă, spre sfârşitul mesei, sticle de vin pe masă, coniac, băuturi, atmosfera este încinsă, poate prea încinsă, râsetele sunt prea dezlănţuite, vorbesc unii peste alţii, şi auzim frânturi din discuţie, în timp ce vedem diferite feţe, mişcări, pahare care se ridică, ţigări care sunt aprinse şi stinse, unii sunt mai ameţiţi decât alţii. Totul se petrece repede, mişcările şi replicile.

— E pur şi simplu genial, nu-i aşa?

— Ce-i genial?

— Rushdie. Salman Rushdie. A reuşit, al naibii, să insulte peste un miliard de musulmani în acelaşi timp.

— Un miliard? Sunt chiar aşa de mulţi?

— Dar câţi creştini crezi că sunt?

— Aici? Niciunul.

— Nu, în general. Mai există creştini în lumea asta? Ba da, papa.

— Papa nu e creştin. Iar tu eşti beat.

— Şi ce-i atât de genial în chestia asta?

— Ce anume?

— Tu ai spus asta. Să insulte un miliard de musulmani.

— Nu pricepi? Mai întâi îi insulţi, atrăgându-le aşa atenţia asupra ta. Şi apoi le vinzi ceva.

— Insultă şi reclamă.

— Ce poţi vinde unui miliard de musulmani, de altfel?

— A fost doar un exemplu. La naiba, iei totul prea literal.

— Ţigări. Nu beau şi nu preacurvesc, dar fumează colosal de mult. Aşa cred eu.

— Putem insulta pensionarii.

— Pensionarii sunt lefteri.

— Homosexualii. Ei cumpără cu plăcere.

— Femeile! Hai să insultăm femeile, pur şi simplu! Jumătate din populaţia planetei. Şi apoi le vindem cremă împotriva ridurilor, ce zici?

Băieţii râd, fetele se hlizesc, hohote de râs, pahare care se răstoarnă, şi deodată una dintre fete, cea mai beată de la masă, şopteşte:

— La anul împlinesc treizeci.

Cu toţii se întorc spre ea, care stă acolo beată, plină de sentimentalisme şi nefericită; se aşterne tăcerea.

— Ce-ai spus?

— La anul împlinim treizeci.

Stop cadru.

Scena 2.

Exterior. Oslo. Dimineaţă. La mijlocul anilor nouăzeci.

VOICE-OVER (bărbat): Toate oraşele au mirosurile lor specifice. Mai ales duminicile.

Imagine panoramică din avion asupra oraşului Oslo. Toamna devreme. Străzile sunt pustii. Ca şi cum oraşul ar fi fost părăsit, un soi de idilă ameninţătoare (*plină de nerăbdare*)*. În parcuri copacii încep să îngălbenească. Muzică. Jazz? Big band. Aduce cu Manhattanul lui Allen*[23]*? VO*[24] *începând cu genericul.*

(*Notiţă: Sunt conştient că voice-over-ul nu e prea apreciat de consultanţi şi consilieri literari, deci se poate elimina, fără ca acţiunea propriu-zisă să aibă de suferit, dar oricum aici apare.*)

VOICE-OVER (continuare): Mirosul de străzi pustii, de mahmureală, de conştiinţă, de bucurie, de clopote de biserică, o întreagă simfonie de mirosuri pe care oraşul o interpretează. Acest oraş se numeşte Oslo şi Oslo este o orchestră. Nu ştiu care e instrumentul la care cânt eu. Oricum, nu la timpan. Poate la trianglu.

Scena 3.
Int. dormitor. Aceeaşi dimineaţă.

Una dintre perechile de la restaurant stă culcată în patul dublu. Haine aruncate dezordonat pe podea. El doarme adânc, cu spatele la ea. Ea e trează şi priveşte fix în tavan.

Scena 4.

Ext. Străzi. Oslo. Aceeaşi dimineaţă, înainte de prânz.

O maşină se opreşte, în partea de vest a oraşului, din care coboară un tip grăbit de vreo treizeci de ani îmbrăcat în costum. E agent imobiliar. Are la el un panou pe care îl aşază în faţa unei intrări: VIZIONARE.

Acelaşi lucru se petrece pe o altă stradă: O femeie îmbrăcată şic iese dintr-o maşină şi plasează un panou asemănător în dreptul unei vile din centru: VIZIONARE.

GENERIC

---

[23] Aluzie la filmul *Manhattan* al lui Woody Allen (1979).
[24] *Voice-over*.

Pe aceste panouri, împrăştiate prin oraş, se pot citi numele autorului, al regizorului, al actorilor, al producătorului, ceva în genul filmelor norvegiene din anii şaizeci.

Scena 5.

Int. Bucătărie. Duminică dimineaţa/ înainte de prânz. Toamna devreme.

Bărbatul şi femeia, amândoi în halat (albe ca halatele din hoteluri), stau tăcuţi, fiecare cu paharul său de juice, şi citesc ziarul (Aftenposten).
El răsfoieşte paginile de sport (sau paginile de cultură). Ea pe cele de anunţuri imobiliare. Bucătăria şi apartamentul, în general, poartă amprenta unei situaţii financiare bune, a unui anume stil, chiar dacă impersonal. Singurul obiect care se distinge este o machetă de avion care atârnă din tavan. Locuiesc împreună de patru (cinci) ani, dar sunt necăsătoriţi. Fără copii. Ea lucrează în publicitate, director artistic la o firmă. El lucrează acasă ca freelancer. Par a fi un cuplu reuşit, atâta doar că se plictisesc, sau se plictisesc unul pe altul. Vorbesc fără să se privească.

EL: Vivi s-a îmbătat turtă ieri seară.

Ea nu spune nimic, continuă doar să se uite pe anunţuri.

EL: Poate c-ar trebui s-o suni? Regrete după beţie cu tot dichisul. Nu e rău să te sune cineva când te trezeşti în starea aia, ce zici? Că doar pentru asta sunt prietenii, cred eu. Mai întâi te faci de râs în faţa lor şi apoi tot ei te consolează. Asta e reţeta mea pentru prietenie.

El se crede destul de nostim, dar ea nu e prea atentă. Tăcere.

EA: Mergem la vizionări azi?

EL: De ce?

EA: De ce?

EL: Nu-ţi place aici?

EA: Nu despre asta e vorba.

EL: Atunci despre ce-i vorba?

EA: În orice caz, nu-mi place de tine când întrebi prea multe.

EL: Şi acum întreb prea multe?

EA: Da. Dacă te-ai auzii

EL: Încerc doar să arăt că-mi pasă, nu-i aşa? Nu e nimic rău. Sau ai ceva de ascuns? De aceea nu trebuie să-ntreb? Nu putem discuta fără să întrebăm. Încearcă doar. Conversaţia se împotmoleşte după trei replici.

Ea nu răspunde, rămâne cufundată în ziar şi anunţuri.

EL: Te plictiseşti?

Ea se uită brusc la el, privirile lor se întâlnesc pentru prima dată în această dimineaţă târzie. El a folosit acel cuvânt interzis, plictis.

EA: Acum iar ai făcut asta.

EL: Ce anume?

Ea trage un sertar şi scoate de acolo o foarfecă lucitoare. Lumina care pătrunde pe geam face ca foarfeca din mâna ei să strălucească.

EA: Ai întrebat prea multe.

El ridică mâinile în aer, ca şi cum s-ar da bătut, în timp ce ea începe să decupeze anunţuri.

EA: 140 metri pătraţi, etajul 2, 2 băi, verandă, zonă liniştită, 3,9 mii. Ghici unde?

EL: Frognerveien.

EA: Dar ce, Frognerveien e o stradă într-o zonă liniştită?

El îşi ridică piciorul de sub masă şi îl lasă să lunece între coapsele ei, halatul femeii se deschide. Nu are nimic pe sub halat.

EL: Strada Niels Juel.

EA: Cald. Şi mai cald.

Ea îşi desface uşor picioarele, se foieşte pe scaun.

EL: Pe Elisenbergveiein.

Ea lasă să-i scape un suspin scurt înainte să-i dea piciorul la o parte şi îl priveşte fix iarăşi.

Scena 6.

Int. dormitor. Aceeaşi dimineaţă.

Stau fiecare în faţa oglinzii sale, se văd în mărime naturală, cu spatele unul la altul, şi se îmbracă, ea într-un taior elegant gri, el într-un costum deschis la culoare, cămaşă albă: un cuplu frumos. Din când în când privirile lor se întâlnesc în oglindă, ambigue şi jucăuşe. Ea este cea care ia iniţiativa acum.

VOICE-OVER (continuă): Anii nouăzeci, cum am putea numi deceniul acesta plin de credite, sinucideri şi reclame? Eşec. Mult prea sumbru. Anii nouăzeci, acest deceniu care duce la numărătoarea inversă a secolului, un fel de aparat de încasat. Eşec, eşec. Ultima încercare: Anii nouăzeci, cum am putea numi acest deceniu, un perpetuu dans pe frânghie, o rundă de poker pe cărţi de credit sau poate aceeaşi continuă petrecere de aniversare, unde nimeni nu îndrăzneşte să sufle în lumânările de pe tort, iar jocurile nu se mai termină niciodată. Dar încă nu ştiam ce nume avea jocul acesta.

EA: Cu ce să-ncepem?

EL: Cu ce?

EA: Cu apartamentul sau cu vila? Sau poate cu duplexurile?

Scena 7.

Ext. stradă. Aceeaşi dimineaţă, înainte de prânz.

Stau în faţa unei intrări de bloc unde este amplasat un panou: Vizionare. Se uită în sus la faţada blocului. Clădirea este mai veche, o clădire mai degrabă aristocratică, dar care ar avea nevoie de renovare, în partea de vest a oraşului Oslo, să zicem în zona Frogner, în Elisenbergveien. El îi deschide poarta, ea intră, el o urmează. Poarta se închide în urma lor.

Scena 8.

Int. casa scărilor. Aceeaşi dimineaţă, înainte de prânz.

El urcă treptele în spatele ei. Alte câteva perechi, mai în vârstă decât ei, coboară. El nu-şi desprinde ochii de la trupul ei, coapsele, picioarele, fundul. E ceva studiat în toate aceste mişcări graţioase, ca şi cum ea ar şti că-i observată. Se întoarce.

EA: N-ai uitat că mergem în vizită la părinţii mei azi?

El încuviinţează din cap, absent, şi continuă să urce la etajul unde are loc vizionarea: un agent imobiliar zâmbitor, într-un costum ridicol, aproape galben, le deschide uşa şi îi poftеşte înăuntru.

(notiţă: se poate ca Voice-over să îi aparţină ei?)

VII

Sâmbăta următoare, eu eram cel care stătea în bucătărie şi răsfoia anunţurile imobiliare. Eram singur. Era ceva ciudat cu încăperea, pe care întotdeauna o percepusem ca spaţioasă, deschisă, da, aproape magnifică, acum însă mi se părea apăsătoare, involuntar mi-am aplecat capul ca şi cum n-ar fi fost suficient spaţiu sub tavan. Când Cathrin a apărut, în cele din urmă, s-a oprit în uşa dinspre camera de zi, s-a sprijinit de tocul uşii, şi-a încrucişat braţele pe piept, mânecile albe ale halatului de casă parcă erau o pereche de aripi, şi m-a privit un timp fără să spună nimic. M-am prefăcut că nu o observ. Dar oare gândea şi ea la fel ca mine, cum stătea aşa sprijinită de tocul uşii, aproape neglijentă, că începuse să fie prea strâmt acolo, mult prea strâmt pentru noi. Nu puteam şti. Sunt doar un POV, nu pot să citesc gândurile altora. Ştiam prea puţin despre ce era vorba în *voice-over*-ul ei. M-am trezit mai repede decât ne stătea în obicei, poate şi pentru că nu fuseserăm la nicio petrecere cu o seară înainte şi trecuse destul de mult timp de la ultima petrecere. Am reuşit să pun masa şi să storc sucul nostru în două pahare înalte, portocală şi piersică; în amestec cu puţină vodcă nu se mai numeşte mic dejun, ci *bellini*, cum spuneam, un *drink* care a fost pentru prima dată servit, pare-se, la Barul lui Harry din Veneţia cândva în anii treizeci, cred că Hemingway a fost cel care l-a comandat prima oară. În duminica aceasta, am ales totuşi să pun alte chestii înăuntru, care îi dădeau sucului o culoare mai închisă, o nouă consistenţă, ca să spun aşa, merita să-ncerc. I-am dat chiar şi lui Ca De-Obicei mâncare, felul de mâncare preferat, miel şi curcan. Acum căţeluşa zăcea în coşul ei, sătulă şi mulţumită, presupun. Cerul era acoperit, iar ceaţa venea în valuri dense ca în octombrie la Oslo. Privirea mi-a căzut pe un anunţ însemnat cu un apartament de trei camere lângă Vestkanttorget.

— Ce faci? a întrebat Cathrin.

— Citesc ziarul, Cath.

— Văd asta, Will. N-ai dormit deloc?

— Am scris puţin.

A rămas în picioare în acelaşi loc.
— Şi ce citeşti? Anunţurile mortuare?
— Nu, anunţurile imobiliare.
S-a aşezat în cele din urmă.
— Ai găsit ceva?
— 63 m², terasă pe acoperiş, Dybwadsgate nr. 14.
— 63? Nu e cam strâmt?
— E destul de mare pentru mine.
Mi-am ridicat privirea spre ea şi am observat o umbră delicată şi neliniştită pe faţa lui Cathrin, ca şi cum totul ar fi fost pe viaţă şi pe moarte. Apoi a dispărut. Lumina şi-a schimbat culoarea. Ea a râs.
— E destul de mare pentru tine, da. Dar cum rămâne cu Ca De-Obicei?
N-am vrut să mă las mai prejos, vrând să fiu la fel de spiritual:
— Va fi sigur suficient spaţiu pentru toţi trei, am zis.
— Will, Cathrin şi Ca De-Obicei, a spus ea.
I-am arătat paharul.
— Nu vrei să guşti?
A luat o înghiţitură.
— Ce bun e, Will. Foarte bun.
— Simţi vreo diferenţă?
A mai luat o înghiţitură şi a închis ochii, vedeam mişcarea maxilarelor ei ca şi cum ar fi mestecat sucul.
După care a înghiţit totul şi m-a privit.
— Portocală, piersică şi...
A închis din nou ochii, în timp ce-şi lingea buzele cu vârful limbii.
Am devenit neliniştit.
— Şi? am spus. Ei?
— Ceva albastru?
— Da şi nu.
— Prună?
— Nici pe departe.
— Coacăze?
Mi-am pus piciorul între genunchii ei şi am tras halatul la o parte, s-a retras puţin pe scaun, nu mult, dar mi-am închipuit că a făcut asta pentru ca eu să mă apropii mai mult.
— Coacăze? Nici asta.
— Creşte în grădina tatei?

— Mă îndoiesc foarte tare.

— Hai spune, atunci.

— Te dai bătută?

— Da! Hai spune! Portocală, piersică şi...

Mi-am frecat piciorul de interiorul coapsei ei, mai aproape de marginea chilotului, de sexul ei şi am simţit iarăşi cât de mult slăbise, era mult mai slabă, slabă şi tare, încheieturi şi oase îmbrăcate într-o piele întinsă, uscată, şi dintr-odată nu mi-a mai plăcut, Cathrin se oferea, iar eu abia dacă reuşeam să mă uit la ea, pentru că ar fi putut să-şi dea seama cât ai clipi; la chestia asta era chiar foarte bună.

— Rodie, am zis.

A dat pe gât paharul dintr-o singură înghiţitură, aproape furioasă, fibre de fructe atârnau pe bărbia ei, ca şi cum tocmai ar fi înghiţit o meduză.

— E linişte, a zis.

— Ce vrei să spui?

— Că totul e aşa de liniştit.

Am ciulit urechea. Cathrin avea dreptate. Era izbitor de linişte. Singurul lucru pe care-l auzeam era răsfoitul ziarului când dădeam paginile, sau când unul dintre noi vorbea, de pildă când unul dintre noi spunea că e linişte.

— Poate pentru că n-am fost la chef ieri seară, am spus.

Ea a râs uşor.

— Vrei să spui că în capetele noastre e linişte? În capetele noastre, nu?

M-am aplecat peste masă şi i-am şters resturile de pe bărbie.

— Nu-ţi place?

— Să mă atingi pe faţă?

— Că e linişte, am zis.

A ezitat o clipă.

— Nu e aşa de rău, totuşi, Will.

Am stat aşa tăcuţi o bună bucată de vreme.

Îmi venea să cred că vom sta aşa până vom adormi din nou.

Dar deodată Cathrin a scos foarfecă şi a trântit-o tare peste ziar, ca şi cum ar fi vrut să mă pună la încercare.

Iar eu mă gândesc când mă uit înapoi şi încerc să-mi amintesc, când încerc să separ întâmplările unele de altele într-o cronologie corectă: Aş fi putut face ceva în ziua aceea ca să ne oprim?

Am decupat anunţul.

Am strâns totul de pe masă, am mers în dormitor să ne schimbăm, fiecare în faţa oglinzii lui, unul cu spatele la celălalt. Aşa mobilasem aici, fără nicio intenţie, dacă pot spune aşa, era ca şi cum mobilele, lucrurile se mutaseră singure, încet dar sigur, împotriva voinţei noastre, şi se aşezaseră între noi. Mobilele erau invidioase pe iubirea noastră. Am schimbat priviri în oglindă. Era suficient de aproape şi destul de departe. Nu era nevoie să spunem nimic. M-am hotărât să-mi iau paltonul, pentru prima dată în acest an, mirosea puţin a stătut, dar altfel era în stare bună, păr de cămilă, cu un fular roşu-închis, nici nu-mi venea prea rău. Cathrin a ales o blană nu prea grozavă pe care o primise de la bunica din partea tatălui, cred, o haină de nutrie până la genunchi, pe mine nu mă deranja că purta o blană. Însă eu vin de la ţară, nu-i aşa? Doar oamenii de la oraş sunt preocupaţi de drepturile animalelor, nu-i aşa, mai puţin Cathrin.

— La revedere, Ca De-Obicei! am strigat.

Niciun lătrat.

Afară ceaţa dădea să se risipească, lăsând loc unui vânt rece, tăios, care bătea pe străzi din toate direcţiile şi ridica gunoaiele din weekend, măturându-le de-a lungul trotuarelor şi al rigolelor. Nu regretam că ne îmbrăcaserăm atât de călduros.

Cathrin a vrut să ia autobuzul. Eu voiam să merg pe jos.

Am luat autobuzul până la Majorstua şi de acolo am luat-o pe jos.

Eram pe punctul s-o întreb direct: Ce se întâmplă, Cath? Ce se-ntâmplă cu tine? Încotro ne-ndreptăm? Dar toate aceste cuvinte s-au scufundat şi-am strâns din dinţi. Mi-am pierdut pur şi simplu curajul. Poate că n-aş fi putut suporta răspunsul – şi atunci n-ar fi fost mai bine să tac?

În schimb, ea a fost cea care m-a întrebat:

— Cum merge?

— Cu ce?

— Cu scenariul, bineînţeles. Nu ziceai c-ai scris noaptea asta?

— Bine. Merge bine. Mă cam chinui cu primul act.

M-a luat de mână.

— E un lucru la care mă tot gândesc, Will.

— Da?

— Ce limbă vorbeşte, germană sau norvegiană?

Nu eram pe față. E clar că nu sunt prea priceput la minciuni. Chestia asta ar putea, totuşi, să fie în favoarea mea.

— Cine?

Cathrin râse.

— Hebert Noll, înapoiatule. E o poveste nemţească, nu-i aşa? Se petrece în Germania.

I-am răspuns spunând adevărul:

— La asta, fir-ar să fie, nu m-am gândit.

— Ar trebui.

Mi-a lăsat mâna.

Ultima bucată de drum nu ne-am mai spus nimic.

Apartamentul pe care îl bifase în anunţuri era în partea de jos a străzii Dybwad, colţ cu Vestkanttorget. Se formase deja o coadă în casa scărilor. Am urmat-o pe Cathrin, pe lângă perete. Chiar şi cu haina de blană pe ea, vedeam cât de mult slăbise. Cineva ne-a salutat, am salutat şi eu, de data aceasta, ceea ce m-a neliniştit, am devenit atent, o clipă m-am temut că aveam să ne întâlnim cu Peder Holm, înainte să pricep că erau doar oameni pe care îi întâlniserăm la alte vizionări, inofensivi, nevinovaţi, aşa că puteam să mă liniştesc; ne salutam ca şi cum am fi aparţinut unei familii itinerante, care nu s-ar putea stabili niciodată într-un loc fix, trebuind s-o ia din loc în fiecare duminică.

La etajul de sus ne aştepta agentul imobiliar, un tip nu prea tânăr, într-un costum caraghios, aproape galben, n-aş putea spune cu cine semăna, poate cu un personaj scăpat din recuzita de la Moulin Rouge a anilor treizeci, sau poate căzuse dintr-un parc de distracţii itinerant, alăturându-se, în schimb, acestui carusel. Ne-a dorit tuturor bun venit şi ne-a împărţit pliante, ca şi cum ar fi fost programul unei reprezentaţii şi, în cele din urmă, ne-a dat drumul înăuntru.

Scena 9.

Int. apartament. Aceeaşi dimineaţă, înainte de prânz.

Cuplul se află în antreu şi se uită la pliant. Bifat trei camere pe două nivele cu terasă pe acoperiş. Sunt şi alte cupluri, majoritatea de vârsta lor. Continuă înăuntru în camera de zi. Rafturi pline cu cărţi de-a lungul unuia dintre pereţi. Mese de

sticlă. Canapea de piele şi scaune tapiţate cu piele. O fereastră mare spre sud dă senzaţia unei încăperi mai spaţioase. El se uită la cărţi, încearcă să scoată una, dar sunt doar cotoare de cărţi false. Se îndreaptă amândoi spre fereastră şi se bucură de privelişte. Văd fiordul, fiecare de partea sa. Ea îl ia de mână, i-o mângâie. El se uită scurt la ea, surprins, întrebător. Se duc la bucătărie, care e îngustă şi destul de înghesuită. Ea deschide un dulap, dar e gol. Se aşază la masa micuţă, unde e loc doar pentru doi.

Agentul imobiliar în costum galben stă în uşă.

AGENTUL IMOBILIAR: Se poate renunţa la perete şi se poate face o deschidere. Fostul proprietar cocheta cu ideea asta.

Ea se întoarce spre el.

EA: Unde e dormitorul?

Agentul imobiliar face semn spre tavan, aproape mândru.

AGENTUL IMOBILIAR: La mezanin.

Ei îl urmează spre nişte trepte înguste din antreu, urcă şi ajung în dormitor, care este un etaj în sine, cu uşă de sticlă înspre terasă. Sunt deodată singuri. Se uită împrejur. Amenajarea e ţipătoare şi ridicolă. Ea se apropie de el.

EA (încet): Pun pariu că-şi vinde propriul său apartament.

EL: Cine?

EA: Agentul imobiliar.

Se întinde pe pat, îl pipăie, se leagănă puţin, râde.

EA: Crezi că ai vrea să dormi aici?

EL: Încetează. Poate...

EA (îl întrerupe): Ei şi? Doar testăm apartamentul, nu-i aşa? Ca şi cum ai cumpăra o maşină. Sau o pereche de pantofi.

Ea se ridică, se duce la el şi îşi coboară mâna uşor peste pieptul lui, spre pântece.

EA (şi mai încet): N-ai curaj?

El o cuprinde, o sărută, îmbrăţişarea devine tot mai impetuoasă. Când aud pe cineva pe trepte, se desprind unul de altul şi ies pe terasă.

Scena 10.

Ext. terasă. Aceeaşi dimineaţă, înainte de prânz.

În picioare lângă fereastră, la mică distanţă unul de celălalt. Oraşul se întinde la picioarele lor, sunetele din depărtare, aerul e limpede şi tare. Câteva perechi dinăuntru se apropie de uşa de sticlă, se uită afară şi apoi coboară din nou. El se apropie de ea. Ea se retrage. Seamănă cu un joc.

EL: M-ai întrebat dacă am curaj?

EA: Asta doar tu ştii.

El o împinge hotărât la perete, cu spatele la perete, îşi desface şliţul, în timp ce ea îşi ridică fusta cu gesturi repezite, iar el o posedă sălbatic şi scurt.

Scena 11.

Int. apartament. Aceeaşi dimineaţă, înainte de prânz.

Agentul imobiliar stă în capul treptelor şi se uită neliniştit în sus, spre mezanin şi dormitor. Nu mai e nimeni acolo.

AGENTUL IMOBILIAR: Alo?

Aude pe cineva şi brusc apare cuplul coborând pe trepte, ea mai întâi, el imediat în urma ei, amândoi sunt destul de neglijenţi şi absenţi, încearcă să păstreze aparenţele.

AGENTUL IMOBILIAR: Vă interesează ce aţi văzut?

Ea trece exact pe lângă agentul imobiliar fără niciun cuvânt. El se opreşte în clipa când agentul imobiliar îi întinde un formular.

AGENTUL IMOBILIAR: Poate că vrei să te treci pe listă. Pentru orice eventualitate. Cine ştie, poate o să-ţi schimbi părerea.

Îşi trece numele, adresa, numărul de telefon în formular, aproape automat, la întâmplare şi apoi se îndreaptă spre ieşire. Agentul imobiliar se uită la formular şi se întoarce după el.

AGENTUL IMOBILIAR: O să te sun când primesc o ofertă, Herbert Noll!

Scena 12.

Ext. stradă. Aceeaşi dimineaţă, înainte de prânz.

Cuplul merge pe stradă, în timp ce agentul imobiliar iese în stradă şi scoate panoul cu anunţul de vizionare. Vedem acelaşi lucru pe alte străzi: agenţi imobiliari care scot panourile cu anunţuri de vizionare. În final, străzile rămân din nou pustii.

VIII

În drum spre casă am făcut un mic ocol, poate pentru că aveam nevoie de aer, timp, o scurtă amânare, coborând înspre Slottsparken[25] şi în jurul stadionului Bislet. Acolo s-a întâmplat din nou ceva neplăcut, iar de data aceasta Cathrin a fost cea care a avut parte de toată chestia, chiar dacă şi eu am fost afectat într-un fel. Doi băieţi şi-o fată, nişte adolescenţi, se îndreptau spre noi, pe Pilestredet, îmbrăcaţi destul de ostentativ, cu eşarfe palestiniene, pantaloni largi, insigne de toate formele, cu inele metalice în nări sau în sprâncene, cu siguranţă în drum spre Blitzhuset[26] ca să protesteze împotriva statului care le dăduse adăpost, iată că ajunsesem la vârsta la care să gândesc aşa. Unul dintre băieţi i-a reţinut pe ceilalţi doi în urmă, în timp ce treceam pe lângă ei. Am sesizat ceva, era ceva în privirile loc, am adulmecat triumful şi ura, în cazul în care erau capabili să simtă ceva, prin urmare ură, oricum în aer plutea ceva ostil, după care s-au luat după noi.

— Scroafa afurisită! a strigat fata.

Am încercat să o determin pe Cathrin să meargă mai repede, dar s-a împotrivit, a încetinit, în schimb, pasul şi i-a lăsat s-o ajungă din urmă, iar eu nu mai înţelegeam nimic.

— Scroafă afurisită! a strigat fata încă o dată.

Cathrin s-a oprit şi s-a uitat la ea.

Eu eram pe cale să iau colţul, dar am fost nevoit să mă întorc.

Acum se opriseră cu toţii.

— Scuze, ce-ai zis? a întrebat Cathrin.

Tânăra a părut puţin descumpănită, de altfel, iar băieţii nu se aşteptaseră deloc la opoziţie, cel puţin nu în acest fel, însă nici nu se mai puteau da bătuţi.

— A zis scroafa afurisită, a spus unul dintre băieţi.

Fata a arătat spre haina ei de blană.

Cu siguranţă că urau haina de blană şi pe purtătoarea acesteia. Doreau să-i dea blana înapoi nutriei şi apoi să-i dea drumul în libertate.

---

[25] Parcul din jurul Palatului Regal.

[26] Casa Blitz, clădire din centrul oraşului Oslo care, în 1981, a fost ocupată de manifestanţi, devenind centrul mişcărilor socialiste, comuniste şi anarhiste.

— Nenorocito, schingiuieşti animale, a ţipat ea.

Cathrin a zâmbit.

— Vă înşelaţi. Nu e blană de scroafă. E nutrie. Bunica din partea tatălui meu a jupuit-o cu propriile ei mâini.

Fata a rămas uluită la început, dar nici nu era singura, de altfel, a făcut brusc un pas înainte, apoi a tras adânc aer adânc în piept.

— Fascisto, a zis ea.

După care a scuipat-o pe Cathrin drept în faţă.

Cathrin a încercat să se apere, dar fata a fost mai rapidă, a apucat-o de blană şi a trântit-o la pământ, scuipând-o încă o dată.

Cel din urmă băiat, cel care rămăsese în urmă, s-a scotocit prin buzunarele jachetei militare verzi. El era cel care mă îngrijora, de fapt.

Am ajutat-o pe Cathrin să se ridice în picioare.

— Acum plecăm, am zis.

Dar, până să ne îndepărtăm, băiatul găsise deja un spray pe care l-a îndreptat spre Cathrin, făcând să ţâşnească un nor înţepător care a străbătut aerul şi a nimerit din plin haina de blană, parcă erau pete de sânge, sânge vărsat, blana arăta în ultimul hal.

S-a întors spre mine.

— Pune mâna pe el, Will, a zis.

Dar eu am luat-o pe Cathrin de braţ, reuşind în cele din urmă să o trag după mine. Tinerii râdeau în urma noastră şi ne-au aruncat mai multe cuvinte de ocară. Câştigaseră. Când vor ajunge la Blitzhuset, aveau ce povesti despre victorii măreţe cu pierderi minime. Cathrin s-a desprins de mine şi am crezut o clipă că se întoarce înapoi la ei să-i ia la bătaie. Din fericire, n-a făcut-o. Şi-a smuls blana de pe ea şi a aruncat-o într-un container de pe trotuar, în faţa unei clădiri în renovare.

N-am apucat s-o opresc.

— Sigur poate fi curăţată, am zis.

Nu s-a uitat la mine.

— Nu mi-a plăcut niciodată blana asta, de fapt, a zis.

Am vrut să-i pun paltonul meu pe umeri, vântul era tăios şi înşelător, dar m-a respins categoric. A ridicat ambele mâini în aer, ferindu-se, ca şi cum aş fi supus-o unei noi înjosiri. Ar fi preferat să îngheţe, cu siguranţă, să răcească şi să facă o gripă

decât să primească ajutor din partea mea, ceea ce era şi mai rău. Apoi a început să meargă mai repede, şi mai repede, iar eu am urmat-o observând cum i se încorda ceafa sub părul subţire, nu era semn bun. Nici măcar nu voia să meargă în rând cu mine, iar eu ar fi trebuit să fi spus ceva până acum, ceva extrem de inteligent, dar nu-mi veneau cuvintele potrivite în minte, pentru că nu existau cuvintele potrivite, şi-atunci am preferat să tac, tăcerea fiind totuşi cea mai bună dintre două rele.

Mi-am ţinut gura.

Ajunşi cu bine acasă, dacă pot spune aşa, Cathrin s-a dus direct la baie, unde a zăbovit destul de mult timp. I-am dat de mâncare lui Ca De-Obicei, am verificat robotul telefonic, niciun mesaj, o slabă consolare, am pornit calculatorul, privind în gol monitorul care încet se umplea de lumină şi de semne, scene, cuplul, dialogul, fără să-mi spună însă ceva, aveam doar chef să şterg totul, singurul lucru pe care îl modificasem era numele, Herbert Noll, n-avea ce căuta aici, a fost doar o găselniţă, şi-am completat în schimb Will Bråten, în formularul agentului imobiliar în costum galben. Apoi am închis calculatorul, înainte să-mi vină să fac o prostie, am aspirat covorul din camera de zi, am udat plantele din ghivece, aveam două pe unul dintre pervazurile ferestrelor, mi-am turnat un drink, bellini, desigur, ce altceva, şi apoi încă unul, până când ea a terminat la baie şi a apărut în cadrul uşii, desculţă, în halat, cu un prosop legat în jurul capului.

— De ce nu m-ai apărat? a întrebat ea.

Vocea îi tremura, părea să fie pe muchie de cuţit. Am privit spre geam. Aproape că era întuneric afară. N-am răspuns.

— De ce n-ai intervenit, Will?

Am rămas aşa în picioare, întors cu spatele.

— Nu ştiu.

— Nu ştii? Nu ştii?

— Nu. Să fiu al naibii, dar chiar nu ştiu! Îmi pare rău.

Am auzit-o cum se apropia.

— Ai făcut asta când eram la coadă ia taxi. E Bent mai important decât mine? Pentru tine Bent e mai valoros decât mine, sau ce?

— Bineînţeles că nu.

— Atunci de ce n-ai mişcat un deget?

— Nu ştiu, Cath. De câte ori trebuie să repet asta?

— Nu mă mai iubeşti.

Rar mai foloseam astfel de cuvinte acum, poate că o făcusem în prima noastră perioadă împreună, dar vremea aceea trecuse.

— Sigur că te iubesc.

— Atunci ai fi făcut ceva.

S-a oprit şi i-am simţit răsuflarea în ceafă.

— Ce ţi-a venit să-i spui prostia aia cu bunica? am şoptit eu. De ce n-ai continuat să mergi mai departe? La naiba. Uneori cel mai înţelept lucru e să mergi mai departe, nu-i aşa?

Vocea ei suna altfel, nu mai tremura de indignare, era anesteziată, şi parcă asta era cu mult mai rău.

— Am crezut că aveai să mă aperi. De ce nu m-ai apărat, Will?

Şi pentru a treia, sau poate că era a patra oară, am spus că nu, am ţipat:

— Nu ştiu!

Dar nici asta nu era adevărat. Ştiam. Îmi dorisem s-o văd aşa, umilită, tratată ca un câine, şi, la o adică, nu ea şi-o făcuse cu mâna ei?

— Tu nu ştii nimic, desigur, a zis Cathrin.

— Atunci spune-mi tu! Tot ce tu ştii, iar eu nu!

M-am întors spre ea şi în aceeaşi clipă a sunat telefonul.

Stăteam faţă în faţă.

— Răspunde tu, a zis.

— E sigur maică-ta.

— Mă duc la culcare.

A dispărut în dormitor şi a închis uşa după ea.

Telefonul a continuat să sune.

Apoi s-a declanşat robotul şi mi-am ascultat propria voce, rigidă şi schimbată, ca şi cum aş fi citit o replică dintr-un scenariu prost: Aţi sunat la Cathrin şi Will. Nu suntem acasă în acest moment. Lăsaţi un mesaj după semnalul sonor. Apoi, când semnalul sonor, în sfârşit, s-a oprit, am auzit un căscat zgomotos. Am ridicat receptorul.

— Bună, Aksel, am zis.

— Vorbesc cu o înregistrare sau cu un om în carne şi oase?

— Eu sunt.

— Ce se-ntâmplă, Will?

— Se-ntâmplă ceva?

— Vă mutaţi?

A trebuit să trec receptorul în cealaltă mână.

— Ce vrei să spui?
— Umblă zvonul, Will.
— Care zvon?
— Care zvon?
— Că umblaţi pe la vizionări. Oraşul e mic. Ai grijă.
M-am aşezat.
— Doar de distracţie.
— Doar de distracţie?
— Da. E ceva rău în asta?
Aksel a rămas şi el tăcut o vreme. Auzeam gălăgie mai mare în fundal, aşa că am bănuit că erau la Lorry sau la Mistral. După care a spus:
— Suntem la Burum, ne terminăm weekendul aici.
— Salutări din partea mea.
— Mai avem încă un loc liber. Dacă nu te-ai săturat de noi, vreau să zic.
Aksel a închis.
Am rămas în picioare pe gânduri, cum se spune, sau mai bine zis lipsit de gânduri. Şi totuşi, trebuie să fi avut vreun gând despre toate astea, pentru că am luat lesa, fără să mă gândesc, şi m-am uitat în dormitor, Cathrin era întinsă în pat, pe jumătate ascunsă sub plapumă, cu mâinile împreunate ca pentru o rugăciune de seară. N-am auzit niciun sunet de altfel, nici măcar respiraţia ei, şi nu mi-am dat seama dacă dormea.
— Ca De-Obicei face mare tărăboi şi vrea afară, am şoptit eu.
Cathrin n-a răspuns.
Adormise, cu siguranţă, şi n-avea niciun sens s-o trezesc.
Am închis uşa încet, i-am pus lesa, Ca De-Obicei a opus rezistenţă, da, s-a proptit în picioarele din spate, a trebuit să trag şi să împing, iar în cele din urmă am reuşit să o fac s-o ia din loc. Câinele era cel care mă scotea la aer. E o glumă veche, dar mi se potriveşte, în special când sunt împreună cu Ca De-Obicei. Îmi era frig la mâini. Luna se vedea bine deasupra oraşului spre est şi anunţa un frig şi mai mare. Ne-am îndreptat spre Burum. Acolo am legat-o pe Ca De-Obicei la standul de biciclete, după care i-am găsit pe băieţi la masa de la fereastră. Păreau destul de consumaţi şi epuizaţi. Dar mai aveau un scaun liber. Am comandat bere şi un *gammeldansk*.
Toţi priveau afară.
După care s-au întors spre mine.

— Un câine, a zis Aksel.

Am dat din cap.

— Cathrin l-a primit cadou de ziua ei de la părinţi.

— Şi-acum tu trebuie să-l plimbi?

— Un câine, a repetat Robert.

Am aşteptat doar ca Bent să spună şi el, în acelaşi mod, un câine, făcând asta să sune ca o fatalitate.

— Cum îl cheamă? a întrebat Bent.

— Ca De-Obicei.

Robert s-a aplecat peste masă.

— Poftim? Cum îl cheamă pe animal?

— Ca De-Obicei.

— Ca De-Obicei este un nume obişnuit pentru un câine? E voie? Aksel, e voie să-i dai unui câine numele Ca De-Obicei?

Aksel s-a uitat din nou afară.

— Dacă se poartă frumos cu el, îl poate folosi ca pe un câine pentru orbi.

Apoi am băut şi mai mult, ca să ne venim în fire sau ca să ajungem la subiect. Dar beţia parcă nu funcţiona aşa cum ar fi trebuit. Nu era altceva decât un val obosit, un talaz care ducea cu el resturile unei epave. Beţia nu mai era un amortizor. Ne făcea mai curând nerăbdători, neliniştiţi, confuzi. Aksel a luat primul cuvântul.

— Diagnostic, Robert.

Robert m-a privit.

— Patru ani de concubinaj. Pacienţii sunt cuprinşi de panică şi de o angoasă acută. Erodare restrictivă în relaţie. Simptome: participă la vizionări, stau acasă la sfârşit de săptămână şi, mai rău, şi-au luat un câine. Contagios. Boala poate fi cu greu vindecată fără intervenţii dramatice şi duce adesea la un sfârşit extrem de lent şi dureros.

Am tăcut cu toţii un timp.

Dar măcar am primit un alt rând de bere.

Apoi a fost rândul lui Bent:

— Toate la timpul lor.

Aksel s-a aprins.

— Ce dracu’ vrei să spui? Toate la timpul lor? Eşti cumva filosof? Eşti grec? Vorbe înţelepte şi al naibii de pline de sens? Ce?

Bent şi-a golit paharul înainte să răspundă, mai precis, nu a dat niciun răspuns, ci a început una dintre perorările pe care le ţinea cu plăcere la Burum sau la Lorry sau Mistral, le găsisem şi un nume, şcoala de duminică.

— Vârsta cuiva este timpul care se scurge începând de la naşterea lui, nu-i aşa? Atât cât durează. Iar timpul reprezintă vârsta copilăriei, a tinereţii, vârsta adultă, a declinului şi a bătrâneţii, dacă suntem norocoşi sau nenorocoşi, în funcţie de cum privim lucrurile şi de modul în care facem faţă la întreaga cursă. N-am dreptate, doctore Robert?

— Ar trebui să-ţi cauţi un job la Institutul de Medicină Legală. Puteţi stabili când a survenit decesul? Da, exact la un moment dat între vârsta tinereţii şi cea a bătrâneţii.

Bent s-a făcut că nu-l aude şi a continuat:

— Şi sunt ferm convins că am ajuns la vârsta adultă şi de acum putem doar fie să aşteptăm vârsta declinului, demenţa, incontinenţa şi scutecele, fie să punem capăt singuri întregii mizerii, am dreptate sau nu, doctore Robert?

— Puţin prea simplificat, din punct de vedere medical, dar ca perspectivă asupra vieţii, da, în esenţă ai dreptate.

Însă nimeni nu a râs, aşa cum ne stătea în obicei la şcoala de duminică a lui Bent, accesele de râs ale mahmurelii în faţa cinismului tăios, a ironiei îngroşate, de parcă jargonul acela se devalorizase, expirase brusc, limbajul nu mai era de partea noastră, iar glumele nu-şi mai aveau locul lor aici, se demodaseră şi ele.

— Îmi poţi recomanda o metodă sigură, care să fie discretă şi curată? a întrebat Bent.

Doctor Robert a căzut pe gânduri.

— Dacă te pricepi la făcut noduri, atunci spânzurătoarea nu este de lepădat, cu condiţia să îţi găseşti un loc solid de prindere a ştreangului.

Aksel nu era de acord.

— Nici nu poate fi vorba. Când mori spânzurat, ţi se murdăresc pantalonii de toate alea care curg din corp. Cine ar vrea să fie descoperit aşa?

Am ridicat paharul, vrând să intru în joc.

— N-ai putea să faci rost de câteva supradoze de morfină? am zis. Patru fiole Göring, nu-i aşa?

Robert a dat dezaprobator din cap, oftând:

— Oricum o să murim de plictiseală, n-are rost. Când iei supradoză de morfină, îţi crapă splina, acizii biliari trec în hipofiză, în timp ce ficatul face implozie, ajungând să semene cu o stafidă, iar substanţele reziduale sunt vărsate direct în sânge.

Aksel s-a aplecat peste masă, iar vocea lui era ciudat de blândă.

— Vrei să spui că am pierdut măsura?

Bent a încuviinţat.

— Se poate spune şi aşa.

— Juriul este de părere c-ar trebui să ne potolim?

Bent a dat din umeri.

— Unii dintre noi au şi făcut-o deja.

Şi-am priceput din prima că pe mine erau supăraţi. Eu eram ţapul ispăşitor. Eu încălcasem regulile, iar regula era să nu existe reguli. Cine naibii născocise o asemenea regulă? Noi. Iar acum eu creasem, fără să vreau, o prăpastie între noi, şi pot spune că pentru asta nu puteai rămâne nepedepsit. Dar oare nu era inevitabil ca tocmai eu să provoc toate astea, eu, intrusul, străinul, un jucător în deplasare, pe scurt, un ţărănoi venit la oraş, care, cu cea mai mare bunăvoinţă, fusese primit la căldurică, şi tot eu eram primul care se retrăgea, dacă pot să mă exprim astfel, pentru că de fapt nu asta dorisem, nu dorisem să mă retrag, dimpotrivă, aveam poate nevoie mai mare ca niciodată de ei. Dar îi jignisem. Doar atât era de ajuns să ne înstrăineze, doar un singur pas greşit, un singur pas înapoi, un simplu weekend acasă?

Mă gândeam ce vedeau ei în mine chiar acum, cioara sau bâtlanul, sau poate câinele?

Pune mâna pe el, Will.

Ultimul rând de băutură la masă.

Aş fi putut să le povestesc despre Cathrin, despre tot, dar n-am reuşit să scot nicio vorbă despre asta, am renunţat pur şi simplu. Tăinuirea e o chestie molipsitoare, ne contaminează cu un fel de sfială şi nelinişte.

Am încheiat seara aceea şi ne-am despărţit.

Când m-am întors la standul de biciclete, Ca De-Obicei nu mai era acolo. Poate că scăpase sau poate că cineva îi dăduse drumul de-al dracului, poate chiar fusese furată. Ceva s-a prăbuşit în mine. Era străvechiul sentiment de pierdere: pierderea înseamnă prăbuşire. Am cercetat în toate direcţiile,

dar era de negăsit. Eram deznădăjduit. Am intrat în panică. Am început să strig.

— Ca De-Obicei! Vino-ncoa' Ca De Obicei!

Stăteam pe colţ lângă Burum, era ora douăsprezece şi zece, iar eu strigam din răsputeri, fără niciun folos:

— Ca De-Obicei!

Un tip solid a ieşit din pub şi m-a luat hotărât de braţ.

— Gata acum, ajunge, a zis el.

— Mi-am pierdut câinele.

— Nu poţi sta să zbieri aici pentru asta. Du-te acasă.

M-a împins din loc, să plec, dar nu m-am dus acasă. Am cutreierat străzile, Piaţa Solli, parcul de lângă clădirea Hydro, strada Bygdøy, m-am uitat prin ganguri şi pe sub maşini, am întrebat trecătorii, puţinii pe care-i întâlneam, dacă văzuseră un câine, pui, *golden retriever*, dar ei dispăreau în semiobscuritate, ca şi cum aş fi fost un pericol, o ameninţare, şi, în cele din urmă, m-am trezit în faţa clădirii unde locuia Vivi, pe Schillebekk, mergeam deseori acolo cu Cathrin la cheful de dinainte de petrecere, la petrecere, la petrecerea de după petrecere şi la brunch, Dumnezeu ştie cum le mai zice, acum nu mai fuseserăm pe-acolo de multă vreme. Apartamentul era la etajul trei. Am urcat şi am sunat la uşă. Ce-aveam de pierdut? Oricum, curând aveam să pierd totul. N-aveam idee ce-aveam să-i spun lui Vivi. Nici măcar nu ştiam ce căutam acolo. Din fericire, a trecut ceva timp până ce ea a întredeschis uşor uşa, fără să scoată lanţul.

— A dispărut câinele, am spus.

Vivi şi-a mijit ochii.

— Ce spui?

— Câinele nostru.

— Tu ştii cât e ceasul?

— E trecut de doişpe.

— Exact. Mă culcasem. Dormeam.

— Acum eşti trează.

Am rămas în picioare. La fel şi Vivi. Stăteam aşa în picioare, măsurându-ne unul pe celălalt. Apoi a clătinat din cap, a scos lanţul şi mi-a dat drumul înăuntru. O trezisem, era evident. Avea pe ea o pijama roşie şi copilăroasă şi îşi pusese pe umeri o pătură sau un şal. A devenit şi ea sfioasă.

— Aveţi un câine?

— Nu ştiai?

— Nu, nu ştiam, Will. Altfel n-aş fi întrebat.

— Avem un câine, Ca De-Obicei. Cathrin l-a primit cadou de la părinţi de ziua ei. Voi două nu mai vorbiţi?

— Ce vrei să spui?

Vivi s-a dus în cameră, iar eu am urmat-o.

— Şi-acum nu mai e câinele?

— A şters-o de la Burum.

— Şi-ţi închipui că e aici?

M-am aşezat pe canapea şi mi-am luat capul în mâini.

— Pur şi simplu nu ştiu ce să fac, am zis.

Vivi s-a aşezat lângă mine. Probabil că a-nţeles că vorbeam foarte serios, pentru că şi-a pus mâna pe umărul meu.

— Sigur îl găseşte cineva.

— Degeaba. Câinele n-are numele nostru pe zgardă.

— Atunci trebuie să pui afişe în zona respectivă. Mulţi fac aşa. Animalele se pierd mereu, nu-i aşa? Pisici, căţeluşe, păsări, cai, dihori.

Am întrerupt-o.

— Mulţumesc, Vivi, am zis. Mulţumesc.

— N-ai pentru ce. Chiar n-ai pentru ce.

Am râs liniştit amândoi, era ca pe vremuri, când ne prosteam şi ne distram fără să stăm să ne gândim prea mult.

— Poate că Aksel o fi luat-o, am zis.

Vivi şi-a tras mâna.

— De ce s-o fi făcut?

— Nu ştiu.

— Nu eşti puţin cam paranoic acum?

— Nu ştiu, Vivi.

— Exact.

Am privit-o.

— Dacă-ţi iei un câine trebuie să-l numeşti *Şi Anume*. Atunci *Şi Anume* şi *Ca De-Obicei* ar putea să se plimbe împreună.

— Vrei puţină cafea, Will?

N-am răspuns.

În schimb, am întrebat:

— Ce se-ntâmplă cu Cathrin?

Vivi s-a ridicat brusc.

— De-asta ai venit. Vrei să vorbeşti despre Cathrin. N-ai pierdut niciun câine, fir-ar să fie.

— Ba da. E-adevărat. A dispărut.

Vivi m-a privit destul de îndelung încât să devin neliniştit. Apoi a spus ceva straniu, da, aproape înfricoşător.

— Oamenii dispar, a zis.

Urăsc când oamenii vorbesc aşa, în dodii, mesaje voalate, camuflaj, când ceea ce spui se confundă cu restul limbajului, fără sens şi reţinut, din laşitate.

— Ce naiba înseamnă asta? am zis.

— Înseamnă ce-am spus.

— Dar asta nu-nţeleg.

Vivi s-a întors spre fereastră, stând cu spatele la mine. O ambulanţă trecea pe una dintre străzile din apropiere, lăsând în urmă o rană albastră. Şi mi-am adus brusc aminte ce obişnuia să spună tatăl meu, în special toamna, când oamenii îşi puneau cauciucurile antiderapante la maşină, zicea că drumurile dispar, încet dar sigur, dispar, roţile mănâncă drumurile, spunea el, aerul e plin de praf, de particule minuscule, invizibile, dar că, într-o bună zi, drumurile vor dispărea, dispar, mă auzi tu, Willy, iar când spunea asta mă scotea din minţi de frică, oare cum aş mai fi reuşit să scap de-acolo dacă drumurile dispăreau?

Vivi m-a privit din nou şi am văzut în ochii ei ceva nou, ceva ce nu mai văzusem înainte.

— Se întâmplă ca oamenii să-i piardă pe cei dragi. E mai uşor să pricepi aşa?

Atunci am spus ceva la fel de prostesc:

— Suntem câini.

Vivi a devenit iarăşi ea însăşi şi, oricum, era mult mai bine aşa.

— Încerci să faci pe deşteptul, Will? Nu te prinde chestia asta. N-ai priceput încă?

— Ce dracu’ vrei să spui cu asta?

— Eşti destul de drăguţ, dar nu eşti deştept. În regulă?

M-am uitat spre bezna adâncă de-afară, spre umbrele neliniştite ale copacilor mari care aproape că făceau camera să se năruie.

— Putem lipi afişe, am spus.

— Da, fă asta. Willy o caută pe Cathrin. Pierdută de data trecută.

— Acum tu faci pe deşteaptă. Eşti sigură că te prinde postura asta?

Vivi a venit şi s-a aşezat din nou lângă mine pe canapea.

— Şi mie mi-e dor de Cathrin. Iar acum cred c-ar trebui să mergi acasă şi să fii cu ea.

— Cam acelaşi lucru mi-a zis portarul de la Burum.

— Atunci el şi cu mine suntem de acord în această privinţă.

Vivi a făcut ceva ce nu mai făcuse înainte. M-a sărutat pe obraz. Nu ştiam dacă e un semn bun sau rău, semăna cu un rămas bun, dar am lăsat-o să mă sărute, iar eu n-am făcut mare caz de asta. Am făcut cum mi-a spus, fără să dau nicio importanţă sărutului. Am plecat acasă. Am strigat după Ca De-Obicei la fiecare colţ de stradă. Fără niciun rost, desigur. Am rămas aşa pe Ullevålsveien, aşteptând o vreme. Îmi închipuiam că se va întoarce înapoi? Abia dacă ştia unde locuieşte. De ce nu eram în stare să-i spun pur şi simplu? Să-i spun lui Cathrin că a dispărut câinele, că era vina mea, nici măcar nu ştiam dacă-l iubea pe căţel. Am intrat în casă. Cathrin dormea. M-am întins cât am putut de încet şi am cuprins-o în braţe. Nu ştiu dacă a simţit, dar măcar am auzit-o cum respira.

Scena 13.

Ext. grădină. După amiază, aceeaşi duminică.

Cuplul coboară din taxi. intră într-o vilă elegantă din vestul oraşului Oslo, probabil din Vinderen. Ea se grăbeşte spre MAMA care o întâmpină pe trepte. Seamănă cu o hippie *distinsă. TATĂL e într-o piscină golită de apă şi greblează frunzişul de pe fund. Are părul cărunt strâns într-o coadă de cal. Amândoi au în jur de cincizeci de ani. El îi face semn cu mâna lui Will, care sare pe fundul piscinei. Se salută.*

TATĂL: Mi se pare că eşti cam extenuat, Will. Ai alergat?

WILL: Am fost la o vizionare.

TATĂL: Da, şi pentru asta e nevoie să fii bărbat.

Tatăl scoate un joint gros din buzunar, îl aprinde, trage adânc în piept şi i-l dă lui Will. Tatăl se aşază lângă peretele verde al piscinei, Will face şi el la fel, îi dă jointul înapoi.

TATĂL: Nu cumpăraţi înainte de a vinde. Altfel puteţi lua plasă. Vindeţi acum şi aşteptaţi să cumpăraţi până după Crăciun, când toţi sunt lefteri, panicaţi şi deprimaţi.

WILL: Şi unde să locuim între timp?

TATĂL: La hotel. Închiriaţi ceva. Sau aici. Avem loc destul.

WILL: Mulţumesc. Dar ne uităm la apartamente mai mult de amuzament.

TATĂL: De amuzament? Nimeni nu merge la vizionări de amuzament. Vizionările înseamnă business. Nu amesteca amuzamentul cu business-ul. Asta-i de amuzament, Will.

Tatăl îi dă din nou jointul, iar Will trage din nou adânc în piept.

Scena 14.

Int. vilă. Aceeaşi după amiază.

Mama şi fiica stau la fereastra din camera de zi şi se uită la fumul care se ridică din piscină. Fiecare are o băutură în mână.

MAMA: Ce găseşti, de fapt, la Will, Cathy?

CATLIY: Nu e o întrebare cam ciudată, mamă?

MAMA: Nu. Ciudat e că tu nu ai un răspuns.

Stau tăcute, beau puţin, se uită la piscină.

CATLIY: Şi tu regăseşti la tata?

MAMA: Am văzut destul de multe odată. Acum trebuie să caut cu lumânarea ca să îmi dau seama ce văzusem atunci.

Râd puţin, beau, văd fumul care încă se ridică din bazinul de înot.

MAMA: Dar ce fac ei acolo jos?

CATHY: Sunt bolnavă, mamă.

MAMA: Ard nişte uscături?

CATHY: N-auzi ce spun? Sunt bolnavă.

MAMA: Ţi-am spus doar. Că ai slăbit.

CATHY: O să mor. Mai am trei luni. Cel mult.

Cathy se îndepărtează de mama ei. Ea rămâne în picioare. E ca şi cum de-abia acum a realizat gravitatea celor spuse şi fuge după fiica ei.

În acest timp, Will şi tatăl apar de după marginea bazinului, uşor drogaţi şi puşi pe râs.

IX

Am petrecut toată dimineaţa lipind afişe pe care scria câine pierdut în zona din jurul localului Burum, pe stâlpi, pe copaci, pe ziduri şi pe cabine telefonice. Pentru că nu aveam nicio fotografie cu Ca De-Obicei, a trebuit să mă mulţumesc doar cu un anunţ scris: Pierdut golden retriever, de trei luni, la Burum, duminică 13 octombrie, iar puţin mai jos am pus câteva fâşii cu numărul de telefon pentru a fi rupte. Mi-am dat seama imediat că scriind „pierdut la Burum”, adică la o cafenea, mai ales într-o zi de duminică, nu prea apăream într-o lumină bună, ci mai curând aveam aerul unui stăpân iresponsabil. Poate că cineva s-ar fi aventurat să sune sau mai curând s-o trimită pe Ca De-Obicei la Asociaţia pentru animale. Dar ce altă opţiune aveam? Speram doar s-o găsesc pe Ca De-Obicei înainte să descopere Cathrin că lipseşte. Dar dacă vedea anunţul despre propriul ei câine, poate în drum spre Vivi, chiar dacă nu prea mai aveau ce-şi spune în ultima vreme? Eram pe punctul să rup toate anunţurile, dar le-am lăsat lipite acolo, cum am mai spus, ce altă opţiune aveam? Dar am şters Burum şi am scris Ullevålsveien, *pierdut în Ullevålsveien*, vreau să spun că dacă un câine reuşeşte să fugă, doar nu se mulţumeşte să se îndepărteze doar câţiva metri? Acum eram în siguranţă. Acum puteam nega orice vină şi puteam susţine hotărât că eu şi Ca De-Obicei am mers împreună acasă în duminica aceea şi că s-ar fi putut ca însăşi Cathrin să-l fi lăsat să scape afară din casă, din pură neatenţie, desigur, de exemplu când a ieşit cu gunoiul?

Când am ajuns acasă, erau două scrisori pentru mine în cutia poştală, cu siguranţă una cu veşti bune şi cealaltă cu veşti rele, pentru că una era într-un plic format A4 de la Norsk Film, în timp ce a doua era într-un plic îngust de la mama, i-am recunoscut scrisul. Am urcat şi am deschis uşa de la intrare, rămânând în antreu şi cântărind pro şi contra, pe care s-o deschid întâi. Era o alegere simplă, de fapt. Bineînţeles că aveam să deschid mai întâi scrisoarea de la mama, apoi aveam să-mi recâştig buna dispoziţie citind contractul cu Norsk Film. Mama mă invita, mai bine zis ne invita pe noi, la aniversarea tatei, împlinea cincizeci

de ani. Contractul a fost mai bun. Primeam treizeci de mii de coroane la semnarea contractului şi încă treizeci de mii la predarea scenariului, *Vizionare*, denumit în continuare *lucrarea*. N-aveam nimic de pierdut. Treizeci de mii erau ai mei. Şi, dacă îi dădeam zor, suma ar fi putut să se dubleze. Am semnat două exemplare, am trecut numărul de cont şi am trimis toate paginile prin fax la Norsk Film cu sediul în Jar. A durat o veşnicie. Aparatul abia dacă rumega foile, cu mult mai încet decât un măgar. Mi-a venit un gând: dacă se răzgândeau înainte să primească contractul? S-a aprins becul verde şi mesajul *sending* ok a fost afişat pe display. Şi în chiar acel moment Cathrin şi-a făcut apariţia în prag, cu invitaţia în mână.

— Ce cadou îi luăm tatălui tău?

N-o auzisem venind şi a trebuit să mă adun.

— Devreme acasă? am întrebat-o.

Ea a fluturat scrisoarea mamei.

— Trebuie să găsim ceva pentru el, a reluat ea.

— Eu nu merg, am zis.

— Nu te prosti.

— Vorbesc serios. Nu merg.

— După câte văd, sunt şi eu invitată. Dacă nu ai vreo altă concubină.

— Las-o baltă, am zis.

Cathrin a intrat în cameră.

— Nu vrei să mă prezinţi părinţilor tăi?

— Vreau doar să te protejez.

— Nu mă protejezi, dar mersi oricum. Te-ai gândit la ceva?

— La ce?

— Fii mai atent. La cadou, desigur. Taică-tău împlineşte cincizeci de ani.

— Ca De-Obicei, am zis.

Cathrin s-a uitat o clipă nesigură la mine.

— Ce?

— Câinele. Tatei îi lipsesc câinii lui.

A rămas tăcută o vreme, în timp ce lăsa scrisoarea pe masa mea de scris. Mi-a părut rău în aceeaşi clipă că am putut să fiu atât de prost, atât de nechibzuit, ca să spun aşa ceva, şi în felul acesta s-o aduc pe Ca De-Obicei în centrul atenţiei.

— Acum ai fost rău, Willy.

— Sorry. N-am vrut.

Mi-am pus mâna pe umărul ei, dar ea s-a ferit.

— Ba nu, cred că a fost cu intenţie, a zis ea.

Atunci am mai spus ceea ce ar fi fost preferabil să nu fi spus, ca şi cum cuvintele aproape că veneau de la sine, ca nişte replici care ar fi fost scrise dinainte de altcineva, aş îndrăzni să spun, de un scenarist mult mai prost şi mai răutăcios decât mine, conform căruia discuţia, în fond, îşi urma propriile sale legi, independent de cei care vorbeau, noi doar ne completam unul pe altul, unul cu sinceritatea sa, iar celălalt cu minciuna, în funcţie de caz.

— Unde-i Ca De-Obicei, de altfel? am întrebat-o.

— Unde? Nu-i aici?

— Nu.

— Eşti sigur? a zis.

— Am crezut c-ai luat-o cu tine la serviciu.

Cathrin a ezitat un moment.

— De ce s-o fi luat? De ce aş lua-o pe Ca De-Obicei cu mine?

Am dat din umeri.

— Ar fi fost chiar aşa de ciudat? Nu-i plin de câini prin agenţiile publicitare?

Şi-a luat timpul să se adune puţin şi s-a apropiat din nou, sfidătoare.

— Tu ai scos-o la plimbare ieri seară, Will.

— Da. Şi Ca De-Obicei s-a întors acasă cu mine.

— Ai venit târziu şi miroseai a bere.

— Da?

— Crezi că n-am simţit?

— Ei şi? Poate c-a fugit când ai plecat tu la serviciu azi-dimineaţă. Căci uşa era deschisă. Poate n-ai băgat de seamă. Crezi că-i cu totul imposibil?

Cathrin şi-a ascuns faţa în mâini, nu mai era sfidătoare, ci doar disperată.

— Hai să nu dăm vina unul pe altul, a şoptit ea.

O ţineam de după umeri.

— Nu, am zis la fel de încet. Nu-i vina nimănui.

Şi în timp ce stăteam aşa în picioare, lăsându-ne fiecare îmbrăţişat de celălalt, mi-am dat seama că nici nu-mi aduceam aminte de când nu mai fuseserăm atât de apropiaţi, probabil că niciodată.

Şi înainte să apuc s-o întreb, cum făceam adesea, Ne destindem?, Cathrin a şi început să se agite. A căutat prin tot apartamentul, a găsit ascunzători şi cotloane pe care eu nu le-aş fi găsit niciodată, fără folos însă, desigur, eu am încercat să-mi joc şi eu rolul meu, ce altceva aş fi putut face, atât mai lipsea, m-am uitat sub canapea şi sub pat, degeaba şi de data aceasta, desigur, dar când să deschid uşa la camera lui Cathrin, pentru ca în felul acesta să am şansa de a găsi altceva, din întâmplare, ca să zic aşa, şi anume geanta şi peruca din dulap, pentru ca apoi să întreb ce naiba mai înseamnă şi asta, ea m-a oprit înainte să ajung atât de departe.

— Nu-i aici, a zis Cathrin, ca şi cum abia acum şi-ar fi dat seama că nu o mai aveam pe la De-Obicei.

— Nu, am zis.

Apoi a căutat în holul de la intrare şi pe treptele de la bucătărie şi a sunat la cei care erau acasă, în continuare fără niciun rezultat, şi, în cele din urmă, s-a dus în curtea din spate, între lada de gunoi şi stativul de uscat rufe, o vedeam de la geam, şi o auzeam strigând Ca De-Obicei, Ca De-Obicei!

Trebuia oare să strige aşa, iar şi iar, fără niciun sens?

Am închis ochii şi mi-am astupat urechile.

Apoi a urcat din nou şi a dispărut în camera ei de lucru, cu mine urmând-o, ca de obicei.

— Trebuie să dăm un anunţ, a zis.

— Bună idee, am răspuns eu.

A pornit calculatorul şi în timp ce acesta se încălzea încet, enervant, s-a uitat la mine.

— Ce crezi c-ar trebui să scriem?

— Ce se scrie de obicei pe astfel de anunţuri? Rasă, vârstă, nume, data când s-a pierdut, locul, număr de telefon, recompensa.

— Cât de mult?

— Punem doar că se oferă recompensă. Fără nicio sumă.

— Tot zgârcit ai rămas, Will?

Am auzit ce-a spus, încă spunea asta.

— Depinde cine-o găseşte, nu-i aşa? Dacă e armator, nu primeşte la fel de mult ca un băieţandru în cazul că găseşte căţelul, nu? Asta numeşti tu zgârcenie? Nu e zgârcenie. Asta se numeşte echitate acolo de unde vin eu.

Calculatorul a pornit, în sfârşit, înainte ca eu să mai spun vreo prostie, iar ea a început să scrie anunţul de pierdere. Stăteam în spatele ei şi urmăream ce scrie. Computerul lui Cathrin era cu mult mai avansat decât al meu, un MacIntosh, putea să facă aproape orice cu el, litere mari în culori şi toate chestiile, dar, chiar înainte de a face ecranul să latre, s-a întors spre mine brusc.

— În ce dată a dispărut, de fapt?

— În ce dată?

— Da. Ieri sau azi?

— Scrie între 12 şi 13. Aşa nu greşim.

— Poate că aşa e cel mai bine.

Cathrin a continuat să scrie, nerăbdătoare, concentrată şi acum ştiam, ştiam că îi plăcea de Ca De-Obicei.

M-am aplecat înspre umerii ei.

— Nu vrei să scrii şi numărul de telefon de la agenţie?

Şi-a tras umărul stâng.

— Nu amestecăm viaţa privată şi slujba, Will. De altfel, tu eşti acasă cea mai mare parte a timpului, nu-i aşa?

I-am dat drumul.

— Sigur, Cath. Will e la locul lui.

A listat treizeci de anunţuri, mult mai frumoase decât ale mele, dar eu nici nu eram *art director* ca ea, eram doar un scenarist de film. *Iubitul nostru câine, un Golden retriever, de trei luni, a fost pierdut în zona Ullevålsveien, între 12 şi 13 octombrie. Oferim recompensă. Sunaţi la orice oră.* Hârtia era albastru deschis, literele groase şi negre. Părerea mea este că era prea mult text, oamenii nu catadicsesc să stea mai multe minute să citească astfel de anunţuri, şi cu siguranţă c-ar fi trebuit ataşată şi o fotografie, am fi putut folosi orice fotografie a unui retriever, de trei luni, cine ar putea să vadă deosebirea dintre ei? Voiam să spun exact asta, că ar fi nevoie de mai multă imagine şi mai puţin text. În schimb, am întrebat:

— De ce nu ai scris numele?

— Al meu? Al tău?

— Al câinelui. Ca De-Obicei.

Cathrin n-a răspuns. Şi-am înţeles că iubea căţelul, dar nu-i plăcea numele, probabil că era şi stânjenită din cauza acestui nume.

— Începem cu St. Hanshaugen, a zis.

— E mai bine să ne împrăştiem, am spus. Eu iau Stensparken.

M-a privit, cu o oarecare nedumerire.

— Băiatul de la ţară, a zis. Ne împrăştiem.

Am râs amândoi, totuşi.

Şi, în timp ce Cathrin a plecat la St. Hanshaugen, eu am alergat în cealaltă direcţie, spre Stensparken, unde am lipit anunţurile, la grădiniţă, la biserică şi la carusel, până cel mai sus la colina Blåsen, cel mai înalt loc din parc, şi acolo am prins un anunţ pe un copac. Am convingerea că anunţurile de pierderi trebuie să fie şi ele greu de găsit. Şi atunci te poţi baza pe cei care chiar se uită în jur.

Apoi am luat un taxi de la Adamstuen şi am coborât la Burum, unde am dat jos toate anunţurile mele vechi, mi-am şters urmele, ca să zic aşa, dar când am ajuns în ultimul loc, un stâlp de iluminat din Drammensveien, între Biblioteca Universitară şi Piaţa Solli, am descoperit că numărul de telefon fusese rupt de pe anunţ.

Dar n-a sunat nimeni multă vreme, nu înainte ca tot ce s-a întâmplat cu noi în toamna aceea ciudată şi dezastruoasă să se fi încheiat.

Scena 15.

Int. Camera de zi. Aceeaşi după-amiază/seară

Will, Cath şi părinţii ei stau în jurul mesei. De la lumina candelabrului din tavan, paharele de pe masă aruncă umbre pe faţa albă de masă. Nimeni nu spune nimic. Tăcerea este apăsătoare. Mănâncă friptură la grătar, probabil din carne de elan, beau vin roşu. Will şi tatăl sunt încă drogaţi.

TATĂL (brusc): Will n-o fi crescut el într-o casă cu piscină, dar e dat dracului când vine vorba să ardă uscături!

Tatăl şi Will izbucnesc într-un râs copilăros şi înăbuşit. Cath şi mama sunt la fel de serioase, aproape distante. Se face din nou linişte, şi mai linişte, cu excepţia sunetului cuţitului şi furculiţei pe farfurie, care creşte într-o simfonie a tacâmurilor, de nesuportat în cele din urmă. În cele din urmă, tatăl se uită în jur.

TATĂL: Ceva în neregulă?

Mama îşi pune tacâmurile jos.

MAMA: Cathy are ceva să ne spună.

Cu toţii o privesc şi aşteaptă. Cathy aruncă o privire rapidă, furioasă spre mama ei, la care ceilalţi doi nu se mai uitau, apoi îşi plimbă privirea în jurul mesei, zâmbeşte.

CATHY: Will şi cu mine am fost la o vizionare azi. Atâta tot.

TATĂL: Ştiam deja de la Will, Cathy. Se petrece ceva? Aveţi nevoie de mai mult loc? De o cameră în plus?

Tatăl se uită la mamă, care stă tăcută şi palidă lângă fiică. El ridică paharul.

Se taie până la

Scena 16.

Montaj apartamente diverse.

Cathy şi Will fac sex în diferite apartamente şi case: în mansarda unei vile vechi, într-o bucătărie, într-un antreu. Sunt din ce în ce mai îndrăzneţi, ceea ce îi excită tot mai mult. Cathy stă pe o masă într-o cameră de copil, îşi ridică fusta în timp ce Will o posedă şi înăbuşă gemetele, ale ei şi ale lui, cu un sărut. În fundal, pe coridorul de afară, trec oameni cu pliante.

Se taie până la

Scena 17.

Int. Dormitor. Acasă. Dimineaţă/ Înainte de prânz.

Cathy şi Will stau întinşi şi treji în pat, pe spate, unul lângă celălalt, privesc fix în tavan. Par epuizaţi, consumaţi. Pe geam se vede lapoviţă, ceva între ploaie şi zăpadă.

Lumina e gri şi apăsătoare.

CATHY: Ce se-ntâmplă acum?

În aceeaşi clipă sună telefonul undeva în apartament.

X

Data următoare când l-am văzut pe Peder Holm, nu ne-am mai întâlnit la Bibliotekbaren de la Bristol, mesele fiind ocupate de scriitori mai mari decât mine, dacă m-aş putea numi scriitor, ci la Landhandleriet, o cafenea destul de cenuşie şi mizerabilă de peste drum. Se potrivea chiar mai bine. Oricum, întârziasem cinci minute. Am putut să dau vina pe vreme. Era într-o vineri cu lapoviţă. Hainele erau grele ca nişte armuri ude. Se întrezărea luna noiembrie, o perspectivă destul de sumbră. Peder Holm, în separeul cel mai de jos, răsfoia nişte hârtii, probabil cele pe care i le trimisesem eu, respectiv deschiderea primei versiuni din *Vizionare*.

Am rămas o clipă în uşă analizându-l pe acest bărbat, judecătorul meu, călăul meu, modul în care aşeza foile de hârtie, cum bea, cum îşi aprindea o nouă ţigară, cum a mai băut din bere, totul într-o mişcare lentă şi fără vlagă, vechea rutină a corpului, mecanică şi lipsită de suflet.

Nu avea aerul că o să-mi mai dea restul de treizeci de mii de coroane.

Apoi Peder Holm şi-a ridicat privirea, la fel de lent, m-a descoperit, sau probabil ştia că stătusem acolo tot timpul, cu răsuflarea tăiată, da, dar nu orb, şi parcă s-a însufleţit, totul era doar un joc, iar eu eram galeria.

M-am aşezat la masa lui.

— Aţi găsit vreun apartament? a întrebat el.

Când oamenii încep să vorbească despre altceva decât despre scenariul tău, atunci e sigur pericolul la orizont.

Am clătinat din cap.

— Voi aţi găsit? am întrebat eu.

— Nu mai căutăm. Ne despărţim. Pur şi simplu nu mă mai suportă.

— Îmi pare rău.

— Chiar aşa? Doar nu plângi? Sau poate că e zăpada care se topeşte?

Peder Holm şi-a pus un deget rău mirositor şi gălbejit pe obrazul meu ud. I-am împins mâna la o parte.

— Ce zici de deschidere? am întrebat.

Dar el a ridicat braţul şi i-a făcut semn chelnerului care a venit imediat la noi. Nu mai erau alţi clienţi în local.

— Două beri, a zis Peder Holm. Şi vrei să arunci asta la gunoi?

I-a dat scenariul chelnerului, care a dispărut în spatele tejghelei.

Am tăcut amândoi înainte ca paharele să apară pe masă.

Peder Holm s-a uitat la mine.

— Nu-ţi dai jos paltonul?

— Plec imediat.

Peder Holm a zâmbit şi s-a aplecat peste masă.

— Doar nu eşti ofensat, Willy? Pentru că probabil nu ai suficient talent pentru asta.

— Nu sunt ofensat.

Mi-am dat jos paltonul. Atât sunt de supus.

De altfel, începutul celei de-a doua versiuni era în geanta mea de umăr. Chestia asta o învăţasem oricum în Copenhaga, să nu pui toate cărţile deodată pe masă. Dar asta n-avea cum s-o ştie Peder Holm.

— Mi s-a părut mie, data trecută când am vorbit, că ai spus *Chat Noir.* Dar asta este pentru Teatrul Naţional. Şi nu numai atât, ci chiar pentru *Amfiscenen*[27]!

Era cât pe ce să spun ceva, dar nu am ajuns atât de departe, Peder Holm nu-şi terminase replica.

— Dragă Willy Bråten, mai ai chef să facem încă un film despre o copilărie tristă? Despre taţi răi, despre natura dezolantă şi fii docili? Hm?

— A fost doar o tentativă, am încercat eu.

— O tentativă? Te excită bâtlanii decapitaţi?

Am făcut o nouă încercare:

— Era un vis.

Peder Holm m-a întrerupt.

— E un coşmar dat naibii, Willy. Coşmar! Păsări? Pescuit la copcă? Rucsacuri? Facem turul Norvegiei, ca în serialul de televiziune, Willy? Asta facem?

— Pot să şterg asta.

— Da, du-te afară la lada de gunoi din spate şi şterge toată chestia şi să vedem cu ce mai rămânem? O, sigur, recipiente de

[27] *Amfiscenen*, sala de teatru la ultimul nivel al Teatrului Naţional din Oslo, inaugurată în anul 1963.

lapte, sticle goale, resturi de mâncare, mucuri de ţigară, vomă şi un tip secătuit care se trezeşte şi un umăr gol în întuneric. Nici măcar o ţâţă. Ci un umăr! La naiba, Willy. Credeam că putem face un film erotic.

— De acord, am zis.

Peder Holm a tresărit şi parcă a bătut în retragere. O clipă am crezut că îl dominam.

— Ce vrei să spui cu asta? De acord?

— E un gunoi.

— Dacă ştii că-i gunoi, atunci de ce naiba îmi mănânci mie timpul?

Am sorbit lent din bere.

— Ca să te testez, am zis.

— Să mă testezi?

— Da, să văd dacă ştii să alegi între grâu şi neghină, să văd cât eşti de bun.

Peder Holm a rămas şi el tăcut puţin, părea aproape zguduit, a luat o gură de bere, şi-a aprins o ţigară şi s-a uitat la mine în cele din urmă, liniştit sau, mai bine zis, cu ochii plini de dispreţ.

— Nu vreau să spun atât de apăsat că te plac, Willy, dar îmi dai, în orice caz, motive al naibii de bune să te antipatizez profund.

— Mulţumesc.

— Dar eu n-aş întinde coarda prea tare în locul tău. Cum îi mai merge soţiei tale?

Trebuia să câştig timp, pentru că Peder Holm a schimbat vorba şi m-a atins, amintindu-mi de ce stăteam amândoi acolo.

— Mi-e concubină, am zis.

— Cum o mai duce concubina ta, Willy?

Auzeam cât de lamentabil suna acest dialog, grâu şi neghină, să întinzi coarda, ce expresii, ce mai face soţia, pe care niciun actor din lume nu le-ar fi putut rosti cu o oarecare verosimilitate, fără să facă grimase, fără să cadă în genunchi deznădăjduit, dar iată-ne pe noi doi stând aici, în Landhandleriet, o cafenea cenuşie şi părăsită din Oslo, luându-ne în serios, şi nu doar atât, mă cuprinsese şi un acces de onestitate, murdăream cu onestitate faţa de masă deja pătată.

— Cred că, de fapt, nu o duce prea bine.

— E trist să aud asta. S-a săturat de joc?

Am avut satisfacţia de a-l întrerupe.

— Chiar îţi pare rău? Doar nu plângi? Sau poate că e transpiraţia care ţi se prelinge pe faţă?

Peder Holm a zâmbit.

— Sunt doar îngrijorat pentru scenariu, Willy.

Atunci am scos *Vizionare, versiunea a II-a*, din geanta de umăr şi am aşezat-o în faţa lui, între pahar şi scrumieră.

— Poftim, am zis.

Peder Holm a aruncat o privire rapidă la numărul de pagini.

— Dă-mi o jumătate de oră. Şi reuşesc să mă şi piş.

M-am ridicat şi m-am dus între timp la bar, mi-am luat o bere, apoi am găsit un telefon în interiorul localului, chiar lângă toaletă. Ce urzeală încurcată, cu toate aceste chestii fără sens. Urăsc lucrurile fără sens şi întreaga mea viaţă începuse să semene cu o astfel de chestie fără sens, un fir ce străbătea aceste zile ce se apropiau de sfârşit, fără ca eu să ştiu. *Perucă, şi-a luat liber, păcătos*. Am sunat la agenţie, iar centralista, care nu se mai numeşte centralistă, pentru că dacă ai spune centralistă sau secretară te-ai trezi cu un pumn în mutră, ci *coach*, căci aşa suna acceptabil, a răspuns pe un ton exagerat de blând:

— Mono Productions, poftiţi, cu ce vă pot ajuta?

— Vreau să vorbesc cu Cathrin Juell, am zis.

— Cathrin Juell este plecată din agenţie, din păcate, momentan.

— De ce?

— La asta nu pot, din păcate, să vă răspund.

— Nu poţi, sau nu vrei?

Vocea de la agenţie a devenit rece.

— În ce problemă?

— Cât timp şi-a luat liber?

— În ce problemă? a reluat acea voce de coach.

Am luat rapid o înghiţitură de bere.

— Îţi spun eu în ce problemă. Este vorba de catalogul Ikea. Am fost foarte mulţumiţi de Cathrin Juell, iar când partenerii noştri îşi iau liber, am dori s-o ştim şi noi! E aşa de greu de priceput: trebuie să sun la sediul central din Stockholm? E gravidă?

Vocea era mult mai împăciuitoare acum.

— Nu ştiu. Pe cuvânt de onoare.

— Pe cuvânt de onoare? Ce înseamnă asta? Nu vă stă în fire să spuneţi adevărul la Mono Productions? Sau cum? Atunci va trebui să reevaluez colaborarea, şi ştii ce-nseamnă asta? Înseamnă patru ani de muncă, draga mea!

— Scuze. Cum spuneţi că vă cheamă?

— Herbert Noll. Nu uita.

Cred că era pe punctul să izbucnească în plâns.

— Vă fac imediat legătură cu Vivi Strand, domnule Herbert Noll.

A trecut o vreme până ce mi-a dat legătura, probabil că centralista, secretara, *the coach*, sau cum s-o mai fi numind ea, a intrat în contact cu Vivi prevenind-o că e o convorbire dezagreabilă, că la telefon e un tip supărat, unul Herbert Noll, că Ikea ar putea să-i lase baltă, poate chiar trebuia să-şi anunţe superiorii, căci a pierde Ikea e ca şi cum ţi-ai tăia craca de sub picioare.

În sfârşit vocea a revenit, luminoasă, purificată şi caldă, totuşi cu un ton înalt şi tremurat pe care poate doar eu îl auzeam, acel fluier cu ultrasunete pentru câini.

— Vivi Strand la telefon. Cu ce vă pot ajuta?

Şi am întrebat pentru a treia, sau poate a patra oară:

— Ai vorbit cu Cathrin?

S-a făcut linişte în birou, poate că şi-a luat ceva timp ca să se debaraseze de intruşi, să-i scoată din încăpere, nu era o situaţie de criză, ci doar o neînţelegere, apoi vocea ei s-a auzit din nou, redevenise ea însăşi, atât doar că nu mai era atât de calmă.

— Will, tu eşti?

— Da, am recunoscut eu.

— Naiba să te ia, Will.

— Vivi...

Nu m-a lăsat să termin.

— Nu se glumeşte cu chestii de-astea, Will. Şi mai ales nu glumeşti cu mine cu chestii de serviciu.

— N-a fost cu intenţie, Vivi, *sorry*. Realmente, *sorry*.

Tăcere, din nou. Paharul meu se golise. Poate c-aş fi putut să încep să fumez. Un ventilator din tavan învârtea încontinuu aerul greu. Îl auzeam pe Peder Holm cum răsfoieşte scenariul, filă cu filă. Iar când Vivi a început din nou să vorbească, vocea ei suna ca şi când i-ar fi părut cu adevărat rău, sau nu, nu-i părea rău, era sătulă de conversaţia asta.

— Aţi găsit câinele?

— Nu. Cathrin a rămas acasă să aştepte telefoane.

— Atunci sun-o pe ea.

— Dar n-am găsit câinele.

— Ce încerci, de fapt, să spui?

— Am vrut doar să spun că este o neînţelegere chestia asta cu câinele. A fugit când Cath a ieşit să ducă jos gunoiul. Nu a dispărut de la Burum.

— Ştii ceva, Willy?

— Nu, ce?

— Până aici se-aude cum minţi. Indiferent unde te-ai afla tu acum.

Ventilatorul din tavan a început să mă calce pe nervi. De parc-aş fi fost sub un mixer care mă amesteca.

— Nu-i spune nimic de câine dacă vorbeşti cu ea. La...

Atunci Vivi m-a întrerupt din nou.

— Nu eşti bun cu Cathrin, a zis ea.

Oare ce-o fi determinat-o să spună asta?

— Ba sunt.

— Ba nu, nu eşti.

— A zis Cathrin asta? Că nu sunt bun cu ea? Sau ce?

Vivi a închis.

Aş fi dorit să fi închis eu primul.

După ce a trecut exact o jumătate de oră, iar Peder Holm urinase între timp, m-am aşezat din nou la masa lui. A întors mormanul de foi şi i-a făcut semn chelnerului care a venit la masa noastră. Peder Holm s-a uitat în sus spre el, a ezitat o clipă, iar eu mă gândeam în acest răstimp, în acest infern îngust, că acum se va da sentinţa, sentinţa este o comandă la Landhandleriet, iar chelnerul este călăul.

— Două beri şi două pahare cu *gammeldansk*, a zis Peder Holm.

Am răsuflat, da, am răsuflat uşurat, atât de ieftin eram eu, valoram, prin urmare, o bere şi un pahar de *gammeldansk*.

Imediat au apărut şi băuturile pe masă.

Am ridicat paharele.

Apoi Peder Holm s-a apucat să răsfoiască din nou scenariul, iar eu am observat că ştersese cea mai mare parte.

— Prea mult dialog, a zis.

— Crezi?

— Dacă cred eu? Am să-ţi spun eu ce cred în şase cuvinte simple: Mai multă imagine, mai puţin text.

Mai auzisem ceva asemănător altă dată, dar chiar acum nu-mi mai aminteam unde, în Copenhaga, probabil, sau poate că toţi spuneau aşa, mai multă imagine, mai puţin text, şi tot repetând credeau că era propria lor idee, în care începeau să şi creadă.

— E ca şi cum aş fi spus-o eu însumi.

Peder Holm s-a uitat la mine o clipă, o privire care m-a făcut să mă simt stânjenit.

— De altfel, n-au ce căuta dialogurile despre musulmani şi versete satanice într-un film erotic, Willy Bråten.

— E destul de amuzant.

— Ei şi? Şi formaţia Olsenbanden este amuzantă. *Mic dejun la Tiffany* este şi el un film amuzant, înainte de a deveni sentimental, şi nici măcar Hepburn nu-l mai poate salva. Noi trebuie să fim deştepţi, Willy. Filmele sunt pentru cei deştepţi. Dar macheta asta afurisită de avion care atârnă de tavanul bucătăriei? La ce serveşte?

— Mi s-a părut doar că e frumos.

Peder Holm s-a uitat scurt la mine.

— *Frumos*. La ce foloseşte? Nu trebuie să mobilezi camerele, Willy. Lasă asta în grija scenografilor. Rahat frumos, cum zicea profesorul.

Am băut din nou.

Am început să-mi pierd curajul sau cheful sau ambele, pe scurt, mi-era dor de casă şi asta era un semn.

— E ceva care îţi place, totuşi? am întrebat.

Peder Holm a răsfoit mai departe.

— N-am chef să spun nimic despre nume deocamdată. Foloseşte ce nume vrei. Will. Cath. Herbert. Mi-e totuna. Asta mai putem stabili la sfârşit. Dar trebuie să renunţi la îmbolnăvirea asta. Nu vom face un *Love Story* II, în niciun caz, nu-i aşa? Nu dramatizăm când suntem în erecţie.

— Provoacă emoţie, am zis.

Peder Holm râse.

— Eşti un drac cinic, la naiba, Willy. Eşti mai rău decât mine. Şi de aceea te plac.

— Mulţumesc, Peder.

S-a aplecat deodată peste masă.

— Simfonia tacâmurilor. Poţi să spui aşa. Dar dacă personajul principal moare în trei luni, atunci nu mai este vorba despre nimic altceva în film. Moartea este excitantă, Willy? Este?

— Nu.

— Vrei ca ea să moară?

— Nu, am spus. Sigur că nu.

— Atunci de ce scrii asta, fraiere? Poţi scrie ce vrei! Tu eşti stăpânul şi maestrul, Willy! Nu pricepi? Stăpânul şi maestrul.

Am pritocit asta, în orice caz i-am dat senzaţia că mă gândeam la ce spusese, în timp ce Peder Holm s-a lăsat pe spate şi şi-a golit paharele.

Stăpânul şi maestrul?

Eram şi stăpân, şi maestru? Gândul nu-mi displăcea deloc.

— Cum e cu *voice-over*-ul? am întrebat.

— Puţin cam mult Manhattan, dacă mă-nţelegi, dar scrie aşa dacă te ajută. Oricum nu vom folosi asta.

— Nu m-am gândit la Woody Allen. Pe cuvânt de onoare.

Peder Holm a râs.

— Pe cuvânt de onoare? Toţi spun asta. Dacă ar exista pedeapsă cu închisoarea pentru furtul de idei, atunci toţi scenariştii ar face închisoare pe viaţă, Willy. Inclusiv tu. Nu exclud cu totul pedeapsa cu moartea în cazul tău. Dar hai să nu ne încurcăm în detalii. Îmi permiţi o mică sugestie?

— Cu plăcere. Dacă e de folos.

— Trebuie să mai brodezi. Nu ne putem limita doar la cuplul acesta. Trebuie să-şi extindă repertoriul. Triunghiuri. Pătrate. Orice. Telefonul sună, nu-i aşa. O altă pereche îi vede. Găsesc numărul pe aceste liste cu oferte. Încep un joc. Sau el o urmăreşte pe ea. Ea poate că are un iubit. Mă urmăreşti? Mă urmăreşti, Willy?

— Da.

Ce altceva puteam spune?

Peder Holm a avut brusc aerul că era obosit, s-a adunat, s-a cufundat în sine, absent din nou, şi a oftat.

— Doar oamenii superficiali cred că au profunzime. Ei tot zgârie şi scurmă adâncurile. Dar cei cu adevărat profunzi, Willy, încep cel mai de deasupra.

Din fericire, nu m-a mai întrebat dacă-l urmăream.

În schimb, l-am întrebat eu:

— Ce se-ntâmplă acum?

Peder Holm s-a îndreptat de spate, părând să-şi revină.

— E ceva aici, Willy, nu chiar de treizeci de mii de coroane, e adevărat. Dar eşti, în orice caz, în drum spre ceva.

— Înspre ce?

— Asta trebuie să descoperi singur. Sună-mă când vei şti mai mult. Mulţumesc.

Am înţeles că întrevederea, sau ora, se încheiase.

Am luat scenariul, l-am băgat în geanta de umăr şi apoi am plecat.

Începuse să ningă. Oraşul dispăruse în jurul meu asemenea unor culise firave şi instabile. Oamenii se furişau de-a lungul trotuarelor. Şi ce de umbrele! Ce mi-ar fi plăcut să le văd de sus, flori negre care înfloresc pe un fundal alb, şah mat, regina care se împiedică, pionii care înnebunesc. Eram cam ameţit, recunosc.

Când am ajuns acasă, Cathrin stătea în camera de zi şi era tocmai pe punctul să închidă telefonul.

M-am oprit, aproape optimist, în timp ce-mi scoteam paltonul greu, şi în aceeaşi clipă mi-am dat seama că era şi mai slabă, într-un mod dur, puteam număra cele cinci vertebre de pe ceafa ei, care dispăreau sub părul subţire.

— Ca De-Obicei? am întrebat. L-a găsit cineva?

— Era mama ta, a zis Cathrin.

— Mama? Ce voia?

Abia atunci am observat invitaţia de pe masă.

Cathrin s-a uitat pe fereastră, poate la propria sa imagine în oglindă, la umbra mea în fundal sau poate la zăpada care continua să cadă oblic în lumina felinarelor care fuseseră aprinse pe stradă. Am aşteptat. Eram, cum spuneam, în POV-uri diferite. Şi n-aveam nicio bănuială ce avea să spună.

— Am sunat-o să-i spun că venim, a zis.

— Ce ai spus?

S-a întors în cele din urmă şi de-abia am putut s-o recunosc, obrajii, umbre adâncite, privirea întunecată ca lemnul-dulce, şi-un gând neverosimil mi-a venit în minte, că greşisem apartamentul în care intrasem, ceea ce nu se întâmplase desigur, eram, din păcate, acolo unde trebuia să fiu, şi anume acasă.

— Că venim duminică, Will, la aniversarea de cincizeci de ani a tatălui tău.

Mi-am ieşit din fire, da, mi-am pierdut cumpătul, şi nu e o vedere plăcută, am trântit ceva de podea, o vază, un vas, o sticlă, nu-mi mai amintesc, şi oricum e totuna, în orice caz ceva s-a spart în apropiere şi mi-am auzit propria voce, de parcă aş fi fost într-o altă cameră, într-un alt apartament, şi strigam la mine însumi, ca un copil încăpăţânat.

— Eu nu merg! Pricepi? Nu merg! E clar? Asta e poziţia mea foarte clară! Cathrin era la fel de calmă ca înainte, dură şi calmă, aşa arăta, şi tocmai de aceea era atât de provocatoare.

— Atunci, mă duc eu, a zis.

XI

Am plecat amândoi.

Sigur c-am plecat amândoi.

Ce ştii tu despre mine?

Era doar aniversarea de cincizeci de ani a tatei.

Am condus eu. Iar Cathrin putea să conducă la întoarcere. De fapt, îmi era indiferent. Oricum n-am băut nimic altceva decât suc, apă şi cafea cu frişcă, dar am presupus că abia dacă voi fi în stare să ţin de un volan cu ambele mâini după încercarea aceasta, care fusese o idee proastă de la un capăt la altul. Aproape că nici nu era trafic. Era duminică. Era ora unsprezece. Aniversările încep devreme în familia noastră şi, după ce se serveşte tortul, ne culcăm. Drumul era, din fericire, uscat. Am trecut pe lângă centre comerciale, blocuri, periferii, prin valea care duce afară din oraşul în care, de fapt, nu m-am simţit bine niciodată şi de care nu mi-a fost niciodată dor. Zăpada zăcea pe pământul negru, pete murdare când ne apropiam mai mult de ele, peste râul care părea la fel de murdar ca zăpada şi terenurile dimprejur, de parcă un nou anotimp fusese descoperit, cel de-al cincilea, un anotimp murdar.

Cathrin se îmbrăcase cu taiorul gri, cel pe care i-l luasem eu cadou, cred că şi-l pusese de dragul meu şi ar fi trebuit să fiu recunoscător. Îi venea bine. Altfel sigur nu i l-aş fi cumpărat. Eu mă îmbrăcasem cu un costum închis la culoare, cel mai închis la culoare pe care îl puteam găsi în dulap. După părerea mea, nu era chiar un motiv de petrecere aniversarea cuiva.

Cathrin ţinea cadoul în poală, un storcător de citrice Alessi pe care îl cumpărase de la Norway Designs, iar eu ar fi trebuit să fiu recunoscător şi pentru asta, pentru grija ei, dar mă neliniştea doar faptul că tata va trebui să-l despacheteze şi să stea acolo cu macaraua aceea caraghioasă şi strălucitoare, întrebându-mă poate pe mine, pe Cathrin sau pe mama ce mai era şi chestia asta, dacă se putea folosi la ceva sau dacă era doar de ornament, oare mi-ar fi stat mie în fire să aduc ornamente în dar?

O porcărie frumoasă.

Aş fi vrut să spun ceva despre Ca De-Obicei, că ar trebui să ne împăcăm cu ideea că a dispărut pentru totdeauna, şi că poate era timpul să dăm jos afişele, mi se pare cel mai rău când astfel de lucruri rămân atârnate pe stâlpi şi pe ziduri şi pe aviziere, multă vreme după ce au expirat, şi poate că ar fi fost frumos să putem face asta împreună, cum îi zicea oare acelui concept nou, da, travaliul doliului, acesta ar fi fost doliul nostru, într-o bună zi tot ajungi să renunţi să mai speri, altfel speranţa ajunge să te epuizeze, nu-i aşa?

Voiam să-i spun ceva despre asta, când am trecut pe lângă indicatorul spre Kløfta.

Dar Cathrin mi-a luat-o înainte.

— Unde ajung toate animalele? a întrebat ea.

— Ce vrei să spui?

— Animalele care dispar. Nu pot doar să se volatilizeze aşa. Trebuie să ajungă undeva.

— Nu te gândi la asta, am zis. Nu ajută la nimic.

— Mă gândesc totuşi la asta, a zis ea.

M-am întors rapid spre ea şi abia atunci am observat că purta peruca, deosebirea nu era mare, doar o idee, o nuanţă, dar asta m-a şocat atât de tare, încât a fost cât pe ce să derapez şi a trebuit să opresc într-un refugiu din apropiere.

Cathrin era şi ea la fel de speriată.

— Ce-i? aproape că a ţipat ea.

M-am adunat. Puteam spune că o hermină traversase şoseaua, chiar prin faţa maşinii, se întâmpla frecvent, sau poate o vulpe cu coada lungă, chiar nu văzuse nimic?

— Discursul, am zis eu.

— Ce-i cu el?

— L-am uitat.

Cathrin a râs şi şi-a pus mâna pe coapsa mea.

— N-ai nevoie de nimic scris. Nu-ţi aminteşti toastul pe care l-ai ţinut de ziua mea? Atunci nu ai avut nimic scris dinainte.

— Nu zgândări chestia asta, fii drăguţă.

Şi-a luat mâna de pe coapsa mea şi a luat cadoul în braţe. *Pentru tata, de la Willy şi Cathrin*.

— Spune doar că-l iubeşti. E chiar aşa de greu?

Poate că tocmai asta era atât de dificil.

Am pornit mai departe.

Pădurile se apropiau tot mai mult.

Simţeam, să fiu al naibii, mirosul de răşină.

Am trecut pe lângă biserica de lângă extremitatea sudică a lacului Hurdal, unde fusesem botezat şi confirmat, adică nu în lac, evident, credinţa lor nu era ea chiar aşa de mare, ci în biserică. De atunci n-am mai dat pe-acolo.

— Simţi? am întrebat.

— Ce anume?

— Mirosul de răşină. Dacă iei puţin în mână, nu te mai descotoroseşti de ea, la naiba.

— Încetează.

— Bine, dar acum ai fost avertizată. Răşina.

Cathrin a clătinat din cap şi a arătat spre cabanele de la liziera pădurii, cele construite aici în anii şaizeci, înainte de vremea mea, tata participase, de altfel, la construcţia unora dintre ele, asta înainte de vremea mea, camere mici cu obloane roşii, hornuri şi closete afară, cumpătate şi romantice ca Samvirkelaget[28], dar care acum par părăsite, părăginite, goale, aşa cum se întâmplă cu casele în care nimeni nu mai vrea să locuiască, ca şi cum natura şi le-ar lua înapoi, panou cu panou, ca un fel de răzbunare, vântul le macină.

— Drăguţe, a zis ea.

— Crezi? Acolo locuiau băieţii de la oraş pe timpul vacanţelor, când luau cu asalt fetele noastre.

Cathrin a râs din nou.

— Şi apoi ai plecat tu la oraş ca să iei cu asalt fetele lor.

Aproape c-a trebuit să zâmbesc.

— Păi era şi drept, şi firesc, nu-i aşa?

Mi-am pus mâna pe coapsa ei.

Ea mi-a dat-o hotărât la o parte.

— Nu vreau deocamdată să am răşină pe fustă, înţelegi?

Am cotit, ieşind de pe drumul principal, cel care merge de-a lungul mării, în sus înspre Ruud, şi la intrarea spre una din fermele vechi, probabil cea mai veche, era un anunţ: *De vânzare*. Acolo locuise un lup singuratic, singur în toţi aceşti ani, cum altfel, căci altminteri n-ar fi fost un lup singuratic, nu-i aşa? Era un bărbat inofensiv şi timid pe care îl şicanam adesea când eram băieţi, cu puşca cu aer comprimat, cu cuvinte de ocară, chicoteli, sau îi puneam rahat de câine în cutia poştală, că tot nu

[28] Cooperativă norvegiană formată din 117 cooperative locale cu peste 1,3 milioane de membri. Sediul central se află la Oslo.

primea nimic frumos prin poştă, doar ziarul local şi ziarul congregaţiei, iar într-o sâmbătă i-am bătut uşa de la intrare în cuie, căci tot nu primea nicio vizită, aproape că şi uitasem cât puteam fi de rău, acum însă totul mi-a revenit în minte, m-a plesnit în faţă, sau poate că mă regăseam doar.

Ar fi trebuit să fi condus mai departe, cu siguranţă, în schimb am încetinit, să înţeleagă cine poate, eu, în orice caz, nu pot pricepe.

Cathrin văzuse şi ea panoul.

— Să aruncăm o privire, am zis.

— Te gândeşti să te muţi acasă?

— Acasă?

— Da. Acasă. Nu e cam pe-aici?

Am accelerat din nou.

Ajunserăm la destinaţie, adică acasă, dacă acasă este locul de unde ai plecat, n-ar putea, la fel de bine, să fie locul unde ajungi?

Dar casa era aceeaşi, nu ştiu dacă asta ar fi trebuit să fie o consolare, era albastră, bine întreţinută, cu fum care ieşea pe horn, tufele din faţă acoperite cu pânză de sac, parter şi etaj, perdele din dantelă, căsuţă pentru păsărele, steagul arborat, poarta din fier forjat, şi în fundal Rudshøgda, mult mai aproape decât îmi puteam eu aminti, ar fi trebuit să fie invers, nu-i aşa, dar dealul umbrea acum tot ce mai rămăsese din cer înspre nord, după câte puteam eu vedea, iar pădurea crescuse într-atât de sălbatic printre stele, ridicându-se în înaltul cerului, spre lună, năpădind-o, încât cineva ar fi trebuit să taie copacii ca să croiască o cale până acolo.

— Aici, am zis. Aici e acasă.

Am parcat lângă celelalte maşini.

Am rămas în maşină încă un moment.

Îi vedeam pe oaspeţi prin geamuri, oamenii îmbrăcaţi în culori închise, mişcările lor lente şi uneori câte o privire încoace. De n-aş fi ştiut. Acum spuneau: Acum au sosit, acum vin încoace, hai, veniţi.

— Ai uitat să-mi spui cum a fost la întâlnire, a zis Cathrin.

Eram uşor absent. Eram altundeva. Eram deja înăuntru. Ba chiar şi plecasem, se terminase, mai rămânea doar să trec cu bine peste asta.

— Ce întâlnire?

— Nu aveai o întâlnire cu cel de la Norsk Film?

— Aproape bine.

— Cât de aproape bine?

— Aproape încă treizeci de mii.

— Dar nu-i bine aşa?

— E aproape bine, dar nu chiar foarte bine.

— Aproape bine este mai bine decât un prea bine, a zis Cathrin.

M-am gândit dintr-odată: *Ce mult dialog. Şterge-l*.

— Cât timp îţi poţi tine răsuflarea? am întrebat.

— N-am deloc idee. Nu mi-am calculat timpul.

M-am uitat la ceas.

— Sper că poţi să-ţi ţii răsuflarea timp de trei ore, am zis.

Cathrin mi-a dat mie cadoul, am tras aer în piept şi ne-am dus la mama, care ne aştepta afară pe treapta de la intrare. Era îmbrăcată în cea mai elegantă toaletă a ei, dar mi s-a părut că se cam micşorase, că intrase la apă, sub greutatea ei normală, oricare ar fi fost aceea, sau poate eu eram cel care fusese prea mult timp absent, astfel încât uitasem cine eram noi. Ceaţa, asemenea unui fum, cobora încet de pe înălţimi printre copaci.

Mama a dat mâna cu Cathrin.

— Eu sunt mama lui Willy, a spus ea.

Mai bine şi-ar fi spus direct numele, după părerea mea, pentru că avea şi ea un nume, un nume propriu, nu era doar mama mea.

— Cathrin Juell, a zis Cathrin.

Mama a zâmbit.

— Ce drăguţă eşti, a zis ea.

Şi dacă n-am mai văzut chestia asta înainte, o vedeam acum: Cathrin a făcut o mică reverenţă, ruşinată, pentru că, probabil, nu ştia dacă mama voia să spună că e drăguţă sau doar destul de drăguţă ca să fie iubita mea.

— Mulţumesc, a zis Cathrin.

Mama i-a drumul, în ziua aceea nu avea răşină pe mâini.

— Dar eşti mult prea subţirică. N-are Willy destulă grijă de tine?

Mama s-a întors spre mine înainte să apuce Cathrin să spună ceva, iar eu i-am întins cadoul înainte ca mama să aibă timp să mai zică ceva.

— N-ai putea să i-l dai tu lui? am zis.

Şi în aceeaşi clipă mama a ştiut cine devenisem, ştiam pur şi simplu asta, am văzut-o în ochii ei, limpede ca literele mari de tipar.

— Spui lui când vorbeşti despre tatăl tău?

M-am uitat în jos, stânjenit şi iritat în acelaşi timp.

— N-ai putea să-i dai tu asta tatei? am reluat.

— Asta tu trebuie s-o faci, Willy.

Mama s-a întors spre Cathrin din nou, a zâmbit, şi-a ridicat mâna spre fruntea ei, nu ştiu ce-o fi vrut să facă, poate să o binecuvânteze.

— Ce păr frumos ai, a zis ea.

— Mulţumesc.

Cathrin s-a retras brusc, iar mama a înţeles că mersese prea departe de data aceasta, sau poate că asta intenţionase, să-i atingă părul lui Cathrin, dar şi-a schimbat expresia feţei, aproape s-a strâmbat, a făcut o grimasă ca şi cum ar fi fost jignită, chiar dacă, de fapt, ea fusese cea care o jignise pe Cathrin. Mai văzusem expresia asta pe faţa ei înainte. Mi-a trecut un gând prin minte: Las pachetul jos aici pe trepte şi plecăm acasă. Gata. Şi-am terminat cu asta.

— Şi-acum să intrăm în casă şi să mâncăm tort, a zis mama.

Am urmat-o şi ne-am agăţat hainele de stradă în antreu, pelerinele la dreapta, paltoanele la stânga, abia dacă mai rămăsese vreun cârlig sau vreun umeraş liber. Aici chiar că se dădea o petrecere. Iar în prima încăpere erau toţi înghesuiţi, neamurile, vecinii, îmbrăcaţi în haine de culori închise şi dintr-odată tăcuţi. Tata stătea chiar în mijloc, lângă masa cu cadouri, cu spatele, ca şi cum ar fi vrut să facă lucrurile şi mai dificile pentru mine, iar eu vedeam tot ce primise: plicuri din care ieşeau bani, bani pentru activităţile caritabile ale congregaţiei. Am început să mă îndrept spre el, cu incredibilul cadou la subraţ şi cu Cathrin după mine, musafirii se dădeau la o parte. Eram, la naiba, un fel de Moise din Strukkedalen care despărţea apele lacului Hurdal în două, iar în timp ce mergeam câte unii îmi întindeau mâna, iar eu le-o întindeam pe-a mea.

— Ce mai tip, a zis Ivar.

— Ivar? Ce bine te ţii bine, Ivar.

Ivar era unchiul meu, fratele mamei.

Iar Knut, străbunicul, căruia nimeni nu-i mai ţinea socoteala anilor şi care era deja bătrân cu mult înainte să plec eu de-

acolo, iar acum era aproape mort, a întins spre mine ambele mâini, ca să nu fie mai prejos.

— În sfârşit, ţi-ai găsit timp, a zis el.

— Ce vrei să spui?

— Timp ca să treci pe-acasă. Nu e departe, cred eu. Casa.

— Depinde, am zis eu.

Knut şi-a pus din nou mâinile la spate şi a salutat-o uşor din cap pe Cathrin.

Ajunsesem chiar în spatele tatei şi el s-a întors uşor şi m-a privit în ochi.

— La mulţi ani! am zis.

Cathrin a spus acelaşi lucru şi, din fericire, nu a făcut nicio reverenţă.

I-am înmânat cadoul tatei şi toţi s-au strâns mai aproape.

— Pentru tata, a citit el cu voce tare.

— Nu e nevoie să despachetezi acum cadoul, am zis.

Tata a râs cu acel râset care-i era specific.

— Bine-nţeles că-l deschid acum. Doar azi este ziua mea. Nu-i aşa?

Cu toţii au râs uşor, sau au chicotit, înainte să se facă şi mai mare linişte.

Tata a desfăcut hârtia, cu grijă, apoi a deschis cutia, a scos storcătorul de citrice Alessis şi a rămas o vreme uitându-se la el, în timp ce-l învârtea în mâini.

— Este un...

Tata m-a întrerupt.

— Ştiu ce este, Willy.

— Poţi să-l foloseşti...

Tata m-a întrerupt încă o dată, aproape brusc.

— Ştiu bine ce este, Willy. Vă mulţumesc.

A pus storcătorul de citrice lângă celelalte cadouri, şi anume printre plicuri, unde a rămas ca un ornament distonant şi inutil.

Apoi am fost invitaţi la masă în cealaltă încăpere. A trebuit să stau între mama şi tata. Cathrin stătea între tata şi Knutern. Platourile cu prăjituri erau înşiruite în ordine. Ar fi trebuit să aducem şi noi prăjituri, nu de la cofetărie, ci preparate în casă de noi, cu propriile noastre mâini, cu sudoarea frunţii, nişte prăjitură fără seamăn. Iar eu ar fi trebuit să aduc un plic cu bani pentru congregaţie, pe care să-i fi muncit, să-i fi furat sau să-i fi

câştigat la loto, totuna, la dracu', doar să fi fost suficient, doar să fi fost mai mult decât pusese în plic vecinul meu de masă.

Tata şi-a împreunat mâinile pe faţa de masă.

Şi-au aplecat capetele de la un scaun la altul şi s-a auzit un murmur acoperit de vocea puternică a tatei. M-am uitat pe furiş la Cathrin, am aşteptat o grimasă, o privire exasperată pe ascuns, dar, spre mirarea mea, stătea cu mâinile împreunate şi cu ochii închişi, iar buzele i se mişcau într-un discurs mut şi intens.

Mi-am plecat capul.

Apoi am fost serviţi cu cafea, iar tăvile cu prăjituri au făcut înconjurul mesei, aici se trecea direct la desert, fără niciun fel de ocol, pricomigdale, tortul celui sărbătorit, tort cu cremă, prăjitură cu frişcă, prăjitură cu marţipan, prăjitură turn, tort de ciocolată, colac, vafe.

Mama s-a aplecat spre Cathrin:

— Acum să te serveşti din toate, a zis ea.

Iar Cathrin şi-a mai pus o prăjitură în farfurie, unde curând nu mai avea să fie loc pentru nimic altceva, căci farfuria era o întreagă cofetărie, iar eu am sesizat în zâmbetul ei disperarea mascată de politeţe, aşa cum şedea acolo scobind în prăjitură o gaură cu o furculiţă strălucitoare, lustruită cu Fairy şi cu oţet, cu toţi ochii aţintiţi asupra ei, ia uite, orăşeanca nu era recunoscătoare, ba dimpotrivă, era o răsfăţată.

— Ce bine o să fie când noul aeroport de la Gardemoen va fi gata, am zis tare.

Ivar a râs.

— Da, atunci vei putea zbura direct aproape până acasă, a răspuns el.

Cum ziceam, când e vorba de glume de-astea, mai bine zis de asemenea oameni, prefer să-i iau în serios, aşa că toţi glumeţii pot spune tot ce vor.

— Mă referem în special la locurile de muncă, am spus.

Cathrin s-a uitat recunoscătoare la mine, atenţia oamenilor se mutase de la farfuria ei, aşa că doar eu am observat cum a ascuns prăjitura în şerveţel şi a pus-o în poşeta agăţată de scaun.

— Avioanele or să sperie animalele, a zis un altul, unul din vecini, mi se pare, Kjell a plecat la cariera de nisip cu macaraua.

Am devenit vorbăreţ, crezând că astfel o să fie mai uşor.

— Să sperie animalele? Ce vrei să spui?

— Avioanele or să treacă peste Rudshøgda când or să aterizeze, a zis Ivar.

— Dar voi nu trăiţi din creşterea animalelor, nu?

— Voi?

Knut, străbunicul, a fost cel care a pus întrebarea asta.

Şi nu ştiu dacă am roşit, dar m-am uitat într-o altă direcţie, printre toţi cei de-acolo, sperând doar ca ea să nu observe că roşisem acolo, printre ai mei.

— Noi, am rectificat eu.

Şi am dat prăjitura turn mai departe.

Se făcuse al naibii de linişte, în afară de tacâmuri, de simfonia tacâmurilor, înainte ca în cele din urmă cineva, Astrid, mi se pare, da, ea a fost, nici nu se putea altfel, Astrid de la Samvirkelaget, care atunci când eram eu adolescent mi se părea mult mai mare ca mine, dar pe care acum parcă o prinsesem din urmă, a zis:

— Ar fi de preferat să facem o nouă olimpiadă la Lillehammer, asta ar trebui să facem.

Entuziasmul general fusese stârnit, în orice caz, în aşa măsură încât acum aveam altceva de povestit, era în avantajul meu, după cum am crezut o vreme, dar era ca şi cum limba, orice ai fi făcut, îţi întindea capcane, a vorbi despre altceva mă prindea într-un cerc, împresurându-mă cu posibilităţile sale, fugă, tăcere, subtext.

Knut, străbunicul, a zis:

— Nu Lillehammer. Le-a fost de-ajuns. Ci Hurdal! Jocurile Olimpice de la Hurdal! Avem pârtie şi gheaţă destulă pe lac, sau nu?

Aplauze.

— A fi bun e tipic norvegian, a zis Astrid.

Nu ne părea deloc amuzant.

Iar eu trebuia să fiu amuzant, doar aşa trebuia să fiu.

— Cathrin a venit cu ideea asta, am zis. Lucrează la o agenţie publicitară. Mono Productions.

— Ce idee? a întrebat Ivar.

— Sloganul: A fi bun e tipic norvegian.

Ivar era sceptic.

— Bine, dar nu Gro[29] a spus asta?

[29] Gro Harlem Brundtland (născută în 1939), fost prim-ministru al Norvegiei.

— Dar Cathrin a avut ideea.

Tăcerea care se aşterne în clipa de după aplauze este pătrunzătoare şi ambiguă, este, să fiu al naibii, mormântul. Şi bineînţeles că imediat toate privirile s-au aţintit iarăşi asupra lui Cathrin, care era tot cu farfuria plină şi cu furculiţa fragilă înfiptă asemenea unei pensete în imensul capac de marţipan, iar tot ce eu făceam sau spuneam era deja greşit.

— Acum exagerezi, Will, a zis Cathrin.

Dar eu eram prins în propriul meu dialog, trebuia să-l duc la bun sfârşit, nu reuşeam să-mi fac să tacă propria voce, şi am continuat, încăpăţânat, pentru că aveam intenţii bune, dar desigur că a ieşit ce era cel mai rău:

— Dar ai fost în echipa care a avut această idee. Nu-i aşa? La agenţie.

Cathrin a zis, prietenoasă şi impacientată:

— Gro Harlem Brundtland a fost cea care a avut această idee.

— Dar cineva a avut-o pentru ea, am zis.

Cathrin, şi mai impacientată, însă încă prietenoasă:

— Nimeni nu are vreo idee pentru Gro, Willy.

— Păi nu asta am spus? a zis Ivar.

Şi a ridicat ceaşca de cafea ca şi cum ar fi închinat pentru Cathrin.

— Oricum, îmi place, am zis. A fi bun e tipic norvegian.

— Aroganţă, a zis tata.

S-a făcut linişte.

Am dat mai departe platoul cu prăjituri.

Mama şi-a pus mâna peste a mea, doar puţin, o atingere în fugă, dar a fost destul de puternică, a fost destul, şi în mod straniu am simţit un fel de consolare, am avut sentimentul de a fi ocrotit înainte ca ea să îmi întoarcă spatele şi să se uite afară pe geam, ceaţa care cobora încet de pe înălţimi şi din cer, plutind mai departe sub formă de umbre şi fâşii, iar în acel moment m-am gândit iarăşi că era, poate, la fel de singură ca şi mine acum, că vara ei indiană se sfârşise, că şi cuvântul dispăruse din limbajul ei, din gura ei, din spiritul ei, era un gând imposibil pe care nu eram în stare să-l gândesc.

Ivar a lovit cu linguriţa în ceaşcă şi s-a ridicat:

Discursuri, desigur.

— Avem un sărbătorit azi. Asta ştim toţi. Terje a avut grijă de surioara mea Signe, căci altfel ar fi avut de-a face cu mine, dar

este aproape de necrezut că împlineşte douăzeci şi cinci de ani – pe fiecare picior, vreau să spun.

Am aplaudat cu toţii.

Iar eu am râs cel mai tare.

Asta era cea mai bună glumă din partea locului, dacă împlineai, de exemplu, şaizeci de ani, aveai treizeci de ani pe fiecare picior, nu-i aşa, nu, nu era o glumă, doar eu râdeam, cu vârsta nu se glumeşte, iar asta era pe bune, era modul prin care s-o spui, asta era moartea. Tot satul acela era plin de poeţi. Am privit-o pe Cathrin, farfuria ei era brusc goală.

Platourile de prăjituri făceau înconjurul mesei ca acele de ceasornic.

Acum era rândul lui Roald, colegul de serviciu al tatei, el supraveghea stâlpii de-a lungul drumurilor pe care tata le curăţa de zăpadă şi avea grijă ca toate dealurile să fie luminate. S-a ridicat şi a vorbit fără ezitare despre respectul de care se bucura Terje, adică taică-meu, niciodată nu lipsise de la lucru, totdeauna fusese acolo, fusese acolo pentru ceilalţi, Terje, tatăl meu, se întrecea pe sine însuşi, şi nu era puţin lucru, se gândea la alţii, şi astfel respectul tatei pentru ceilalţi insufla respect.

— Să ai parte de tot atâţia ani buni şi mai departe, a zis Roald pur şi simplu şi s-a aşezat.

Va avea cincizeci pe fiecare picior, m-am gândit eu.

Mama şi-a şters cu şerveţelul colţul ochiului.

Şi mi-am dat brusc seama că eram invidios pe el, îl invidiam pe tata, căci oare ar fi putut să spună cineva acelaşi lucru despre mine, că mă întreceam pe mine însumi, ar fi putut cineva să se ridice de la masă, de pildă dacă aş fi împlinit cincisprezece ani, cincisprezece pe fiecare coapsă, şi să spună că Willy Bråten inspira respect?

— Trebuie să merg la toaletă, am şoptit eu.

Am urcat la etaj şi am intrat în încăperea care fusese odată camera mea, pe care acum o folosea mama pentru cusut, în orice caz, acolo erau vechea ei maşină Singer şi un război de ţesut. Pereţii aceia nu mai erau ai mei. Am rămas în picioare lângă fereastră. Pădurile se apropiaseră şi mai mult. Rudshøgda îşi arunca umbra chiar până acolo. Sau poate că doar eu eram altcineva, cineva diferit de băiatul care odată stătea aici şi visa o perspectivă atât de largă şi de deschisă încât m-aş fi pierdut cu totul în ea? Am auzit paşi pe trepte şi după paşi era tata,

mersul lui inegal, îşi trăgea puţin un picior de când îi căzuse plugul pe picior când a vrut să scoată o creangă ce se prinsese în urmă cu câţiva ani, cel puţin zece. A intrat în cameră şi acum a fost rândul lui să se oprească exact în spatele meu, iar eu stăteam în picioare cu spatele la el.

— N-am avut când să-ţi mulţumesc cum trebuie pentru cadou, a zis el.

— Mulţumesc.

— Eu sunt cel care trebuie să-ţi mulţumesc. E frumos.

— Îl poţi schimba.

— Darurile nu se schimbă.

— Dar banii îi schimbi?

— Îi schimbăm în numele Domnului, da. E altceva.

Am rămas tăcuţi o vreme.

— A murit Jonsruden? am întrebat.

— În toamna asta. S-a spânzurat în bucătărie.

— Ah, fir-ar...

— Willy! Nu aici!

— Scuze, tată.

Am tăcut încă o clipă.

Atunci tata a spus:

— Dar a avut o înmormântare frumoasă Jonsruden. Toţi au venit.

— De ce nu m-aţi anunţat?

— Nu ne-am gândit că ai avea timp.

— Acum sunt aici. Nu-i aşa?

— Partenera ta i-a telefonat mamei.

M-am întors spre tata şi l-am întrerupt.

— O cheamă Cathrin.

Tata m-a privit ţintă în ochi.

— Nu trebuie să te ruşinezi de nimic, a zis el.

— Să mă ruşinez? Nu mă ruşinez.

— Atunci de ce stai aici?

M-am uitat în altă direcţie, spre broderiile mamei.

— Ţi-aduci aminte de bâtlanul care a fost prins în gheaţă? l-am întrebat. Tata s-a gândit un pic.

— Nu, asta nu-mi amintesc.

— Aveam şapte ani sau aşa ceva. I-ai tăiat gâtul.

— Cred c-ai visat.

— N-am visat.

— Era alb sau gri bâtlanul?
— Nu contează.
Tata a clătinat din cap.
— Nu poţi deosebi un bâtlan alb de unul gri?
— Spune-mi tu, atunci.
— Cel gri este pasărea căinţei, Willy. Iar cel alb este pasărea nevinovăţiei.
— Atunci a fost cel gri, am zis.
— A fost doar în visul tău, a repetat tata.
Şi-a pus mâna pe umărul meu.
— Haide jos cu mine.
M-am retras, cu încăpăţânare.
— Plecăm acum, am zis.
— Cathrin...
Tata a ezitat, ca şi cum numele ei i-ar fi stat în gâtlej şi ar fi oprit tot ce-avea să spună.
— Da? Ce e cu Cathrin?
— Să ai mare grijă de ea, Willy.
— Mama te-a rugat să-mi spui asta?
— Eu sunt cel care ţi-o spune. N-auzi? Să ai mare grijă de ea.
— Am grijă de ea. Ce vrei, de fapt?
Tata m-a privit din nou.
— Cathrin a spus că vei ţine un toast.
— Scuze, ce-ai spus că a zis ea?
— Că vei ţine un toast. Nu e nevoie, dacă nu vrei. Dar mama ar aprecia asta.
— Am de ales?
— Dacă aşa vezi lucrurile, lasă.
— Au auzit-o cu toţii când a spus asta?
Tata a dat din cap.
— Cred că da. Acum aşteaptă.
Am mai rămas aşa în picioare un răstimp. Dar nu mai puteam să-i lăsăm să aştepte. Am coborât. Cathrin mă privea. Nu m-am uitat spre ea. Ne-am aşezat. Am remarcat toate fărâmiturile pe faţa de masă, printre platouri şi zaţul gros, ca smoala, de pe fundul ceştilor de cafea, iar dacă cineva ar fi putut ghici în cafea, s-ar fi făcut tăcere. Nimeni nu a spus nimic. Aşteptau ca eu să iau cuvântul, eu, singurul fiu al casei. Pantofii mamei m-au atins pe sub masă şi am priceput că venise timpul.
M-am ridicat în picioare.

— Dragă tată, am început eu.

A trebuit să privesc în jos, pierdut, pierdut într-o altă perspectivă, în visul fărâmiturilor şi al zaţului de cafea, dar oare cât poate dura o asemenea tăcere înainte să intervină cineva. Apoi m-am gândit la ce spusese Cathrin, *spune doar că îl iubeşti*.

Am început din nou:

— Dragă tată. Partenera mea, şi anume Cathrin, mi-a zis să îţi spun doar că te iubesc.

Liniştea s-a adâncit în jurul mesei.

Tata nu-şi desprindea privirea de la mine, dar era ceva în ochii lui, ceva ce-mi atrăgea atenţia, un avertisment, un semn că-i de ajuns acum.

Aş fi putut să mă opresc acolo şi să mă aşez.

Dar n-am făcut-o.

— Dar aici nu folosim chiar astfel de vorbe. Aşa că ceea ce aş prefera să spun e că sunt mândru de tine, tată. Sunt mândru că am un tată care deszăpezeşte drumurile cu plugul, facilitând accesul în pădure. Tata şi plugul, plugul şi tata, ţin oarecum unul de altul.

M-am uitat în jurul mesei, evitând-o pe Cathrin, toţi încuviinţau din cap, Knut şi Ivar şi Roald, feţe familiare printre cei pe care nu-i mai cunoşteam, erau cuvinte care le ajungeau la inimă, ca şi cum le-ar fi putut rosti ei înşişi. Am continuat:

— Dar de ce sunt cel mai mândru, tată, e că ai deszăpezit drumul pentru Audrey Hepburn.

Am ridicat paharul cu suc să închin şi am ajuns doar să mă gândesc că Audrey Hepburn fusese vara indiană a tatei, şi am încheiat acest moment cu următoarele cuvinte:

— La mulţi ani, tată, acum când împlineşti treizeci de ani, adică treizeci pe piciorul sănătos şi douăzeci pe celălalt.

În sfârşit, putea hohotul de râs să izbucnească.

— Mulţumesc, a zis tata, fără să se uite la mine.

Mama m-a strâns rapid de mână.

Data viitoare avea să împlinească şaizeci, iar eu aveam să fiu aproape de patruzeci de ani.

Când am plecat spre casă, încă nu ne spuseserăm nimic, m-am oprit în faţa cocioabei lui Jonsruden. Tăbliţa pe care scria „de vânzare” căzuse pe jos în şanţ. Era miros de zăpadă în aer. Vântul a aplecat pentru o clipă pădurea, care s-a curbat de-a

lungul coastei muntelui. Zgomotul acela nu poate fi dat uitării, îţi trecea prin măduva oaselor. Am mai rămas tăcuţi un timp. Ştergătoarele deszăpezeau parbrizul. Şi mi-am dat seama că nu fusesem niciodată la Jonsruden acasă.

— Ce-ai de gând? a întrebat Cathrin.

— Să mă uit la casă. E de vânzare. Fostul proprietar s-a spânzurat. Cred că am putea s-o luăm sub preţul pieţei.

— Eşti furios.

— Nu sunt furios. Sunt doar sentimental. Locuri de odinioară şi chestii de-astea, pricepi tu.

— Eşti furios pe mine pentru că am zis să ţii un toast pentru tatăl tău.

— Tu ai fost cea care-a zis asta? Să ţin un toast? Nici n-am avut habar.

— Will. Te rog. Mi-e frig. Eu...

Am întrerupt-o.

— Mi-a spus că a fost doar un vis.

— Ce anume?

— Bâtlanul.

Cathrin nu a înţeles.

— Care bâtlan?

Am întrebat, în schimb, altceva:

— Mi-a spus că trebuie să am mare grijă de tine. Trebuie să am mare grijă de tine?

Iar Cathrin nu a răspuns nici ea la întrebare. Asta e oare ceea ce se numeşte a vorbi cu pereţii sau, pur şi simplu, dialogul surzilor, atunci când totul se apropie de sfârşit? Ea a spus:

— Tatălui tău i-a plăcut toastul, Will. A fost frumos.

Şi-a pus mâna pe genunchiul meu.

Am coborât din maşină şi m-am îndreptat spre casă, o casă ca toate celelalte de-a lungul drumurilor norvegiene, dacă mergi destul de departe cu maşina. Zăpada mă biciuia pe faţă. Abia dacă puteam vedea: resturi ruginite, caroserii, maşini, un cimitir pentru tot ce nu mai funcţionează, acesta fusese cel mai minunat loc dejoacă pentru noi, în timp ce Jonsruden, de la fereastră, ne ameninţa cu pumnul, iar asta era, desigur, lucrul cel mai amuzant. Cathrin venea în urma mea, a strigat ceva ce n-am auzit din cauza vântului. M-a ajuns din urmă pe treptele şubrede care abia ne ţineau pe unul dintre noi, m-a tras de braţ, iar eu nu ştiam dacă voia să mă întorc la maşină sau voia să

vină cu mine, pentru că în privirea ei am văzut acel amestec imposibil de ispită şi dezgust, sau poate era aşa pentru că îşi închipuia că sunt furios, eram amândoi destul de departe de casă încă, totuşi, dintre noi doi, eu eram cel mai aproape de casă. Oricum, am bătut la uşă, măcar din politeţe. N-a deschis nimeni. Cine să fi fost înăuntru? Jonsruden dăduse colţul, iar mormanul acela de vechituri nu era reprezentat de niciun agent imobiliar. Pot băga mâna-n foc. Şi, de altfel, ce-ar fi scris în pliant? Proprietate autentică, stare oarecum precară, fostul proprietar o persoană decedată?

Dar uşa nu era încuiată. Am împins-o şi s-a deschis. Un val de linişte şi mirosul de mucegai s-a revărsat asupra noastră. Cathrin m-a ajuns din urmă.

— O casă cu suflet, am zis. Ţi-aminteşti?

După care pur şi simplu am intrat.

Hainele lui erau încă atârnate în holişorul mic de la intrare. Cizmele stăteau una lângă alta pe podea, trei perechi, şi o pereche de încălţări de protecţie. Pe astea le folosea Jonsruden când dansa singur sâmbătă seara. În încăpere era aceeaşi ordine: pe masă o ceaşcă de cafea, o farfurioară cu fărâmituri, o scrumieră cu două mucuri de ţigară. Pe pereţi atârnau broderii, *casă dulce casă*, şi în limba engleză, *home sweet home, my home is a castle*[30], poate că mama i le cususe, probabil nu şi pe cele în engleză. Pe pervazul ferestrei erau flori de plastic, la fel de proaspete totdeauna, îmi amintesc vânzătorul, un suedez nomad, sau un ţigan, tot un drac, hoinărea prin împrejurimi la începutul anilor optzeci şi vindea toate aceste veşnice buchete şi figurine de grădină, câteva păsări, dar mai ales figurine cu băiatul care face pipi. Tot satul ăsta e de plin de băieţi care fac pipi. Împrejurimea este un muzeu unde locuiesc doar poeţi. M-am uitat afară pe fereastră, acolo unde Jonsruden stătea atunci când se uita la noi cum ne jucam cu maşinile lui ruginite, în timp ce ne prefăceam că suntem nişte piloţi de cursă care niciodată nu dădeau greş, câştigând oricum de fiecare oară, la naiba, raliul Monte Carlo. Poate că Jonsruden nu ne arăta totuşi pumnul, ci doar ne aclama? Mă gândeam, în timp ce atingeam frunzele îngheţate şi ţepene ale trandafirului, că pot folosi chestia asta, îmi poate fi de folos la ceva, dacă n-am mai folosit-o înainte, muzicalitatea absolută a lucrurilor, lucrurile care au

[30] Casă dulce casă; casa mea, castelul meu (engl.).

îngheţat, crăpăturile din perete, glasul mlaştinii, dar oare să fie asta copilăria exterioară sau interioară?

M-am întors spre Cathrin.

— Acum plecăm, a zis ea.

N-am auzit ce-a spus şi am continuat vizita la etaj.

Dormitorul: perspectivă peste Hurdalsjøen. Cum se spunea de obicei în anunţuri: *la o aruncătură de băţ de*.

O aruncătură de băţ destul de potrivită.

Următoarea încăpere: o cameră de oaspeţi, sau ce-o fi fost asta. O cameră cu un pat îngust şi o noptieră, doar atât, şi de aici se putea vedea până la stâlpul nostru pe care flutura drapelul. Culorile norvegiene atârnau acolo sus, aproape de nevăzut, în orice caz, nu se distingea crucea de pe steag.

După care urma baia.

Iar baia ar fi trebuit demolată şi refăcută cu totul. Cu siguranţă că existau multe soluţii, o cabină de duş, sau ceva de genul ăsta. Vana era cenuşie, cu dungi maronii de-a lungul marginilor, şi bine-nţeles că ocupa prea mult loc, asemenea ruginiturilor de afară, puteam paria că trecuse multă vreme de când mai făcuse cineva baie în ea.

Am strigat-o pe Cathrin.

Nu a răspuns, sau poate că se făcea că nu aude.

Am mai strigat-o o dată.

— Cathrin, e amuzant! Fir-ar să fie!

Fără niciun efect.

Dar mai era o uşă, între dormitor şi baie. Am deschis-o. Am rămas privind. Era o întreagă bibliotecă. Pereţii erau acoperiţi de cărţi din podea până-n tavan, iar în faţa ferestrei era un balansoar, cu o lampă de citit alături. Pe jos era o carte deschisă, poate ultima din care Jonsruden citise înainte să se spânzure în bucătărie, ce ştiu eu, de altfel o carte proastă, *Pe cărări nebătătorite* a lui Hamsun, dar nu atât de mizerabilă încât să-ţi iei viaţa, chiar atât de proastă nu e nicio carte, chiar dacă ultimul roman al lui Hamsun e o dorinţă patetică şi lamentabilă de a pune capăt la tot, un dor de cuţit, ce mai, o simplă cochetărie. Am vorbit mult despre asta în Copenhaga, în special cu profesorul. Cochetăria este cea mai rea, imediat după sentimentalism. Altfel, avea o colecţie destul de bună, nu, era o colecţie excepţională: Grimberg, lexiconul lui Salomonsen, *Cartea familiei*, operele complete ale lui Vesaas, Graham

Greene, Steinbeck, Conrad, Tolstoi, Dostoievski, un raft separat cu băieţii Hardy, precum şi *saga*, Njaal, Gista, întreaga serie sângeroasă. Aici stătea Jonsruden, singur cuc, şi citea, poate că noaptea, în timp ce ogorul rămânea în paragină, iar maşinile, tractoarele, automobilele, bicicletele rugineau în zloată chiar în pragul casei lui. Era ceva frumos şi lipsit de sens în asta. Era oare de mirare că-l şicanam? Mereu găseşti o persoană pe care s-o poţi tracasa fără să te simţi vinovat pentru asta. Apoi am descoperit o altă carte. De unde o aveam în minte? Da, desigur, Peder Holm fusese cel care-mi pomenise de ea. F. Scott Fitzgerald: *Pat Hobby, Hollywood*. Am scos cartea, am răsfoit-o, iar ochii mi-au căzut din întâmplare pe o singură frază, pe mijlocul paginii: *Doar să te imaginezi în spatele camerei şi astfel să visezi.*

Nu-mi stă în obicei să fur, de multă vreme n-am mai furat nimic, probabil o cutie de bere de la Samvirkelaget în 1985, dar cartea asta am băgat-o pur şi simplu în buzunar.

Cui i-ar lipsi?

Nimănui nu-i lipseşte nimic aici.

Aici viaţa murise, iar moartea trăia.

Apoi am coborât din nou.

Cathrin stătea în bucătărie, încruntată şi nerăbdătoare. Şi atunci mi-a venit ideea că furatul îmi stătea în obicei, eram, desigur, cioara cu orice luceşte în cioc.

— Acum plecăm, a zis ea.

Masa era răsturnată, încă se mai cernea praf din crăpăturile din jurul cârligului din tavan unde ar fi trebuit să atârne lampa, ca şi cum casa nu-şi încheiase încă socotelile cu Jonsruden, iar pe linoleum, chiar dedesubt, era o pată umedă, parcă semăna cu un imens semn din naştere.

— Nu încă, am spus.

M-am îndreptat spre ea.

— Ce vrei să spui?

— Ştii tu.

— Nu te prosti.

— Nu mă prostesc.

Am împins-o pe Cathrin în lateral, spre chiuvetă. Voia să scape. Nu a reuşit. O ţineam destul de strâns. I-am ridicat fusta taiorului gri, cadoul meu, acum deschideam iarăşi cadoul aniversar, încă o dată, mi-am pus mâinile în jurul şoldurilor ei

ascuţite, iar ea gemea, respira greu, nu pentru că ar fi fost O.K., dimpotrivă, sau poate că şi acesta era un joc. A şoptit ceva.

— Nu, Will.

Mi-am desfăcut pantalonii, am penetrat-o şi deodată s-a liniştit de tot, aplecată peste chiuvetă. Am continuat aşa.

— Tu ai început, am zis.

Cathrin a mormăit încet:

— Eu? Chestia asta? Nu, la naiba.

— Ba da. Când ai vrut să mergi la vizionare în duminica aceea. Nu-ţi aminteşti? Te plictiseai. Te plictiseşti, Cathrin?

— Eşti excitat acum, Will?

— Nu.

— Minţi. Chiar dacă nu ne vede nimeni.

— De ce ai vrut asta?

— Voiam doar să păcătuiesc puţin.

— Să păcătuieşti? Tu n-ai crescut cu cruciuliţe şi rugăciune la masă. Tu ai crescut într-o piscină goală. Tu nu crezi în nimic. În nimic.

— Şi pentru asta nu pot să păcătuiesc? Ce mare păcat!

— Toţi pot să păcătuiască, am zis.

— Eşti şi profund? Nu ştiam.

— Toţi pot să păcătuiască, am repetat eu, nemaiavând nimic de adăugat.

Cathrin a râs, da, era aplecată peste blatul de lângă chiuvetă la Jonsruden acasă şi râdea.

— Nu te face mai mic, acum, Will. Simt deja.

— Să te ia naiba!

Atunci am posedat-o din nou acolo, în bucătăria lui Jonsruden, nu elegant, nu, chiar deloc elegant, ci sub cârligul din tavan, lângă masa răsturnată, şi din păcate tocmai de aceea eram atât de excitat, fără nicio consideraţie, totul fusese dat uitării, doar această clipă, în afara timpului, doar noi doi, acolo în locuinţa morţii, vii, răi, excitaţi, o luam cu forţa, dar când i-am prins în pumn părul rebel şi des de la ceafa şi am tras, s-a răsucit brusc, eliberându-se, şi m-a respins cu o forţă uimitoare, astfel încât m-am lovit de perete şi am rămas în picioare, faţă în faţă. Şi nu ştiu ce sădiserăm în noi, dacă era ură sau suferinţă, sau poate cu totul altceva.

— Destul, a zis Cathrin.

Stăteam acolo stânjenit şi murdărit, încheindu-mi nasturii de la pantaloni.

— *Sorry,* am spus.

Şi-a îndreptat peruca.

— Conduc eu, a zis.

— Desigur.

Am ieşit şi ne-am aşezat în maşină. Cathrin a pornit maşina cu puţin înainte să închid eu portiera. Încă ningea. Vântul se mai domolise. Dar ningea, zăpadă grea, fulg după fulg, care se aşternea, acum tata trebuia să iasă cu plugul, poate chiar în seara asta, şi brusc l-am invidiat, îl invidiam că putea să deszăpezească drumurile prin păduri şi să se întoarcă acasă la mama, la broderii şi la Dumnezeu.

Jos, la intersecţia de la Cooperativă, maşina a derapat în şanţ, întorcându-se de-a curmezişul, cred că am strigat, dar Cathrin a reuşit s-o redreseze.

— Tot înainte, a zis ea.

— Poate că nu aşa de repede, am spus eu.

A mărit viteza.

Apoi, o maşină a poliţiei a apărut în spatele nostru, chiar pe lângă biserică, era singura maşină de poliţie din district şi pe deasupra era şi într-o duminică, îi poţi spune ghinion, îi poţi spune oricum, dar acum auzeam şi sirenele, aşa că a trebuit să oprim în refugiul de autobuz din apropiere. Un angajat al poliţiei, înarmat cu un blocnotes, creion, o lanternă ca un băţ lung pe care trebuie să-l manevrezi aproape ca pe o suliţă şi de care te poţi folosi ca să loveşti pe cineva în cap, a venit pe lângă maşina noastră.

— Pune-ţi farmecul la bătaie, am zis.

Cathrin a coborât geamul şi poliţistul s-a aplecat peste portieră.

— Grabă mare? a întrebat el.

— Am fost la aniversarea de cincizeci de ani a tatălui meu, am zis.

Ca şi cum asta ar fi fost o explicaţie. Dacă aş fi spus invers, şi anume că ne grăbeam acum spre aniversarea celor cincizeci de ani ai tatălui meu, că am plecat târziu, şi cine ar vrea să întârzie la aniversarea de cincizeci de ani a tatălui său, s-ar fi putut găsi cel puţin un sâmbure de bun simţ în această afirmaţie, dar mi-ar fi luat oricum prea mult timp ca să explic.

Poliţistul a continuat să se uite la Cathrin, iar mie nu mi-a acordat nicio privire.

— Grabă mare? a reluat el.

— Ne pare rău, a zis ea.

— Vă pare rău? Aici, în zona bisericii noastre, viteza obligatorie este de şaizeci la oră. Cât credeţi că aveaţi?

— Şaptezeci, am zis.

Tonalitatea vocii poliţistului era prevestitoare de rău.

— Am întrebat-o pe doamna de la volan.

Cathrin a oftat.

— Doar nu era peste şaptezeci?

— Aproape optzeci. Vă rog, permisul şi actele maşinii.

Cathrin a găsit actele maşinii în compartimentul din bord şi i le-a dat poliţistului, care a rămas îndelung răsfoindu-le, înainte şi înapoi, în timp ce ne arunca câte o privire din când în când, ca şi cum ar fi vrut să se asigure că nu o-ntindem de-acolo, dar oare cine-şi închipuia că suntem, Bonnie şi Clyde? Apoi mi-am dat seama că aveam asupra mea bunuri furate în buzunar, cartea pe care o luasem din casa lui Jonsruden, şi ce poate fi mai meschin decât să jefuieşti morţii, chiar dacă ei nu mai au nevoie de absolut nimic? Poate că numele lui era scris pe carte, pe deasupra. M-am scufundat adânc în scaun.

Poliţistul s-a dus să ia ceva de la maşina lui, sau poate că a verificat numele şi numărul de înregistrare. Când s-a întors, avea la el o fiolă.

— Trebuie să vă rog să suflaţi în asta, a zis el.

— Nu e cam exagerat, domnule ofiţer?

— Trebuie să vă rog pe amândoi să mă însoţiţi până la secţie?

Cathrin s-a dat bătută şi a suflat cât a putut de tare în fiolă, şi pentru prima dată am fost fericit că se servise doar suc şi apă la Bråten.

A rezultat că nu avea niciun pic de alcool în sânge.

— N-am mai primit niciodată amendă, a zis Cathrin.

— Nici acum n-o să primiţi.

Cathrin şi-a scos tot capul afară pe geam.

— Mulţumesc, a zis ea. Sunteţi foarte amabil.

— Ba nu sunt. Vă reţin permisul. Vă vom anunţa. Pasagerul are permis de conducere valabil?

Poliţistul s-a uitat la mine, iar eu i-am arătat permisul meu.

Apoi Cathrin şi cu mine am schimbat locurile.

Nimeni nu a mai părăsit vreodată localitatea Hurdal mai lent.

Poliţistul a rămas uitându-se după noi până ce am dispărut din vedere la intersecţia mare de la Sagatun.

Nu ne-am mai spus nimic pe drumul spre casă. Nu mai era, de fapt, nimic de spus.

Scena 18.

Int. Dormitor. Aceeaşi dimineaţă, spre amiază.

Will e încă în pat, singur, ameţit, pe jumătate dormind. Cathy intră în cameră.

CATHY: E pentru tine.

WILL: Pentru mine? Nimeni nu mă sună pe mine duminică dimineaţa.

CATHY: Nu mai e mult până se face douăsprezece.

Will se ridică în şezut în pat.

WILL: Cine e?

CATHY: Stein Angel.

WILL: Nu cunosc niciun Stein Angel. Ce vrea?

CATHY: N-a zis. Ceva legat de o vizionare, mi se pare.

WILL: Un agent imobiliar? N-ai spus că nu suntem interesaţi?

CATHY: N-ai putea mai bine să răspunzi? Ce zici?

Will iese din dormitor.

Scena 19.

Int. Camera de zi. Aceeaşi dimineaţă, spre amiază.

Will se duce până la telefon şi ridică receptorul.

WILL: La telefon Will Bråten.

VOCE (off): Drăguţ, Will, numele meu este Stein Angel. Nu ne cunoaştem. Dar avem unele interese comune.

Will rămâne tăcut şi neliniştit, ascultând.

WILL: Interese comune? Cum aşa?

Stein (off): Vizionări.

WILL: Cred că aţi greşit numărul.

STEIN (off, întrerupe): Mă gândeam că putem merge împreună. Eu şi soţia mea. Şi voi.

Will nu spune nimic, stă acolo doar în lenjeria de corp, cu telefonul la ureche.

STEIN (off): Mai eşti acolo?

WILL: Ce vrei, de fapt?

STEIN (off): E o vizionare pe strada Eckersberg 8, azi la ora treisprezece. Două sute de metri pătraţi. Şi pe Fredrik Stang. Acela e mai mic.

Scena 20.

Int. Dormitor. Aceeaşi dimineaţă, spre amiază.

Will se opreşte în uşă, se uită la Cathy, care stă pe marginea patului şi se îmbracă.

CATHY: Ce voia?

WILL: Este o vizionare pe strada Eckersberg azi. Două sute de metri pătraţi. Vrei să mergem?

Cathy se întoarce spre Will.

CATHY: De-asta a sunat?

Scena 21.

Exterior stradă. Aceeaşi zi, spre amiază. Partea de vest a oraşului Oslo.

Cathy şi Will coboară strada, zăpada s-a aşternut pe jos, un strat frumos, aproape fără nicio urmă. Oraşul pare mai liniştit decât de obicei.

CATHY: Eşti sigur de asta?

WILL: Merită o încercare, nu-i aşa?

CATHY: Nici nu ştim măcar cum arată.

WILL: Dar ei ştiu, în orice caz, cum arătăm noi. Înseamnă că au gusturi bune, nu-i aşa?

Scena 22.

Exterior, cafenea. Aceeaşi zi, spre amiază.

Will şi Cathy se uită pe furiş printr-o fereastră la oamenii dinăuntru. În colţ observă o pereche, puţin mai în vârstă decât ei, puţin peste treizeci de ani, frumos îmbrăcaţi, par simpatici, sau obişnuiţi, nimic care să-i scoată în evidenţă, în afară de faptul că răsfoiesc un pliant. Ea bea ceai, el bea cafea.

Scena 23.

Interior, cafenea. Aceeaşi zi, spre amiază.

Will şi Cathy intră, se uită împrejur, bărbatul de la masa din colţ se ridică mai apoi şi se îndreaptă într-acolo, femeia se ridică şi ea, toţi salută, se prezintă, se aşază, tăcere. O chelneriţă vine până la ei. Will comandă vin. Cathy comandă cafea.

STEIN ANGEL: E plăcut să ne întâlnim din nou.

O oarecare tăcere. Cathy se întoarce spre Will.

WILL: Ce căutaţi?

STEIN: Un loc. Destul de simplu.

WILL: Un loc?

Bărbatul se întoarce spre femeia care se uita la Cathy.

Chelneriţa vine cu cafeaua şi vinul. Ciocnesc paharele. Din nou: o oarecare tăcere. Bărbatul împinge pliantul pe masă, un apartament la modă.

STEIN: Ce părere aveţi despre acesta?

WILL: Cu ce vă ocupaţi, altfel?

STEIN: Are vreo importanţă?

WILL: Sigur că nu.

STEIN: Mă gândeam că ar trebui să ştim cât mai puţin unii despre alţii. Sunteţi de acord cu mine?

ALICE: Soţul meu este interpret. Limbi arabe.

WILL: Impresionant. Şi tu?

ALICE: Arheolog. Sap în pământ cu o pensetă. Epoca bronzului, perioada timpurie. Şi tu? Dacă tot am început aşa de bine.

WILL: Eu simt în industria filmului. Cathy lucrează în advertising.

STEIN: Atunci ştim cu siguranţă aproape totul unii despre ceilalţi. Doar un singur lucru.

Will şi Cathrin îl privesc.

STEIN: Asta e de bunăvoie, nu-i aşa?

CATHY (râde încetişor): Suntem adulţi, nu?

ALICE: Oameni adulţi care se joacă.

WILL: Şi nici nu văd aici pe careva care să-mi ţină pistolul la tâmplă.

ALICE: Cum v-a trecut prin cap, cum să zic... cum v-a venit ideea asta de fapt?

CATHY: Ne plictiseam.

WILL: Nu chiar. Voiam doar să păcătuim puţin.

Alice îl priveşte pe Will.

ALICE: A fost idee a ta?

Stein, nerăbdător, îi întrerupe, împinge pliantul mai aproape de Will şi Cathy.

WILL: Să trecem la subiect? Ce părere aveţi?

Will şi Cathy se uită la pliant, fotografii cu camere elegante, coridoare, anticameră.

WILL: Perfect.

Stein pune un nou pliant pe masă, alături de celălalt, Will şi Cathy se uită mai de-aproape la el. Stein se uită la Cathy.

STEIN: Pe care-l preferi tu, Cathy?

Scena 24.

Exterior stradă. Oslo vest. Aceeaşi zi, spre amiază.

Un panou pe care scrie VIZIONARE se află în faţa unei clădiri. Oamenii intră şi ies. Apoi vin Cathy şi Stein. Intră în casa scărilor.

Scena 25.

Interior casa scărilor. Aceeaşi zi, spre amiază.

Cathy intră prima, urmată îndeaproape de Stein, el îi studiază atent, intens şi cea mai mică mişcare, zâmbeşte. La etajul unu îi întâmpină AGENTUL IMOBILIAR şi îi primeşte. E fără vârstă, efeminat, îmbrăcat într-un costum aproape galben şi excesiv de amabil.

AGENTUL IMOBILIAR: Bine aţi venit.

Îi pofteşte înăuntru, în timp ce îi lasă pe alţii să iasă, cu aceeaşi politeţe. AGENTUL vine după ei, se uită la Cathy, zâmbeşte atunci când o recunoaşte.

Scena 26.

Interior apartament. Aceeaşi zi, spre amiază.

Cathy şi Stein trec prin antreu. Agentul imobiliar vine după ei, zâmbeşte în semn de recunoaştere.

AGENTUL IMOBILIAR: Tot în căutare?

CATHY: Poftim?

AGENTUL IMOBILIAR: Aproape că devine cu timpul un stil de viaţă, nu-i aşa?

CATHY: Cred că mă confundaţi cu altcineva.

Perplex pentru o secundă, agentul imobiliar se întoarce spre Stein şi vrea să-i dea un pliant.

STEIN: Avem deja unul. Dar vă mulţumesc, oricum.

Cathy şi Stein continuă să treacă prin camerele elegante stil vagon. Cathy se întoarce pentru a vedea dacă sunt urmaţi de agent. Stein îşi pune mâna pe umărul ei, intim, ca o invitaţie, o sărută pe ceafă. Cathy se uită din nou înjur, stingherită. Stein o trage mai aproape de el.

STEIN: Poate că luăm masa împreună după asta? Toţi patru.

CATHY: Mi s-a părut că ai spus c-ar trebui să ştim cât mai puţine unii despre alţii.

STEIN: Da. Dar atunci o să avem ceva de vorbit. Nu-i aşa?

Scena 27.

Interior. Apartament nou. Aceeaşi după-amiază.

Will şi Alice intră într-un antreu şi merg mai departe în cameră. Încăperile sunt goale, pustii, nicio mobilă, nimic. AGENTUL IMOBILIAR vine dintr-o altă cameră, un bărbat de vârstă medie, supraponderal, în costum negru, cu respiraţia tăiată, cu şuviţe de păr trase peste chelie, cu picături de transpiraţie care-i strălucesc pe frunte. Ţine în mână un pliant, se uită la Will, recunoscându-l.

AGENTUL IMOBILIAR: Sunteţi probabil mai interesaţi de apartament decât de vilă?

WILL: Poftim?

AGENTUL IMOBILIAR: E, desigur; mult mai practic. În special iarna. Şi nu vă lăsaţi înşelaţi de aceste camere goale. Asta...

WILL (îl întrerupe): Poate că puteţi să ne daţi doar un pliant.

AGENTUL IMOBILIAR: Bineînţeles.

Agentul imobiliar îi oferă lui Will un pliant şi se uită apoi la Alice, deodată nesigur.

ALICE: Da? Mai e ceva?

Agentul imobiliar se întoarce iarăşi spre Will.

AGENTUL IMOBILIAR: Şi dacă în continuare dumneavoastră, vreau să spun amândoi, veţi mai căuta un apartament cu suflet, atunci vă recomand să vă uitaţi în seră.

Agentul imobiliar le face semn înspre o altă cameră.

Will şi Alice continuă în direcţia aceea.

ALICE: Suntem în căutarea sufletului...

Ea tace, încercând să-şi aducă aminte numele lui.

WILL: Will. Mă cheamă Will.

ALICE: Oare suntem, Will? Suntem în căutarea sufletului?

WILL: Nu cred.

Merg tăcuţi prin camerele goale şi Will are un sentiment straniu, se opreşte, se uită în jur, neliniştit, sunt doar ei doi şi nimeni alţii în afara lor. Cu toate acestea Will aude diferite voci, frânturi de conversaţii, frânturi de fraze, întreruperi, râs, plâns, ca şi cum ar fi rămas suspendate după toţi cei care locuiseră odată aici. Rămâne privind în jur, în timp ce ciuleşte urechea: „Masa e gata! Vii?”, „Sunt aşa de obosit „Într-o zi am să te-omor!”, „Te iubesc „Eşti un nemernic! Mi-ai distrus viaţa!”, „Să duc gunoiul?” Alice se uită la Will care stă acolo, aproape pierdut în propria sa lume, şi se duce la el.

ALICE: E ceva în neregulă?

WILL: Nu. Deloc.

ALICE: Nu regreţi?

Îşi pune braţul în jurul lui Will, care se uită în prospect, câteva fotografii de pe vremea când camerele erau mobilate. Apoi vede numele proprietarului: Peder Holm.

WILL: Nu vrei să găsim un alt apartament?

ALICE: Vreau să văd sera mai întâi.

Scena 28.

Interior. (Primul) apartament. Aceeaşi după-amiază.

Cathy îl respinge pe Stein.

CATHY: Nu cred că sunt interesată.

STEIN: Nu trage concluzii pripite. Trebuie oricum să vedem şi restul apartamentului.

CATHY: Nu era...

STEIN (o întrerupe): Hai, vino.

Stein aproape că o împinge mai departe, printr-o anticameră unde este aprinsă o lumânare.

STEIN: Romantic, ce zici?

Stein şi Cathy se opresc în bucătărie, de unde iese o altă pereche. Sunt singuri. Bucătăria este amenajată modern. O sticlă deschisă de vin pe tejghea, alături de pahare. Stein toarnă pentru amândoi, îi dă un pahar lui Cathrin.

STEIN: Fac orice doar ca să vândă apartamentele. Înseamnă că sunt vremuri grele. Noroc.

CATHY: Crezi că sunt vremuri grele?

STEIN: Eu? Ce vrei să spui?

CATHY: Vreau să spun, de ce eşti aici dacă timpurile sunt bune?

Stern o priveşte în timp ce bea. Se aud voci din apartament.

Stein pune jos paharul, se apropie de Cathy, o sărută, ea la început se zbate, nu vrea, dar el îi apropie cu forţa gura de a lui, continuă s-o sărute, în timp ce îi ridică fusta şi îşi duce mână între coapsele ei.

Scena 29

Interior. Sera. Aceeaşi după amiază.

Will şi Alice intră într-o terasă cu acoperiş de sticlă plină cu plante verzi, aproape ca o grădină botanică. Instalaţie de

încălzire, spoturi. Alice este impresionată. Will e mai mult cufundat în propriile sale gânduri, distrat.

ALICE: Ciudat că nu şi-a luat plantele.

WILL: Cine?

ALICE: Vânzătorul, bine-nţeles. Cel care-a locuit aici.

WILL: Poate că-i mai greu să iei cu tine plantele dintr-o terasă.

ALICE: Sau poate că s-a gândit la noi.

Alice se apropie de Will, sunt transpiraţi deja. Ea-l sărută. Will nu reuşeşte să i se împotrivească. El îi descheie bluza de sub palton, nu are sutien, îi sărută sânii, ea geme, el îi trage jos fusta, chiloţii, ea îi descheie pantalonii, iar el o posedă aşa, în picioare, între plante, în sera supra-încălzită.

XII

Luni dimineaţa m-am trezit devreme şi, când încerc să rememorez această toamnă care deja se preschimbase în iarnă, îmi amintesc că cel mai adesea era luni dimineaţa, iar în lunea aceea mă trezisem cu mult timp înaintea lui Cathrin. Cu alte cuvinte, căpătasem obiceiuri noi. Viaţa era pe cale să-şi schimbe cursul, ca să spun aşa, de parcă aş fi trecut într-o altă vârstă. Ar fi trebuit să ştiu. Ar fi trebuit să ştiu spre ce drum lăturalnic mă îndreptam. Şi, în timp ce făceam duş, mă gândeam la cum ne schimbăm, încet, dar sigur, alteori brusc, în cursul unei seri, al unei nopţi, al unei clipe, şi am ajuns la concluzia că, de fapt, nu ne schimbăm prea mult, ne schimbăm doar obiceiurile, iar obiceiurile nu suntem noi, dacă ne gândim mai bine. Nu ştiu sigur. M-am îmbrăcat, am făcut cafea, am intrat încet în camera de lucru, pentru că nu voiam s-o trezesc pe Cathrin, am mai corectat ceva în scenariu şi am trimis noile scene prin fax la Norsk Film din Jar. Ninsese în timpul nopţii. Ningea încă. Abia dacă se mai vedea ceva. Am rămas lângă fereastră, uitându-mă la maşina care rumega foile de hârtie în timp ce eu o alimentam. Probabil ar fi mers mai repede dacă m-aş fi dus eu însumi acolo ca să le predau. Mă uitam la acest scenariu care în acelaşi moment ajungea la un alt fax într-un birou probabil gol, nici nu era ora şapte încă, şi aveam sentimentul că de acum nu mai exista niciun drum de întoarcere, acum ori niciodată. Şi când ultima coală a intrat în aparat, reapărând apoi în sertarul de dedesubt, după ce trimisese literele scrise pe ea, iar eu aproape că mă temeam că maşinăria le va vomita, scenă după scenă, replică după replică, Cathrin a apărut în uşă. Era deja îmbrăcată de plecare, cu botine, palton, mănuşi de lână galbenă, fularul legat în jurul gâtului şi căciula sau pălăria galbenă trasă peste urechi şi peste frunte. Abia dacă-i puteam vedea ochii. Nici măcar nu auzisem când se trezise, mersese la baie, poate îşi băuse şi cafeaua, poate mă strigase.

— Plec acum, a zis ea.

— Pleci?

— E aproape nouă.

— Da? S-a făcut nouă, la dracul Ai comandat un taxi?

— Nu se poate pe vremea asta.

— Să te duc cu maşina? Pot să te duc la serviciu? Te duci la serviciu, nu-i aşa?

Cathrin şi-a lăsat capul într-o parte, aşa cum obişnuia când era puţin nesigură, sau doar pusă pe şotii, era aproape ca pe vremuri.

Şi acest timp, aproximativ o oră, timpul în care scenariul a fost dus de marele poştaş invizibil prin oraş, l-am pierdut pur şi simplu, cu totul. Numesc asta gaura mea neagră, nu-i ceva deosebit de original, ştiu asta, dar tot o numesc gaura mea neagră, unde a explodat o stea, şi uneori mă gândesc că, dacă aş fi fost prezent în acel interval de timp, acel răstimp, dacă n-aş fi fost în propria mea lume, ci împreună cu Cathrin, dacă aş fi auzit-o, dacă aş fi văzut-o, dacă aş fi atins-o, atunci totul ar fi fost diferit, şi în acelaşi timp ştiu că este imposibil să gândeşti aşa, nu foloseşte la nimic, pentru că regretele nu au niciun rost pe lumea asta. Şi totuşi fac acest lucru, tot mai adesea, mă gândesc la lumina care ar fi putut încă să mă ajungă, în timp ce se întunecă tot mai tare.

— Ce e, Will? a întrebat ea.

A trebuit să mă adun. Am spus:

— Iei tu ceva de mâncare? Sau să cumpăr eu?

— Cumpără tu ceva.

S-a auzit un piuit din fax, ca o alarmă, două semnale ascuţite, expedierea fusese aprobată, primită, confirmată, OK.

— Sigur, am zis eu.

Cathrin a zâmbit şi şi-a împins o clipă, din greşeală, pe frunte căciula sau pălăria, nu sunt sigur ce era exact, şi atunci i-am văzut doar pentru un moment craniul lucios, sau poate, mai curând, să fi fost doar o închipuire de-a mea, ceafa care se subţiase şi se alungise şi mai mult, pentru că nu mai vedeam pe ea niciun fir de păr, iar ce-mi închipuiam eu era o privelişte care mă tulbura mult mai mult decât dacă ea ar fi stat acolo complet goală.

— Ai trimis scenariul? a întrebat ea.

M-am întors înspre fax şi am pus mormanul cu coli în sertarul mesei de scris. Foile erau calde, aproape că ardeau.

— Da, am zis.

— O să vorbească în germană sau în norvegiană?

— Cine?

— Herbert Noll. Cine altcineva?

Şi mi-am amintit deodată că mă mai întrebase acelaşi lucru mai demult, în drum spre una dintre vizionări. Eram, în continuare, un mincinos foarte nepriceput. Îmi aminteam doar lucrurile nepotrivite, eu care înainte îmi salvam pielea amintindu-mi detalii, o foarfecă sau, de pildă, un cercel prin care străluceşte soarele într-o după-amiază de septembrie.

— Asta e decizia producătorului, am spus.

Cathrin a intrat în cameră, în timp ce-şi trăgea căciula sau pălăria înapoi la locul ei.

— Atunci meriţi să te destinzi.

— O să vedem.

— Nu, Will, destinde-te azi. Nu mai aştepta. Îmi promiţi asta, Will?

— Cumpăr muşchiuleţ de porc, am spus.

— Bine. Şi mult vin roşu, greu. Argentinian.

— Când vii acasă?

Dar Cathrin nu mi-a răspuns. M-a sărutat doar, nu pe gură, m-a sărutat pe obraz, parcă mult mai puternic, sau poate că aşa mi se pare acum, după atât de mult timp, că simţisem aşa, era oricum un sărut ca de despărţire, dintre cele care se dau pe peroane, pe aeroporturi, pe cheiuri.

Am rămas în picioare la fereastră, privind-o cum cobora dealul înspre Adamstuen. Mergea oare s-o viziteze pe mama ei la Facultatea de Medicină Veterinară? Poate voia să ceară un alt câine? Nu, nu era posibil, părinţii plecau totdeauna în Sud în această perioadă a anului când Norvegia n-o ducea cel mai bine, în Spania, pe Costa del Sol, la golf şi lux. Dar unde să se ducă, oare, dacă nu la serviciu? Umbla după Ca De-Obicei pe vremea asta groaznică? Şi tocmai ea, cea care abia dacă mai amintea de câine. Curând aproape că a dispărut în ninsoare, ştearsă, decupată din peisaj de-a dreptul. Atunci m-am hotărât. Am urmărit-o. Mi-am aruncat paltonul pe mine şi am fugit în jos pe trepte. Am alergat prin zăpada densă. În apropiere de Kirkeveien, am dat din nou cu ochii de ea, o umbră încovoiată şi albă care aştepta să se facă verde la semafor. Ninsoarea era de partea mea. Dacă s-ar fi întors chiar atunci, abia dacă m-ar fi putut zări. Eram camuflaţi în haine de iarnă, confundându-ne unii cu alţii. Dar nu s-a întors. Stătea aplecată împotriva

vântului, părând hotărâtă, concentrată asupra unui ţel. Iar faptul că părea, cum să zic, imposibil de oprit aproape că m-a stârnit şi m-a făcut să mă simt la fel, imposibil de oprit. De fapt, semănăm unul cu altul.

Culoarea semaforului s-a schimbat, în sfârşit, iar Cathrin şi-a continuat drumul spre Blindern, trecând peste groapa urâtă de lângă staţie, pe lângă vagabondul care zăcea îngropat în gunoaie, în zăpadă şi în propriul său rahat, doar o mână i se mai întrezărea, amintind oarecum că e om, cinci degete diforme – geniul de la Institutul de Astrofizică, cum îi spuneau romanticii, fusese poreclit *Sidewalker*, stătuse atât de mult timp afară încât culcuşul lui devenise adăpost pentru şobolani, şoareci şi reptile. Poate că părinţii lui Cathrin îmi spuseseră asta. Vorbeau mereu despre Sidewalker. Atât de mult, încât mi se părea că-l cunoşteam. Apoi Cathrin a coborât pe strada Anne Marie, am ştiut imediat unde se ducea, se ducea acasă, dacă îi spunea în continuare acasă casei părinteşti, dar oare ce să caute acolo? Şi, asemenea nouă, în ninsoare, oraşul alb se confunda cu restul oraşului.

M-am oprit lângă apa care curge de la Sognsvann şi se varsă în Frognerkilen[31], şi am văzut-o pe Cathrin intrând pe poartă. Grădina era neatinsă, nicio urmă nicăieri, doar ale ei, şi pe măsură ce se apropia de casă, unde toate jaluzelele verticale fuseseră trase la ferestre, îşi lăsa urmele în zăpadă. Piscina era plină de zăpadă. A scos o cheie, a deschis uşa de la intrare şi a dispărut înăuntru.

Am rămas aşa, stând acolo, până când şi urmele ei s-au făcut nevăzute.

Nu a mai ieşit.

Nici n-am văzut să fi aprins vreo lumină.

Trebuia oare să mă duc înăuntru şi să pun un fel de ordine în toate astea?

Nu.

Dacă ea voia să fie lăsată în pace, sau cine ştie ce voia, de fapt, nu trebuia să fac asta.

Atunci am dat peste pasărea din pârâu, puţin mai departe, stătea lângă mal prinsă în sloiurile de gheaţă subţire. Pasărea era delicată, zveltă, cu gâtul lung şi subţire, şi stătea acolo, cu totul nemişcată şi semeaţă. Era un bâtlan. Am încercat să-l

[31] Frognerkilen, golful Frogner.

sperii. Am încercat să-l alung înainte să îngheţe cu totul. Dar nu s-a clintit. Era încăpăţânat şi de neatins. Am aruncat o piatră în el, fără folos, însă. Bâtlanul acesta era alb.

M-am dus acasă şi am aşteptat.

Poate că ar fi trebuit să mă simt doar uşurat? Nu era mai grav faptul că se dusese în oraşul alb ca să stea puţin în linişte?

Nu m-am relaxat, şi nici muşchiuleţ de porc şi vin roşu nu cumpărasem.

Dar Cathrin nu s-a întors.

S-a făcut ora cinci. S-a făcut seară.

Am jurat să nu sun pe nimeni până nu avea să mă sune cineva.

Nu a sunat nimeni.

Am rămas treaz toată noaptea şi am băut *bellini* până ce n-a mai rămas nicio piersică, iar mai apoi l-am băut simplu, însă atunci nu mai este *bellini*, ci doar votcă. M-am gândit la ce citisem undeva, probabil la biblioteca din Copenhaga, unde căutam idei pe care le-aş fi putut fura, anume că un om obişnuit are aproximativ 100.000 de vise într-o viaţă. Înseamnă că noi, în cea mai mare parte, suntem vise. Căci oare ce se poate măsura cu această cifră? Ce altceva avem noi care să depăşească cifra de 100.000?

A doua zi am stat la fereastră.

Nu a venit.

În aceeaşi noapte m-am aşezat la computer în camera de zi, pentru că în continuare nu aveam chef să mă culc în patul gol, am deschis un document nou şi am scris *Sidewalker*, era un titlu bun. Trebuia să fie vorba despre libertate, libertatea de a locui în propriul tău gunoi, despre cât de mult ne putem extinde libertatea personală înainte să-i deranjăm pe ceilalţi, astfel încât cineva să fie nevoit să intervină. Prima scenă: 1977, dimineaţa devreme: Un tânăr student traversează în diagonală piaţeta pustie din Blindern, se opreşte brusc, face un pas la dreapta, se uită la ceas, continuă să meargă, înainte să se întâmple din nou acelaşi lucru, se opreşte, de data aceasta face doi paşi laterali în partea cealaltă, se uită la ceas, înainte să continue să meargă, din nou, hotărât, îndârjit, ca şi cum şi-ar fi pus în cap să reuşească, orice ar fi însemnat acest lucru, dar se opreşte iarăşi, face trei paşi rapizi într-o parte, parcă execută un dans mecanic şi comic, în timp ce se uită la ceas. Secvenţă la intrarea în

Institutul de Astrofizică. Acelaşi student urcă rapid şi gâfâind treptele şi intră pe uşă. Secvenţă în amfiteatru. Diapozitive sau un film ilustrează sisteme solare, nori stelari, planete. În prim-plan lângă faţa studentului: lumina de la diapozitive sau de la film, universul îi luminează ochii.

Astfel mi-a venit în minte ceva ce poate depăşeşte cu mult numărul viselor pe care le avem, şi anume începuturile.

Dar sfârşitul este mereu doar unul singur.

N-a mai sunat nimeni la telefon.

Miercuri am prins curaj şi m-am dus în camera ei.

N-am văzut nicio deosebire.

Totul era la locul său.

Semăna cu o cameră în care proprietarul urma să se întoarcă.

O deosebire exista, totuşi: geanta din dulap dispăruse.

Nu ştiam ce să cred. M-a părăsit pur şi simplu? A plecat în vacanţă, cu prietenele, cu Vivi? Să fie chiar atât de banal, atât de simplu şi de imposibil? Dar nu avea geanta cu ea atunci când am urmărit-o. Trebuie s-o fi luat înainte şi poate că o lăsase acasă la părinţii ei, în timp ce ei erau plecaţi în Sud. Pusese totul la cale, prin urmare, indiferent de ce ar fi fost vorba, totul fusese plănuit de mult. Nu, nu ştiam deloc ce să mai cred. Nu gândeam limpede, dacă totuşi o făcusem vreodată, şi anume să gândesc limpede. Mă gândeam doar că geanta care dispăruse însemna totuşi un soi de speranţă, dar era o speranţă care se răsfrângea în ambele direcţii.

Nu am mâncat nimic timp de două zile.

Vineri a sunat telefonul.

Eram lângă telefon şi am smuls receptorul.

O voce pe care n-o cunoşteam m-a întrebat dacă a sunat la Will Bråten.

Eram pe punctul să strig. M-am stăpânit şi am spus, cu voce joasă şi reţinută.

— Da, despre ce este vorba?

Suna din partea Norsk Film, în numele consultantului, şi voia să stabilească o întâlnire cât mai curând posibil, la Jar.

— Pe când?

— Azi la ora douăsprezece.

M-am uitat la ceas. Mai era puţin şi se făcea unsprezece.

— Mai este o oră până atunci, am zis.

— Nu se poate? Din păcate, este singura ora la care consultantul e liber.

— Ba da. Desigur. Azi la douăsprezece. Peste o oră.

— Să cereţi o chitanţă dacă luaţi taxiul.

Doamna a închis.

Ar fi trebuit să se aprindă nişte luminiţe roşii. Dar nu s-au aprins.

Am sunat să chem un taxi şi a durat aproape o oră ca vină unul.

Niciodată nu mai văzusem acest oraş atât de murdar şi de respingător, era tot o zloată, o apăraie, zoaie maronii care curgeau pe străzi, zoaie maronii care picurau de pe streşini şi oameni sumbri, îmbrăcaţi în negru, într-o scenografie ca dintr-un film est-european.

O vreme neaşteptat de blândă se instalase între timp, o perioadă pe care eu o numesc efectul de *jetlag* asupra mea, şi anume desincronizarea din această călătorie a mea de la o viaţă la alta.

Am uitat să-i cer chitanţa taximetristului.

Dar la Jar era încă iarnă, idilic, totul alb şi liniştit, da, liniştea era cea mai evidentă. O macara ninsă se înălţa lângă studio. Am găsit clădirea de birouri şi am urcat în secretariatul de la etajul unu, unde în spatele unui birou era o tipă sau o fată subţire, în orice caz mai tânără decât mine, având o cască într-o ureche şi un cablu care dispărea nu se ştie unde. Era evident că ea era cea cu care vorbisem la telefon, pentru că m-a rugat să aştept, chiar dacă n-o mai văzusem niciodată până atunci, iar pe deasupra, întârziasem zece minute. Mai era puţin şi se făcea douăsprezece şi un sfert. Cu toate astea, m-a rugat să aştept

— Puteţi aştepta acolo, a zis ea şi mi-a arătat un scaun.

— Mulţumesc.

Am făcut cum mi-a spus. Şi aici era linişte. Câteva siluete se mişcau încet şi surd în capătul coridorului. Nu era numai linişte acolo, dar totul se mişca de parcă ar fi fost cu încetinitorul.

După o vreme, mai exact după şase minute şi jumătate, care-au durat aproximativ câteva săptămâni cu prea puţin oxigen, fata s-a uitat la mine, dar era ceva în privirea ei ce nu puteam descifra, poate să fi fost compasiune, maliţiozitate, oricum nu-mi păsa. Ceea ce înseamnă că timpul de aşteptare expirase. Mi-a făcut semn spre prima uşa din dreapta.

— Acum puteţi intra, a zis.

— Mulţumesc, am repetat eu.

Am intrat pe prima uşă la dreapta, exact acolo unde îmi indicase ea, iar uşa s-a închis fără zgomot în spatele meu.

Biroul era aproape gol, rafturile erau goale, pereţii erau goi, într-un colţ se afla o cutie cu cărţi şi scenarii.

Iar în spatele biroului nu era Peder Holm. În niciun caz. Era o femeie de vârsta mamei mele. Avea la gât o bijuterie grea, din cupru, şi părea, nu ştiu de ce, ofensată, furioasă, nu neapărat pe mine, şi, din câte îmi dădeam seama, era furioasă de mai multă vreme, poate de ani în şir, pentru că buzele ei se desfăceau foarte puţin când încerca să zâmbească, ca şi cum colţurile buzelor i-ar fi fost lipite.

A zâmbit.

— Ce bine că ai putut să vii atât de repede, a zis ea.

Şi-a aşezat mâinile pe masă şi erau mari, într-adevăr mari, eu văzusem multe mâini mari la viaţa mea, atât de bărbaţi cât şi de femei, pentru că în pădure şi la azil e nevoie de mâini mari, dar acestea erau foarte mari, sau poate că doar păreau mult mai mari pentru că şi masa pe care se aflau era goală.

— N-a fost mare lucru, am răspuns.

— Am vrut să-ţi comunic vestea direct ţie, a mai zis ea.

— Bine.

Am rămas în picioare

Nu mai erau alte scaune acolo.

Am ascultat şi am aşteptat, am aşteptat şi am ascultat, sudoarea începuse să mi se ivească pe frunte, ca şi cum o mână, bunăoară chiar a ei, îmi storcea capul ca pe un burete. Eram nemâncat de trei zile.

— Eşti mulţumit de ce-ai scris? a întrebat ea.

— Mulţumit nu poţi fi, desigur, niciodată. Dar...

Ea m-a întrerupt.

— Trebuie să ştim cine sunt personajele.

— Cum adică?

— Contextul lor. De unde vin. Da, toată...

Acum eu eram cel care puteam s-o întrerup.

— De ce?

Aproape că a izbucnit în râs, dar îi era greu să facă asta, cu buzele ei strânse.

— De ce? Este vorba de profunzime.

Am simţit brusc că-mi reveneam şi eram deasupra.

— Am trei prieteni. Ştiu puţin sau nimic despre istoria lor, despre copilăria şi familiile lor. Dar asta nu-i împiedică să fie prietenii mei, nu?

Eram pe val.

— Nu ştiu nimic nici despre partenera mea, iubita mea, fir-ar să fie. Este... M-a întrerupt din nou, aproape dezaprobatoare, ca atunci când le faci semn cu degetul unor copii obraznici.

— Acum nu trebuie să confunzi filmul cu realitatea, a zis ea.

— Aşadar, filmul e mai profund decât realitatea?

S-a uitat la mine cu o altfel de privire de data aceasta şi nu sunt sigur dacă privirea asta îmi plăcea mai mult.

— Îţi e cumva rău? a întrebat ea.

— Nu. De ce?

— Eşti cam palid.

— Vremea asta. Nu suport vremea asta.

— Să-ţi aduc un pahar cu apă, poate?

— Nu-i nevoie. Dar mulţumesc.

— Sigur?

Şi a fost cel mai adevărat, sau cel mai sincer dialog pe care l-am avut în acea zi, în biroul aproape gol de la Norsk Film. Am fi putut continua să vorbim astfel. Dar n-aveam nevoie de compasiunea ei şi nici n-aveam chef de aşa ceva.

— Şi ce ai fi preferat să-mi spui direct mie? am întrebat.

A aşteptat puţin înainte să răspundă, fără să-şi ia privirea de la mine, iar eu nu eram capabil să-mi închipui ce avea să urmeze:

— Că scenariul tău e lamentabil, a zis ea.

A trebuit să trag aer în piept.

Unde naiba era Peder Holm?

— Lamentabil?

— Da, şi nu numai atât. Scenariul tău este lamentabil, inutilizabil şi de prost gust.

— De prost gust?

— Să luăm, de exemplu, scena dezgustătoare în casa persoanei decedate. Romanţezi un viol? Poate că asta intenţionezi? Sau ce?

N-o prea puteam urmări.

— Ea a fost cea care a-nceput, am zis.

— Dai vina pe femeie? Asta vrei, de fapt?

— Nu dau vina pe nimeni. Nu e vina nimănui.

Ea nu m-a lăsat să-mi termin ideea.

— Ai zis că ea a fost cea care a-nceput.

M-am dat bătut.

— Lui Peder Holm i-a plăcut scenariul, în orice caz, am zis.

— Şi de ce crezi că eu sunt acum noul consultant? Pentru că a fost concediat, iar acum eu stau aici şi fac ordine în dezordinea lui, din care faci şi tu parte.

Am dat drumul aerului din piept, m-am clătinat un pas înspre perete şi m-am sprijinit de el.

De data asta n-am mai primit nici cel mai mic semn de compasiune.

— Dacă nu suporţi să auzi adevărul, ar fi mai bine să-ţi cauţi altă branşă, a zis ea. Şi oricum ar fi cel mai bun lucru pe care l-ai putea face. Ce a venit pe fax mai înainte nu-i cu mult mai bun decât, scuze pentru cuvânt, un sul de hârtie igienică.

— Pot face modificări la voice-over, am spus. Sau pot să-l fac mai puternic.

Ea s-a ridicat, s-a dus să ia o carte din ultima cutie care mai rămăsese după Peder Holm şi a răsfoit-o puţin înainte de a găsi ce căutase. Atunci am văzut ce carte era, era F. Scott Fitzgerald, *Pat Hobby, Hollywood*. A citit cu voce tare:

— Puneţi patru-cinci prieteni să citească aceeaşi carte. Apoi puneţi-i să vă povestească ce-şi amintesc din carte. Transcrieţi şi uite aşa aveţi un scenariu de film.

A aruncat apoi cartea înapoi în cutie şi m-a privit.

— Pricepi?

Nu ştiam ce să spun.

Asta i-am şi spus.

— Nu. Atunci să-ţi explic. Nu eşti în stare să găseşti nimic original. Şi dacă găseşti ceva, e doar murdărie. Atunci n-ai decât să mergi la bibliotecă şi să împrumuţi un vraf de cărţi, ori să le furi din librărie, să le cumperi, orice, şi faci cum zice Fitzgerald. Nu spuneai că ai trei prieteni?

— Da, trei, am zis. Poate patru.

— Bine. Atunci aşa rămâne.

Şi am simţit o furie, ba nu, o mânie îndreptăţită, crescând în mine, iarăşi mi s-a limpezit şi mi s-a ascuţit mintea şi am vrut pur şi simplu s-o pun la punct, exact acolo unde îi era locul.

— Nu Fitzgerald este cel care spune asta, am zis. E Pat Hobby. Protagonistul cărţii. E o mică diferenţă, nu-i aşa?

Ea m-a ignorat.

— Scenariul tău a fost distrus. Nu au mai rămas decât nişte fâşii subţiri de hârtie, imposibil de descifrat. Gândeşte-te la asta.

Apoi s-a îndreptat spre uşă.

— Cred că asta a fost tot, a zis.

O clipă m-am simţit slab şi asta s-a întâmplat când eram cât pe ce să-i arunc în faţă povestea cu Herbert Noii sau pe cea cu Sidewalker. Din fericire, am renunţat şi am întrebat:

— Înseamnă că nu voi primi restul de treizeci de mii?

S-a întors spre mine, deodată blândă şi binevoitoare.

— Fii mulţumit că poţi păstra cei treizeci de mii pe care Peder Holm i-a risipit deja. Succes.

A deschis uşa.

Îmi dădea de înţeles că trebuie să plec.

Cred că fata de la recepţie m-a întrebat dacă aveam nevoie de un taxi.

— Pizde, am zis eu.

Dar nu cred că m-a auzit.

— Nu, mulţumesc, am spus.

Şi-am plecat, trecând de la zăpadă la zloată, până am găsit un taxi liber, m-am aşezat pe locul din spate şi l-am rugat pe şofer să mă ducă la Vinderen. Am închis ochii şi m-am gândit la începutul din *Breakfast at Tiffany's*, nu la filmul cu Audrey Hepburn, ci la începutul romanului, îl ştiam aproape pe de rost după ce am făcut aplicaţia pentru Şcoala de Film, şi iată cum suna primă frază: *Am avut întotdeauna nostalgia locurilor unde am trăit cândva, a caselor şi a cartierelor acelora*[32]. În acel moment se declanşează melancolia, doar datorită unui singur cuvânt, *nostalgie*, care funcţionează asemenea unui diapazon în glasul povestitorului, fiind cheia în care se scrie istoria: minor.

Care este imaginea melancoliei?

Park Avenue fără oameni, doar cu Audrey Hepburn?

Nu, este vorba de muzica din secvenţa aceea: *Moon River*.

Şi am înţeles, şezând pe bancheta din spate a unui taxi care mirosea a parfum şi a piele, că melancolia, până la urmă, nu este altceva decât partea nobilă a sentimentalismului.

---

[32] Truman Capote, Mic Dejun la Tiffany, traducere de Constantin Popescu, Univers, 2008, p. 9.

Taxiul s-a oprit în faţa porţii vilei albe. Jaluzelele erau date la o parte, iar ferestrele erau luminate. Era cineva acasă. Dar eram prea tulburat ca să intru. Poate că nu-ndrăzneam. L-am rugat pe şofer să mă lase să cobor jos la intersecţie, lângă pârâu.

M-am sprijinit pe pod de balustrada joasă şi mi-am tras răsuflarea.

Atunci l-am văzut din nou.

Bâtlanul se mutase un pic mai încolo, nu departe, doar la un metru poate, acolo unde apa era mai adâncă, iar curentul mai puternic. Şi deodată şi-a desfăcut uşor aripile elegante asemenea unor valuri de puf, iar eu aproape că am strigat, da, zboară, zboară acum, la naiba, că într-una din nopţi tot o să vină gerul, nu s-a sfârşit încă, dar aproape în aceeaşi mişcare, ca şi cum valurile s-ar fi rostogolit înapoi în ele însele, bâtlanul şi-a strâns aripile şi a rămas pe loc.

Apoi mi-am continuat drumul spre casă.

Când am ajuns în dreptul lui Sidewalker, am simţit că nu mai rezist.

— Cât e ceasul? am strigat.

Sidewalker zăcea acolo în povârniş, în toată splendoarea sa. Zăpada şi zloata se topise în jurul lui, din cauza căldurii împuţite a gunoiului, a rahatului, a hainelor care nu mai erau haine, ci zdrenţe găurite, crescute şi lipite pe corpul putred împreună cu ceea ce odată fusese un sac de dormit, poate chiar primul sac de dormit din istorie. Poate chiar zăcea aşa din epoca de piatră sau ceva de genul acesta, şi nu din anii şaptezeci, atâta doar că încă mai era în viaţă în el, căci şi-a întors privirea spre mine, iar faţa îi semăna cu pielea tăbăcită, cu o talpă de pantof acoperită de păr şi barbă care acum se amestecau în smocuri dese, iar în adâncul acestei mlaştini umane se întrezăreau doi ochi.

— Cât e ceasul? am repetat, dar Sidewalker nu a răspuns.

Cineva lăsase o cană de cafea şi o pungă cu portocale lângă el, oameni buni la suflet.

M-am apropiat şi pentru o vreme mi-am acoperit nasul şi gura cu mâna, atât de tare puţea.

— Nici măcar nu ştii cât e ceasul? Ce?

Tot clătina din cap.

— Să-ţi spun eu? Cât e ceasul? Sau vrei tu să-mi spui?

El continua să se foiască.

— Nu poţi să-mi spui? Fii drăguţ. Spune-mi cât e ceasul.

A scos nişte sunete, aproape că semănau cu cele ale unui copil care încearcă să strige în timp ce are înşurubată în gură o suzetă de fier.

Şi atunci am ştiut. Ora exactă îi amintea cine era el de fapt, un om al străzii cu cangrenă, timpul îl scotea din visul pe care încă-l avea despre sine. Timpul lui era metroul care trecea, la fiecare sfert de oră, în ambele direcţii, timp de opt ore pe zi. Sau poate că, râdeam eu în sinea mea, nu ştia să citească timpul. Zăcea aici în gunoi şi se prefăcea că studiază cerul şi cursul planetelor şi el de fapt nici măcar nu ştia să citească timpul pe un ceas, la naiba. În asta consta, de fapt, geniul romanticilor care ridiculizau trivialul, care cultivau indivizii excepţionali şi pe cei proscrişi, aceşti idealişti şi moralişti închipuiţi care visau să aibă frâu liber, departe de ceea ce credeau ei că văd atât de limpede, dar totul era doar platitudine, aroganţă şi fanfaronadă, cât îi mai dispreţuiam, la naiba, pe ei care se jucau, care doar se jucau de-a viaţa, dar oare nu acelaşi lucru mi-l doream şi eu, să mă joc împreună cu ei. Am găsit o scândură care se desprinsese din gardul dinspre grădiniţa de alături şi m-am dus direct la el, la eroul lor, Sidewalker. Din păcate, am răsturnat cana cu cafea, iar cafeaua s-a împrăştiat peste mâna lui cu pielea îngroşată. Nu cred că a simţit ceva.

— Nu stelele-au căzut din cer, am zis. Ci portocalele.

S-a uitat în altă parte, cu ochii înspăimântaţi de moarte şi stranii.

Am dat un şut portocalelor care s-au rostogolit în mizerie.

M-am aplecat deasupra lui, chiar dacă era oribil la vedere. Mi s-a părut că am văzut un vierme, o larvă, târându-se într-una dintre urechile lui.

— Vrei să dansăm? am întrebat.

Sidewalker nu a răspuns, desigur, nici de data asta. Nici măcar nu ştiu dacă era în stare să vorbească. Bâiguia doar, răsufla, în timp ce dădea din braţe. Poate că nici nu auzea bine.

Am ridicat scândura, cu ambele mâini, am făcut doi paşi într-o parte, apoi m-am dat trei paşi în cealaltă direcţie, înainte şi-napoi.

— Vrei să dansăm? am urlat eu.

Atunci, dinspre staţia de tramvai au venit doi bărbaţi spre mine, erau îmbrăcaţi amândoi în acelaşi tip de uniformă, în

albastru închis, erau, prin urmare, controlori de bilete, şi amândoi erau pakistanezi, după cum îmi dădeam seama.

— Ce faci? a întrebat unul din ei.

— Tu ce crezi?

Am rămas în continuare cu scândura ridicată în aer.

— Îl loveşti?

— Încă n-am lovit pe nimeni.

— Nu ţi-a făcut nimic.

— Ce ştii tu?

— Nu face rău nimănui. Încetează, lasă-l în pace. Te rog.

Celălalt m-a prins de braţ, hotărât, o figură pe care o învăţase, desigur, la Oslo Sporveier[33], la un curs dintre cele care te învaţă cum să te descurci cu tipi care-ţi fac probleme, şi m-am gândit fie să-l lovesc, fie să-i spun repede ceva deştept, că abonamentul meu lunar e valabil, n-au decât să-mi verifice portofelul, ceva de genul ăsta, dar parcă m-am dezumflat, aşa că am dat drumul scândurii, eram doar obosit, ruşinat şi obosit.

— Bine, am zis.

— Sigur? Pentru că altfel nu-ţi dăm drumul.

— Bine, am repetat eu.

M-au lăsat să plec.

Când am ajuns de partea cealaltă a şinelor, în siguranţă, m-am oprit şi am privit cum controlorii ridicau portocalele, stelele galbene ale lui Sidewalker, din mizerie. Şi eu aş fi putut să mă culc chiar acolo pe jos, să mă uit direct în albul ochiului lui Dumnezeu şi să fiu admirat de ceilalţi.

— Cât e ceasul? am strigat pentru ultima oară.

— Trei fără zece, a răspuns unul dintre ei.

Am ajuns în cele din urmă acasă, dacă aceea se putea numi casă atâta timp cât Cathrin nu era acolo, mi-am turnat ceva de băut, am vomitat, am făcut un duş, mi-am schimbat hainele, am deschis computerul şi am şters atât Sidewalker, cât şi ambele versiuni din *Vizionare*, apoi m-am aşezat lângă telefon şi n-am mai avut de ales decât să-i sun pe părinţii ei.

După o bună bucată de timp, a răspuns mama ei.

— Julie la telefon.

Am simţit din vocea ei că luase o mică duşcă de băutură, în mod sigur în avion.

— Bună, Will. Abia am aterizat. Acum câteva ore.

[33] Reţeaua de transport urban pe şine din Oslo.

— A fost bine?

— Da, bine. E mai greu la întoarcerea acasă, cu toată zloata asta.

— N-aţi fi putut rămâne acolo?

— Să-mi spui ceva, dar acum vreau să ştiu adevărul, micul meu Willy. E Cathy gravidă sau nu? Răspunde-mi acum.

Am înghiţit, cu gura uscată, iar paharul era gol.

— Cu ea aş fi vrut să vorbesc, am zis.

— Acum nu pricep eu.

— Cathrin. Nu e cumva la voi?

— Nu, nu e. De ce crezi c-ar fi?

— Pentru că nu-i aici.

— Se-ntâmplă ceva, Will?

Era a doua sau a treia oară când îmi punea întrebarea asta în toamna aceea, dar aş fi putut şi eu să o întreb exact acelaşi lucru.

— Cathrin a dispărut, am zis.

— A dispărut? Ce vrei să spui cu a dispărut?

— A dispărut de patru zile.

Mama ei a amuţit şi s-a trezit din beţie.

Apoi a spus:

— Să vii aici. Imediat. Ai înţeles?

Am luat un taxi.

Părinţii stăteau în uşă, aşteptându-mă, iar primul lucru care m-a frapat a fost faptul că erau atât de bronzaţi, încât părea nepotrivit, bronzaţi în noiembrie, ca şi cum n-ar fi fost în pas cu sezonul. Am intrat în cameră şi ne-am aşezat, părinţii pe canapea, iar eu pe un scaun, faţă în faţă cu ei.

Mama s-a aplecat în faţă.

— Acum ne povesteşti exact ce s-a întâmplat, Will.

— A venit aici luni şi de atunci n-am mai avut nicio veste de la ea.

A fost rândul tatălui:

— Cum de ştii că a venit aici?

— Ea mi-a spus. Că va veni aici.

— Şi de ce să vină aici?

— Nu ştiu. A spus că o să vină aici. Iar eu am avut încredere în ea.

Mama s-a ridicat brusc şi s-a făcut palidă în câteva clipe, adică până când s-a ridicat, citisem undeva că aşa se întâmplă

în situaţii extreme, tortură, sex, traumă provocată de moartea cuiva, îţi albeşte părul, ochii îşi schimbă culoarea.

— Dumnezeule, a şoptit ea.

A alergat la etaj.

Am urmat-o.

Cathrin nu era în vechea ei cameră şi nimic nu fusese atins acolo, totul era ca-nainte, păpuşile, posterele de pe pereţi, pernele de pe pat, anii optzeci, o cameră de fete fără nicio fată. Nu era nici în pivniţă, nici în garaj, iar maşina era tot acolo. Ce crezuse maică-sa? Atunci am priceput şi mi s-a părut că am albit cu totul, iar ochii mei s-au făcut verzi, fiindcă pentru prima dată mi-a trecut prin minte acest gând imposibil, că ea, Cathrin n-ar mai fi fost în viaţă.

Ne-am întors în camera de zi şi ne-am aşezat.

Tatăl şi-a pus braţul în jurul soţiei sale.

— Acum încercăm să privim totul cu calm, nu-i aşa?

— Eu sunt calmă. Ce-i cu câinele?

— Ce-i cu el?

— L-a luat cu ea?

Asta era o întrebare dificilă.

Am plecat privirea.

— Câinele a dispărut şi el.

— Ce zici? Câinele a dispărut.

— A fugit din casă într-o zi când Cathrin a dus gunoiul jos. N-are nimic de-a face cu asta.

Au rămas din nou tăcuţi o vreme.

— Trebuie să sunăm la poliţie, a zis mama.

Tatăl a tras-o spre el.

— Hai să nu ne pripim. Ea...

Mama s-a desprins de el, şi-a întrerupt soţul şi s-a uitat la mine.

— Ai sunat la prietenele ei? La Vivi?

— Nu.

— Nu? De ce nu? De ce n-ai sunat-o pe Vivi? E cu siguranţă acolo.

Dar nu puteam spune că n-am făcut-o pentru că mă simţeam jignit, însetat de răzbunare, şocat, nu-i aşa?

— Mă gândeam că se va întoarce, am spus.

Mama s-a ridicat din nou.

— Te gândeai? Ce idiot! Atunci am să o sun eu pe Vivi.

Mama a dispărut în bucătărie, aveau telefon în fiecare cameră, inclusiv în baie.

Iar eu am rămas singur cu tatăl, Finn, nu faţă în faţă, ci ca de la bărbat la bărbat.

A turnat câte o băutură pentru fiecare, whisky sec.

— V-aţi certat? a întrebat el.

— Nu.

Tatăl a coborât glasul.

— Mie poţi să-mi spui cum stau lucrurile, Will. Nu sunt cu totul străin de certuri care se termină cu plecări de acasă. Aşa că te întreb din nou. V-aţi certat?

— Nu.

Am băut.

Tatăl a turnat din nou în pahare.

— De ce eşti atât de sigur că a venit încoace?

— Pentru că aşa a spus.

— Deci Cathy a spus că vine aici?

— Da, iar eu am încredere în ea.

Mama a intrat în cameră şi s-a aşezat, nu pe canapea, ci pe un alt scaun. Tatăl o privea.

— Ei? Spune ceva. Nu sta aşa acolo. E la Vivi?

— Vivi n-a văzut-o şi nici nu ştie nimic de ea, şi nici celelalte.

— La naiba.

Mama şi-a întors iarăşi privirea spre mine şi era ceva în acea privire, ceva nou sau vechi, oricum ceva ce nu mai văzusem înainte.

— Cathrin şi-a luat liber de la serviciu, ştiai asta, Willy?

Tatăl s-a uitat brusc în sus.

— Liber? Nu spunea că lucrează la catalogul Ikea?

— Pe Willy l-am întrebat, Finn. Nu pe tine. Ştiai despre asta, Willy?

M-am uitat în jos.

Ce-aş fi putut spune?

— Da, dar ea nu mi-a spus nimic.

— Cum adică?

— Vivi a fost cea care mi-a spus. Că îşi luase liber Cathrin.

Tatăl s-a sculat instantaneu, fixându-mă cu privirea, dar şi-n privirea lui era ceva, ceva ce nu mai văzusem înainte.

Mama a încercat să-l reţină din nou.

— Ce vrei să faci, Finn?

— Să-l sun pe javra aia de şef al ei, desigur. Ce altceva?

Tatăl s-a dus în altă cameră.

Iar eu am rămas singur cu mama ei. Cred că amândoi trăgeam cu urechea, dar niciunul din noi nu auzea nimic.

— Uită-te la mine, a zis mama lui Cathrin.

N-a spus-o sever, suna mai mult a rugăminte.

M-am uitat la ea.

— Da, am spus doar.

— Ce crezi că s-a întâmplat?

— Nu ştiu.

— Vă mergea bine? Mie poţi să-mi spui tot, Will. Tu ştii asta. Nu ţine nimic ascuns.

— Ne mergea bine. Sau era în regulă. Vreau să spun. Destul de bine.

— Avea, vreau să spun, are pe altcineva?

— Nu ştiu. Nu cred.

— Nu crezi?

— Atunci aş fi simţit. Tu nu?

Mama a rămas tăcută o vreme, şi-a ascuns faţa în mâini.

— Dar de ce nu ţi-a spus că avea liber de la serviciu?

— Nu ştiu. Asta nu ştiu. Tocmai asta este...

S-a îndreptat de spate şi m-a întrerupt.

— N-am vrut să te fac idiot, Will.

— E-n regulă. Nu-i nimic.

— Nu, nu e-n regulă. N-ar fi trebuit să spun asta.

— Mai bine să fim uniţi acum, am zis.

Mi-a luat mâna.

— Mulţumesc. Exact asta trebuie să facem. Să fim uniţi.

— Ce voiai să spui?

— Poftim?

— Te-am întrerupt. Spuneai că nu ştii...

A trebuit să mă concentrez.

— Asta mă îngrijorează. Că n-am avut nicio bănuială.

— Şi eşti sigur că ea nu-i gravidă?

În cele din urmă am fost sincer.

— Nu mai ştiu nimic sigur, Julie.

În aceeaşi clipă Finn, tatăl, s-a întors. S-a oprit şi s-a uitat la noi, sau, mai precis, la mine.

— Cathrin şi-a luat liber de la serviciu începând din luna august. Prin urmare, tu n-ai avut habar despre asta, Will. Că ea n-a mai fost din vară la serviciu. Sau cum e?

— Nu. N-am ştiut. Nu înainte să aflu de la Vivi.

— De ce ai aflat de la Vivi?

— Pentru că într-o zi m-am dus la Cathrin, la agenţie. Dar ea nu era acolo.

— Deci Cathrin se prefăcea că se duce la serviciu în fiecare zi şi tu îţi închipuiai că totul era în ordine? Eşti total idiot?

— Da! Dar de ce să fi crezut altceva?

Mama ne-a întrerupt şi s-a întors spre Finn, care stătea acolo, scrâşnind din dinţi.

— Dar ce-a zis el?

— Cine?

— Javra la care ai sunat, desigur. Nu ţi-a spus niciun motiv?

— Ba da. A spus că a rămas înmărmurit când ea a cerut concediu fără plată. Dar chiar şi tinerii ajung epuizaţi în branşa asta. Epuizaţi. Asta a spus. Cathrin era epuizată. La dracu', cred că o să fac agenţia aia să dea faliment într-o bună zi. Ce părere aveţi?

— Acum trebuie să ne gândim la Cathrin, a zis ea.

Tatăl s-a întors iritat spre ea, coada de cal îi stătea ţeapănă ca un arc.

— E exact ceea ce fac. Mă gândesc la Cathrin. Şi mă gândesc de ce a trebuit să ne mintă. De ce l-a minţit pe Will. De ce te-a minţit pe tine, Will?

S-a uitat la mine din nou.

— Nu ştiu.

— Nu eşti de prea mare ajutor. Unde era, de pildă, când tu credeai că e la serviciu?

— Nu ştiu.

— Chiar nu ştii nimic? Era epuizată? Cum?

— Nu. Aşa este. Nu mai ştiu nimic.

Tatăl a dat să iasă din cameră din nou, înainte ca eu să-mi termin fraza, şi nimic nu mai era, de fapt, la fel, pentru că eu nu mai aveam nimic de spus. Mama l-a urmat încercând să-l reţină, de parcă toţi am fi devenit duşmani, gândeam cu toţii acelaşi lucru, dar eram în tabere diferite.

— Ce vrei să faci acum? a strigat ea.

— Să fac ce-ai spus. Nu striga.

— Ce anume?

— Să sun la poliţie. Unde altundeva?

Şi în acea clipă mama s-a prăbuşit pe canapea, iar eu m-am aşezat lângă ea.

— Poate s-a dus să caute câinele, a zis ea încet.

— Poate că da.

— Cum îl cheamă, de altfel?

— Ca De-Obicei.

— Ca De-Obicei.

— Da. Nu am găsit alt nume mai bun.

Mama a râs puţin, un râs amar, nu ştiu, probabil că doar a părut aşa.

— Nimic nu este ca de obicei, a spus ea.

N-am răspuns nimic la asta.

Tăcerea a durat un timp.

Apoi tatăl a apărut din nou, pământiu la faţă.

— Trebuie să aşteptăm, a zis el.

Mama ei s-a neliniştit şi mai tare.

— Să aşteptăm? Cum adică să aşteptăm?

Tatăl a rămas acolo în continuare şi s-a sprijinit de tocul uşii, a dat încet din cap, oarecum pierdut în lumea aceasta, ceea ce în niciun caz nu era.

— Nu este niciun caz, a zis.

— Cum adică niciun caz? Vorbeşte, la naiba.

Tatăl a dat afară din piept tot aerul, de parcă îl ţinuse acolo de când ieşise din cameră, iar acum, în sfârşit, se elibera, de ce anume, nu ştiam, poate de cele mai rele gânduri, pentru că încerca să ne liniştească pe noi şi aşa avea şi el să se elibereze de gândul la ceea ce era cel mai rău.

Mă gândeam la geanta care dispăruse, dacă le-aş fi povestit despre ea n-ar fi fost nicio problemă, aşa m-am gândit.

Tatăl a spus:

— Cathrin are douăzeci şi şapte de ani. A dispărut de patru zile. Patru zile nu este suficient. Au spus că încă nu este un caz.

— Când devine un caz?

— Au spus să sunăm din nou dacă nu o să apară în weekend.

Mama a spus cu o voce în care se amestecau şoapta şi strigătul în acelaşi timp:

— Dar ce-o să facem?

Tatăl, la fel de liniştit:

— O s-o aşteptăm.

XIII

Şi oare ce număr ar putea avea acest capitol, dacă nu treisprezece?

Nu pot să sufăr asemenea coincidenţe şi nici nu sunt superstiţios, Doamne fereşte, nici măcar tatăl meu nu este superstiţios, iar dacă-l faci superstiţios, se simte destul de jignit atât în numele Domnului, al congregaţiei, cât şi în ceea ce-l priveşte, nu, superstiţia este o blasfemie, superstiţia este lux, înşelăciune şi dansul ploii, iar în Hurdal nu prea existau astfel de cazuri, ci mai curând în Piaţa Solli, aici e mai multă superstiţie decât acolo. Tata este practic. Credinţa lui este practică, ea constă în mâinile lui, în rugăciunea de la masă, în datorie şi în muncă, mai ales în muncă, iar credinţa mamei este şi ea practică, dar este şi frumoasă în acelaşi timp, credinţa mamei este la fel ca broderiile cu mesaje care atârnă mai peste tot prin împrejurimile locului.

Casă, dulce casă.

Credinţa tatei este mult mai aspră: drumul prin pădure.

Credinţa lor este statornică. Este ceea ce poţi duce. Credinţa te ţine în picioare, asta face să meargă înainte plugul, buldozerul, maşina de cusut. Speranţa este doar ceva în care te afunzi.

Eu, dimpotrivă, nu mai cred. Niciodată n-am avut înclinaţia asta. Se poate să visez ceva, dar a doua zi dimineaţa a şi dispărut. Încercam să notez ce-am visat, dar era imposibil, un fel de scriere pentru orbi, sau o cerneală invizibilă cu care ne jucam când eram copii.

Cathrin nu a venit şi nici nu am primit veşti de la ea.

Eu aveam speranţe şi aşteptam ca totul să se aşeze.

Speram şi mă linişteam.

Există hoteluri care nu au al treisprezecelea etaj, fiindcă nimeni nu doreşte să stea acolo, liftul merge direct de la doisprezece la paisprezece. Acelaşi lucru se întâmplă şi la avioane. Nimeni nu doreşte să stea pe rândul treisprezece. Poate că am putea proceda la fel cu romanele: să sărim peste capitolul treisprezece ca să nu-i afectăm pe cititorii superstiţioşi

şi sensibili. Totuşi, la cinematograf stătusem adesea pe rândul treisprezece, chiar şi pe locul treisprezece din rândul treisprezece, dacă stau bine să mă gândesc, doar aveam suficientă vreme să mă gândesc în tot acest timp dacă atunci când am stat pe rândul treisprezece, chiar am văzut unele dintre cele mai proaste filme, din păcate am văzut, *Pretty Woman, Sonata de toamnă, Dead Poets Society*, ca să numesc doar câteva, dar nu m-am gândit niciodată că m-ar putea atinge vreun ghinion din acel motiv, filmele fiind ele însele un ghinion.

Acum Cathrin dispăruse.

N-ar fi trebuit să stau pe rândul treisprezece.

Se făcuse decembrie.

N-aveam niciun fel de listă cu dorinţe, îmi doream doar ca ea să se întoarcă.

Şi Ca De-Obicei.

În această ordine. Cathrin şi Ca De-Obicei.

Cel mai bine ar fi fost, negreşit, să se întoarcă împreună.

Părinţii aşteptau în Vinderen.

Eu aşteptam în apartament.

Aşteptam să aud vocea lui Cathrin în antreu, bună, eu sunt, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, iar totul ar fi fost o neînţelegere. Şi ceea ce mă şochează acum, după atâta vreme, este cum, cu cât timpul trecea mai încet, în această aşteptare, şi nu trecuse mai mult de o zi sau două de când fusesem la părinţii ei, cu atât este mai imperioasă nevoia de a scrie despre asta, dar încătuşez cuvintele şi amân pentru că încă nu m-am liniştit cu totul, continuând să sper, iar ceea ce voi scrie îmi va risipi speranţa. Mi-aş dori să fi putut avea credinţă, în schimb, dar asta nu-i pentru mine.

Nici nu mai aveam, de altfel, unde să locuiesc.

Prin urmare, m-am mutat acasă.

Aştept în continuare.

Scriu şi aştept.

Oare ce am scris despre prima frază din *Breakfast at Tiffany's* în aplicaţia pentru Şcoala de Film, ceva despre muzică şi melancolie.

Am avut întotdeauna nostalgia...

Nici asta n-o mai cred. Sună fals în urechile mele, romantic, iar dacă ar fi să aleg, aş prefera s-o văd pe Audrey Hepburn pe

străzile pustii din New York, o singură femeie care populează un întreg oraş, decât să citesc acea frază.

Uneori îl ajut pe tata în pădure. Drumurile sunt înnămolite şi băltite. Cu alte cuvinte, aproape că a venit primăvara, începutul lui aprilie. Se întâmplă să fim pe punctul de a ne împotmoli, în special sus la Vestlia, după trecerea de nivel unde este cel mai abrupt, iar eu preiau controlul. Tata se uită acum altfel la mine decât înainte. El nu spune asta, dar e ca şi cum ar da de înţeles că, în sfârşit, am ajuns pe calea cea bună, în ciuda a tot ceea ce se întâmplase, sau poate că tocmai din acest motiv. Am devenit serios. Doar credinţa îmi mai lipsea.

Nu mai ţin socoteala zilelor.

Dar mama nu a pierdut-o. Ea îşi face câte un semn pentru fiecare zi care a trecut de la dispariţia lui Cathrin. Aşa face ea.

Eu mă aşez la calculator din nou şi încerc să-mi ţes urzeala mea.

Şi încep din nou, pentru a nu ştiu câta oară.

Nu s-a întâmplat nimic.

Şi mă frapează încă un lucru, acela că începuturile ajung brusc să semene cu un sfârşit.

Într-o dimineaţă s-a întâmplat totuşi ceva, cred că era dimineaţă, ziua se învălmăşea în capul meu. A sunat cineva la uşă, m-am cutremurat, da, m-am năpustit spre uşă, dar am înţeles imediat că nu era Cathrin, pentru că ea n-ar fi sunat la uşă, ar fi deschis singură uşa, nu-i aşa, totuşi, poate că a pierdut cheile, sau poate era cineva de la poliţie, nu, un preot, poate au găsit-o şi de aceea au venit aici, cu informaţia pe care nu eram capabil s-o aud. Era Vivi. N-aveam chef de vizită, în special de vizita ei, dar ce altceva aş fi putut face decât să-i dau drumul înăuntru.

A trecut pe lângă mine fără să-şi scoată paltonul şi s-a aşezat pe canapea ca la ea acasă, arogantă.

Am urmat-o.

— De ce nu faci nimic? a întrebat Vivi.

— Să fac ceva? Ce vrei să spui cu asta? Aştept.

— Ai putea, cel puţin, s-o cauţi.

— Şi unde crezi c-ar trebui să-ncep? În curtea din spate? În Adamstuen? În Vinderen? Sau la întâmplare, orice-ar fi?

— E oricum mai bine decât să stai aici.

— Ai venit aici ca să mă acuzi? Te-a trimis cineva. Părinţii ei?

Vivi şi-a lăsat privirea în jos.

— *Sorry*, Will. N-a fost cu intenţie. Fireşte că nu m-a trimis nimeni.

— Pot să-ţi ofer ceva?

— Nu, mulţumesc.

Atunci am spus, pentru că trebuia s-o spun:

— Avea pe altcineva?

— Avea?

— Are pe altcineva?

— Nu fi chiar aşa de sărac cu duhul, Will.

— O cunoşteai, vreau să spun o cunoşti mai bine decât mine.

Vivi şi-a pus mâna pe a mea.

— Cathrin nu avea pe altcineva. În afară de tine. În regulă?

— Dar de ce şi-a luat liber de la serviciu?

Vivi a rămas tăcută un timp, înainte să se uite ţintă la mine, cu o privire atât de tristă încât abia dacă am reuşit să i-o susţin.

— Poate că totuşi nu ne cunoaştem destul, a zis.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Doar ceea ce spun. Tu nu mă cunoşti. Eu nu te cunosc. Nimeni n-o cunoştea pe Cathrin. Suntem doar nişte străini care se întâlnesc la întâmplare.

— Acum tu eşti cea destul de săracă cu duhul, am zis.

— *Sorry*, a repetat ea.

— N-o cunoşteai pe Cathrin? Asta vrei să spui? Că nu-ţi cunoşteai prietena?

— Ba da. Şi totuşi... Nu spunea niciodată nimic. Cel puţin nu mare lucru. Doar eu sunt cea care zic porcării la beţie, nu-i aşa?

— E ceva ce nu vrei să-mi spui?

Vivi s-a uitat la mine.

Şi apoi a început să plângă.

Mai rău nici că se putea.

— Pot să-ţi ofer ceva? am întrebat.

— Nu, mulţumesc.

Am adus totuşi cea mai apropiată sticlă şi o batistă şi am turnat câte-o băutură pentru fiecare.

— Nu prea ajută, mai rău de-atât nu poate fi.

Vivi şi-a tras nasul şi a băut.

— Ai găsit câinele? a întrebat ea.

— Nu despre câine vorbim acum.

— Nu. E adevărat, vorbim despre tine.

Am golit paharul.

— Despre mine? Şi care-i părerea ta despre mine?

Vivi s-a răsucit în scaun.

— Ai făcut ceva rău? a întrebat ea.

— Ceva rău? Ce vrei să spui?

— Nu ştiu. Întreb doar. Nu te supăra, Will.

— Nu-s supărat. Crezi că i-am făcut eu ceva? Ce? Asta credeţi? Deci asta credeţi voi despre mine? La dracu'!

Vivi a dat din cap.

— A trebuit să întreb. Nu pricepi atâta lucru?

— Nu. Nu pricep asta. Mă deranjează că tocmai ţie, sau vouă, vă trece un asemenea gând prin minte. Crezi tu într-adevăr c-aş fi putut să-i fac vreun rău?

— N-am vrut să sune aşa, Will.

— Ştii ce cred eu c-ai vrut?

— N-am putea să nu ne mai certăm?

— Cred c-ai vrut să spui că eu nu eram suficient de bun pentru ea. Tu, prietenele ei, prietenii, părinţii, toţi, nu-i aşa? Nu eram destul de bun pentru ea.

Vivi m-a privit cu un anume dispreţ, sau poate că era indulgenţă.

— Acum n-ai nimerit-o, Will.

— Mulţumesc. Mulţumesc că vii aici să mă consolezi. Chiar de asta am acum nevoie.

— Acum vorbeşte parvenitul din tine? Sărmanul de tine. Şi chiar crezi că Cathrin te-ar fi ales fiindcă eşti al dracului de bun? Ce? Atunci n-o cunoşti pe Cathrin. Şi eu care credeam c-o cunoşti.

Am rămas stând acolo şi am tăcut o vreme, am băut şi fără să vreau mi-am dat seama că, de fapt, Vivi îmi plăcea, ar fi trebuit să-mi displacă şi s-o urăsc, dar îmi plăcea de ea. Vivi era directă. Vivi ar fi putut conduce un plug de deszăpezire.

Şi deodată mi-am pus mâna peste a ei şi asta mi-a ieşit din gură:

— Îmi place de tine.

În clipa în care m-am auzit spunând asta, mi-am dat seama cât de greşit suna, cum puteau fi vorbele astea folosite greşit, înţelese greşit, dacă asta ar fi fost intenţia.

Vivi şi-a retras mâna.

— Flirtezi? m-a întrebat ea.

— Bine-nţeles că nu.

— Îţi încerci norocul cu mine, acum că ea a dispărut? Eşti cam nesăbuit.

A trebuit să mă ridic şi să merg la geam, cât mai departe de ea, ca să nu-şi închipuie mai mult, aşa că am rămas în picioare acolo cu spatele.

— Ai hotărât să înţelegi greşit. Ori asta, ori eşti proastă.

— Ştii ceva, Will? Cred că e timpul să plec acum.

— Am spus că îmi place de tine pentru că tu eşti singura care a venit pe aici. În regulă?

Vivi s-a ridicat, am auzit-o mişcându-se brusc.

— Şi tu pe câţi ai sunat, de pildă?

M-am întors spre ea.

— Ştiai că îşi punea o perucă? am întrebat-o.

Vivi aproape că a râs.

— O perucă? Ea, Cathrin? Fii serios. Nu merge.

— Ba da. Avea o perucă. Identică cu părul ei.

— De ce să poarte Cathrin perucă? Cu părul ei? Toate o invidiau.

— Asta mă întreb şi eu.

— Te prosteşti.

— Nu. E adevărat.

Vivi s-a aşezat iarăşi şi a pus o fotografie cu Cathrin pe masă.

— Ţi se pare asta o perucă?

Nu era doar o fotografie. Era un afiş color, un anunţ de persoană pierdută. A văzut-o cineva pe Cathrin Juell? Dispărută din 25 noiembrie din zona Adamstuen/Vinderen. Fotografia trebuie să fi fost făcută în vară, nu mai ştiu cu ce ocazie, căci fuseseră atât de multe. Era bronzată, zâmbitoare, probabil că eram împreună la una dintre mesele unei cafenele, ea cu capul înclinat într-o parte, cu un singur cercel, licărirea din cercel şi ochii ei, gâtul suplu, poate chiar eu făcusem fotografia, şi m-am gândit atunci că aşa mi-o voi aminti mereu.

— Nu, pentru că este de dinainte ca totul să-nceapă să se-ntâmple.

Vivi m-a privit.

— A dispărut în 22 noiembrie, nu-i aşa?

— Da. Dimineaţa.

— Robert a căutat-o prin toate spitalele. Aksel a sunat la hoteluri. Fără niciun rezultat.

— Asta-i o veste bună sau proastă?

— Niciuna, nici alta, Will.

— Sau ambele, am zis.

— Iar Bengt a luat legătura cu *Aftenposten*. Scriu despre asta în ediţia de seară.

— Mulţumesc. Vă mulţumesc tuturor. Chiar aşa. Sunteţi...

Vivi m-a întrerupt, ca şi cum n-ar mai fi vrut să mai audă ce spuneam, sau ceea ce credea ea că aveam să spun, şi anume „Sunteţi nişte prieteni adevăraţi”.

— Ce însemna ce ai spus mai înainte? a întrebat ea.

— Cu ce anume?

— Ai spus: dinainte ca totul să-nceapă să se-ntâmple. Ce a început să se întâmple, Will?

Am luat sticla, dar era goală.

— Cred că-ncepuse să se plictisească.

Vivi a râs, dar nu prea convingător.

— Cine nu se plictiseşte? Dar nu încep să umblu cu o perucă din cauza asta. Şi să dispar. Chiar dacă aş simţi adesea nevoia să dispar.

— Chiar simţi nevoia asta?

S-a oprit, ruşinată, era aproape minunat s-o vezi aşa, ruşinată şi sinceră.

— *Sorry*, a zis ea.

— Nu e nevoie. Trebuie să fim sinceri unul cu altul, nu-i aşa?

Vivi a ridicat din nou privirea.

— Da, trebuie să fim sinceri unul cu altul. Tu eşti sincer, Will?

Am pus jos sticla goală.

— De ce nu face nimic poliţia? am întrebat eu în loc să-i răspund.

— Aksel spune că până nu trece o anumită perioadă de timp nu poate deveni un caz.

— Tot aşa i-au zis şi tatălui ei.

— Şi atâta timp cât nu există nicio suspiciune de crimă.

— Crimă? Cum adică? Crimă?

Vivi a privit din nou în altă parte.

— Aşa spun ei.

Am rămas astfel fără să ne mai spunem nimic o vreme.

— Cât timp crezi că înseamnă „o anumită perioadă de timp”?

Vivi s-a ridicat şi a pus anunţul în poşetă.

— Începem? a zis.

Am luat-o din punctul în care ne aflam, din locul în care Cathrin începuse să dispară: în faţa casei scărilor din Ullevålveien. Am lipit anunţurile pe stâlpii de iluminat pe stradă în jos până la staţia de taxi de lângă Adamstuden, Vivi le-a dat nişte afişe câtorva şoferi, nu-şi aminteau s-o fi văzut pe Cathrin, dar aveau s-o caute, era o promisiune. Aveam o bănuială că păstrau fotografia pentru că le plăcea să se uite la Cathrin. Am continuat până la Stensparken, Majorstua, Burum, locuri în care noi fuseserăm, pe care le aveam în comun, şi simţeam cât de bine este să faci ceva. Eram, în sfârşit, de folos şi mă simţeam astfel eliberat. Am uitat de mine însumi. Vivi trebuie să fi lipit cel puţin o sută de anunţuri. Ne-am întors în Bogstadveien şi le-am lipit în faţa cafenelelor şi a magazinelor, pe străzi lăturalnice şi la colţuri de stradă, încet, dar sigur, până în clipa când am observat oamenii grăbiţi trecând pe lângă Cathrin fără ca măcar să se ostenească să-i arunce o privire, şi m-am înfuriat fiindcă nici măcar n-o observau, tot acel sentiment de eliberare pe care-l avusesem gândindu-mă că sunt de ajutor, că sunt un instrument al altcuiva, s-a transformat exact în contrariul său: totul era întâmplător şi lipsit de sens. Aş fi putut la fel de bine să deschid fereastra la miezul nopţii şi să-i strig numele, să urlu la lună sau să-mi bag capul într-un bazin şi să plâng cât să umplu un canal întreg, iar când am terminat în staţia Vinderen, lipind ultimele afişe acolo, am observat anunţurile noastre vechi pe panoul de lângă farmacie, zdrenţuite, rupte în bucăţi, aproape ilizibile. *Iubitul nostru câine... oferim recompensă*. Şi mă gândeam că ceea ce se pierde şi nu mai este găsit ar trebui înlocuit cu altceva ce dispare, pentru că dispariţia este continuă şi deci nu ia sfârşit niciodată. Dispariţia este doar un cerc. Dispariţia este o roată. Şi mi-a venit un alt gând în minte: Ar fi trebuit oare să scriem *Se oferă recompensă* celui care o găseşte pe Cathrin? Avusese Ca De-Obicei o valoare mai mare? Sau poate că un om nu are preţ, în timp ce un animal are un preţ al său? Dar despre toate astea desigur că n-am pomenit nimic.

În aceeaşi seară în *Aftenposten* scria despre Cathrin, nu pe prima pagină, ci la câteva pagini în interiorul ziarului, doar o notiţă, jos, sec, aşa ca-n orice fel de anunţ: Femeie, 27 de ani, dispărută de la domiciliul său din 23 noiembrie. Fotografia ei, cea pe care Vivi o folosise pentru afişe, era gri, neclară, nimeni n-ar fi fost în stare s-o recunoască, nici chiar eu, şi nu astfel aş fi

vrut să mi-o amintesc pe Cathrin. Am rupt ziarul în bucăţi şi în acea noapte, când din nou n-am putut să dorm, am deschis fereastra şi i-am strigat numele. Stăteam la fereastră, îngheţând, şi-am strigat cât am putut mai tare: Cathrin, Cathrin!

Probabil c-am trezit pe cineva, pentru că un oarecare, un bărbat, mi-a răspuns strigând furios prin întuneric şi frig:

— Mai tacă-ţi gura, idiotule!

Aşa ajunseserăm. Aşa vorbeam unii cu alţii, de la fereastră la fereastră.

Am tras perdelele la fereastră, tremurând din tot trupul, când mi-a venit o idee, cum de nu-mi venise înainte, era incredibil, cum de nu mă gândisem la asta înainte. Aproape că am alergat la telefon şi am sunat la Hurdal. A durat o vreme, şi nici măcar în acest timp n-am văzut cât de caraghios era totul, la urma urmei, nici măcar nu merita o încercare. Tata a răspuns cu o voce morocănoasă.

— Familia Bråten.

— Sunt Willy, tată.

— S-a întâmplat ceva rău?

Aşadar, asta i-a venit să spună când am sunat acasă. Şi avea dreptate.

— Mă întrebam doar dacă Cathrin e la voi? am întrebat.

— Dacă e la noi Cathrin? Ţi-ai ieşit din minţi, băiete?

— Mă întrebam doar, tată.

— Eşti beat? Ai băut? Ce ai?

— Nu, tată.

— E miezul nopţii. Ne-ai trezit din somn. O sperii pe mama. Du-te şi te culcă!

S-a auzit ceva zgomot, un schimb de cuvinte, n-am auzit exact ce-şi spuneau, dar mama i-a luat receptorul.

— Ce s-a-ntâmplat, Willy?

— Nimic, mamă.

— Cathrin nu-i cu tine?

— Nu.

— Lipseşte de mult timp?

— De ceva vreme.

— Dar unde-i?

Mi-am tras răsuflarea şi am închis ochii.

— Sigur cu nişte prietene de-ale ei, mamă.

— Atunci de ce-ai crezut c-ar putea să fie aici?

— Pentru că s-a simţit bine acolo.
— Chiar aşa? Ce frumos.
Dar nu m-am dat bătut.
— Aţi mai trecut pe la casa lui Jonsruden?
— Nu. De ce? Crezi...
Am întrerupt-o.
— N-aţi putea s-o faceţi? Uitaţi-vă în casa lui Jonsruden dacă...
Atunci m-a întrerupt.
— Casa lui Jonsruden a fost demolată, Willy.
Am deschis ochii şi am privit cum vântul ridica perdeaua în direcţia camerei.
— Era şi timpul, am zis. O cocioabă veche.
— Vrei să venim la tine? a întrebat mama.
— Nu. Nu. Nu-i nevoie. N-am vrut să te sperii.
— Tu eşti cel speriat. Eşti sigur că nu trebuie să venim?
— Da, sunt sigur.
Mama a rămas tăcută o vreme.
Apoi a spus:
— Du-te şi te culcă acum, dragul meu. Se rezolvă sigur.
Am închis telefonul, am tras draperiile şi-am adormit pe canapea.
A doua zi am pornit în căutarea ei.
Eram o trupă întreagă, prietene, prieteni, colegi, vecini, fete din echipa cu care Cathrin jucase handbal la Njård cu mulţi ani în urmă sau cu care fusese colegă de clasă, voluntari, străini, membri ai Crucii Roşii locale sau ai clubului Rotary. Aducea cu o întrunire numeroasă. Se crea o nouă lume în jurul lui Cathrin, în jurul absenţei ei, a golului lăsat. Părinţii erau cei cărora li se acordau cea mai mare atenţie şi compasiune, mi-o acordau şi mie, desigur, cu toţii, fie se consolau, fie se încurajau unii pe alţii, într-un soi de înflăcărare tensionată, dar am observat, totuşi, că de îndată ce am ajuns şi eu acolo, la Vinderen, în grădină cea albă, ceva m-a înconjurat, ceva ce nu se putea exprima în cuvinte, cel puţin nu deocamdată. Eram ţinut la o oarecare distanţă şi nimeni nu mă privea direct în ochi, Bent, de exemplu, m-a bătut scurt pe umăr, trecând mai departe la alţii, Aksel era ocupat cu împărţirea hărţilor pe care fuseseră marcate zone, drumuri şi pârtii de schi-fond, Robert a spus: ce naiba, fără să mai adauge nimic altceva, şi a plecat să rezolve nişte chestii, însemne reflectorizante, un walkie-talkie, ceva de genul ăsta.

Pentru moment însă, tatăl a bătut din palme, s-a postat chiar lângă mine şi cu toţii s-au adunat în jurul nostru.

— Pentru început, aş vrea să vă mulţumesc că aţi venit aici cu toţii astăzi, înseamnă mult pentru Julie şi pentru mine.

— E firesc, mi s-a părut că a spus Vivi.

Tatăl şi-a pus mâna pe umărul meu.

— Şi după cum ştiţi, Willy este cel care a văzut-o pe Cathrin ultima oară.

S-a făcut linişte şi acum îşi întorceau cu toţii privirea în direcţia mea, un ochi mare care parcă mă indica pe mine, înainte să privească din nou spre tatăl lui Cathrin.

A continuat:

— Cu ce era îmbrăcată, Willy? Cum era îmbrăcată în ziua în care a dispărut?

Ce legătură avea asta cu dispariţia ei?

Ar fi fost mai uşor de găsit dacă ştiau ce culoare avea paltonul?

Tatăl m-a bătut pe umăr, nerăbdător, după cum am intuit eu.

— Te-nţeleg dacă nu-ţi aminteşti bine, Willy.

— Mi-amintesc bine, am zis.

Mâna tatălui a rămas nemişcată pe umărul meu de data aceasta.

— Era îmbrăcată cu botine înalte, negre, paltonul albastru-închis, mănuşile galbene cu un deget, fularul lung, cred că era albastru, da, albastru, şi căciula verde, sau pălăria, avea un fel de margine, aşa că îi spuneam pălăria ei.

Am tăcut.

Tatăl şi-a retras mâna.

— Aţi reţinut cu toţii?

Astfel am fost împărţiţi în echipe diferite. Unii, cei mai viguroşi şi cel mai bine echipaţi, trebuiau să caute în jurul lacului Songsvann şi în sus pe trecerea înspre Lille Åklungen. De ce-şi închipuiau că ea s-ar putea să fie acolo, m-am întrebat eu, dar n-am spus nimic. Unii din ei urmau să meargă la Bygdøy, alţii aveau să examineze cu atenţie Frognerparken, alţii, cei mai bătrâni, trebuiau să se ocupe de grădinile din zonă. Eu am nimerit într-o echipă cu persoane necunoscute mie, ne-am salutat rapid, erau vecini. Trebuia să mergem de-a lungul pârâului, câte trei de fiecare parte, trebuie să ne împrăştiem şi totuşi să fim adunaţi, a zis un bărbat care a ieşit rapid în

evidenţă drept lider al grupului nostru, era membru în Heimevernet[34]. Am făcut precum ne-a spus. Am coborât de-o parte şi de alta a pârâului şi am trecut pe lângă cascadă, drumul era abrupt şi denivelat, şi am ajuns, în cele din urmă, la stăvilarele din valea largă care formează zona protejată, aproape ca o pădure virgină. Totul era îngheţat. Auzeam apa de sub gheaţă, asemenea unui huruit sumbru. Ce căutam, de fapt? Sau ce ne aşteptam să găsim? O botină, un fular, o mănuşă cu un deget? Sau credea cineva că ea, Cathrin, stătea pe undeva la umbra copacilor şi ne aştepta, ca şi cum noi eram cei care am părăsit-o? N-am spus nimic. Nimeni nu zicea nimic. Mergeam doar, încet, fiecare din noi separat şi totuşi împreună, călcând pe zăpada tare, vigilenţi, în gardă. Mai era încă destulă lumină afară, dar nu pentru mult timp. Doi dintre bărbaţi aveau lanterne uriaşe la ei. O femeie în salopetă şi-a pus un lămpaş ca de miner pe frunte. Toată chestia asta semăna cu un joc. Mi-a venit un gând care m-a frapat. Se jucau cu seriozitate. Aveau nevoie să acţioneze. Le făcea bine. Îi făcea mai buni. Cunoşteam perfect această stare de spirit. O avusesem eu însumi. N-o mai simţeam acum. În cazul în care Cathrin nu voia să fie găsită, atunci nimeni nu avea cum s-o mai găsească. Îngheţam de frig. Mă îmbrăcasem prea subţire. Nu mă pricepeam la asta, pentru că nu mai căutasem pe nimeni niciodată, cu excepţia lui Ca De-Obicei, dacă se pune la socoteală. Nu făceam altceva decât să-i urmez pe ceilalţi, făceam acelaşi lucru ca şi ei, cercetam, căutam, priveam. Dar nu am zărit bâtlanul nicăieri. Zburase la timp.

Mai târziu, când s-a lăsat seara, am fost invitaţi cu toţii la vilă, unde s-a servit o supă caldă pe care femeile mai în vârstă din vecini o pregătiseră în timp ce noi o căutam pe Cathrin. Deveniseră un grup omogen, doar eu eram o excepţie. În ciuda dezamăgirii, căci nu găsiserăm nimic şi totul se soldase cu un eşec, atmosfera era însufleţită, aproape exaltată, cei mai zeloşi vorbeau de parcă ar fi făcut o prestaţie extraordinară, mai ales echipa care fusese în Nordmarka. Am găsit un colţ doar pentru mine, nu a fost greu, am băut, am mâncat supa şi am încercat să mă încălzesc puţin. Ştiam, de altfel, obiceiul de acasă, de pe vremea când eram copil. Când cineva murea, vecinii aduceau

[34] Garda Naţională, forţă rapidă de intervenţie din cadrul forţelor armate norvegiene. Scopul său principal îl constituie apărarea locală şi asistenţa civilă.

mâncare pentru cei rămaşi în urmă, ca să-şi poată folosi puterile pentru a plânge, fără să flămânzească. Nu ştiu dacă acesta era obiceiul şi aici, sau dacă era doar o formă de politeţe, aici, în oraşul alb. Apoi a trebuit să mă duc la toaletă să vomit. Nimeni nu murise. Am vomitat şi-am plâns. Nu murise nimeni încă. Mă gândeam la geanta pe care Cathrin o pregătise şi pe care probabil o luase cu ea. Era speranţa mea cu două tăişuri. Cineva care-şi ia un bagaj nu dispare pentru totdeauna. Cineva care îşi ia un bagaj se întoarce înapoi acasă. Aşa gândeam eu. De ce n-am spus nimic despre geanta aceea? Dacă aş fi spus, nu s-ar fi transformat totul într-un caz. În regulă? De dragul lui Cathrin n-am făcut-o: n-am spus nimic.

Când m-am întors înapoi în cameră, s-a făcut linişte totală în jur. Toţi stăteau tăcuţi, cu lingurile într-o mână şi cu farfuria adâncă şi aburindă în cealaltă. Simfonia tacâmurilor se încheiase. Era singurul lucru la care mă gândeam. Simfonia tacâmurilor s-a sfârşit. Cel mai mult îmi doream să plec, dar nu puteam fi primul care pleacă. M-am aşezat în acelaşi colţ. Cineva mi-a luat atât farfuria, cât şi paharul. Nu ştiam ce să fac cu mâinile. Atunci a venit Julie, mama, care mi le-a luat, mi-a luat amândouă mâinile şi m-a întrebat:

— Avea brăţara la ea?

Părea ameţită, ba nu, mai bine zis, sub efectul medicamentelor, cu faţa trasă şi mâna grea.

— Care?

— Nu te mai face că nu ştii. Cadoul. Ştii cât face, Willy? Brăţara. Langaard. 1936. Briliantele.

— Nu.

— Cinci. Sute. De mii. Cel puţin. Pricepi?

— Nu ştiu dacă o avea la ea. Are vreo importanţă?

Mama mi-a dat drumul şi a rămas în picioare, privind în altă parte.

— Trebuie să spui adevărul, Willy.

— Spun adevărul.

— Ce crezi că s-a întâmplat?

— Nu ştiu, am spus. Chiar nu ştiu.

S-a dezechilibrat, a făcut un pas într-o parte, iar eu a trebuit s-o sprijin, chiar înainte s-o calc pe degetele de la picioare, pentru că umbla desculţă, ca totdeauna, chiar şi acum umbla

desculţă, iar într-un fel sau altul era cel mai firesc lucru pentru ea.

— Tu nu ştii cu adevărat nimic, a repetat ea, ca un ecou distorsionat.

— Mi-amintesc doar ce mi-a spus Cathrin atunci când a fugit câinele.

Mama aproape că s-a luminat la faţă o clipă, o speranţă, o gură de aer.

— Da? Ce-a spus?

— Că undeva tot trebuie să ajungă.

— Să ajungă? Cine, Willy?

— Toţi cei care dispar. Undeva trebuie să ajungă cu toţii.

Mama a fost pe punctul să se scufunde iarăşi în propria sa beznă.

Deodată a izbucnit într-un strigăt:

— Cuşca din curte!

Cineva s-a întors spre noi.

— Ce-i cu cuşca din curte? am întrebat.

— Da, nu ne-am uitat în adăpostul câinelui.

Şi Julie, mama, aproape că m-a dat la o parte şi a alergat afară, a fugit ca şi cum desincronizarea ei aşteptase această turaţie, această precipitare. O vedeam pe fereastră. Luminile de la poartă aruncau umbre albe. Luneca pe zăpada îngheţată, picioarele ei desculţe sângerau, dar s-a târât mai departe, mergând în patru labe, spre cuşcă, spre cuşca goală de lângă piscină. Nu ştiu dacă tatăl plângea sau aşa era în acel moment faţa lui, cu trăsăturile strâmbate, dar nu a ieşit după ea.

XIV

Aşa a devenit un caz.

Cathrin lipsea de paisprezece zile.

Doi poliţişti au venit acasă la mine, un bărbat între două vârste şi o femeie destul de tânără, începătoare, cred eu, şi parcă am înţeles că îşi făcea stagiul avându-l ca partener pe colegul ei mai în vârstă, că foloseau dispariţia lui Cathrin ca să se exerseze pe aceasta. Am fost revoltat. N-o luau în serios? Dar desigur că n-am spus nimic. I-am poftit în casă. Ne-am aşezat în camera de zi. Amândoi erau în civil şi aveam să pricep curând că vorbiseră deja cu toţi ceilalţi mai întâi, părinţi, prietene, prieteni, colegi, vecini. Eu eram ultimul la care au venit, aşa că m-ar fi putut prinde dacă ar fi fost ceva ce nu se potrivea în declaraţia mea. Nu făceau decât să-mi confirme ceea ce mă îngrijorase tot timpul, fără însă să reuşesc să recunosc, să gândesc până la capăt sau să numesc asta, şi anume că eram suspect, suspect de ceva. Şi să mai precizez un lucru: nu sunt în stare să ţin minte cine ce m-a întrebat, ordinea, cât timp a durat totul, dar mi-amintesc că au venit de mai multe ori, într-o zi au adus cu ei nişte tehnicieni, trei bărbaţi care au trecut sistematic la treabă, mai ales în camera lui Cathrin, răscolind totul şi în final au luat calculatorul ei care de fapt aparţinea agenţiei Mono Productions, de la care îşi luase concediu. N-au găsit nimic. Dar ceea ce nu găseau era, neîndoielnic, de mare importanţă. S-au uitat şi în calculatorul meu. Eram bucuros, dintr-un motiv sau altul, că ştersesem aproape tot. În timp mi-am schimbat părerea despre relaţia dintre cei doi, femeia tânără şi bărbatul mai în vârstă. Chiar dacă el era cel care mi-a pus cele mai multe întrebări, iar ea, în mare parte, asculta şi nota, ea se dovedea cea mai deşteaptă, cea mai ascuţită la minte, când îi venea rândul să vorbească, şi am înţeles că era un fel de tactică în asta, pentru ca eu să mă relaxez şi să fiu neglijent atunci când ea punea întrebările, poate să mă contrazic pe mine însumi şi aşa să cad în cursă şi să mă deconspir. Dar ce era de dezvăluit? Oricum, scriu asta într-o învălmăşeală, aşa cum am învăţat de la specialistul în dialoguri american, doctor în această disciplină,

care ne-a ţinut prelegeri timp de o săptămână la Şcoala de Film, înregistraţi o discuţie întâmplătoare, zicea el, şi veţi auzi baliverne, baliverne şi iarăşi baliverne, propoziţii fără şir, lipsite de logică, dacă există totuşi o logică, sunete neplăcute, gălăgie, râs deplasat, greşeli de vorbire, neînţelegeri, veţi auzi cum nouăzeci la sută din timp oamenii vorbesc unii pe lângă alţii, prin urmare, şi ne-a recomandat să punem pe hârtie tot ce auzim, să avem ca obiectiv realismul haotic din dialoguri, iar în forul meu interior l-am numit Doctorul Moarte. Dar acesta nu era un dialog întâmplător, ci era un interogatoriu, o examinare riguroasă, planificată, bine gândită, aşadar mai apropiată de film, de literatură, decât de viaţă, dacă pot să mă exprim aşa. Dar nu mai are importanţă cine ce a spus, iar eu nu sunt deloc în stare să descriu gesturile, privirile, ritmul, registrul vocii şi, nu mai puţin, pauzele, toate lucrurile astea care fac parte din natura şi din repertoriul discuţiilor şi dialogurilor. Ar fi preferabil să vă concentraţi asupra celui care vorbeşte şi să ascultaţi ceea ce se spune şi ce nu se spune, să observaţi atitudinile care alternează între prietenie şi aroganţă, înţelegere şi suspiciune, simpatie şi condescendenţă. Eu mă mulţumesc, nici mai mult, nici mai puţin, cu asta:

— Ţi-aminteşti bine cu ce era îmbrăcată Cathrin în ziua în care a dispărut?

— Da.

— Poţi repeta?

— Să repet? De ce? Dacă deja ştiţi.

— Am vrea să auzim şi direct de la tine. Ca să fim siguri că nu ne-a scăpat ceva.

— Botine înalte, palton albastru, mănuşi galbene cu un deget, un fel de pălărie. Şi un fular lung, înfăşurat de mai multe ori în jurul gâtului.

— Nu-i nemaipomenit?

— Ce anume?

— Că-ţi aminteşti atât de exact toate hainele cu care era îmbrăcată în ziua în care a dispărut.

— Sunt obişnuit să remarc detaliile.

— Ce culoare are trenciul eu pe care l-am atârnat în antreu?

— Asta nu ştiu. Probabil gri.

— Dar hainele lui Cathrin ţi le aminteşti, după paisprezece zile?

— Cathrin era foarte frumoasă. Totdeauna o observam.

— Deci nu s-a întâmpla nimic special în dimineaţa aceea? Ceva care să te facă să-ţi aduci aminte atât de bine?

— Nu. Ce-ar fi putut să fie?

— Întreb doar.

— Mi se părea că ideea era ca eu să-mi amintesc. Şi cu cât îmi amintesc mai mult, cu atât este mai bine. Sau greşesc?

— V-aţi certat?

— Nu. Deloc.

— Lui Cathrin i s-a ridicat carnetul de şofer de curând. Poliţistul spunea că atmosfera dintre voi, în maşină, era tensionată. Foarte tensionată.

— Ne-ntorceam de la aniversarea tatălui meu, a împlinit cincizeci de ani. Totdeauna sunt tensionat când vin de la aniversarea de cincizeci de ani a tatălui meu.

— Cu toţii ne certăm, Willy. Nu e nimic periculos dacă recunoşti, în mod sigur.

— Aveam planuri să ne căsătorim.

— De aceea mergeaţi la vizionări?

— Da. Printre altele.

— Printre altele?

— Ne gândeam poate la ceva mai potrivit pentru copii. Cu mai puţin trafic în zonă. Poate cu o mică grădină.

— Dar aceasta a fost o dimineaţă cu totul obişnuită, Cathrin a plecat pur şi simplu, iar tu n-ai mai văzut-o din clipa aceea?

— Aşa ceva.

— Aşa ceva?

— Eram deja în camera mea şi lucram. A intrat şi m-a sărutat înainte să plece. Obişnuia să facă asta.

— Ce gânduri ai avut despre asta?

— Nimic în acel moment. Am fost doar fericit. Dar mai apoi am înţeles că sărutul ei semăna cu unul de rămas-bun.

— Rămas-bun? Vrei să spui, deci, că ea a dispărut de bunăvoie? Că şi-a luat adio de la tine şi că pur şi simplu se decisese să dispară?

— Poate că am exagerat. Ea nu s-a mai întors, oricum.

— Şi nu a lăsat în urmă nicio scrisoare, un bilet, ceva care să explice ceva.

— Nu. Aş fi văzut-o.

— Ce crezi că s-a întâmplat?

— Nu ştiu.

— Nu ţi-ai făcut tot felul de gânduri? În meseria ta trebuie să ai o imaginaţie activă, ca să spun aşa.

— N-am fost în stare să mă gândesc la asta.

— E posibil să-şi fi luat viaţa?

— Aşa cum am spus, nu am fost în stare să mă gândesc atât de departe.

— Încearcă. Chiar dacă este dificil.

— Nu. Cathrin era fericită. Noi eram fericiţi. Sau atât de fericiţi pe cât este posibil.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Că unele zile erau mai bune decât altele. Oare nu-i la fel în toate relaţiile? Toţi se ceartă, nu-i aşa?

— Ai remarcat cumva dacă avea brăţara la ea?

— Nu.

— Îţi aminteşti în detaliu hainele ei, dar nu dacă avea sau nu brăţara?

— Aţi uitat că era deja îmbrăcată cu paltonul şi mănuşile? Cum naiba aş mai fi putut vedea şi brăţara?

— Te înfurii uşor, Willy? Îţi sare uşor ţandăra, Willy?

— Ţandăra? Cum adică?

— Şi-a luat Cathrin ceva cu ea?

— Nu, din câte ştiu eu.

— Eşti sigur? Că n-a luat cu ea nimic de aici? Nu ne ascunzi nimic?

— Scuze, dar sunt suspectat de ceva?

— Încercăm doar să ne facem o imagine cât mai clară. Simplă rutină.

— Nu şi pentru mine.

— Eşti şi tu la fel de interesat ca şi noi să rezolvăm cazul?

— De ce întrebaţi aşa ceva? Ce înseamnă asta? Insinuaţi că nu sunt interesat să se ajungă la o rezolvare? E ceva al dracului de josnic.

— Ai putea încerca să răspunzi doar la întrebări? A luat Cathrin ceva cu ea?

— Nu mai sunt sigur de nimic.

— Ce înseamnă asta?

— Că sunt derutat. Că nu ştiu ce se-ntâmplă. Că viaţa mea e pe cale să se ducă de râpă.

— Ce e cu peruca?

— Ce-i cu ea?
— De ce nu ne-ai spus de ea?
— Nu m-aţi întrebat.
— Ţi-a zis ea ceva de perucă?
— Nu.
— Cum ai remarcat-o atunci?
— Am văzut-o în dulapul ei. Întâmplător.
— Ce crezi că putea face cu ea? Să se ascundă? Să se deghizeze? Sau ce?
— Asta nu cred.
— De ce?
— Pentru că peruca era identică cu părul ei.
— Cathrin, cu care urma să te căsătoreşti, nici măcar nu ţi-a spus că era învoită de la serviciu.
— Nu.
— Nu e asta – ca să nu folosesc un cuvânt mai tare – şocant?
— Ba da. Cu siguranţă.
— Şi în fiecare dimineaţă se prefăcea că merge la serviciu? Iar tu o credeai.
— Da.
— Ce crezi tu că făcea în tot acest timp în care se prefăcea că este la serviciu?
— Nu ştiu.
— Se pare că iei lucrurile destul de uşor.
— Eu cred doar că oamenii trebuie să poată avea unele secrete unii faţă de alţii. Şi trebuie să fie lăsaţi în pace cu secretele lor.
— Ce secrete ai tu?
— Niciunul.
Au plecat.
În aceeaşi seară trebuia să iau masa la părinţi, sau poate să fi fost într-o altă zi, mai târziu, nici nu ştiu şi, după cum am spus, nici nu mai are vreo importanţă. Mama ei îşi recâştigase echilibrul, şi mai mult de-atât, era încălţată. Tatăl căpătase între timp o expresie stranie, aproape timidă, şi abia la un moment dat, în timpul mesei, mi-am dat seama că se tunsese, adică îşi tăiase coada de cal. Stăteam în jurul mesei, eram trei în loc de patru şi am tăcut în cea mai mare parte din timp, până când tatăl mi-a spus:
— E bine, totuşi, că se întâmplă ceva.

Mama l-a privit.

— Se întâmplă? Ce înţelegi prin se întâmplă?

— Poliţia, vreau să zic. Că ei...

Ea l-a întrerupt.

— Am să-ţi spun eu ce se-ntâmplă. Nu fac altceva decât să vorbească şi iar să vorbească în timp ce nu se mişcă nimic, la dracul îşi iau leafa, cască, se duc acasă şi se culcă.

— Sigur îşi dau toată silinţa, a zis tatăl.

Mama a pufnit.

— Toată silinţa? Dacă şi-ar fi dat toată silinţa, Cathrin ar fi fost aici acum. Ar fi stat pe scaunul acela şi ne-ar fi întrebat ce ne dorim de Crăciun. Ar fi pus pe masă o listă cu dorinţe de Crăciun şi ar fi râs, şi ne-ar fi spus că de oriunde am fi început, fie din capul, fie din coada listei, ar fi fost totuna, căci oricum îşi dorea tot. Nu-i aşa?

Tatăl nu a răspuns.

Am mâncat o vreme, mai bine zis, niciunul din noi n-a prea mâncat, fără să spunem nimic, şi abia atunci am observat că nu mai avea coada de cal. Bărbatul se micşorase şi parcă se mai ramolise de la ultima întâlnire, ceea ce, în curând, avea să se dovedească a fi total incorect, da, complet incorect. Nici măcar nu mai eram în stare să cântăresc oamenii. Şi mă întrebam, în timp ce stăteam acolo fără să ne spunem nimic, dacă să-i spun ceva despre coada de cal pe care n-o mai avea, dar am renunţat, chiar dacă era la fel de izbitor, vreau să spun, că bărbatul îşi pierduse detaliul original al înfăţişării sale, de parcă durerea s-ar fi furişat în spatele lui şi l-ar fi scalpat.

— Sper că le spui tot ce ştii oamenilor de la poliţie, a zis tatăl.

— Bineînţeles. De ce n-aş face-o?

— Pentru că sunt atât de multe lucruri pe care credem că nu le ştim, Will.

— Ca, de exemplu, ce?

— Lucruri mărunte. Un cuvânt. O privire. O remarcă. Ceva ce a făcut ea. Ceva ce ai făcut tu.

— Încerc să-mi amintesc tot. Nu fac altceva decât să-ncerc să-mi amintesc.

Mama ne-a întrerupt.

Se uita la mine:

— Poliţia este de părere că, probabil, Cathrin avea paşaportul la ea. Pentru că n-au găsit paşaportul acasă la voi. Şi nici brăţara.

Trebuie să fi fost, aşadar, mult mai târziu, într-o altă seară oricum, după ce poliţiştii răscoliseră apartamentul.

— Obişnuia asta. Adică să umble cu paşaportul la ea, vreau să spun.

— De ce?

— Uneori trebuia să meargă la întâlniri în străinătate, fiind înştiinţată abia în ultima clipă.

Mama aproape că a dat cu pumnul în masă.

— Doar că nu lucra, la naiba! Atunci la ce-i trebuia paşaportul?

— Din vechea obişnuinţă.

Tatăl a turnat vin, dar numai pentru sine.

— Deocamdată trebuie să ne bazăm pe poliţie, a zis.

Deocamdată.

Poliţiştii au venit din nou.

El, tipul mai în vârstă, era îmbrăcat în aceleaşi haine, un trenci obosit care atârna în antreu unde se putea odihni între timp. Dar ea avea un alt costum, cu pantalon, şi o pieptănătură nouă. M-am gândit imediat că era un plan în toate astea, că mă testau, după cum băgasem de seamă că-mi întindeau o cursă. De aceea, ca să le-o iau înainte, sau ca să i-o iau ei înainte, am zis:

— Îţi vin bine.

— Ce anume?

— Costumul şi pieptănătura asta. O coafură nouă, nu-i aşa?

De data aceasta voiau să intre în camera mea de lucru.

— Înseamnă că de-aici ai văzut-o pe Cathrin plecând.

— Da.

— În ce direcţie?

— Înspre Adamstuen. La poalele pantei de acolo.

— Ea a intrat deci aici, te-a sărutat şi a plecat.

— Da. M-a sărutat pe obraz. Dacă vreţi să ştiţi.

— Poate din cauza aceasta ai spus că-ţi aminteşte de o despărţire?

— Poate. Nu ştiu. Atât doar că după aceea am văzut totul într-o altă lumină. Nu e ceva obişnuit?

— Ai temperament, Willy?

— Poftim?

— Vreau să spun că te înfurii adesea destul de tare, nu-i aşa?

— E deja a doua oară când mă întrebaţi asta, dacă nu mă-nşel.

— N-ai răspuns data trecută.

— Nu-s mai rău decât alţii.

— Ai lovit un bărbat, la coadă la taxiuri, pe bulevardul Karl Johan sâmbătă în cinci octombrie anul curent. E adevărat?

— Am intervenit. Mi-am luat câteva măsuri de siguranţă. A fost autoapărare, ce dracu'! Am sărit în apărarea noastră. Nu aşa trebuie să faci? Când nu e poliţia de faţă ca să te apere? Ce-ar fi trebuit? Să stau cu mâinile-n sân?

— Nu te blamăm pentru asta, Willy. Linişteşte-te.

— Mulţumesc.

— Dar când l-ai maltratat pe vagabondul de lângă staţia Blindern, şi asta a fost autoapărare?

— Nu l-am maltratat.

— Ai vărsat cafea fierbinte pe el şi ai lovit alimentele lui cu piciorul. Şi erai pe punctul să-i dai în cap cu o scândură. A fost nevoie de doi controlori de la metrou ca să te liniştească. Ziceau că eşti complet rebel.

— Regret. Regret ce s-a întâmplat. Eram furios. Eram scos din fire. Nu ştiam ce făceam.

— Deci atunci când eşti furios, îţi verşi nervii pe alţii?

— Am spus că-mi cer scuze. Am să pun la loc portocalele şi-o să-i cumpăr o altă cafea.

— Te crezi amuzant?

— Nu. Scuze. Nu-i amuzant.

— De ce erai aşa de furios?

— De ce? Veneam de la părinţii ei. Abia atunci am priceput că, de fapt, Cathrin dispăruse.

— Părinţii ei nu se întorseseră încă acasă din Spania în ziua când s-a întâmplat asta.

— Scuze. Amestec lucrurile. Sunt confuz zilele astea. Mă întorceam, de fapt, de la Norsk Film, din afara Oslo-ului, de la Jar. Mi-a fost respins un scenariu.

— Despre ce era? Scenariul.

— Herbert Noll.

— Cine este?

— Un neamţ care a fost arestat în timpul războiului pentru că semăna cu Hitler. Dar a fost eliberat când americanii au priceput că totul fusese o neînţelegere. Şi totul din cauza unei mustăţi.

— Ce mai neînţelegere. Aş fi vrut să văd filmul.

— Şi eu.

— Dar te-a şocat mai mult refuzarea scenariului decât dispariţia lui Cathrin?

— Credeam că se va întoarce. Am crezut că stătea pentru o vreme la vila părinţilor ei. De câte ori trebuie să repet asta?

— Şi ţi-ai vărsat furia asupra unui om al străzii nevinovat şi neajutorat? Pentru că te simţeai ratat.

— De câte ori trebuie să tot repet? Regret. Îmi cer iertare. Daţi-mă în judecată, dacă vreţi. Judecaţi-mă. Băgaţi-mă la închisoare. Îmi voi ispăşi cu bucurie pedeapsa.

— Vei fi scutit de asta.

— Mulţumesc.

— Suntem mai interesaţi să vedem până unde poţi ajunge.

— Cum adică?

— Dacă n-ai fi fost oprit. Ce s-ar fi întâmplat atunci? L-ai fi omorât, poate?

— Poate că m-aş fi sinucis, în schimb.

— Atunci ţie ar trebui să-ţi plângem de milă?

— N-am vrut să sune aşa.

— Dar cum?

— Nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Nimic?

— Încerc doar să spun că nu-s un bărbat violent. Dacă asta vă închipuiţi.

— Dar secrete ai?

— Ce fel de secrete?

— De pildă, ai spus că nu te-ai uitat după Cathrin de la fereastră în dimineaţa aceea. Dar ai urmărit-o.

— De ce n-aţi spus asta de la bun început dacă ştiaţi deja?

— Pentru că ar fi fost mult mai bine pentru noi toţi dacă ne-ai fi spus tu. Ai urmărit-o?

— Atunci probabil că ştiţi şi că n-am intervenit când Cathrin a fost atacată de trei puşti pentru că purta blană. Nu sunt, prin urmare, violent.

— De ce n-ai intervenit atunci? Când aveai toate motivele s-o faci.

— E cam complicat, nu-i aşa?
— Ai urmărit-o pe Cathrin în dimineaţa aceea?
— Da, am urmărit-o.
— Unde?
— Până la vila din Vinderen. A intrat acolo. Şi a fost ultima oară când am văzut-o pe Cathrin.
— N-ai intrat în casă după ea?
— Nu. Am aşteptat afară. O jumătate de oră. Poate o oră. După care m-am întors acasă.
— Eşti sigur? Ne-ai mai minţit deja şi-nainte.
— Vecinii curioşi care sigur m-au văzut şi v-au spus vouă au văzut, desigur, că n-am intrat în casă.
— De ce n-ai sunat pur şi simplu la uşă ca s-o întrebi ce s-a întâmplat?
— Pentru că mi-a mai rămas încă un dram de mândrie în mine.
— Mândrie?
— Am încercat, cel puţin. Să-mi păstrez un dram de mândrie.
— De ce ai urmărit-o atunci?
— Pentru că eram disperat. Îmi ascundea ceva. Voiam să aflu ce este. Unde se ducea. Dacă avea pe altcineva. Eram îngrozit de moarte. La dracul'.
— Îţi ascundea ceva?
— Da. Îşi luase concediu de la serviciu, nu-i aşa? Am aflat asta de la prietena ei. Vivi. Nu de la Cathrin. Nu ştiu ce credeam. Voiam doar să aflu.
— Înseamnă că totuşi nu voiai ca ea să aibă secretele ei?
— Poate că nu.
— Ce ţi-a trecut prin cap când ai văzut că se duce la casa părintească?
— M-am simţit uşurat.
— Dar când ai văzut că nu mai iese? Nu te-ai neliniştit?
— Ba da. Dar m-am gândit că poate vrea să fie singură puţin. Şi avea tot dreptul.
— Se mai întâmplase şi-nainte? Să vrea să fie singură, cum zici tu.
— Nu. Nu în felul acesta.
— Atunci în ce fel?
— Stăteam fiecare în camere separate. Sau dormeam fiecare în camera lui. E anormal? Sau ce?

— De ce n-ai declarat de la-nceput că ai urmărit-o? Dacă nu este mai grav decât ne spui tu acum?

— Pentru că mi-e ruşine.

— Te-ai neliniştit. Şi totuşi, n-ai anunţat că a dispărut.

— Credeam că e la Vinderen.

— Cathrin a fost dată dispărută abia după ce părinţii s-au întors acasă din Spania. Tatăl a fost cel care a sunat la poliţie.

— Da. Şi i s-a spus că încă nu poate fi vorba de un caz.

— Cum te simţi, de fapt, Willy?

Dintre toate, această întrebare era atât de surprinzătoare, atât de neaşteptată, încât am început să plâng şi am fost nevoit să mă întorc cu spatele. Cred că femeia a-ntrebat, dar, în orice caz, bărbatul a fost cel care a pus mâna pe umărul meu.

— E mai bine dacă spui adevărul.

Am privit afară pe fereastră, ningea, nu mai plângeam.

— Mă simt îngrozitor, am zis.

— Mai întâi câinele. Apoi Cathrin. Prea mult.

— Şi nici nu mi-e cu mult mai bine dacă spun adevărul.

— Cum a dispărut câinele, de fapt?

— A fugit când am băut o bere cu nişte prieteni la Burum, mai jos pe Frognerveien. Îl legasem afară de standul de biciclete.

— Credeam că a fugit de aici. Când Cathrin a dus gunoiul. Parcă aşa zicea mama ei? E puţin derutant, Willy.

— Ce are câinele de-a face cu asta?

— Nimic. Dar tu ai.

— A fugit de la Burum. Am minţit. Am rugat-o pe Vivi, prietena ei, să mă acopere. Aţi vorbit şi cu ea, în mod sigur. Aşa-i?

— Şi-ai dat vina pe Cathrin?

— Da. Asta am făcut, desigur.

— Ce fel de om mai eşti şi tu. Să arunci vina pe alţii pentru propriile tale greşeli.

— Suntem cu toţii nişte ticăloşi uneori, nu-i aşa?

— Aţi găsit câinele?

— Nu.

Apoi au plecat.

Credeam că se vor întoarce destul de repede, poate în aceeaşi seară, sau cel puţin a doua zi dimineaţa. Aveam acest sentiment precis că erau de părere că sunt vinovat într-un fel sau altul, că eram un monstru, iar acest sentiment era

contagios, în ceea ce mă privea. Nu numai că mă simţeam vinovat. Eram vinovat. Stăteam în faţa oglinzii din dormitor şi mă vedeam cu ochii lor: un mincinos, un răufăcător. Mi-am adus brusc aminte de ceva dintr-o carte a lui Scott Fitzgerald, ceva din *Pat Hobby la Hollywood*, o frază care mi-a rămas întipărită în memorie: *În urma unei indicaţii venite din partea conducerii, toate oglinzile au fost îndepărtate din birourile scenariştilor*. Am dat jos oglinda şi-am aşteptat. N-aveau decât să vină să mă ridice. N-au venit. Pentru că s-a întâmplat ceva între timp. Au considerat că au făcut un fel de descoperire: au dat de brăţara lui Cathrin la un vânzător de antichităţi, undeva în nordul oraşului. El a anunţat din proprie iniţiativă, după ce poliţia a dat informaţii detaliate în presă, printre altele şi despre brăţară. Altfel spus, chiar dacă nu era un om onest, era, fără nicio îndoială, un om de onoare. Esenţial era modul în care a ajuns în posesia brăţării. Poliţia era zgârcită cu informaţiile, cel puţin faţă de mine, dar atât am reuşit să aflu, că anticarul o cumpărase de la un bărbat între două vârste în urmă cu trei săptămâni, şi anume când Cathrin dispăruse. Era, evident, o afacere dubioasă, e probabil să fi fost vorba de spălare de bani, pentru că nu se găsea nicio chitanţă şi niciun certificat şi nici măcar vreun cont, tranzacţia fusese făcută cu bani gheaţă, o sumă semnificativă de bani, era vorba de mai multe sute de mii de coroane, ceea ce îndepărta o eventuală culpă a vânzătorului de antichităţi legată de dispariţia lui Cathrin, şi prin faptul că era dispus să dezvăluie o afacere discutabilă, la negru, doar pentru soluţionarea cazului, o femeie dispărută pe care nici măcar n-o cunoştea. Totul era în favoarea lui. Faptele lui bune contrabalansau părţile sale întunecate, ca să spunem aşa, şi cred că poliţia a închis ochii, dându-i doar un avertisment dur. Erau mult mai interesaţi de vânzător. Semnalmentele au fost trimise ziarelor, cu rugămintea ca, în situaţia în care respectivul sau oricine altcineva ar putea da informaţii despre acest caz, să ia legătura cu poliţia: *Bărbat, între 50 şi 55 de ani, aproximativ de 1,70 m înălţime, foarte corpolent, îmbrăcat într-un costum închis la culoare, cămaşă albă, cravată, chel.* Un portret-robot ilustra un bărbat gras cu ochii mijiţi. Nu s-a prezentat nimeni la poliţie. Nici eu n-aş fi făcut-o, dacă aş fi arătat la fel. Dar ceea ce eu, sau noi, am crezut că avea să ducă la un fel de descoperire s-a dovedit a fi chiar total contrariul. Poliţia a rărit-o cu investigaţiile. Şi-a

pierdut interesul. Cazul devenise trivial. Au exclus ipoteza că ea ar fi fost jefuită, sau ucisă şi jefuită, pentru că atunci brăţară n-ar fi fost vândută într-un magazin de antichităţi pe o stradă lăturalnică din nordul oraşului Oslo, ci în străinătate. Şi, într-un fel, am scăpat şi eu de suspiciune, nu de tot, dar destul cât să fiu lăsat în pace. Totul s-a transformat în ceva destul de obişnuit, în povestea unei fete de bani gata care îşi vânduse pe bani buni o brăţară valoroasă, dispărând de bunăvoie. Mă gândeam la geanta pe care o luase cu ea şi mă agăţam cu disperare de această speranţă firavă, asupra căreia alesesem să păstrez tăcerea, deşi, strict vorbind, nu mai era deloc nevoie. Poliţia era de părere că, după toate probabilităţile, ea avea să se întoarcă după ce îşi va fi cheltuit toţi banii.

De cât timp este nevoie ca să cheltuieşti trei sute de mii de coroane norvegiene?

Cazul n-a fost abandonat.

A fost doar pus în aşteptare.

Dar n-a fost clasat.

Hoinăream fără odihnă pe străzile scăldate în lumină care făceau ca zăpada maronie să pară şi mai murdară, o zăpada de oraş. Mizeria şi strălucirea se asemănau. Am trecut pe lângă anunţurile pe care le lipiserăm noi, erau mai mult desprinse pe alocuri, ilizibile, zdrenţuite, fotografia lui Cathrin era ştearsă. Anunţurile erau pe cale de dispariţie. Anunţurile aveau să dispară şi ele, ar fi trebuit să mai dispară ceva curând pentru a putea perpetua lipsa.

Şi într-o zi l-am întâlnit, din nefericire, pe tatăl ei. Cumpărasem cadouri şi le expediasem prin poştă la Hurdal, o enciclopedie clasică despre broderie şi o teacă de cuţit lucrată manual, plus câteva bilete de loterie pentru Knutern şi Ivar şi cei apropiaţi. Şi când să-i cumpăr ceva şi lui Cathrin, pentru că mă gândeam aşa, că dacă-i cumpăram un cadou, atunci trebuia să se întoarcă acasă, am dat nas în nas cu tatăl ei la raionul de bijuterii al magazinului Norway Designs. Pusesem deja ochii pe un cercel de chihlimbar. Amândoi, cred, am rămas oricum foarte stânjeniţi fiindcă în astfel de circumstanţe ne puteam îndeletnici cu lucruri banale, cum ar fi cumpărarea cadourilor de Crăciun, eram stânjeniţi fiindcă ne prinserăm unul pe celălalt, ca să zic aşa, asupra faptului.

Nu ne mai văzuserăm şi nici nu mai vorbiserăm din ziua în care am căutat-o cu toţii. Am dat mâna, iar el a preluat imediat controlul în conversaţia aceea.

— Chiar aşa? Ai ieşit să cauţi cadouri?

Am vrut să-i spun că voiam să-i cumpăr ceva lui Cathrin, dar am renunţat. Probabil că i-ar fi căzut greu.

— Da. Inevitabil. Şi tu?

— Frumoasă bijuterie, de altfel. Pentru cine? Ai deja o nouă prietenă?

Ar fi trebuit să mă simt insultat, supărat şi să plec în clipa următoare, şi totuşi am încercat să mă pun în locul lui, nu era el însuşi, aşa cum nu eram nici eu.

— Sigur că nu. De ce spui asta?

Tatăl s-a apropiat şi mai mult. Da, ar fi trebuit să fi plecat de-acolo cu mult înainte.

— Ştii după ce umblu eu, Willy? Ştii ce caut eu, Willy?

— Nu. N-am idee.

— Caut un cadou pentru Cathrin.

— Pentru Cathrin? Sigur că da.

— Da. Pentru Cathrin. Ţi se pare al naibii de ciudat? Că umblu după un cadou de Crăciun pentru fiica mea?

— Nu. În niciun caz.

A oftat. Şi şi-a trecut din obişnuinţă mâna prin păr, acolo unde atârnase odată coada de cal, dar a dat cu mâna în gol.

— Mi se pare că nu-i drept să nu-i cumpăr şi ei un cadou. Înţelegi? Înţelegi ce vreau să spun? Nu, nu înţelegi.

— Înţeleg ce vrei să spui. Exact aşa m-am gândit şi eu. Tot pentru asta am venit şi eu.

Finn s-a uitat în jos pentru o clipă şi, pentru prima oară de când îl ştiam, s-a scuzat pentru ceva, cel puţin faţă de mine.

— Scuză-mă, a zis. Am fost deplasat. Chestia cu prietena. Am fost deplasat.

Am mai rămas o vreme tăcuţi.

Mobilul lui a sunat. S-a întors cu spatele. N-am înţeles ce se spunea la telefon, iar el asculta în cea mai mare parte.

Discuţia a fost scurtă. M-a privit din nou. Se aşternuse ceva peste el, un soi de întunecare care nu mai aducea a disperare, ci a durere.

— Ceva nou? am întrebat.

— De ce naiba n-avea Cathrin un telefon mobil?

— Aveam de gând să luăm unul.
— Aveaţi de gând? La ce bun? Aş fi putut să-i cumpăr eu unul!
— Ceva nou? am repetat eu.
— De la cine?
— De la poliţie?
— Nu, de la poliţie nimic nou. Poliţia are alte cazuri. Mai mari.
— Trebuie să trăim cu speranţa, am zis.
Mi-am dat imediat seama cât de ridicol sunase, înainte să apuc să-mi termin propoziţia.
Tatăl şi-a pus mâna pe umărul meu.
— Noroc că te-am întâlnit, de altfel. Oricum voiam să te sun.
— Bine.
— Iulie şi cu mine vrem să te invităm la un *gløgg*[35] într-o seară.
— Mulţumesc. Ce amabil din partea voastră.
— Nu-i aşa? Atunci rămâne pe astă seară. Ora şase.
Tatăl a plecat, fără să mai cumpere ceva.
Am rugat-o pe vânzătoare să împacheteze cercelul, cu fundă şi tot dichisul, m-am dus acasă, am făcut duş, m-am schimbat, am băut ceva ca să prind curaj, am luat un taxi până la oraşul alb şi pe drumul într-acolo m-am gândit că poate ar fi trebuit să aduc câteva cadouri, măcar nişte flori, poate un ghiveci cu o crăciuniţă, dar acum era prea târziu şi poate era totuşi mai bine aşa, să vin cu mâna goală şi recunoscător.
Vila era aproape cufundată în întuneric, doar la una dintre ferestre era lumină, după cum vedeam.
Am intrat în grădină, iar tatăl mă aştepta afară, pe treptele de la intrare. M-a lăsat să intru pe lângă el, a închis încet uşa şi a dus degetul la gură.
— Julie doarme, a şoptit el.
Mi-a luat paltonul şi l-a lăsat pe un scaun.
Nu prea mirosea a *gløgg* aici.
— Cum se simte? am întrebat.
— Doarme.
— Atunci poate că nu e momentul pentru o vizită.
— E în regulă, Willy.
— Pot veni într-o altă seară.
— E aici cineva cu care aş vrea să te întâlneşti, a zis tatăl.

[35] Băutură tradiţională de Crăciun, preparată din vin şi condimente aromate.

L-am urmat prin antreul pe jumătate întunecat şi în timp ce mergeam nu aveam nicio presimţire în ce aveam să mă bag. Ne-am oprit în bibliotecă, singurul loc unde era suficientă lumină. Focul ardea în şemineu. Am fost izbit de un val de căldură. Pe canapea şedea o femeie distinsă, mai în vârstă. La prima vedere semăna cu o mătuşică îngrijită. Avea în poală o geantă neagră, sau o mapă de documente. Părul ei era aproape albastru, avea o figură severă care fusese frumoasă odată. N-aveam idee cine era.

— El este Willy Bråten, în persoană, a zis tatăl.

I-am întins mâna.

Ea s-a mulţumit să mă privească, ba nu, m-a măsurat, m-a măsurat şi m-a cântărit dintr-o singură privire, înainte să se lase pe spate cu un zâmbet uşor.

Era îngrijită, dar în mod evident nu era doar o mătuşică obişnuită.

Tatăl s-a aşezat pe un scaun.

— Ai găsit vreun cadou pentru Cathrin, Willy?

Am rămas în picioare.

— Cred că da.

Tatăl a râs.

— Crezi?

— Un cercel, am zis. Chihlimbar. Mai are unul cumpărat mai demult.

— Drăguţ din partea ta.

— Îl purta, de altfel, chiar în dimineaţa în care a dispărut. Cel pe care-l cumpărase mai demult, vreau să spun. Am uitat, cu siguranţă, să le spun asta poliţiştilor.

Tatăl a turnat ceva dintr-o carafă în două pahare, nu *gløgg*, ci *sherry*, i-a dat unul dintre pahare doamnei de pe canapea şi pe celălalt l-a păstrat pentru sine.

— Am uitat să ţi-o prezint pe Judith Høegh. Este detectiv particular.

— Aşa. Detectiv particular?

— Doar nu crezi că stau aici cu mâinile în sân, în timp ce poliţia face tot pe poale ca să nu facă absolut nimic? Ştii cât ia dumneaei pe oră?

— Nu.

— Nimic. Nu primeşte nimic până nu rezolvă cazul. Şi atunci va primi exact cât va cere. De aceea e cea mai bună.

N-am fost în stare să mă aşez.

— A descoperit ceva?

— Poţi să i te adresezi direct, Willy.

M-am întors spre Judith Høegh, detectivul particular de pe canapea. Cine-ar fi putut ghici că era detectiv particular? Nimeni. Probabil că datorită acestui motiv era cea mai bună, după cum spunea tatăl. A deschis mapa cu documente, a tras fermoarul cu un sunet lent, ca un şuierat.

— Aţi descoperit cine-a vândut brăţara? am întrebat.

Nu se uita la mine.

— Nu.

Tatăl s-a ridicat din nou.

— Dar am descoperit alte lucruri, Willy, a zis el.

— Ce anume?

— A fost pe la apartament să se uite puţin pe acolo.

— În apartamentul meu? A fost...

Tatăl m-a întrerupt.

— Al tău? Apartamentul tău?

— Adică al nostru. Al lui Cathrin şi...

A continuat să mă întrerupă.

— Apartamentul meu, Willy. Am chiar şi un rând de chei.

Nu mai aveam nimic de adăugat.

— Şi ce a găsit?

Femeia-detectiv a răspuns:

— Cathrin era extrem de atentă cu darurile. Făcea liste cu tot ce primea în dar. Şi cu ce dădea în dar, de altfel. Tu i-ai făcut cadou o geantă când a împlinit douăzeci şi trei de ani. Burberry. Ştii unde se află?

Am dat din umeri. Era prea târziu ca să mai spun cum stăteau lucrurile. Omisesem deja să spun acest lucru. Oare era ceva care mă transforma într-un mincinos?

— Poate c-a luat-o cu ea? am spus.

Vocea ei suna prietenoasă:

— Ai urmărit-o până aici. Ai observat, desigur, dacă avea o geantă la ea?

— Nu avea. Poate că o ţinea aici. Nu ştiu.

— Trebuie, deci, să pornim de la premisa că a luat geanta cu ea?

— Da. Ce înseamnă asta?

— Depinde de ce era în geantă. Ştii cumva?

— Din păcate, nu sunt clarvăzător.

Vocea ei nu mai era prietenoasă.

— Nu-ncerca să faci pe nebunul, Willy Bråten. Nu se potriveşte nici cu tine, nici cu împrejurările.

— Vă rog să nu mă înţelegeţi greşit.

— Ce voiai să spui atunci? Nu că ar avea vreo importanţă, dar sunt curioasă.

— Mă întrebam doar ce semnificaţie are faptul că şi-a luat geanta cu ea.

— Ar putea fi de bine, luând în considerare alternativele. Înseamnă doar că a plecat într-un loc anume.

— De ce să fi plecat undeva?

Tatăl a lăsat paharul din mână.

— Judith s-a uitat şi în computerul tău, a zis el.

— În computerul meu? Dar e legal?

— Sigur că nu. Te gândeşti s-o denunţi pe ea? Sau pe noi? Eşti liber s-o faci. Am coborât privirea şi am clătinat din cap.

— În mod cert, nu.

— Bine.

M-am hotărât să trec la atac şi am privit în jos la doamna de pe canapea, care încă mai trăgea fermoarul de-a lungul marginii mapei de piele neagră.

— Şi ce-aţi găsit în computerul meu? am întrebat.

Părea însă că-şi pierduse iarăşi interesul pentru mine, dacă îl avusese totuşi vreodată, iar în locul ei a răspuns tatăl.

— Prea puţin, Willy. Pentru că ai şters, desigur, la timp cea mai mare parte. Nu-i aşa?

— Şterg ce nu-mi mai e de folos.

— Şi-atunci trebuie să căutăm în alte locuri, corect? Arată-i, Judith.

Judith Høegh a scos afară din mapă un maldăr de hârtii disparate pe care l-a pus apoi pe masă. N-a fost nevoie să mă apropii ca să văd ce era. Era scenariul meu, *Vizionare*, pe care i-l dădusem lui Peder Holm, murdar, pătat, dar cu totul lizibil încă.

— Ei, şi? am zis.

Tatăl s-a apropiat ameninţător de mult de mine.

— Ei, şi? Asta-i tot ce ai de spus?

— Unde aţi dat de Peder Holm?

Distinsa mătuşică a împins scenariul pe masă.

— În şanţ. N-a fost nevoie decât să ne luăm după miros.

Tatăl a pus paharul pe masă cu o izbitură şi a arătat cu mâna aproape tremurândă spre scenariu, spre foile murdare.

— Poate că de aceea a plecat Cathrin, a zis el.

Îi urmăream, dar eram mai mult absent.

— De aceea?

Tatăl a arătat, în schimb, cu degetul înspre mine.

— Ai abuzat de fiica mea, Willy Bråten. Te-ai folosit de ea fără niciun scrupul. Tu...

Am fost nevoit să-l întrerup.

— Dar ştii doar c-am şters totul! am repetat eu.

Nu a avut niciun efect.

— La ce ajută? Scenariul este aici. Aici! El există. Să foloseşti numele ei într-o astfel de porcărie, într-un mod atât de josnic!

— L-am folosit şi pe-al meu.

— De parcă mi-ar păsa, la dracu'. Poţi să te bagi pe tine în noroi cât de adânc pofteşti. Eu vorbesc despre fata mea. Poate că de aceea a plecat. Poate că a citit rahatul tău şi n-a mai suportat. Poate că totul este din vina ta. Gândeşte-te puţin la asta.

— Aş fi schimbat numele, în mod sigur, dacă...

M-a întrerupt iarăşi:

— Dacă? Dacă ce?

— Dacă s-ar fi ajuns atât de departe. Dacă s-ar fi făcut un film.

Tatăl a devenit pe neaşteptate calm şi înfricoşător.

— Mereu ai o scuză la dispoziţie. Ăsta-i cel mai mare talent al parveniţilor. Au mereu o scuză cu care să pareze. Am băgat de seamă din prima clipă când ai pus piciorul în casa mea. Eşti un parazit, Willy Bråten. Un parazit ratat.

Ar fi putut adăuga cuvântul „cioară".

— Acum o să plec, am zis.

— Aşteaptă puţin.

Tatăl a aruncat scenariul în şemineu. O clipă, au sărit scântei prin cameră şi m-am dat imediat înapoi. Apoi flăcările au cuprins pagină după pagină, adunându-le împreună într-o masă de fulgi negri, care, în cele din urmă, s-au transformat în cenuşă amestecată cu cenuşa lemnelor din foc.

Iar tatăl parcă şi-a pierdut curajul în timp ce se petreceau toate astea.

Şi-a plecat capul, iar vocea îi era slabă.

— Nu mai ştiu, Willy. Nu mai ştiu nimic.

— Nici eu.

— Ce anume spuneai când ne-am întâlnit astăzi? La magazinul Norway Designs.

— Nu-mi amintesc.

— Că trebuie să trăim cu speranţa.

— Da. E adevărat.

Tatăl a rămas aşa, în picioare, aplecat, bătrân, pentru încă ceva vreme.

— Să trăim cu speranţa. Astea-s doar cuvinte de rahat, Willy.

Apoi s-a întors spre mine.

— Acum poţi pleca, a zis el.

În timp ce stăteam afară în grădină, pentru ultima oară, am văzut o umbră în spatele perdelelor de la etaj, mama, o umbră mecanică, greoaie, care aproape că acoperea întreaga fereastră. Am ridicat mâna în semn de salut, în cazul în care m-ar fi văzut.

Am plecat acasă.

Pe drum am cumpărat o cafea şi o pungă de portocale de la ghereta de lângă staţie şi le-am lăsat lângă Sidewalker, care era tot acolo, numărând stelele. Nu cred c-a observat, dar a doua zi de dimineaţă sigur avea să vadă portocalele.

Era primul meu Crăciun singur.

Trebuia să se-ntâmple aşa.

Am rămas în camera de zi, sorbind din votca în care nu mai puneam suc de fructe şi uitându-mă la cadoul pe care-l cumpărasem, cutiuţa cu cercelul cu chihlimbar.

Cathrin n-a venit să o deschidă.

Nu pot uita o scenă din filmul *A fost odată în America* la care se făcea adesea referire la Şcoala de film: Robert de Niro se întoarce în New York după treizeci de ani, nu în New York-ul extravagant al lui Audrey Hepburn, ci într-un oraş al violenţei şi al răzbunării. Îşi caută un vechi prieten, într-un bar, iar acolo are loc între cei doi o scenă sfâşietoare, când prietenul întreabă: *Ce-ai făcut în toţi aceşti ani?* Iar de Niro răspunde: *M-am culcat devreme.*

Aş vrea ca într-o bună zi să-i pot spune şi eu acelaşi lucru lui Cathrin. Înainte mi-aş fi dorit ca Mancini să compună muzica pentru viaţa mea.

Acum ar fi trebuit să fie Morricone.

Mama a sunat, desigur, să mă implore să vin acasă.
— Aştept aici, am zis.
Îl auzeam pe tata în fundal, apoi am auzit iarăşi vocea mamei.
— Tata îţi mulţumeşte pentru cadou, a zis ea.
— L-a şi deschis?
— Doar îl ştii pe tata. Nu poate aştepta.
Eram pe punctul să-i spun că nu-l cunoşteam deloc.
— Cuţitul îl avea dinainte, am spus.
Mama a început să plângă.
— Willy, eşti un copil bun, totuşi.
Totuşi? Ce voia să spună cu asta? Totuşi?
— Trebuie să închid telefonul acum.
Dar mama nu m-a lăsat.
— Ai ce mânca? întrebă ea.
Şi mi-a venit iarăşi în minte vechiul obicei – când vecinii vin cu supă şi carne fiartă pentru cei îndoliaţi.
— Încă n-a murit nimeni, am zis.
După care am închis şi m-am culcat.

XV

Acum.

A trecut o vară şi în curând va trece şi toamna.

Până aici am ajuns.

După o noapte geroasă, un îngheţ neaşteptat de timpuriu, zăpada a început să se aştearnă pe jos, un strat frumos şi strălucitor care-mi luminează camera şi încă nu e trecut de ora şase, într-o dimineaţă de octombrie, când luna ca o lampă imensă şi albă peste deal mă trezeşte. Poate că n-am dormit. N-are nicio importanţă. În orice caz, este prima oară când mă trezesc fără să mai simt suferinţa. Sunt surprins. Şi speriat. Dar nu cred nicio clipă că s-a terminat. Suferinţa a încetat doar ca să se poată reorienta. Merg la fereastră. Zăpada asta nu se prinde. Se va topi şi va dispărea înainte să se-ntunece iar. Profit de ocazie, mă îmbrac cât este linişte în casă, liniştea din broderii. Îmi scot schiurile din magazie, fără să-i trezesc pe mama şi pe tata, şi intru în pădure. Mă iau, la început, după linia de înaltă tensiune, vreme de câţiva kilometri. Pârtia este lunecoasă şi îngustă, în unele locuri vârfurile schiurilor se zgârie de pietrele ascuţite. Nu contează. Locurile îmi sunt familiare, dar eu sunt, în acelaşi timp, un străin. Aceasta este copilăria exterioară. Am o singură dorinţă: să mă epuizez, să uit de mine însumi. Aşa că o iau la stânga, departe de linia de înaltă tensiune, de centura de protecţie împotriva incendiilor, urcând dealul abrupt pe lângă Vestlia, cea mai veche gospodărie din ţinut, strămutată de multă vreme, şi apoi pe lângă iazul unde trăiesc câţiva păstrăvi uriaşi pe care nimeni nu-i poate prinde şi despre care toată lumea vorbeşte. Poate că-s doar poveşti, în tot acest timp, cerul îşi schimbă culoarea. Văd o altă lumină. Tatonez terenul cu beţele de schi şi bătătoresc pârtia. Fac o pârtie nouă în zăpada proaspăt căzută. Şi ştiu, ştiu încotro mă duc. Voi deschide drum în pădure de unul singur. Voi da crengile la o parte. Îmi voi curăţa viaţa ca pe un copac de crengile uscate, îi voi adăuga inelele de creştere în jurul trunchiului, iar lemnul va pluti în fiecare lacrimă vărsată. E tot ce pot face. Şi ajung exact acolo unde trebuie să ajung, acolo unde-ar fi trebuit mereu să fiu. Tata

n-a ajuns încă până aici cu plugul. Sunt primul. Dar odată, demult, a deszăpezit drumul pentru Audrey Hepburn. Acum e rândul meu să fac pârtie pentru ea. Păşeşte în faţa mea, în rochia ei neagră şi strâmtă, frumoasă, suplă şi puternică, iar picioarele ei par atât de mici în ghetele imense. Audrey Hepburn păşeşte în faţa mea, şi totuşi eu sunt cel care face pârtia. O strig pe nume, dar ea nu se-ntoarce, îi văd doar părul prins la spate şi gâtul lung şi graţios şi nu reuşesc s-o ajung din urmă, chiar dacă se opreşte pentru o clipă să se odihnească sau să admire priveliştea. Apoi îşi ia avânt mai departe cu beţele de schi, cotind pe Fifth Avenue & Skrukkedalen, dispărând cu totul.

Mă-ntorc pe-acelaşi drum.

Pe ultima porţiune sunt nevoit să-mi car schiurile.

Tata se pregăteşte să pună plugul în funcţiune, chiar dacă nu va fi nevoie de el astăzi, îmi aruncă o privire rapidă şi nu spune nimic.

Mama stă pe treptele de la intrare, ca de obicei.

— Am fost îngrijoraţi pentru tine, Willy.

— N-aveţi de ce.

— Unde-ai fost?

Nici nu-mi amintesc de când n-am mai râs.

— La cinematograf, zic eu.

XVI

În aprilie, la cinci luni de la dispariţia lui Cathrin, s-a ţinut un moment comemorativ după slujba religioasă. Era într-o duminică. Soarele era deja sus pe cer. Paltonul pe care mi-l pusesem era mult prea călduros. Era de iarnă, dar iarna trecuse. Copacii aruncau o lumină verde, difuză de-a lungul pământului. Când am ajuns la biserică, erau aproape toate locurile ocupate de părinţi, în primul rând, de prietenele, prietenii, de toţi cei care făcuseră parte din echipa de căutare a lui Cathrin, plus alţii care au mai rămas după încheierea slujbei, ca să-i amintesc chiar pe toţi. Lângă catafalc era o fotografie a lui Cathrin şi o floare, un trandafir alb. Semăna cu o înmormântare, dar fără sicriu. Nimeni nu murise. Cineva dispăruse doar. Cu toţii s-au întors spre mine. Credeam că aveam să fiu întâmpinat probabil cu o oarecare compasiune. Mă înşelasem. N-a fost aşa. N-am fost întâmpinat cu compasiune. Eram Herbert Noll, o neînţelegere care nu fusese, totuşi, iertată. Aksel s-a ridicat, îndreptându-se spre mine pe culoarul central, şi mi-a tăiat calea.

Vorbea cu voce joasă.

— N-ai ce căuta aici.

— Cum n-am ce căuta aici? Cum adică?

— Este dorinţa familiei.

— Nu se poate.

— Ba da. Se poate. Este o întrunire privată.

Aksel şi-a pus mâna pe umărul meu, în timp ce toată lumea ne urmărea cu atenţie, cred că mai mulţi erau gata să intervină, dacă era cazul.

— Să nu faci nicio scenă, Will. Te rog.

— Tu eşti cel care face scene.

— Nu pricepi? Nu eşti binevenit aici.

Cuvintele acestea m-au afectat cel mai mult.

— Pricep, am zis.

Îl priveam pe Aksel care şi-a lăsat mâna în jos, uşurat.

— La naiba că s-a ajuns aici, a zis.

Nu voiam să ies, dar asta am tăcut, am fugit afară. Omul de serviciu al bisericii a închis uşile în urma mea. Am aşteptat mai

departe lângă parcare. Nu a trecut mult şi s-a auzit muzică şi cântec. Începuse momentul comemorativ. Puţin mai departe două femei în vârstă, la braţ, mergeau printre morminte. Încetineala cu care mergeau m-a liniştit. Simţeam decalajul de fus orar din mine însumi. Suferinţa este anevoioasă. Nu trece. Dar se poate schimba. Mă gândeam la băutura pe care obişnuiam s-o preparăm împreună, *bellini*. Femeile s-au oprit la un mormânt, au lăsat ceva acolo, apoi au continuat să meargă mult mai încet, ca şi cum, deşi erau spre sfârşitul vieţii, ar mai fi avut o veşnicie la dispoziţie.

Gândul la Cathrin care intrase în vilă, în casa copilăriei ei, dispărând chiar acolo, într-un trecut unde eu nu o mai puteam ajunge, era pentru mine aproape o alinare.

Stăteam în picioare la umbră, mulţumit că-mi luasem paltonul pe mine. Norii grei şi palizi aduceau o schimbare a vremii. Mi-aduc aminte ce spusese tata despre bâtlan, că bâtlanul nu poate suferi vremea rea şi zboară deasupra norilor când ştie că vine ploaia. Nicio pasăre nu zboară mai sus ca bâtlanul.

Timpul a trecut şi uşile s-au deschis. Părinţii au ieşit primii, braţ la braţ. Mama lui Cathrin purta ochelari de soare. În urma lor veneau ceilalţi, tăcuţi, întunecaţi. M-am retras uşor. Dar tatăl mă observase deja. A lăsat-o pe Julie şi a venit până în locul unde stăteam eu. Era prea târziu.

— Afară cu tine, a zis el.

— Afară? Ce vrei să spui?

— Afară cu tine din apartament. Îl vând.

— Nu poţi. Locuiesc acolo. Eu…

Tatăl m-a întrerupt, după cum îi stătea în obicei.

— Nu pot? Stai să vezi.

Destul de neajutorat, am spus:

— Îmi iau un avocat.

— N-ai decât, şi-am să-ţi fac viaţa un iad şi mai mare decât este deja.

— Înţeleg.

Tatăl a rămas tăcut, privindu-mă îndelung. Nici eu nu ştiam ce să spun.

— Azi e duminică, a spus în cele din urmă. Nu asta era ziua când obişnuiaţi să mergeţi la vizionări, Willy?

Apoi s-a dus la Julie şi la ceilalţi, care aşteptau lângă maşini.

M-am dus acasă, dacă mai puteam numi acasă acel loc. Nu mai puteam. În faţa intrării era anunţul bine cunoscut: VIZIONARE. Am alergat în sus pe trepte până la apartament. Un agent imobiliar tânăr, bine îmbrăcat, bronzat, întâmpina lumea în antreu; erau mulţi, iar el împărţea pliante şi îi conducea. Evident că fusese prevenit în privinţa mea, pentru că n-am primit niciun pliant, însă nici nu aveam nevoie. Dorinţa lui era să scape de mine, dar a fost aşa cum îmi spusese şi Aksel, juristul: fără scene. Am intrat, totuşi, strecurându-mă pe uşă, pe lângă el, şi am rămas acolo, în picioare, între bucătărie şi camera de zi, uitându-mă la toţi aceşti oameni care se acomodau cu locul, încercau canapeaua, deschideau dulapuri, trăgeau sertare, se uitau în cărţi, ridicau vaze, întorceau pături, mutau mese, da, se făceau comozi ca şi cum ar fi locuit deja acolo, ba mai mult, un băiat s-a aşezat pe un scaun şi a pornit televizorul, era competiţia de schi, ultima competiţie de schi din sezon. Nu erau altceva decât nişte hoţi. M-am dus în dormitor, dar nici aici nu era linişte, iar în faţa camerei mele de lucru se făcuse coadă. Am observat la o pereche ceva familiar, puneau mâna pe orice, însă nu ştiam de unde să-i iau. Femeia a trecut pe lângă mine în pragul uşii, a ezitat o clipă şi a-ntrebat:

— Este cumva şi o verandă pe aici? Cred că aşa scria în anunţ.

— De unde să ştiu eu?

A continuat să meargă spre baie.

N-am mai suportat.

Am aşteptat jos în stradă să se termine totul, l-am aşteptat pe agentul imobiliar să-şi împacheteze anunţul, să-l pună pe bancheta din spate a maşinii sale şi să plece.

N-am închis un ochi toată noaptea.

Acum eu eram hoţul, intrusul.

Ofertele au început să vină chiar a doua zi după vizionare, iar tatăl a acceptat una dintre ele, poate că erau timpuri dificile în branşa sa necunoscută şi avea nevoie de bani gheaţă, sau poate că voia doar să scape de apartament cât mai rapid cu putinţă.

Miercuri, apartamentul era deja vândut.

Joi, maşina de transport a firmei de mutări de la Majorstua a parcat în faţa apartamentului.

Patru bărbaţi au invadat apartamentul cu chingi, cutii de carton şi bandă adezivă.

Şi cu cât cărau mai mult de-acolo, cu atât îmi dădeam mai bine seama cât de puţin era al meu.

Majoritatea lucrurilor erau ale lui Cathrin.

Nu ştiam că noi, sau mai bine zis ea, aveam atâtea lucruri de care n-aveam nevoie.

Cameră după cameră, toate au fost golite, tot ce semăna cu o viaţă a fost îndepărtat, până ce n-a mai rămas la vedere decât scheletul apartamentului: pereţii, podelele, tavanul.

În timp ce trebăluiau în camera de zi, m-am dus în bucătărie, am luat foarfecă şi nu ştiu de ce am făcut asta, dar am tăiat în bucăţi perdeaua, în fâşii atât de mici încât am putut să le-adun în punga de gunoi. Aveam chef să tai mai mult. Aveam chef să-mi tai degetele, urechile, nasul, degetele de la picioare. Foarfecă lumina în mâna mea. Aveam poftă să tai totul în bucăţele şi să le pun laolaltă, una după alta, într-o altă înşiruire.

Am pus foarfecă la loc în sertar.

Şi când bărbaţii au terminat, mai rămăsese doar computerul meu în care nu erau fişiere, macheta de avion, telefonul şi ceasul. Era exact cinci şi douăsprezece minute, şaptesprezece aprilie, 1997. De ce-mi aduc aminte exact de asta cu atâta precizie?

Pentru că atunci a sunat telefonul.

INTERIOR, APARTAMENT. OSLO. DUPĂ-AMIAZĂ. PRIMĂVARĂ/ APRILIE

Will se apleacă şi ridică receptorul telefonului de pe podeaua din camera de zi goală, ascultă, cu un soi de bucurie şi de durere, se sprijină de perete.

INTERIOR, AVION. ACEEAŞI SEARĂ.

Will stă la geam, locul de lângă el este liber. Se uită afară, soarele apune şi aruncă o lumină roşie şi întunecată la orizont. O însoţitoare de bord se apleacă spre el. Will se întoarce, a plâns sau plânge. Încearcă să ascundă asta. Însoţitoarea de bord se uită îngrijorată la el. Ea are o tavă cu băuturi, suc de portocale, şampanie. Will se află la clasa business.

STEWARDESA: Doriţi ceva? De băut? Şampanie...

WILL (o întrerupe): Nu, mulţumesc.

STEWARDESA: E totul în regulă?

WILL: Bineînţeles că e-n regulă.

Însoţitoarea de bord îi dă lui Will un şervet cald, aburind. Se şterge în grabă pe faţă.

STEWARDESA: Sigur?

WILL: Da, totuşi. Aveţi un bellini*?*

STEWARDESA. Poftim?

WILL: Lăsaţi.

INTERIOR, AVION. ACEEAŞI SEARĂ/NOAPTE.

Avionul parchează în faţa porţii. Will se uită din nou afară: FRANKFURT. O harababură de lumini care se mişcă în toate direcţiile.

INTERIOR, AEROPORT. ACEEAŞI NOAPTE/DIMINEAŢĂ.

Will doarme într-un scaun în sala de sosiri, ţine în braţe o geantă de călătorie.

Figura lui e liniştită, detaşată. Punctul de vedere al lui Will: O pasăre rătăcită în sală zboară în cerc aproape de plafon, în timp ce un grup de BĂRBAŢI, oameni de serviciu şi paznici stau şi se uită la ea. Unul dintre bărbaţi are o copită imensă. Pasărea zboară mai departe spre o cafenea închisă, iar bărbaţii fug după ea. Pasărea aterizează pe o masă, ciuguleşte câteva fărâmituri, dar în clipa în care bărbaţii se apropie, pasărea se ridică şi se aşază pe o grindă sus, deasupra lor. Bărbaţii înjură şi se sfătuiesc între ei cu voci răsunătoare.

(OFF: Râs.)

INTERIOR TAXI. ACEEAŞI DIMINEAŢĂ.

Will stă pe bancheta din spate. Râde. Un soi de râs necontrolat. ŞOFERUL este tăcut, corect, îl priveşte când şi când în oglinda retrovizoare. Maşina traversează un peisaj frumos, păduri întinse, câmpuri, cotesc pe o poartă înspre o clădire ce aduce cu un palat vechi, dar care se pare că este un spital privat.

INTERIOR SPITAL. ACEEAŞI DIMINEAŢĂ.

Will merge împreună cu un DOCTOR de-a lungul coridorului. Duce geanta în mână.

DOCTORUL (vorbeşte probabil germană/engleză): E foarte slăbită. Cu toate astea, este puternică. Dacă înţelegeţi.

WILL: Da. O cunosc.

DOCTORUL: Nu fiţi aşa de sigur de asta.

Doctorul se opreşte în faţa unei camere. Pe uşă e lipit un număr, un fel de cod. Will îl priveşte.

WILL: Care-i părerea dumneavoastră?

DOCTORUL: Le spun tuturor. Şi cel mai adesea aşa este. Trebuie să fiţi pregătit ca ea să nu vă mai recunoască.

WILL: De cât timp a...

DOCTORUL (îl întrerupe): Politica noastră este sinceritatea. Completă sinceritate. Spunem lucrurilor pe nume. Atât pacientului, cât şi rudelor.

WILL: Şi ce-mi puteţi spune?

DOCTORUL: N-am reţinut exact cine sunteţi...

WILL (îl întrerupe): Iubitul ei.

Doctorul se uită la ceas.

DOCTORUL: Zece minute. Apăsaţi alarma dacă se-nâmplă ceva.

WILL: Pot să vă mai întreb ceva?

DOCTORUL: Bineînţeles.

WILL: Cât costă să fii tratat aici?

DOCTORUL (reticent): Sunteţi bolnav?

WILL: Nu.

DOCTORUL: Trebuie să aşteptăm până în acel moment. Dar hai să punem aşa problema. Viaţa este preţioasă. Vreau să spun nepreţuită.

WILL: Chiar dacă ştii că vei muri?

DOCTORUL (îngăduitor): Dar oare n-o ştim cu toţii? Amânarea. Este singura pe care o putem cere.

Doctorul dă să plece, dar se întoarce din nou spre Will.

DOCTORUL: Şi, totuşi, aici nu folosim cuvântul moarte.

Doctorul îşi pune un deget peste buze înainte să-şi continue drumul în jos pe coridor.

Will trebuie să se adune, pune în cele din urmă mâna pe clanţă şi împinge uşa încet, deschizând-o.

INTERIOR. SALON DE SPITAL. ACEEAŞI DIMINEAŢĂ/DUPĂ AMIAZĂ

Will o vede pe Cathrin întinsă în pat într-o cameră care ar fi frumoasă dacă nu s-ar vedea peste tot tuburi, catetere, truse de perfuzie, monitoare, aparate. Capul ei n-are niciun fir de păr, e aproape de nerecunoscut. Mai are în ureche cercelul de chihlimbar. Will pune jos geanta. Ea doarme. Will rămâne în picioare, uitându-se la ea. Apoi se duce tiptil la pat, îşi trage un scaun alături, se aşază şi îşi pune mâna cu grijă pe fruntea ei

lucioasă şi încordată. Ea deschide ochii şi se întoarce spre el. Privirile lor se-ntâlnesc. Will se teme că ea n-o să-l recunoască. Se apleacă mai mult spre ea, ca şi cum ar vrea ca ea să-l vadă mai bine. Ea îşi pune mâna în jurul gâtului lui. Îl sărută. El o sărută. Un sărut uşor, abia dacă se ating unul pe altul.

WILL: Să te ia naiba, Cathrin.

Cathrin râde, începe să tuşească, se ridică în capul oaselor. Will încearcă s-o ajute, e pe punctul să intre în panică, se uită după alarmă, după care ea se scufundă din nou în pat, epuizată.

CATHRIN: Ba să te ia naiba pe tine, Will. E bine. Chiar că e bine. Dar nu trebuia să vii pân-aici ca să mă faci să râd. Pot muri din asta.

WILL: Nu vorbim despre moarte aici.

Cathrin e pe punctul să râdă iarăşi.

CATHRIN: Nu vorbim despre moarte, doar murim.

Will o ia de mână cu infinită precauţie, de parcă s-ar teme că ea s-ar putea sparge în bucăţi chiar în faţa ochilor săi.

WILL: M-ai rugat să vin.

CATHRIN: Mi-era puţin frică. Nu e mai rău de-atât.

WILL: De ce n-ai spus nimic?

CATHRIN: N-am vrut să vă temeţi. Nu voiam să-ţi fie ţie teamă.

WILL: M-ai făcut deja să-mi fie teamă. Ai făcut pe mulţi să se teamă.

CATHRIN: Am vrut să rezolv eu. În regulă?

WILL: Nu. Puteam să rezolvăm împreună.

CATHRIN: Ne certăm?

Will se apleacă înspre ea.

WILL: Bine-nţeles că nu.

CATHRIN: Ba da. Cred, la naiba, că ne certăm. E-n regulă.

Will scoate un pachețel mic din geantă şi i-l dă lui Cathrin. Ea abia dacă reuşeşte să-l deschidă, Will trebuie să o ajute. În cutiuţă e cercelul pe care-l cumpărase, cadoul de Crăciun. Cathrin zâmbeşte.

WILL: Crăciun fericit, oricum. Chiar dacă a trecut ceva timp de-atunci.

Amândoi râd puţin.

CATHRIN: Mulţumesc. Îmi plac bărbaţii cu memorie bună.

Will vrea să-i prindă cercelul în cealaltă ureche, dar ea îi împinge mâna la o parte.

CATHRIN: Să mai aşteptăm puţin cu asta. Pune-l doar acolo.

Will pune cercelul şi cutiuţa pe noptieră.

WILL: Când te-ntorci?

CATHRIN: Nu face pe prostul, Will.

WILL: Ce vrei să spui?

CATHRIN: Că nu ştiu. Dacă mă mai întorc.

WILL: Ba sigur că ştii. Va fi bine.

CATHRIN: Când spui câte-o minciună ţi se schimbă culoarea ochilor. Ştiai asta? Se fac aproape verzi. Nu-ţi stă bine.

WILL: Cum de ştii tu asta?

CATHRIN: Am văzut de câteva ori când ne-o trăgeam. Acum sunt la fel. Uită-te în oglindă. Ochii tăi sunt verzi.

Doctorul deschide uşa, în spatele lui sunt două asistente. Aşteaptă.

Will se apleacă peste Cathrin, ea-l mângâie pe păr.

Cathrin se întoarce spre doctorul care îi face semn că trece timpul.

Vorbesc în şoaptă, în timp ce doctorul şi asistentele aşteaptă.

CATRHIN: Mi separe c-ar cam trebui să pleci. Cu bine, Will. A fost plăcut să te văd.

WILL: Rămân aici.

CATHRIN (şi mai încet): Nu-i aşa că animalele se-ascund când simt că mor? Of, iar am zis cuvântul. N-am vrut.

WILL: Sunt oameni care îţi duc dorul, Cathrin.

CATHRIN: Cine?

WILL: Eu. Părinţii tăi. Vivi. Toţi.

CATHRIN: Ai găsit-o pe Ca De-Obicei?

WILL: A dispărut fără urmă. Dar sunt convins că şi ei îi e dor de tine.

Will îi ia mâna şi vede că nu mai are brăţara. Iar Cathrin îl observă.

CATHRIN: Ţi-aduci aminte de agentul imobiliar din casa cu suflet? Netrebnicul acela libidinos. Cred că s-a uitat la noi.

WILL: Mă-ndoiesc. N-ar fi reuşit să urce la mansardă.

CATHRIN: Ţi-aduci aminte ce transpirat era? Tu nu observi nimic în jurul tău, Will.

WILL: Ce-i cu el?

CATHRIN: El a cumpărat brăţara. Şi iată-mă aici. Să nu te înfurii. Spune-mi că nimeni nu se va înfuria. Oamenii de aici se pricep. Costă trei sute de mii să...

Cathrin nu mai spune nimic, îşi pune doar degetul peste buzele uscate şi crăpate.

WILL: Nu sunt furios. Nimeni nu e furios, Cath. Suntem doar...

CATHRIN (îl întrerupe): E bine. E al naibii de bine. Înfurie-te puţin, Will. Măcar de data asta.

Doctorul şi asistentele dau semne de nerăbdare şi intră în încăpere.

WILL: Ne vedem.

CATHRIN: Da. Ne vedem. Să fii sigur. Dar nu e sigur că te aştept pe tine.

WILL: Ce vrei să spui?

Cathrin îl trage mai aproape, şopteşte:

CATHRIN: Să spunem o dată pentru totdeauna. Că un timp ne-am iubit unul pe altul.

WILL: Ne iubim, Cathrin. Nu că ne-am iubit.

CATHRIN: OK. Spune.

WILL: Ne iubim unul pe altul. Acum spune şi tu.

CATHRIN: Ne iubim unul pe altul. Ce faci cu geanta aia?

WILL: Rămân aici, Cath.

CATHRIN: Asta n-aş putea suporta. Pe deasupra, cei de aici sunt competenţi. Poate că se termină la noapte.

Will o ţine strâns de mână şi nu vrea să-i dea drumul.

WILL: Ne-a fost bine împreună, nu-i aşa? Măcar până am ajuns să ne plictisim.

Cathrin îl priveşte, zâmbeşte şi încearcă să se ridice, dar nu reuşeşte.

CATHRIN: Da, aşa e. În special când ne-am plictisit şi am putut păcătui puţin. Nu e oare plăcut să te gândeşti la asta?

WILL: Ba da. E plăcut să te gândeşti la asta.

CATHRIN: Nu-ţi fie teamă. Îmi promiţi?

WILL: Nu. Mi-e teamă. Mi-e teamă pentru tine.

CATHRIN: Ajunge că mi-e mie teamă, Will. Mai mult nu pot duce.

Ea îi lasă mâna şi Will se apleacă şi îi sărută buzele uscate. Apoi se ridică. Asistentele îl conduc afară, în timp ce doctorul se ocupă de Cathrin. Will se opreşte în uşă şi se întoarce spre Cathrin, pentru ultima oară, dar ea nu-l vede.

INTERIOR. SPITAL. ACEEAŞI SEARĂ/NOAPTE

Will traversează coridorul elegant, singur. Se opreşte, se aşază pe un scaun, dă drumul genţii pe podea şi-şi ascunde faţa în mâini. Plânge. Este singurul sunet de pe coridorul gol.
(Muzica: primele versuri din Broken Bicycles *de Tom Waits:* Somebody must have an orphanage for / all the things that nobody wants anymore[36]*.)*

În timp ce Will stă aşa, aplecat, cu faţa îngropată în mâini, doctorul şi asistentele medicale ies din camera lui Cathrin, aflată în fundal. Ultimul dă jos anunţul cu numărul şi codul, aruncă o privire spre Will, ezită, după care îi urmează pe ceilalţi.

FLASHBACK

[36] (Eng.) Cineva trebuie să aibă un orfelinat/pentru toate lucrurile pe care nimeni nu le mai vrea (n.tr.).

Interior, maşină. După-amiază. (Muzica se aude în continuare.)

Will conduce, Cathrin stă lângă el. Se întorc de la casa lui părintească, de la aniversarea de cincizeci de ani a tatălui lui. El este îmbrăcat într-un costum închis la culoare, ea într-un taior gri, elegant. Drumul e prost, în aer zboară fulgi de zăpadă. Niciunul nu spune nimic. Apoi Will vorbeşte în grabă şi opreşte în faţa unei case destul de dărăpănate, aproape o cocioabă, unde pe un panou răsturnat în şanţ scrie DE VÂNZARE. Terenul e plin de caroserii de maşini vechi, piese de maşină, cauciucuri şi biciclete ruginite, roţi şi cadre de bicicletă. Will întredeschide uşa.

CATHRIN: Ce-ai de gând?

WILL: Să mă uit la casă. E de vânzare. Fostul proprietar s-a spânzurat. Cred că am putea s-o luăm sub preţul pieţei.

CATHARIN: Eşti furios.

WILL: Nu sunt furios. Sunt doar puţin sentimental. Locuri de odinioară şi chestii de-astea, ştii tu.

CATHRIN: Eşti furios pe mine pentru că am zis că trebuie să ţii un toast pentru tatăl tău.

WILL: Tu ai fost cea care-a zis asta? Să ţin un toast? Nici n-am avut habar.

CATHRIN: Will. Te rog. Mi-e frig. Eu...

WILL (o întrerupe): Mi-a spus că a fost doar un vis.

CATHRIN: Ce anume?

WILL: Bâtlanul.

CATHRIN: Care bâtlan?

Will deschide portiera şi mai tare. Vântul aduce zăpadă în maşină.

WILL: Mi-a spus că trebuie să am mare grijă de tine. Trebuie să am mare grijă de tine?

Cathrin se cutremură înfrigurată şi îl priveşte.

CATHRIN: Eşti sigur că nu ţi-a spus că eu ar trebui să am mare grijă de tine?

Will aşteaptă puţin, după care închide portiera, se apleacă spre Cathrin, o cuprinde în braţe, o încălzeşte.

EXTERIOR. DRUM. (flashback/vis.)

Se văd luminile depoziţie dispărând în ninsoarea viscolită. O rafală de vânt ia pe sus panoul DE VÂNZARE care cade, puţin mai departe, cu partea opusă în sus. Acolo scrie, cu litere de mână: VÂNDUT.

INTERIOR. SPITAL. ACEEAŞI NOAPTE.

Will se uită cu atenţie în jur. Coridorul este iarăşi pustiu. Se ridică, lasă geanta în urmă, se duce spre ieşire, în timp ce muzica, melodia lui Tom Waits, se continuă până la sfârşit. Will caută în mod evident ceva şi găseşte în cele din urmă: un automat de cafea. Introduce câteva monede, pune o cană în locul potrivit, apasă un buton şi aşteaptă. Nu se-ntâmplă nimic. Apasă din nou. Nu ajută la nimic. Pune mai multe monede, apasă pe un alt buton. În continuare nu se-ntâmplă nimic. Începe să lovească automatul. Îşi pierde controlul. Furios. Will stă în faţa automatului izbind iar şi iar.

XVII

Telefonul suna, iar eu nu-l puteam găsi, sunetul venea din toate direcţiile în apartamentul gol, alergam dintr-o cameră în alta, până ce l-am găsit, în cele din urmă, pe podea în camera de zi. M-am aplecat, am ridicat receptorul şi am auzit glasul subţire şi prietenos de femeie la celălalt capăt al firului.

— Cred c-am găsit-o.

A trebuit să mă prind de ceva, dar nu era nimic de care să mă ţin, doar un perete gol. M-am sprijinit de el.

— Aţi găsit-o? Cum adică?

— Nu dumneavoastră aţi pierdut o căţeluşă?

Am lunecat în jos de-a lungul peretelui, până ce m-am aşezat în colţul camerei şi am închis ochii.

— Ba da. L-aţi găsit? Vreau să spun, aţi găsit-o?

— Ar fi trebuit să sun mai devreme. Dar vă sun totuşi acum. Mai bine mai târziu decât niciodată.

— Aveţi dreptate. Pot veni s-o iau?

— Locuiesc pe strada Bygdøy. La numărul 14. La interfon scrie Ragnar Holmsen. E numele soţului meu, dar el a murit. Încă nu am schimbat plăcuţa. Şi nici n-am s-o fac. Numele meu este Edith Holmsen.

Am ascultat răbdător vocea tărăgănată, Edith Holmsen era, evident, o femeie bătrână, foarte bătrână, şi probabil nu prea avea cu cine vorbi, exact ca şi mine, mă simţeam bine să stau aşa în colţul camerei goale, ascultând-o pe ea vorbind.

— Pot veni azi?

Edith Holmsen a ezitat o clipă, iar vocea ei s-a înăsprit.

— Dacă încă o mai vrei înapoi, a zis.

Am luat imediat un taxi până la ea, nu era departe de Burum, acolo unde Ca De-Obicei fugise în seara aceea, am sunat la soneria lui Ragnar Holmsen, s-a auzit un bâzâit în uşa pe care am împins-o numaidecât şi am urcat în fugă la etajul trei. Edith Holmsen mă aştepta pe palier. Era, aşa cum presupusesem, o doamnă foarte în vârstă, poate aproape de nouăzeci de ani, în halat de casă şi papuci de casă mult prea mari. Era micuţă, adusă de spate, aşa cum ajung cei mai mulţi bătrâni, cresc în

jos, centimetru de centimetru, iar părul îi atârna într-o încâlcitură, arăta de parcă tocmai se trezise dintr-un somn de câţiva ani. Dar când m-am apropiat, am văzut că avea privirea ascuţită şi limpede, aproape prea frumos ca să fie adevărat.

M-am prezentat.

— Willy Bråten. Vă sunt foarte recunoscător că aţi sunat.

— Tu ştii deja cum mă cheamă pe mine.

Edith Holmsen s-a întors şi a intrat în apartament. Pe o masă, gata pregătite, erau prăjituri şi cafea. Aproape că m-a împins într-un scaun, s-a aşezat pe celălalt şi a turnat cafea în ceşti. Ca De-Obicei nu era nicăieri.

— Cu ce te ocupi, Willy? a întrebat ea.

M-am gândit că va dura ceva vreme, dar i-am făcut bătrânei doamne pe plac. Nici eu n-aveam prea multă lume cu care să vorbesc. Aveam destul timp.

— Scriu scenarii de film, am zis. Mai bine zis, asta am făcut până acum.

— Dar n-o mai faci?

— Nu. Se pare că nu-s destul de bun pentru asta.

— Nu eşti destul de bun? Asta hotărăşti tu însuţi.

— Din păcate, sunt mulţi alţii care hotărăsc asta.

— Ia şi o prăjitură.

A împins farfuria pe masă, iar eu n-am avut încotro, a trebuit să iau o prăjitură.

— Mulţumesc.

— Dar tu ce părere ai, tu crezi că eşti destul de bun, Willy?

Mă uitam în jur. Apartamentul, în orice caz, camera de zi era plină de obiecte, bibelouri, amintiri, rame, abajururi şi umbre, aproape că nu mai era niciun locşor liber. O uşă dublă ducea spre un balcon îngust unde era un pom de Crăciun uscat care încă avea o stea strâmbă în vârf.

— Uneori, poate că da, am răspuns.

— Vezi. Atât timp cât tu însuţi crezi acest lucru, nimeni nu ţi-l poate confisca. Mai mănâncă o prăjitură.

Eram chiar obligat să stau acolo şi să ascult toate chestiile astea?

Începusem totuşi să-mi pierd răbdarea.

— Nu, mulţumesc, am zis.

— Să-ţi povestesc cum a murit Ragnar, bărbatul meu?

N-aveam de-ales, aşa că am încercat să mă calmez iar.

— Da, bine.

— A fost ucis de o secure.

Am devenit, desigur, curios.

— Ce groaznic.

— Da. Ragnar s-a dus jos în pivniţă ca să spargă lemne. Era în iarna aceea când a fost un ger cumplit, 1977. Era şi criza petrolului. Nu, a fost cu câţiva ani mai devreme. Dar, oricum, nu s-a mai întors niciodată de jos din pivniţă.

— Dumnezeule. Dar cine-a făcut-o?

— Medicul a fost de părere că şi-a luat avânt atât de mare cu securea încât s-a lovit drept în cap.

— E posibil aşa ceva?

— Ragnar era, din păcate, foarte ghinionist şi neîndemânatic cu mai toate. Dar la asta chiar că se pricepea.

— Dumnezeule, am zis.

— Medicina legală, sau cum i-o fi zicând, se ocupă cu asta. A trebuit să se investigheze dacă au fost şi alte amprente pe coada securii. N-au găsit. Înseamnă că era singur atunci.

Edith Holmsen a mai turnat cafea în ceşti, fără să mă întrebe înainte. Mă gândeam la acest Ragnar, nu numai că a fost extrem de ghinionist, ci era dintre cei mai nenorocoşi, socoteam că puteau fi număraţi pe degetele de la o mână, dacă nu cumva era doar el singur, oare câţi să fi avut ghinionul să se omoare cu securea din greşeală? Era aproape cam pe aceeaşi linie cu Herbert Noll.

— Dacă aş fi scris despre asta într-un scenariu de film, nimeni nu m-ar fi crezut, am zis eu.

Femeia bătrână în halat şi papuci de casă a zâmbit.

— Şi asta nu e totul. Ragnar a reuşit această performanţă de două ori.

Abia dacă mai eram în stare s-o urmăresc.

— Două? Două ce?

— Prima dată a nimerit craniul cu partea din spate a securii, cum s-o fi numind asta, iar a doua oară cu tăişul. Ultima lovitură a fost cea care l-a ucis pe loc. Aşa a spus medicul.

Am privit în jos gândindu-mă că dacă aş fi scris asta într-un scenariu, că s-a lovit de două ori în cap, marea majoritate ar fi crezut. O singură dată ar fi ceva neplauzibil. Dar a te lovi astfel de două ori presupune voinţă şi disciplină. Totuşi, nu-l putea

concura pe Herbert Noll. Nu era niciun strop de umor involuntar în această poveste.

— E aproape de necrezut, am zis.

Edith Holmsen a dat din mână.

— Hai să nu mai vorbim despre asta. A trecut mult timp de când l-am dat uitării.

Eram pe punctul să mă ridic, dar n-am ajuns atât de departe.

— De unde eşti? Nu eşti din Oslo?

— Din Hurdal. De ce întrebaţi?

— Încerci, dar nu reuşeşti să ascunzi de unde vii.

— Înseamnă că aveţi o ureche bună.

Ea a oftat.

— Auzul e, probabil, singurul care mai funcţionează ca lumea. De aceea a trecut aşa de multă vreme până ce te-am sunat. Adică am rătăcit biletul cu numărul tău de telefon şi n-am mai fost capabilă să-l găsesc.

— Apropo, unde l-aţi găsit, până la urmă?

— Lunecase în spatele frigiderului. Şi când menajera care mai face ordine pe-aici a venit ieri, a găsit biletul când s-a apucat să spele frigiderul. Şi trebuie să recunosc şi eu că m-am gândit să nu te mai sun pentru că trecuse atâta vreme, dar, din păcate, nu m-a lăsat conştiinţa.

— Mă referam la câine. Unde l-aţi găsit?

— Ah. În parcul de lângă Hydro. Obişnuiesc să mă plimb pe acolo o dată la două zile, dacă nu plouă. Stătea culcat sub copacul cel mare, sub fagul roşu, era zbârlit şi speriat. L-am adus cu mine aici. Şi după două zile am văzut anunţul pe care scria câine dispărut.

M-am aplecat înainte şi n-am mai putut să aştept.

— Unde-i câinele, de fapt?

— Crystal, a strigat Edith Holmsen.

S-au auzit paşi greoi, dar n-aş fi putut spune dacă era cu adevărat Ca De-Obicei câinele care, în cele din urmă, s-a apropiat încet. Nu numai că crescuse mult în aceste cinci luni, ci se făcuse neobişnuit de gras, de nerecunoscut, şi evident că nici nu mă mai recunoştea. S-a aşezat lângă papucii de casă ai lui Edith Holmsen. Ea i-a dat o bucată de prăjitură care s-a făcut imediat nevăzută, aşa că a mai primit o bucată care a dispărut la fel de rapid.

— Ţine-i companie până mă duc eu la toaletă.

A lipsit destul de mult timp.

M-am aplecat deasupra câinelui şi l-am mângâiat.

— Ca De-Obicei, am şoptit eu. Ne e dor de tine.

Nu prea asculta.

— Ca De-Obicei, am repetat, puţin mai tare. Ascultă-mă.

Atunci a mişcat uşor pleoapele şi a dat din coadă de două ori, leneş şi mulţumit, iar în acea clipă am ştiut că el era câinele nostru, Ca De-Obicei.

Edith Holmsen s-a întors.

— S-a purtat frumos Crystal? a întrebat ea.

Am dat din cap şi m-am ridicat.

— A venit timpul să plec, am spus. Vă mulţumesc.

— Pari un băiat cumsecade, dar nu ştiu dacă mă pot încrede cu totul în tine, a zis Edith Holmsen.

Am privit-o stupefiat.

Câinele a mârâit.

— Nu vă supăraţi, ce vreţi să spuneţi cu asta?

— Încerci s-ascunzi cine eşti şi, de altfel, nici n-ai destulă grijă de Crystal. Nu este de ajuns?

Câinele s-a potolit, probabil că doar atât fusese în stare să mârâie. M-am aşezat din nou, neştiind ce să spun.

— Crystal o duce bine aici, am zis.

— Da, ne ţinem de urât atât cât va ţine.

— Poate că nu-i o bună idee să-l mutăm.

Edith Holmsen s-a apropiat.

— Ce vrei să spui?

— Că trebuie să ne gândim la binele câinelui.

— Aşa este.

Din nou m-am ridicat în picioare şi am făcut un pas pe lângă Edith Holmsen, în direcţia uşii, pentru că nu mai suportam priveliştea halatului ei de casă pe jumătate desfăcut.

— Atunci cred că ne-am înţeles, am zis.

— Ce ne-am înţeles, Willy?

— Ca De-Obicei, vreau să spun Crystal, rămâne aici.

Edith Holmsen mi-a dat o îmbrăţişare lungă de care n-am putut să mă feresc.

— Am ştiut, totuşi, că pot avea încredere în tine, a spus.

Când, în sfârşit, am ajuns din nou jos pe trotuar, i-am zărit în balcon, Edith Holmsen, Crystal şi pomul de Crăciun veştejit cu

steaua în vârf. Ea făcea cu mâna, iar câinele dădea din coadă. Apoi au intrat înăuntru.

Am rămas acolo pe trotuar.

Nu mai aveam idee unde să mă duc sau ce să fac cu viaţa mea. Puteam să plec undeva ca să dispar sau mă puteam întoarce acasă, acolo de unde venisem.

EPILOG

Locuiam deja la fermă, în casa părintească, de câţiva ani, fusese inaugurat noul aeroport de la Gardemoen, când a intervenit ceva. N-aş putea spune că avioanele mă deranjau, deşi multă lume s-a tot plâns o vreme de ele, dar uneori avioanele care treceau la ore târzii sau cele din zori de zi îi trezeau pe unii sau alţii dintre noi brusc, cei mai în vârstă din sat spuneau că sunetul le amintea de război, medicul districtului era de părere că toate astea puneau în pericol comunitatea locală şi mulţi ameninţau că se vor muta de acolo, că vor da în judecată statul, au făcut chiar şi câteva demonstraţii, în zadar, desigur. Apropo, figurează ceva despre somn în drepturile omului? Oricum, eu din alte cauze stăteam treaz, aşa că mi-era totuna. Mama rezista bine, fiind atât de puternică, în orice caz, cel puţin asta lăsa să se vadă, şi chiar reuşea să salveze aparenţele, aşa cum fac mamele de obicei, iar pentru mine asta era suficient. Avea acelaşi serviciu la sanatoriu şi în acelaşi timp avea de-a face cu boala în propria sa casă. Tata se împuţinase. Fără veste puterile îl părăsiseră, pe el care fusese mereu truditorul casei, în timp ce eu eram leneşul cu mâinile netede, îl lăsaseră puterile pe el, care pleca în fiecare dimineaţă, pe el, care bătea drumurile prin pădure. Truda îl epuizase, cum să numesc asta pe limba mea, pentru că tata şi cu mine nu mai vorbim aceeaşi limbă, ca şi cum munca l-ar fi pedepsit cerându-şi înapoi drepturile, iar eu credeam c-ar fi meritat mai mult. Vedeam asta, mama şi cu mine, se scufunda în sine zi de zi, oră de oră, puterile îl părăsiseră şi, în cele din urmă, medicul l-a declarat inapt de muncă, după care a început să primească un fel de pensie şi a devenit irascibil, rezervat şi sensibil, nu mai ieşea din casă, stătea doar la fereastra din camera de zi, cu eterna ceaşcă de cafea. Nu puteam s-o las pe mama în situaţia în care se afla acum şi nici nu mai aveam nimic de-a face cu restul lumii. Să spun aşa: Nu mai auzeam nimic despre restul lumii, auzeam doar avioanele. Plugul stătea în garaj. Poate că asta îi făcea cel mai rău tatei, faptul că plugul stătea în garaj. Apoi au venit cei de la consiliul local să-l ia. Au venit doi bărbaţi.

Nu mai era nevoie de plug. Cu alte cuvinte, nu mai era nevoie de tata. În acea zi l-am văzut cu totul scos din firea lui. A ieşit ca o furtună afară, îşi cerea drepturile, striga, folosea cuvinte care nu se află în Biblie. N-a servit la nimic. Băieţii, căci nu erau bărbaţi, ci doar nişte băieţi care ştiau foarte bine cine-i tata, au fost politicoşi şi stânjeniţi, l-au lăsat să-şi facă numărul până ce n-a mai avut nimic de spus. Niciodată nu mi-a plăcut atât de mult de tata ca atunci şi niciodată nu mi-a părut mai rău de el. Apoi garajul a rămas gol. O dată am făcut o plimbare pe jos, prin pădure, mai mult de dragul priveliştii, vreau să spun de dragul tatei, dar şi pentru mine, pentru că îmi făcea bine. Când m-am întors, tata părea că se înviorase puţin, mă tot întreba şi m-a descusut, curios, în orice caz, cum era drumul care cobora spre Skrukkedalen, frumos şi bun, i-am zis, chiar şi Audrey Hepburn ar putea merge cu pantofi cu tocuri pe acolo, tata abia dacă a zâmbit, dar cum era oare porţiunea de-a lungul lacului Øyangen, dacă şanţurile erau sigure, Sunt sigure ca băncile, i-am zis eu şi-am început apoi să râdem împreună, Bine, a zis tata, Poţi să vii cu mine într-una din zile, am zis, ca să-mi arăţi exact unde-ai văzut-o pe Audrey Hepburn, dar atunci el mi-a întors spatele, Când s-a terminat, s-a terminat, a zis, iar eu urăsc acele cuvinte, le urăsc şi l-am urât şi pe el când le-a rostit, Ce vrei să spui cu asta, tată, Că atunci când s-a sfârşit, s-a sfârşit, Dar încă nu ai şaizeci, fir-ar al dracului, Nu drăcui în casa mea, a zis, Scuze, tată, Cum o chema, totuşi, Audrey Hepburn... am zis, Da, e moartă, a murit înainte de Olimpiadă. A murit? Nu reţinusem asta. Oare am reţinut eu ceva în toţi aceşti ani? M-am întristat într-un mod straniu şi diferit. Acum nimeni nu mai putea spune dacă era adevărat sau nu că ea fusese la schi în Skrukkedalen, pe pârtiile tatei. Trebuia să plec. Voiam să fiu singur. Cuvintele care au urmat m-au oprit.

— Animalele sunt mai inteligente ca noi, ştii?

— Aşa. În ce fel? Oare vaca lui Kåre să fie mai deşteaptă decât mine? Ce? Sau Putere? Care a dat de bucluc în gaura aceea din gheaţă? A fost câinele ăsta mai deştept decât tine? Ce?

Tata a rămas cu totul calm.

— Animalele ştiu când le vine vremea să moară. Atunci se duc să se-ascundă, ca să nu stea în calea nimănui.

Eram bucuros că mama nu era acasă ca să-l audă.

— Nu vorbi aşa, tată. Tu vei...

S-a aşezat pe scaunul şubred şi m-a întrerupt.

— Eu ce fac, nu mă-nvârt pe aici, în calea tuturor?

Ce să-i fi spus?

Am încercat, în zadar desigur, să fiu amuzant:

— Nu, tu stai jos mai tot timpul.

— I-auzi şi la tine, a spus.

M-am apropiat, vrând să-mi pun mâinile pe umerii lui, dar n-am ajuns atât de departe, căci mi-am dat seama că noi nu ne atinseserăm niciodată unul pe altul, poate o strângere de mână, o bătaie pe umăr, dar nu mai mult. M-am speriat. M-am oprit şi-am spus:

— Ai deszăpezit drumurile pentru alţii timp de treizeci de ani, tată. Acum n-ar fi vremea să facă altcineva asta pentru tine?

— Cine, atunci?

— Cine? Mama. Eu. Ivar. Roald. Vecinii. Tot satul poate să deszăpezească drumul pentru tine, tată.

Tata a râs fără să mă asculte.

— Ce ştiţi voi oare despre deszăpezirea drumurilor? Tu şi mama?

— Dacă e ceva ce nu ştiu, atunci mă poţi învăţa tu.

Tata a zis ceva aproape imperceptibil, dar eu l-am auzit:

— Domnul a dat, Domnul a luat.

Şi m-a enervat atât de tare să aud aceste cuvinte pe care le mai auzisem de atâtea ori înainte, în copilărie, aceste cuvinte pe care nu le luasem niciodată prea în serios, tot aşa cum nu-l luasem nici pe tatăl meu, dar acum nu le mai suportam, nu-l mai suportam pe taică-meu care predica aceste vorbe, iar eu nu mă mai enervasem de patru ani. Era o stare aproape plăcută.

— Chiar asta face el? Şi acum ce face, îşi ia-napoi tot ce-a dat?

Tata n-a mai zis nimic, şi din fericire nici eu.

Am urcat în camera mea. Lucram încă la nişte idei, fără prea mare tragere de inimă, ca întotdeauna, dar asta mă ţinea. Lăsasem tot ce era vechi în urma mea. Scenariul la care lucram acum se numea *Liniştea orchestrei*. Da, ştiam că sună prosteşte, dar nu-mi păsa, pentru că oricum nu mai aveam ce pierde. Era despre un violoncelist, o femeie de treizeci de ani, cu o carieră strălucitoare în faţă. Citisem povestea ei în ziarul local. De fapt, era violonistă. Am făcut-o violoncelistă pentru ca, în felul acesta,

povestea să-mi aparţină. Aşa facem noi, nu-i aşa? Violonista cânta în orchestra televiziunii. O fac pe violoncelista mea să cânte cu cele mai renumite orchestre din Europa. Ea trebuie să fie mai importantă decât ziarul local. Ea culege aplauze în sălile din Viena, Paris, Londra. Încet, dar sigur, este afectată de o boală rară, voi găsi, fără îndoială, un nume, nu ţiuitul în urechi, tinnitus, care este o maladie destul de comună printre muzicieni, ci e ceva mult mai grav: ea nu mai suportă sunetele. Trebuie, pur şi simplu, să înceteze să mai cânte. Şi asta nu e suficient, ea trebuie să renunţe şi să mai asculte. Fiecare scârţâit, fiecare răsuflare, fiecare pas au efectul unei săbii în ureche, al unei explozii în cap. Corpul ei se transformă într-un instrument de tortură, un corp întunecat şi dureros: ea însăşi. Se izolează într-un apartament retras, unde îi sunt livrate alimentele şi toate cele necesare. Asta era schiţa mea de scenariu, dar nu ajunsesem prea departe: Ce se-ntâmplă cu o persoană care pierde totul, în acest caz muzica? Este ceva pe lumea asta care poate înlocui ceea ce a fost pierdut? Se poate umple golul cu acelaşi volum? Însă eu nu mă puteam concentra. Nu puteam prinde gândurile. Rândurile dispăreau. Am privit afară, la culorile tari ale toamnei, culorile care nu se asemănau cu cele de la oraş, aici au un alt ton. Pădurea nu mă mai tulbura. Ajunsesem probabil la o înţelegere, însă fără să fim prieteni apropiaţi. Tata reuşise să mă facă să mă gândesc din nou la Cathrin. Nu că aş fi uitat-o, era o rană adâncă, iar rana era pe cale să se transforme în cicatrice, care este cu totul altfel decât o rană. Cicatricile nu sângerează. Sunt doar vizibile. Dar tata, cu toată vorbăria lui despre animalele inteligente care se ascund ca să moară, mă făcuse să mă gândesc la Cathrin, şi mă gândeam la ea cu o uşurinţă care m-a surprins şi m-a neliniştit în acelaşi timp. Să fie atât de simplu? Oare aceste poveri devin mai uşoare cu timpul, pierzându-şi greutatea până ce devin suportabile? Dumnezeu este cel care ni le dă sau ni le ia? Toate acestea să fi fost meşteşugite cu înţelepciune? Mi-am adus aminte despre ce scrisese Fitzgerald într-o carte destul de banală despre Pat Hobby: la fiecare petrecere de revelion, studioul proiecta un film montat din toate scenele care fuseseră tăiate. Poate că era cel mai bun film. Şi când m-am gândit la Cathrin atunci, prima dată după foarte multă vreme, nu m-am

gândit cum era pe vremea când eram împreună, ci la cum ar fi putut să fie.

Am auzit-o pe mama care se întorsese acasă.

Am coborât.

Avea ochii obosiţi, cearcăne albastre, umbre pe faţă, dar mai era şi speranţa liniştită din sufletul ei, care-mi amintea de vara indiană. Cât de puternice pot fi mamele, de fapt? Nu mai vorbea despre vara indiană, şi nici eu, de altfel.

— Ce face tata? a întrebat.

— Bine.

Am urmat-o la bucătărie. A pus cumpărăturile în frigider, prânzul pe masă, ceva semipreparat care trebuia doar încălzit. Şi deodată s-a întors spre mine, iar eu n-am mai recunoscut-o. Nu era mama mea cea care stătea acolo.

— Voi semănaţi, a zis ea.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Tu şi tata. Vă daţi bătuţi. Cum crezi c-ar fi fost dacă şi eu m-aş da bătută? Te-ai gândit vreodată la asta?

— Nu m-am dat bătut, la dracu’.

— Nu drăcui în casa mea.

— Aşa a zis şi tata. Nu m-am dat bătut.

Mama s-a sprijinit de frigider.

— Drace! a zis.

N-o mai auzisem niciodată pe mama drăcuind. Mama îşi pusese o mască şi venise aici sub înfăţişarea altcuiva. Aveam treizeci de ani şi îmi era o frică de moarte.

— Nu drăcui în casa mea, am zis.

Mama s-a uitat rapid la mine şi a zâmbit, iar eu am reuşit, în sfârşit, s-o recunosc. Era, totuşi, o vară indiană undeva, în adâncul tuturor anotimpurilor ei.

— Era ceva pentru tine în cutia poştală, a zis ea.

Prin urmare, asta s-a întâmplat în ziua aceea.

Mi-a dat o scrisoare.

Am luat-o şi m-am dus în camera mea.

Nu voiam nicio scrisoare.

Scrisoarea trecuse prin multe locuri înainte să ajungă aici, mai întâi prin Ullevållsveien, de acolo pe la vechea mea garsonieră de lângă Vestre Aker, apoi pe la Şcoala de Film din Copenhaga şi, în cele din urmă, la Hurdal, unde mă aflam acum ţinând-o în mână. Scrisoarea fusese trimisă înapoi în tinereţea mea. Dar

poşta ajunge, din păcate, mai totdeauna la destinatar. Scrisoarea venea din Danemarca. Am văzut după timbre. Am deschis plicul. Era o invitaţie. Aproape că nu-mi venea să-mi cred ochilor. Eram invitat la premiera VIZIONARE, un film de Peder Holm şi Pelle Skak, fostul meu profesor, în sala de proiecţii a Institutului Danez de Film din Copenhaga, în 22 octombrie, ora 16.00, adică mâine. Skak şi Holm suna ca numele unui cuplu dintr-un vechi film mut, Peder şi Pelle. Confirmaţi participarea până în 10 octombrie. Termenul expirase. Invitatul era şi el expirat.

Nu pricepeam prea mult în acest moment. Nici nu ştiam măcar dacă să fiu furios sau măgulit.

Am sunat, totuşi, şi mi-am rezervat un bilet de avion, doamna de la capătul firului voia să ştie dacă doream şi bilet de întoarcere, nu, am zis eu. Atunci e mai scump, a zis ea, Da, bine, am spus, vreau biletul cel mai scump care există, preferabil în cockpit, şi o cameră la cel mai bun hotel din Copenhaga. Apoi mi-am făcut bagajul într-o geantă mică, nu aveam nevoie de mai multe lucruri şi aveam o senzaţie plăcută gândindu-mă la asta, că n-aveam nevoie de prea multe, că puteam să plec cu un scurt preaviz, chiar şi când e prea târziu, asta este înţelepciunea hoţului, a ciorii, nu avem nevoie de altceva decât de ce aveam pe mine şi, poate, de încă o pereche de şosete, lenjerie de schimb şi ochelarii de soare, pentru orice eventualitate.

Nici până în ziua de azi n-am aflat cine mi-a trimis invitaţia.

— Vii la masă? a strigat mama.

M-am culcat, n-am adormit, însă, cu toate acestea, am avut un vis ciudat. În fiecare noapte oamenii intrau cu forţa într-o bibliotecă imensă dintr-o metropolă oarecare, citeau pe furiş din cărţi, se aşezau acolo cu lanternele lor şi învăţau totul pe de rost, romane, poezii, piese de teatru, cărţi de călătorie, lexicoane, biblii, apoi aşezau cărţile la locul lor şi se furişau iarăşi afară din bibliotecă înainte să se deschidă peste zi. Şi asta se întâmpla noapte de noapte.

Furau cărţile? Este vreo fărădelege să înveţi ceva pe de rost?

În dimineaţa următoare când am coborât, mama stătea în bucătărie, s-a uitat la mine, la geantă, la haine ca şi cum ar fi priceput ceva de care eu încă nu îmi dădeam seama.

— Plec, am zis.

— Unde?

— La Copenhaga. E premiera filmului meu acolo.

— Înseamnă că despre asta era scrisoarea?

— Da. Ce ţi-ai închipuit?

Mama s-a uitat în altă parte.

— Mă gândeam că poate e de la Cathrin.

Am rămas acolo tăcut o vreme, cu micul meu bagaj în mână.

— Unde-i tata? am întrebat.

— Dă zăpada la o parte. Ai văzut? Ce zăpadă e?

M-am întors şi eu spre fereastră. Ninsese în timpul nopţii, prima zăpadă din an, mult mai devreme decât de obicei, în timp ce eu stăteam întins în pat, treaz, visând despre bibliotecă. Tata nu ridica prea multă zăpadă pe lopată, dar, dacă avea să continue aşa, fiindcă oricum altceva nu avea de făcut, avea să termine de dat zăpada cu mult înainte să se topească. Lopata părea o linguriţă în mâinile lui.

— Te descurci, mamă?

Mama s-a înfuriat, nu, nu s-a înfuriat, dar a fost fermă.

— De ce nu m-aş descurca? Aşa de puţină încredere ai în mama ta?

— Iartă-mă. Mă referam la tata.

— M-am ocupat de bolnavi toată viaţa mea de adult. O să mă descurc şi cu el, fii sigur.

— Bine, am zis.

Mama a rămas tăcută o vreme.

— Hai, grăbeşte-te, a zis ea în cele din urmă. Altfel nu mai prinzi autobuzul.

Şi m-am gândit brusc că, indiferent unde te-ai duce, oricât de departe ai călători, în jurul pământului, n-ajută la nimic dacă nu prinzi autobuzul din Hurdal.

Apoi a închis uşa în urma mea. Poate că a stat în picioare la fereastră, uitându-se după mine. Nu ştiu. Nu m-am întors. M-am oprit în dreptul tatei. El a mai dat de câteva ori la lopată, înainte să o înfigă în zăpadă şi să se sprijine de ea. Tăcea, deşi vedea că stau acolo cu geanta în mână, îmbrăcat cu paltonul puţin uzat din păr de cămilă, evident pe picior de plecare. Trebuia să spun ceva.

— Va fi premiera filmului meu la Copenhaga, am zis.

— Mult succes, a zis el.

— Mulţumesc.

Am deschis poarta.

Atunci tata a zis brusc:

— Despre ce-i vorba în filmul ăsta al tău?

M-am oprit din nou. Tata nu mă mai întrebase vreodată aşa ceva, dar poate că înţelesese şi el că era ultima şansă s-o facă.

— Despre Cathrin, am răspuns.

Apoi am luat autobuzul de la Samvirkelaget. Sigur c-aş fi putut lua un taxi, dar ar fi părut puţin prea extravagant. Autobuzul a sosit la timp. Parcă niciodată nu fusese mai punctual. Nu ştiu de ce, dar m-am surprins gândindu-mă la trecerea în secolul următor care se apropia, probabil pentru că vedeam acest peisaj al copilăriei mele trecându-mi prin faţa ochilor, acoperit de zăpadă, împachetat în alb, ca pe ceva de care nu mai ai nevoie, bun de depozitat în pod, de donat Armatei Salvării sau de aruncat la gunoi. Se crease parcă o atmosferă ce-mi amintea de felul în care reacţionează animalele când simt că se apropie tunetul, chiar cu mult timp înainte de a se auzi bubuitul. Totul avea să dispară: telefoane, computere, căsnicii, guverne, tractoare, maşini de cusut, vor rămâne doar lopeţile, acele cu aţă, chibriturile şi lumânările de ceară. Astea erau doar prostii, desigur, unii câştigau bani grei exploatând această teamă a oamenilor. Dar când am ajuns la aeroportul cel nou, a fost un fel de avertisment: un palat pentru evadare. Unde îţi mai rămâne să fugi?

Timpul curge la fel peste tot, cu excepţia unor colţuri ale lumii unde apa curge într-o altă direcţie, iar calea soarelui este greşită, deplasând umbrele în direcţie opusă atunci când traversezi strada. Trebuia să ajung doar până la Copenhaga. Am predat bagajele, am trecut de porţi şi mi-am cumpărat o sticlă de *bellini* tax-free. De mult timp nu mai băusem *bellini*. Nu se bea *bellini* la micul dejun în Hurdal. Apoi am călătorit în avion pe locul 2a, aveam tot rândul pentru mine. Avionul era punctual. A început să se deplaseze spre nord înainte să o cotească luând-o spre sud, iar eu am reuşit să-mi văd satul, cele trei lacuri, Hurdal, Kjer şi Øyangen, asemenea unor platouri în peisaj, cu ştiucă, biban şi păstrăv, dar drumurile care traversau pădurea aproape că nu se mai distingeau. O stewardesă a adus şampanie. Am băut şampanie deasupra pădurilor înzăpezite ale tatei, înainte ca avionul să dispară într-un plafon gros de nori. Acelaşi lucru l-am făcut şi eu. Am pus sticla mult prea mare în

buzunarul interior şi m-am dus rapid la toaletă, am deschis sticla, am băut, iar gustul era de bellini, nu ameţeala, ci gustul îmi amintea atât de puternic de Cathrin, de duminicile noastre cu dimineţi târzii, înainte să înceapă plictisul, sau chiar cu puţin înainte să înceapă plictisul, încât am fost aproape pe punctul să mă prăbuşesc pe jos, trebuind să mă sprijin de chiuveta netedă şi îngustă din chichineaţa aceea strâmtă şi zgomotoasă, când am văzut un bărbat necunoscut în oglindă. Eram eu, Willy Bråten. Nu ştiu cât timp am stat aşa. Oricum, cineva a bătut la uşă de două ori. Am aruncat sticla în compartimentul de sub chiuvetă, unde încă nu se adunase hârtie, căci avionul tocmai decolase, şi s-a auzit o izbitură când a aterizat, poate că s-a şi spart. Cineva a bătut la uşă a treia oară, iar eu am deschis. Aceeaşi stewardesă se uita la mine îngrijorată.

— E totul în regulă? a întrebat ea.

— Da, totul e în regulă.

— Sigur?

— Nu, niciodată nu poate fi.

Stewardesa a aruncat o privire rapidă pe lângă mine, în jurul meu, să vadă dacă avusesem ceva cu mine acolo înăuntru, dacă luasem, de pildă, droguri, după care m-a luat de braţ, m-a scos afară şi a închis uşa, de data aceasta arborând o expresie rigidă. Din fericire, draperiile erau trase, dar un însoţitor de bord stătea acolo în fundal şi se uita la mine, în cazul în care aş fi provocat scandal şi ar fi trebuit să fiu imobilizat la podea.

— Nu ai voie să te duci acolo ca să bei. Înţelegi?

— Am fobie de avion, am zis.

— Poţi să bei atâta cât îţi aduc eu, nicio picătură în plus. Înţelegi?

— Da, da.

— Acum du-te şi aşază-te.

Însoţitorul de bord a tras draperiile verzi la o parte şi s-a înclinat ca şi cum mi-ar fi dat drumul în paradis, unde, evident, credea că nu aveam ce căuta. Paradisul era, de fapt, clasa business. M-am aşezat pe locul 2a, mi se părea că eram ca un elev prins asupra faptului, şi mi-am sprijinit obrazul de geam, simţind vibraţia continuă a motoarelor, vântul, această trepidaţie care în cele din urmă slăbeşte sudurile avioanelor, iar părţile componente ajung să se dezmembreze şi în cele din urmă duc la prăbuşire. Parcă m-a străfulgerat ceva, o lumină.

Trebuie să fi adormit la un moment dat, pentru că am fost trezit de stewardesă, care zâmbea, din fericire, iar însoţitorul de bord nu se vedea nicăieri.

— Totul a mers destul de bine, totuşi, a zis ea. Dar acum ne-am oprit.

M-am ridicat, ameţit, neştiind cât este ceasul pentru o clipă. Avionul era deja parcat, iar cabina avionului era, de altfel, goală. Eu eram ultimul pasager.

Stewardesa mi-a dat bagajul de mână şi paltonul, apoi m-a condus afară pe coridor.

Am trecut prin vamă, am schimbat ceva bani şi am luat un taxi la Hotel d'Angleterre din Kongens Nytorv. Obişnuiam să vin aici când eram student la Şcoala de Film, ca să mă uit la cele două tăbliţe de alamă de la recepţie, unde erau trecute numele unor oaspeţi celebri: Clark Gable, Gary Grant, Chaplin, David Niven, Elizabeth Taylor, Richard Burton, Marilyn Manroe, tot şirul de actori din bibliografia de film, în orice caz a mea, şi dacă te-ntrebi cine n-a locuit aici, da, poţi să te-ntrebi asta, eu pot să-ţi răspund: scenarişti. Nici măcar un singur scenarist nu figurează aici, nici măcar Pat Hobby. Sigur însă că Audrey Hepburn figura pe listă, între preşedintele Eisenhower şi Ringo Starr, dar de cei doi nu-mi păsa deloc. Puteam să stau acolo ore în şir, până ajungeam să-mi văd propriul chip oglindindu-se în tăbliţa de alamă, mediocritatea, portretul parvenitului, priveam la aceste nume, şi în special la al ei, Audrey Hepburn, da, fie şi numai gândul că ea trecuse pe aici înaintea mea, pe acest covor roşu închis, poate în rochia neagră din *Breakfast at Tiffany's*, era atât de copleşitor încât ajungeam să vorbesc tare cu mine însumi. *Well, when I get the blues the only thing that does any good is to jump in a cab and go to Tiffany's*. Atunci paznicul, cel îmbrăcat în uniforma elegantă şi joben, mă ruga frumos să plec, dar nu-mi interzicea să revin, ceea ce şi făceam, de altfel. Până şi George Peppard îşi avea numele trecut pe tăbliţă, e adevărat că doar jos de tot, în ultimul colţ, sub Rod Steward. N-am înţeles niciodată prea bine sistemul acesta, pentru că nu era ordine alfabetică şi nici cronologică, probabil că erau trecuţi în ordinea în care au locuit la hotel, pentru că Ronald Reagan era primul oaspete pe listă, însă era deja bătrân, fiind şi actor, şi preşedinte, dar nu putea nicicum să se potrivească, poate că era totuşi o listă care ţinea cont de importanţa personajelor, dar

nici aşa nu se potrivea, pentru că atunci Audrey Hepburn ar fi trebuit să stea în fruntea listei şi în niciun caz după Ringo Starr. M-am liniştit gândindu-mă că ordinea era întâmplătoare. Oricum mă afecta puţin faptul că George Peppard era şi el pe listă, eroul uitat şi molâu din *Breakfast at Tiffany's*, care pălea în lumina lui Audrey Hepburn, da, chiar şi pisica era mult mai bună decât el. Dar cu toate acestea nu fusese cu totul dat uitării, numele lui încă se mai afla pe o tăbliţă de alamă la recepţia unui hotel din Copenhaga.

De data aceasta, îmi venise şi mie rândul meu să locuiesc aici.

De data aceasta, nu mai stăteam doar să mă oglindesc în tăbliţa cu numele altora.

Camera mea nu era încă gata.

M-am aşezat la bar să aştept. Era ora două fără zece. Aş fi putut să beau ceva acum, astfel încât să fiu suficient de treaz la premieră.

Afară: Copenhaga în octombrie, aerul era limpede şi plăcut, copacii erau încă proaspeţi, un cerc verde, bicicletele negre îmi aduceau aminte de un alt timp, nu ştiu exact care, la fel ca şi femeile care mergeau pe biciclete.

Nici la ora trei camera mea nu era încă gata.

Eram pus pe ceartă şi beat mort. Cei de la hotel oare n-aveau habar cine eram eu? Într-o bună zi, şi numele meu va sta acolo pe tăbliţa de aramă, nu chiar sus, dar în orice caz înaintea lui George Peppard. M-am mulţumit pentru moment să spun:

— Doar nu-i aşa de greu să faci un pat.

Recepţionerul a pus ambele mâini pe tejghea şi a oftat.

— Nu este. Dar e o defecţiune la sistemul de ventilare. Electricianul nostru îşi dă toată silinţa.

— N-am nevoie de ventilare. Am nevoie de o cameră.

— Nicio problemă. Dar e vorba de siguranţa dumneavoastră. Electricitate. Foarte strict. Înţelegeţi, desigur.

— N-aş putea primi o altă cameră?

— Nicio problemă. Dar...

L-am întrerupt.

— Fii aşa de amabil, nu mai repeta *nicio problemă*.

El şi-a împreunat degetele.

— Nu mai sunt alte camere libere. Dar tot ce consumaţi la bar cât timp aşteptaţi, vă rog să treceţi în contul hotelului. Vă anunţăm de îndată ce camera e gata. Nicio problemă.

Mi-am tras răsuflarea şi m-am aşezat din nou la aceeaşi masă. Lumina se schimbase. O umbră luneca dinspre Nyhavn, întunecând pietrele caldarâmului. Cu toate acestea, vedeam foarte clar afişele, întregul repertoriu din octombrie 1999 la Teatrul Regal: Samuel Beckett: *Aşteptându-l pe Godot*, Henrik Ibsen: *Când noi, cei morţi, înviem*, Tennessee Williams: *Un tramvai numit dorinţă*.

Chelnerul s-a întors.

— Mai doriţi ceva? a întrebat el.

— O sticlă de şampanie.

Chelnerul a ezitat.

— Un pahar cu şampanie?

— O sticlă.

Chelnerul a ezitat din nou.

— Şi la ce marcă s-a gândit domnul?

— Cea mai scumpă.

— Cea mai scumpă. Şi să fie o sticlă?

— Exact.

— Şi câte pahare?

— Câte pahare? Am spus o sticlă.

— Vreau să spun, mai aşteptaţi şi alţi oaspeţi?

— Doar un pahar, mulţumesc.

Chelnerul a dispărut şi după o bună bucată de vreme, era aproape ora trei şi jumătate, a apărut din nou, cu o frapieră cu gheaţă şi un şervet alb, cu tot dichisul. Îşi pusese, pe deasupra, şi o pereche de mănuşi albe. Avea cu el şi un ajutor mai tânăr, evident un ucenic, care a făcut o mică plecăciune când a pus paharul înalt pe masa mea. Cu siguranţă că se duseseră în pivniţele adânci de la Hotel d'Angleterre. Chelnerul meu mi-a arătat eticheta. Nu cunoşteam numele de pe etichetă, aşa cum adesea nu ştiam nici titlurile filmelor când ceilalţi studenţi vorbeau între ei, firesc şi înţelegând bine ce spuneau, ca şi cum lumea ar fi fost a lor şi aceea ar fi fost singura lume. M-am uitat îndelung la etichetă înainte să confirm alegerea, dând scurt din cap. Apoi chelnerul a îndepărtat foiţa de staniol, a desfăcut sârma şi a deschis sticla fără să răsucească dopul, ci, dimpotrivă, ţinând fix dopul şi învârtind sticla. Aşa se face,

aşadar. Dacă vrei să ajungi ceva, trebuie să ţii de ce-i al tău şi să învârţi lumea, nu să laşi lumea să te învârtă pe tine, nu-i aşa. Eu eram chiar acolo în colţ. S-a auzit parcă un suspin în momentul în care dopul s-a eliberat şi un fel de fum albăstrui s-a ridicat printre degetele albe ale chelnerului, ca şi cum şampania, în sfârşit, putea să respire, iar el mi-a turnat în pahar umplându-l până la jumătate, eram chiar pe punctul să iau paharul ca să gust, dar el mi-a luat-o înainte şi a turnat mai departe până sus, în timp ce spuma se lăsa în jos. Acum puteam bea. Am băut, am stat tăcut o clipă, şi am lăsat-o parcă să se aşeze, la propriu, şi am dat scurt din cap, în acelaşi mod ca şi înainte, scurt şi hotărât.

Chelnerul s-a înclinat puţin spre mine.

— Este bună?

— Excelentă.

— O şampanie mai bună n-o să mai găsiţi. E cea mai scumpă pe care-o avem.

— Mulţumesc.

Apoi chelnerul a aşezat sticla în frapieră, s-a auzit freamătul cuburilor de gheaţă, a pus prosopul sau şervetul deasupra, lăsând doar gura sticlei la vedere, şi a plecat împreună cu ucenicul la bază, sau cum să-i spun, în locul unde s-au postat cu mâinile la spate, gata să ţâşnească în cazul în care vreunul dintre clienţi ar fi fost gata să ia foc. Am băut. Din când în când se uitau la mine. Chicoteau, se amuzau de ceva anume? Aveau de ce să chicotească? Barmaniţele, două femei îmbrăcate în negru, fixau şi ele cu privirea masa la care stăteam eu. Râdeau? Era ceva de râs? Era într-adevăr ceva amuzant aici? Când am vrut să-mi mai torn în pahar, pentru că era deja gol, a apărut val-vârtej chelnerul mai în vârstă şi aproape că mi-a smuls sticla din mână, cu o forţă condescendentă, a pus şervetul în jurul acesteia şi mi-a turnat silenţios în pahar până ce l-a umplut suficient.

— Vă place, desigur, a zis.

— Aşa-i, am răspuns.

— Cu alte cuvinte, nu vă puteţi plânge de nimic.

— Nu, după câte-mi dau seama.

— Suntem foarte încântaţi de asta, noi toţi cei care lucrăm în hotel.

Chelnerul a pus din nou sticla în frapieră şi s-a postat în acelaşi loc, alături de învăţăcel, i-a şoptit ceva, mi s-a părut că râdea pe înfundate, acoperindu-şi brusc gura cu mâna înainte s-o ascundă din nou la spate, unde-i era locul.

Am băut.

M-am uitat la ceas.

Paharul era gol.

Când să-mi torn în pahar, a venit repede învăţăcelul, dar a uitat să pună peste sticlă şervetul, iar eu am observat eticheta, o etichetă exclusivistă care însă se dezlipise şi se desprinsese de pe sticlă ca eticheta de pe un costum ieftin de haine. Învăţăcelul a roşit intens, a turnat, a pus sticla despuiată, pe jumătate goală, în apa călâie şi s-a grăbit înapoi la locul lui. Acest sentiment de a fi păcălit, înşelat, nu-mi era străin desigur, însă nu eram în stare să mă obişnuiesc cu el. Cu toate acestea, m-am prefăcut că nu era nimic în neregulă. Mă pricep la asta. Am băut, am zâmbit, am plescăit din buze. Acum nu mai era nimeni care să se uite la mine. Acum nu mai era nimeni care să râdă şi să chicotească. Se uitau în jos sau în altă parte. Eu închinam de unul singur. N-am refuzat sticla ca să cer alta. N-am făcut un capăt de ţară din asta. Pentru că eram convins că şampania era în continuare la fel de bună, dacă nu şi mai bună.

Dar indiferent câtă şampanie beam, camera mea tot nu era gata. La ora cinci şi jumătate mi-am lăsat modestul meu bagaj de mână la uşierul ramolit, îmbrăcat în roşu, care mi-a dat, în schimb, un bilet cu un număr, o poliţă de asigurare.

— Doriţi o umbrelă? a întrebat el.

Am reflectat puţin.

— În acest caz, o vreau pe cea mai scumpă, am zis.

— Mă scuzaţi. Cea mai scumpă umbrelă?

— Da. Absolut cea mai scumpă.

— Dar toate umbrelele astea sunt la fel de bune. Vă feresc de ploaie.

Uşierul era un bărbat rezonabil şi cu experienţă.

Deodată, m-am gândit la Cathrin, ca şi cum nu mă gândisem la ea tot timpul. Noi nu foloseam niciodată umbrelă. Era oare singura noastră particularitate? Perechea fără umbrelă?

— Atunci mi-e totuna, am zis.

Uşierul mi-a deschis totuşi uşa, am ieşit şi am coborât pe Strøget, am luat-o la dreapta înainte de Illums Bolighus[37] şi, când am ajuns la Rundetårn, a început să plouă, aşa cum numai în Copenhaga poate ploua în octombrie, turna cu găleata, paltonul din păr de cămilă se închisese la culoare, cântărind din ce în ce mai mult, semănăm cu un animal în blana altcuiva, nu mai eram o cămilă, ci un elan, da, un elan, tatei sigur că i-ar fi plăcut, şi poate că exact asta şi eram, până la urmă, un altul decât cel care-aş fi vrut să fiu şi cu totul altul decât cel care credeam eu că sunt. Ar fi trebuit, totuşi, să-mi fi luat haina de piele, cea pe care o cumpărasem din magazinul second-hand de pe Nørrebro, da, neapărat asta ar fi trebuit să fac. Am alergat pe ultima bucată de drum şi m-am oprit la Institutul de Film, pe celălalt trotuar. Covorul roşu era întins. Făcliile de la intrare ardeau fiecare în vasul său, de o parte şi de alta a intrării. Am văzut publicul grăbindu-se înăuntru. Am aşteptat până ce nu a mai fost nimeni, iar ceasul arăta şase şi un pic. Atunci a venit rândul meu să păşesc pe covorul roşu, pentru prima oară, încet, şi în continuare de unul singur, dar la uşă am fost oprit de doi paznici suspicioşi. Trebuia, mă rog frumos, să le-arăt invitaţia, tocmai eu, dintre toţi ceilalţi. Nici nu ştiu cine mi-a trimis-o, dar eram trecut pe vreuna din liste, chiar dacă-mi place să cred altceva. Am reuşit, în orice caz, să intru în cele din urmă, şi-am găsit un loc liber cel mai în spate, în sala destul de mică, în care probabil încăpeau o sută de spectatori, iar după ce m-am aşezat era de-a dreptul plină. M-am uitat cu atenţie în jur. Aici erau toţi, studenţi, actori, linguşitori, critici, *wannabees* şi *hasbeens* şi cei care nici nu au fost ceva şi nici nu vor mai ajunge vreodată. Ei nu mă cunoşteau pe mine, dar eu îi recunoşteam, îmbrăcaţi în negru, cu pieptul în afară şi obosiţi, cei care se plictiseau deja înainte ca totul să-nceapă, se contopeau într-o singură figură, cea mai periculoasă dintre ei toţi: publicul.

Aproape că ploua din paltonul meu din păr de cămilă. Doamna din faţa mea s-a întors iritată şi m-a măsurat din priviri ca pe un animal dăunător. Nu m-a recunoscut. Mi-am scos paltonul şi l-am împins sub scaun.

Apoi au apărut doi bărbaţi pe scenă. Unul era Peder Holm şi celălalt Preben Skak. Profesorul se trezise din beţie şi era slăbănog. Peder Holm semăna cu sine în continuare, doar că era

[37] Firmă celebră de design interior în Danemarca.

puţin mai îngrijit decât data trecută. Să fi fost ei doi cei care făcuseră acest film, singuri, s-or fi filmat unul pe altul? Nici măcar nu eram invitat pe scenă?

Nu.

Aplauze.

Peder Holm le-a urat spectatorilor mai întâi bun venit la vizionarea filmului *Vizionare* şi a început să explice filmul, un semn foarte prost. N-ar fi putut la fel de bine să distribuie instrucţiuni de folosire la intrarea pe covorul roşu?

— Am dorit, pur şi simplu, şi, după cum ştiţi, pur şi simplu este unul din cele mai complicate lucruri, să realizăm un film care să fie atât distractiv, cât şi uşor.

Uşor? Ăsta-i un cuvânt pe care cei care n-au nimic de spus îl folosesc mereu.

Profesorul a continuat, iar eu voi încerca să reiau doar pe scurt ceva din ce-a spus:

— Avem prea puţin rahat frumos în filmul danez. Rahatul frumos e prea puţin în filme, în general. Pentru că un film ori este de rahat, ori e frumos, iar ambele sunt la fel de cumplit de plictisitoare.

Mai multe râsete şi aplauze.

Eram singurul care nu râdea.

Profesorul se trezise din beţie, iar acum îşi dorea rahat frumos.

— De aceea am făcut acest film care conţine frumuseţe şi rahat în acelaşi timp. Şi sperăm, eu şi Peder Holm, bunul meu asociat norvegian, că voi, onoratul nostru public, veţi putea simţi duhoarea şi parfumul, dar şi acel miros care se găseşte între cele două, respectiv mirosul de om adevărat.

Sămânţa a căzut într-un pământ roditor. Aşa trebuie să vorbeşti. Aplauzele nu mai conteneau. Dar din paltonul meu de păr de cămilă încă se mai scurgea apă, mi se udaseră pantofii, iar eu încercam să împing paltonul şi mai în spate sub scaun. Şi, desigur, nu mai spun că niciunul dintre ei, nici Holm şi nici Skak, n-au amintit de cei care contribuiseră cu ceva la acest film, n-au spus nici măcar cine îi găsise titlul. Cuplul de creatori a coborât de pe scenă, s-a aşezat în primul rând, lumina a devenit tot mai difuză, iar filmul a putut începe. Şi daţi-mi voie să spun asta, vreau să o spun categoric, ca să nu apară cumva vreo

neînţelegere: nu sunt un observator imparţial în această poveste, sunt chiar afurisitul de tată cu cuţitul pe gheaţă.

Muzică. Jazz. Orchestră de jazz.

Negru.

Titlul pe generic: *Vizionare*.

Negrul se luminează. Muzica se aude în continuare.

Un film de Preben Skak şi Peder Holm.

Nu apăream nici măcar pe generic? Trebuia să aştept până la finalul filmului?

Poate să-nceapă:

O femeie tânără stă în faţa clădirii Illums Bolighus, acţiunea este amplasată în Copenhaga, e toamnă, dimineaţa devreme. Strøget fără nicio ţipenie de om. Ea este foarte frumoasă, chiar dacă e îmbrăcată într-un fel de haină matlasată, iar regizorul a făcut tot ce-a putut ca s-o facă şleampătă, ieftină, urâtă, dar în zadar, căci nu poţi transforma o femeie frumoasă într-una urâtă, indiferent ce i-ai face. Visul bărbaţilor în vârstă: realismul. Îmi era deja greaţă. Şi foloseau aparatul portabil de filmat, cu alte cuvinte mâini tremurânde, modă răsuflată demult, mi l-am închipuit pe Skak treaz sau pe Holm beat, iar ea, această femeie frumoasă pe care încercau s-o urâţească, priveşte tânjind la tot ce este expus în vitrină, mobile, ceasuri, bijuterii, design danez, cu alte cuvinte reclamă prost ascunsă, în timp ce mănâncă un hamburger de la McDonald’s, aproape că-l înfulecă, cu o foame de lup, probabil după o petrecere lungă de-o noapte.

Auzeam zumzetul aprobator din sală al celor care recunoşteau citatul din *Breakfast at Tiffany’s* şi, din acest motiv, se simţeau inteligenţi, mai inteligenţi decât alţii, chestia asta le plăcea, faptul că ea, frumoasă, putea fi atât de urâtă, dar asta nu e tot. Mi-amintesc că se făcea frecvent uz de acest cuvânt, era, probabil, cuvântul cel mai des folosit când eram student aici la Şcoala de Film, citat, căci noi, de fapt, citam, ne dădeam mari, iar în limba norvegiană asta înseamnă furt. Oameni mai importanţi decât mine au spus că artiştii mediocri împrumută, în timp ce marii artişti fură.

Sigur că am recunoscut şi acest început. Dar nu-mi aparţinea. Ce căuta aici?

Muzica s-a oprit brusc şi am văzut un stop cadru într-un dormitor trist, dezordonat, aducea cu un dormitor dintr-o casă ocupată, în care această femeie se dezbracă şi când se

dezbracă toţi văd cât este de frumoasă, ce-am spus? E cel mai prost truc din branşă, îi spuneam *Sylvester*, când îi dă tipei ochelarii jos în Rocky, şi deodată ea devine frumoasă, cea mai frumoasă de pe stradă. Ea, deci, doamna noastră, se întinde în pat lângă un bărbat pe jumătate gol, cu părul lung şi, după părerea mea, dezgustător, de aceeaşi vârstă cu femeia, se întinde cu spatele la el. Se aude un *voice-over*, în timp ce imaginea este fixată asupra celor doi, ea frumoasă, el dezgustător, ea care adoarme instantaneu şi el care este complet treaz, şi totul începe să semene cu ceva, cu ceva care mă priveşte, atât doar că este o femeie, adică ea este cea care vorbeşte, şi nu un bărbat, aşa cum îmi imaginasem eu: *După ce am trăit împreună patru ani şi pe deasupra şi în acelaşi apartament, iar patru ani însemnau o groază de timp pe vremea aceea, apartamentul a început să nu ne mai placă, sau poate, mai bine zis, nouă începuse să nu ne mai placă unul de altul*. Şi, în sfârşit, stop cadru pe bucătărie, care e la fel de mizerabilă ca şi dormitorul, în timp ce se aude *voice-over*-ul, iar perechea stă la masă, el cu cafeaua, ea cu un Tuborg. Trebuia să fie invers, trebuia ca ea să fie dezgustătoare şi el frumos. Ea citeşte ziarul. El o priveşte, încearcă în mod evident să-i atragă atenţia. S-a făcut târziu ieri, a zis. Ea se uită la el, zice: Vrei să mergem la o vizionare? Acum publicul chicoteşte. Cuplul merge la vizionare după vizionare şi se regulează pe-ascuns, expunându-se şi excitându-se unul pe celălalt. Nu mai insist cu detalii, ca să nu mai supăr pe nimeni cu aceste scene deplasate şi nepotrivite, cu excepţia uneia, mai bine zis a doua scene, cam pe la mijlocul filmului, chiar înainte de *turning point* II: Încă un mic dejun sau masa de dimineaţă. Ea toarnă în ea un Tuborg. Nu bei cam mult? întreabă el. Ce vrei să spui? întreabă ea. Exact ceea ce-am spus. Asta-i părerea ta? Da, asta e părerea mea. Dar eşti de părere că sunt încă frumoasă? Eşti frumoasă. Bine, a zis ea. Următoarea scenă: Ea este singură, toarnă bere în mai multe sticle cu bere slabă, pune dopurile la loc şi le pune în frigider. El vine acasă, ea e plecată, el deschide frigiderul, ia o sticlă de bere slabă, bea, mai ia una, o bea şi pe aceea, telefonul sună, primeşte un mesaj, probabil de la ea. Stop cadru. El conduce maşina pe străzile înguste ale Copenhagăi, el pare tulburat, furios dintr-un motiv sau altul, o mamă cu un copil sar brusc din spatele unui container, drept în faţa lui, el frânează cât poate,

virează, se roteşte, dar este prea târziu, îi loveşte şi îi doboară, nu e vina lui, dar s-a întâmplat. Următoarea scenă: Poliţia, ambulanţa, trebuie să sufle în fiolă, apare rezultatul, el este prin urmare ameţit, beat, se declară nevinovat, dar inocenţa nu bate evidenţa. Nu pot spune altceva decât că uram chestia asta, era o născocire. Nu era nimic altceva decât o născocire. Exact asta numea el rahat frumos, încă de pe vremea când obişnuia să bea. Acum nu mai bea şi făcea din rahat bici. Asta e poleiala. Astea sunt, în cinematografie, ca nimicurile care împodobesc poliţa de deasupra şemineului. Apoi urmează o scenă în care ea îl vizitează la închisoare, se făcuse iarnă, în preajma Crăciunului, iar ei primesc o cameră destinată unor astfel de vizite, cu saltea şi toate accesoriile, în timp ce gardianul stă afară, putând să se uite la ei oricând prin vizor, lucru pe care cu siguranţă că-l şi face, este POV-ul lui, în timp ce ei se regulează, ea deasupra lui, vorbind la telefon şi făcând oferte pentru apartamentele pe care le vizionaseră, mai mari şi tot mai mari, pe măsură ce se apropie tot mai mult de orgasmul unuia sau al celuilalt.

Atunci am observat unde era eroarea; avea cercelul în urechea dreaptă, nu în cea stângă. Depindea doar de POV, nu-i aşa, lumina soarelui de toamnă în chihlimbar, un inel strălucitor în iarbă, astfel de lucruri sau felul în care Audrey Hepburn îşi scoate ochelarii de soare, nu ca să vadă mai bine, ci ca să fie văzută.

Dar cât timp mai trebuia s-aştept până să-mi văd numele?

Nu l-am văzut niciodată.

Şi repet, ca să nu fie niciun dubiu, că probabil nu sunt imparţial faţă de această poveste, dar până la urmă este oare cineva capabil să fie imparţial faţă de orice poveste?

Aplaudau cu toţii, sau şi ridicat în picioare şi au aplaudat frenetic, era un succes, înainte să treacă în altă încăpere unde era un cocktail, bârfă şi infidelitate.

Am rămas ultimul în sala de proiecţie goală, ţinând în mână bonul pentru bagajul meu de la hotel, în timp ce paltonul din păr de cămilă încă picura sub scaun, asemenea unui animal ud. Sigur că puteam să-l dau în judecată pe Peder Holm. Îl puteam da în judecată pe profesor, pe însuşi Skak, puteam să dau în judecată chiar şi realitatea dacă aş fi vrut. Cu toate astea, nu avea niciun rost. Puteţi spune multe despre mine, Willy Bråten, dar sfârşitul meu este cel mai bun.

virtual-project.eu